

„Vocea lirică a lui Shelley Read este o forță a naturii absolut de neuitat.” – BONNIE GARMUS

LITERA
folio

O colecție cosmopolită, locul de întâlnire a celor mai noi opere de ficțiune literară contemporană - romane aflate în topurile internaționale» ecranizate sau în curs de ecranizare, traduse în zeci de limbi - cărți provocatoare, pe care abia aștepti să le citești

Shelley Read

Viata ca lin râu

Traducere din limba engleză BOGDAN PERDIVARĂ

LITERA

București

***Go as a River* Shelley Read Copyright © 2023**

Shelley Read International Rights Management:

Susanna Lea Associates în numele Spiegel &

Grau, LLC Imagini copertă: Profimedia Images /

StockFood / Eising Studio

Editura Litera tel: 0374 82 66 35; 021 319 63

90; 031 425 16 19 e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Viata ca un râu i

Shelley Read

Copyright © 2023 Grup Media Litera pentru

ediția în limba română Toate drepturile

rezervate

Conținutul acestei lucrări electronice este

protejat prin copyright si este

destinat

exclusiv utilizării în scop privat pe dispozitivul

de citire pe care a fost

descărcat.

**Orice altă utilizare, incluzând împrumutul,
schimbul, reproducerea**

integrală sau

**parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la
dispoziția publică, prin**

internet

**sau prin rețele de calculatoare, stocarea
permanentă sau temporară pe**

dispozitive

**sau sisteme cu posibilitatea recuperării
informației, altele decât cele pe**

care a fost

**descărcată, vânzarea sub orice formă sau prin
orice mijloc,**

**fără consimțământul editorului, este strict
interzisă.**

Dreptul de folosință al prezentei lucrări nu este transferabil. Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin companiei Grup Media Litera SRL.

Editor: Vidrascu si fii ? ,

**Redactor: Alexandra Diaconescu Corectori:
Cătălina Călinescu, Ionel Palade**

Prepress copertă: Flori Zahiu-Popescu

Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată

>

de Cristina Vidrascu Sturza.

ISBN 978-606-33-9893-3 ISBN EPUB 978-630-319-101-0

*Pentru Richard & Kathryn, părinții și
luminile mele călăuzitoare*

Pentru Avery & Owen, inspirația mea

Și pentru Erik, mereu

„De la un punct încolo spui codrilor,
mării, munților, lumii Acum sunt
gata.”

Annie Dillard

PROLOG

^A
Inchipuie-ți ce zace pe fundul negru
al unui lac. Resturi aduse de râu ori
azvârlite din bărci se umflă zdrentuite
și moi. Pești botosi își duc înot traiul
^{y y y y y}
straniu, departe de cârlig, în
inseparabilă respirație și mișcare.
Imaginează-ți buruieni de baltă în
smocuri, dansând ca niște femei
măruntele,

^{7 > 7}
neobservate. Oprește-te pe o margine
de lac, cu vălurele dând târcoale
pantofilor, și închipuie-ți cât de
aproape ești de o lume la fel de tăcută
și nepământească ca luna, neajunsă de
lumină, căldură
și sunet. »

Casa mea e pe un fund de lac.
Ferma noastră odihnește și ea acolo,
încleiată în mâl, cu rămășițele atât

^{» > 77 > >}
de aidoma cu o epavă. Păstrăvi iuți se
fâțâie prin ce- a mai rămas din
dormitorul meu și din salonul unde
^y
ne adunam, familia în păr, duminicile.
Grinzi și căpriori putrezesc. Incâlceli
de sârmă ghimpată stau ruginite.
Pământul cândva fertil se murează în
delăsare.

Un manual de istorie ar putea descrie crearea rezervorului Blue Mesa drept un proiect eroic, parte a unei viziuni mărețe de aducere a prețioasei ape din

afluenții râului Colorado către sud-vestul arid. Bune

> intenții, zice-se, ar fi stăvilit odată sălbaticul râu Gunnison, forțându-l să se transforme în lac, dar eu știu altă poveste.

Am stat cândva cu picioarele până la genunchi în bucata asta de Gunnison, când încă se mai repezea ager și înspumat, spintecând valea nașterii mele, cu întinsa și singuratica rezervație Big Blue înălțându-se împrejur. Am cunoscut orașul Iola de când se deștepta în fiecă dimineață în mireasma micului- dejun, îi știu pământurile și pășunile mănoase, țin minte cum cădea lumina zorilor în capătul Străzii

Mari și se ridica apoi treptat peste oraș, traversa calea ferată și curtea școlii, ajungând să aprindă ochiul rotunjit, de vitraliu roșu-albastru, al bisericii minuscule, mi-am jalonat viața după șuieraturile seci ale trenurilor de la 9.22, 2.05, 5.47. I-am știut toate scurtăturile și pe toți vecinii și pomul cel mai bătrân și încovoiat care făcea mai mereu piersicile cele mai dulci din livada familiei mele. Si am

j

cunoscut, mai mult poate decât alții,
tristețea acestui loc.

Bunele intenții au strămutat cimitirul
din Iola pe un deal – pietrele de
mormânt ale familiei mele, asortate,
pe cât posibil, cu rămășițele
pământești corespunzătoare – unde
încă se află după un gard alb de fier,
îndoit și strâmbat de greutatea
zăpezii. Bunele intenții, de altfel, au
tras la fund localitatea Iola, Colorado.

^A
Închipuie-ți un târg amuțit, uitat,
descompunându-se pe fundul unui lac
care a fost odată râu. Presupunând că
asta, cumva, te face să te
întrebi dacă bucuriile și tristetele unui
loc sunt

» »
spălate de apa ce s-a ridicat să le
înghită. Nu, îți spun. Relieful tinereților
noastre ne creează, îl purtăm veșnic
în noi, impregnați de ceea ce ne-a dat
și ce ne-a răpit.

PARTEA ÎNTÂI

1948-1949

UNU 1948

Nu părea mare lucru de capul lui.

La început, cel puțin.

- S-am iertare, a zis tânărul apucând între două degete unsuroase cozorocul șepcii de baseball roșii, zdrențuite. Incoace-i spre căminu' de bărbați?

Așa de simplu. Întrebarea asta banală venită de la un străin murdar care trecea pe Strada Mare chiar când am ajuns eu la răscrucea cu North Laura.

Avea salopeta și mâinile murdare de cărbune, despre care am presupus că-i ulei de motor sau pojghițe de glod de pe câmp, deși negreala aceea ar fi trebuit să mă lămurească. Avea obrajii mânjiți. Pielea bronzată lucea printre picurii de sudoare. De sub șapcă îi năpădeau smocuri de păr negru, drept.

Ziua de toamnă începuse la fel de normal ca terciul și ouăle prăjite pe care le dădusem bărbaților la micul-dejun. Nu-mi sărise în ochi nimic ieșit din comun cât mă ocupasem de casă și de animalele

docile din cotete, cât culesesem două coșuri de

> 7 >

piersici tomnatice în aerul răcoros al zorilor și-mi văzusem de comisioanele obișnuite trăgând, legat de bicicletă,

căruțul hodorogit, apoi mă întorsesem să gătesc prânzul. Viața mă învățase însă că extraordinarul stă mereu la pândă dincolo de ordinar, precum lumea adâncă și misterioasă de sub întinderea mării.

^A
- Incoace-i drumul spre toate, am răspuns.

Nu încercam s-o fac pe isteața ori să mă bag în seamă, însă felul în care a tăcut câteva clipe, schițând un surâs abia mijit, arăta că reacția mea îl amuzase.

Mă răscolea prin măruntaie uitându-se așa la mine.

- Că, adică, orășelu-i chiar micuț, am încercat s-o dreg, să-l fac să priceapă că nu sunt eu soiul ăla de fată pe care pun băieții ochii și la care se hlizesc în colt de stradă.

[>]
Ochii necunoscutului erau la fel de întunecosi și

^{>>}
de lucitori ca penajul unui corb. Și cu o uitătură blândă – asta îmi amintesc cel mai bine la ochii aceia, de la cea dintâi privire până la ultima –, o blândețe care părea să-i izvorască din miez și să se reverse precum apa peste ghizdul unei fântâni prea pline. M-a studiat un moment, tot surâzător, apoi, iarăși ducând degetele la

cozoroc, și-a văzut de drum către pensiunea lui Dunlap dinspre capătul Străzii Mari.

E drept, pe trotuarul acela crăpat se putea ajunge oriunde. Aveam, pe lângă stabilimentul lui Dunlap, și hotelul Iola pentru mușteriii mai simandicoși, cu taverna, în spate, destinată clienților dedați băuturii; Jernigan's Standard era benzinărie, feronerie și poștă; apoi cafeneaua care mirosea negreșit a cafea și șuncă; iar mai încolo se găsea magazinul universal al lui Chapman, cu produse de băcănie, galantar cu mezeluri și bârfe din plin. La capătul apusean al așezării se înălța impozant catargul de steag, între școala unde învățasem cândva și biserica din » > >

scânduri albe unde avea obicei să poposească familia noastră, duminică de duminică, pe când mai trăia mama. Dincolo de acestea toate, Strada Mare se oprea în panta abruptă a dealului, ca un punct în capătul unei propoziții scurte.

Mergeam în aceeași direcție ca și străinul – să-mi târăsc fratele afară din baraca de pocheriști din spatele prăvăliei lui Jernigan – dar nu aveam de gând să-i suflu în ceafa. M-am oprit la colț și mi-am ferit de arșița soarelui ochii cu palma, cercetându-l în vreme ce-și vedea de drum. Pășea agale,

firesc, de parcă destinația i-ar fi fost doar la următorul pas distanță, cu brațele legănate pe lângă trup și capul cumva puțin rămas în urmă. Tricoul alb și ponosit îi venea bine întins pe sub bretelele nădragilor de salopetă. Era subțiratic, cu umeri musculoși de argat.

De parcă mi-ar fi simțit ocheadele, a întors dintr- odată capul și mi-a aruncat un zâmbet, strălucitor de alb pe negreala feței. Am tresărit, dată în vileag că mă holbam. M-a furnicat pe grumaz un val de dogoare. Iarăși și-a atins cozorocul șepcii, a întors capul și și-a urmat drumul. Deși nu-i puteam zări chipul, aș fi pus rămășag că încă rânjea.

Știu, uitându-mă în urmă, că a fost un moment de cotitură. Fiindcă, de m-aș fi răsucit pe călcâie și aș fi apucat-o înapoi spre North Laura, spre casă și gătitul bucatelor, l-aș fi putut lăsa pe Seth să vină singur, pe două cărări, până la fermă, să se poticnească în prag, chiar în fața tatei și-a unchiului Og, și să-și încaseze papara. Aș fi putut măcar să trec pe cealaltă parte a străzii, să pun între cele două trotuare câte o mașină în trecere și un șir de plopî tremurători îngălbeniți. N-am făcut-o însă, și asta a însemnat o diferență ca de la cer la pământ.

În schimb, am mers înainte călcând mărunț și rar, un pas după altul,

simțind intuitiv însemnătatea fiecărei
alegeri de a ridica, întinde, apoi de a
coborî în pământ talpa.

Nu-mi vorbise nimeni despre
atracția dintre sexe. Prea mică la
moartea mamei, nu apucasem să aflu
de la ea tainele cu pricina, deși nu-mi
închipui, oricum, că mi le-ar fi
împărtășit. Mama fusese o femeie
cuvincioasă, tăcută, temătoare de
Dumnezeu și de ochiul străbătător al
comunității. Ne iubea pe mine și pe
frate-meu, din ce îmi amintesc, însă
afecțiunea îi ieșea la iveală doar în
limitele unor parametri stricți,
oblăduindu-ne cu frică mare de Ziua
Judecății

^A de Apoi. Îi întrezărisem când și când
înflăcărarea ascunsă cu grijă
dezlănțuindu-se pe spinările noastre,
plesniți cu pliciul de muște negru, de
cauciuc, ori în urmele subtile de
lacrimi sterse în

⁷ >

pripă când se ridica după rugăciune,
dar n-o văzusem niciodată să-l pupe
pe tata ori, cel puțin, să-l cuprindă în
brațe. Deși ai mei își gestionau ferma
și familia ca niște parteneri eficienți și
de

>

f r

> >

încredere, nu am fost martora vreunei
manifestări a acelui soi de dragoste
care există între bărbat și femeie.

Pentru mine, teritoriul acesta
misterios nu avea hartă.

Cu o excepție: mă uitam pe geamul
din salon, în amurgul acela posomorât
de toamnă, la abia doisprezece ani
împliniți, când șeriful Lyle și-a oprit pe
pietrișul ud al aleii de acces
automobilul său lung, în alb și negru,
și a pășit șovăielnic spre tata, aflat în
curte. Prin abureala răsuflării mele pe
geam l-am văzut pe tata lăsându-se
greoi în genunchiul drept, chiar acolo,
în noroiul plin de udeala proaspătă a
ploii. Așteptam de fapt ca mama,
vărul

Calamus și mătușa Vivian să se
întoarcă, fiindcă » > '

întârziaseră ceasuri bune cu
transportul de piersici dincolo de
trecătoare, în Canyon City. Le pândea
sosirea și tata, pe care absența lor îl
făcea să stea ca pe ace, până într-atât
încât își petrecuse toată seara
greblând frunzele înmuiate cărora
îndeobște le-ar fi îngăduit să se
transforme în compost de-a lungul
iernii. Când tata s-a încovoiat sub
greutatea vorbelor lui Lyle, inima-mi
tânără a priceput două adevăruri
imense: că membrii lipsă ai familiei
mele n-aveau să se mai întoarcă
acasă și că tata o iubea pe mama.
Niciodată nu-si afisaseră afecțiunea și
nu-mi

vorbiseră despre învolburările
amorului, dar mi-am dat seama că
avuseseră parte de ele, în felul lor
potosit. Am învățat din relațiile lor
subtile – și din uitătura uscată și
flegmatică cu care a intrat mai târziu
în casă tata și ne-a împărtășit cu
gravitate,

mie și lui Seth, vestea morții mamei –
că iubirea e o

»⁷ >

chestiune privată, care trebuie
hrănită, ba chiar și jelită, de numai
două fapte. Lor le aparține și doar
lor, ca un tezaur secret, ca un poem
intim.

Dincolo de asta nu aveam habar de
nimic, mai cu seamă de începuturile
îndrăgostirii, de atracția inexplicabilă
către un altul, de motivul pentru care
pe atâția băieți nici nu-i bagi în
seamă, în vreme ce câte unul te
atrage inevitabil precum gravitația, și
din momentul acela tot ce știi e să
tânjești.

Nu era nici jumătate de cvartal între
mine și băiatul ăsta, cum pășeam
amândoi pe același trotuar îngust, în
aceeași clipă, în același orașel prăfuit
din Colorado. M-am ținut pe urmele
lui, cugetând că de
oriunde va fi venit, oricare i-ar fi fost
obârșia și

⁷ > >

traiful, el și cu mine ne trăiserăm cei șaptesprezece ani – poate că el ceva mai mult, poate mai puțin -

fără ca vreunul din noi să aibă habar de existența

celuilalt pe fața pământului. Acum, în secunda de față, din cine știe ce pricină, viețile ni se intersectau la fel de clar ca North Laura cu Strada Mare.

Inima a prins să-mi bată mai iute când distanța dintre noi s-a micșorat la două case în loc de trei, apoi la una, și mi-am dat seama că băiatul își încetinise treptat pașii.

Nu știam ce-i de făcut. Dacă încetineam și eu,

» > ⁷

avea să știe că-mi potrivesc mersul după al lui și că dau prea multă atenție unui necunoscut. Dar dacă- mi vedeam de drum în același ritm, aveam să-l ajung din urmă curând, și atunci? Ori, și mai rău, aveam să trec de el și să-i simt în ceafa uitătura

»

pârjolitoare. Avea să observe, cum altfel, mersul meu deșirat, gleznelor goale și pantofii scâlțiați, rochia maro de uniformă rămasă prea mică, banalitatea părului meu drept și șaten pe care nu-l mai spălasem de când făcusem baie duminică.

Așa că am încetinit. A încetinit și el, parcă tras de o ață invizibilă, abia mai

pășind. În cele din urmă s-a oprit de tot. N-am putut decât să fac la fel, și-am rămas amândoi încremeniți, două statui ale neroziei înfipite în colbul din Strada Mare.

Il distra să stea așa, proțăpit, o simțeam. Eu înghețasem de frică și incertitudine, iar primele furnicături confuze de dorință îmi urcau pe piele. Il știam pe băiatul ăsta de câteva minute doar, și deja îmi răscolea măruntaiele cum răscolește pârâul grăunțele de nisip.

N-o auzisem, în spate, pe dolofana soție a

doctorului, și nici roțile de otel ale landoului. Când

⁷ > } >

madam Bernette și tîncul ei mi s-au ivit deodată în

> >

coastă, încercând să manevreze o depășire, am tresărit ca o veveriță speriată.

Madam Bernette a zâmbit bănuitoare, cu sprâncenele pensate subțirel înălțate pentru a indica o întrebare nerostită, și-a tăcănit un „Torie” scurt.

Abia am izbutit să dau politicoasă din cap, fără să- mi amintesc numele copilașului ori să-i răvășesc prietenoasă părul blond.

Străinul a făcut un pas ager într-o latură, îngăduind trecerea doamnei Bernette, care l-a măsurat curioasă

din creștet până în tălpi și a răspuns cu un surâs slab când el și-a atins borul șepcii, rostind un „coniță”. A răsucit capul iarăși spre mine, cu o încruntătură, de parcă s-ar fi căznit să deslușească o ghicitoare, apoi s-a întors și și-a văzut de drum spre zona rezidențială.

Și chiar eram o ghicitoare, băiatul ăsta și cu mine. Suna așa ghicitoarea: Ce fapte anume, odată legate laolaltă, capătă destine îngemănate? Răspuns: Marionetele prinse de aceeași sfoară.

- Victoria, a zis cu familiaritate destinsă băiatul, răsucindu-se în cele din urmă pe călcâie și privindu-mă drept în ochi. Te ții după mine?

Îi venise lui, se pare, rândul de a o face pe șugubățul, și acum zâmbea cu gura până la urechi, la fel de amuzat de propria-i replică pe cât fusese mai devreme de replica mea aparent isteasă.

M-am bâlbâit ca un copil prins că șterpelește un bănuț și am izbutit să îngaim un „nu” chinuit.

Și-a încrucișat peste piept brațele arămii și n-a mai scos o vorbă. Nu-mi dădeam seama dacă se gândește la întrebare, la mine ori poate la hazardul momentului respectiv.

Când n-am mai putut răbda să tac,
mi-am îndreptat umerii cu falsă
siguranță de sine și am întrebat:

- De unde stii tu cum mă cheamă?
- Ciulesc urechea, a zis el, de-a dreptul, însă cu o anumită modestie. Victoria, a zis iar, cu încetineală, pare-se, pentru pura plăcere de a articula silabele. Un nume nimerit pentru o regină.

Dincolo de aspectul ponosit, era fermecător. În ciuda strădaniilor mele de a mă ține cu nasul pe sus, îsi dădea seama că sunt conștientă de șarmul lui.

>>>
Ochii negri m-au îmbiat înainte să-și rostească
invitația:

- Ce-ai spune să facem câțiva pași alăturea? Adică așa – a arătat spre locul de lângă el – cum se cuvine?

M-am codit, fiindcă da, voiam să merg alături de el, însă ori buna-cuviință, ori veritabila stângăcie a adolescenței mă înfrânau. Sau vreun gând prevestitor.

- Nu, mulțam, am zis, n-aș putea...
adică... nici măcar nu-ti stiu...

- Wil, a intervenit până să-mi duc vorba la capăt. Wilson Moon. Și-a lăsat numele întreg să-mi zornăie preț de o clipă în timpane, apoi a pășit spre

mine cu mâna întinsă. Mă bucur să vă cunosc, donsoară Victoria.

Deodată foarte solemn, a aşteptat să păşesc în spaţiul dintre noi şi să-mi aşez palma într-a lui.

Am şovăit, peste poate de stingherită, apoi am făcut o reverenţă. Nici nu stiu care dintre noi a fost

mai uimit. Nu mai făcusem asemenea plecăciuni de când eram fetiţă, la şcoala de duminică, însă gestul mi se năpustise prin minte drept singurul demn de executat, atât mă temusem să-i ating mâna. M-am simţit îndată neroadă şi m-am aşteptat să-l aud râzând, dar nu a făcu t-o. Hazul i s-a răspândit pe faţă sub chipul unui zâmbet plin, strălucitor, imens, sincer, însă fără pic de batjocură. A încuviinţat din cap ştiutor, a lăsat în jos braţul, l-a făcut să alunece în buzunarul salopetei murdare şi a rămas înaintea mea, stană de piatră.

Asta n-am desluşit-o atunci, oprită locului de privirea lui, însă aveam să aflu apoi că Wilson Moon nu simţea timpul cum îl simt cei mai mulţi dintre oameni, si la fel stăteau lucrurile cu multe altele. Nu

⁷ »

se pripea, nu se frământa niciodată şi nici nu socotea că un răstimp de tăcere dintre două persoane e un vas al stingherelii care trebuie umplut cu flecăreli. Arareori se uita către viitor,

iar către trecut încă și mai puțin;
cuprindea în căușul palmelor clipa de
față ca să-i admire trăsăturile, fără a-
și cere iertare și fără să i se pară
măcar că lucrurile

ar trebui să stea altminteri. N-aveam
de unde ști

>

acestea toate pironită acolo, pe
Strada Mare, însă aveam să pătrund
înțelepciunea purtărilor sale și, cu
timpul, să aplic la nevoie acea
înțelepciune.

Așa că da, mi-am schimbat
răspunsul și am acceptat invitația să
mă preumblu pe Strada Mare, în acea
după-amiază de octombrie, alături de
băiatul pe nume Wilson Moon, care nu
mai era un străin.

Desi conversația a însemnat doar
câteva vorbe » >

politicoase, iar plimbarea a fost
scurtă, până ce am ajuns la pensiunea
lui Dunlap și am suit treptele uzate
către verandă, nu mai voiam, nici eu
și nici el, să ne despărțim. Am zăbovit
în cadrul ușii, zgrunțuros de așchii, cu
inima bătând iute.

Wil nu spunea multe despre sine.
Până și când l- am întrebat dacă Wil,
prescurtarea de la Wilson, se scrie cu
un l ori cu doi, n-a făcut decât să
strângă din umeri, răspunzând: „Cum
îți place”. Am învățat totuși în ziua
aceea un lucru despre Wilson Moon:

că lucrase în minele de cărbune din Dolores și că-si

>>
luase tălpășița.

- Mi se acrise de locul ăla, a zis.
„Pleacă”, am auzit în mine un glas,
„pleacă acum.”

Vagoanele cu cărbuni de pe linia Durango-Silverton erau pline, gata să-ia din loc, și când a şuierat trenul, i-a părut că pe el îl cheamă, prelung și strident. Știa doar că vagoanele cu pricina se duceau în altă parte decât unde se afla el. Când trenul a pornit încet, țâcănind, s-a aburcat pe scara ruginită a unui vagon și a sărit peste un strat negru și calduț de cărbune. Șeful a dat cu ochii de el și s-a

»
ținut o vreme după tren, răcnind, înjurând și fluturându-și furios pălăria. Nu peste mult, Wilson

Moon și-a întors fata în vânt, iar maistrul și minele

»
s-au făcut minuscule în depărtare.

- Și nici măcar nu știai încotro te duci? Unde o să

»
nimerești? am întrebat.

»
- N-are prea mult a face, a răspuns. Un loc îi cam la fel de bun ca altu', așa-i că?

Singurul loc pe care-l știusem vreodată era lola, și pământurile înconjurătoare de pe o porțiune lată și dreaptă a râului Gunnison. Înspre sud,

orășelul se înghesuia către poalele zonei sălbatice Big Blue, iar la vest și la nord era mărginit de maiestuoșii munți Elk. O panglică pestriță de terenuri agricole și ferme se desfășura ca o coadă lungă spre est, către râu. Fratele meu și cu mine ne născuserăm în casa de la

fermă pe care tăticul o moștenise de la tăticul lui, în patul înalt de fier care ocupa jumătate din odaia gălbuie de la spatele casei, încăpere dedicată doar nașterilor și musafirilor până când unchiul Og se mutase la noi, după accident. Ferma noastră nu avea nimic special, nici prea mare nu era, douăzeci de hectare abia, inclusiv hambarele, casa și o potecă pietruită lungă cât un urlet de lup. Însă de la șură la gardul de plasă din dos, pe pământul nostru se găsea singura livadă de piersici din tot districtul Gunnison, unde fructele creșteau dolofane, rozalii și

dulci. Malurile unduitoare ale pârâului Willow ciopleau granița răsăriteană a domeniului nostru, cu apa rece ca gheața, proaspătă de la zăpada din munți și dornică să se reverse peste pomi și cele câteva straturi modeste de cartofi și ceapă. Noaptea, pârâul cânta un cântec de leagăn la fereastra dormitorului meu, afundându-mă în odihna patului cu tăblie de lemn unde-mi petrecusem aproape toate nopțile

de când mă știam. Răsăritul departe, deasupra muntelui Tenderfoot, și şuieratul prelung al celor trei trenuri zilnice trecând prin depoul de la marginea orașului îmi serveau de ceasornice. Știam cum se strecoară piezișe razele soarelui pe ferestruica bucătăriei și în lungul mesei de pin, în diminețile de iarnă. Știam că brândușele și omagul vinețiu vor fi primele flori de câmp răsărite pe pajiștea fermei, iar răscoagele și splinuțele, ultimele. Știam că o duzină de lăstuni-de-stâncă vor coborî pe râu la ivirea câte unui roi de libelule și că exact în momentul acela vreun păstrăv-curcubeu se va ridica spre momeala din undița tatei- Și mai știam că furtunile cele mai grozave, întunecate și rău prevestitoare precum diavolul, aproape mai mereu se năpusteau spre piscurile nord-vestice, iar păsările cântătoare de orice soi, corbul și coțofana amuțeau chiar înainte ca baierile cerului să se desfacă.

Asa că nu, în mintea mea nici un loc nu era ca

altul, și am început să mă întreb de ce băiatul ăsta nu părea să știe censeamnă un cămin.

- Și lucrurile tale? am întrebat, intrigată de această existentă de hoinar.

- La fel, a zis cu un surâs, dând din umeri, de parcă ar fi știut despre posesiunile pământești ceva ce eu nu știam, lucru care s-a dovedit, până la urmă, corect.

Avea să mă învețe cât de autentică se poate simți o viață golită de orice nu este esențial și că, la urma urmei, în afară de hotărârea de a continua să trăiești, prea multe nu au însemnătate. Dacă mi-ar fi spus atunci asta, n-aș fi fost în stare să îl cred. Însă timpul ne smucește frâiele.

Nu m-am putut gândi la nici un pretext ca să intru cu el la Dunlap. Chiar dacă n-aș fi fost în tovărășia unui băiat ciudătel, o fată nu intra așa într-o casă de

oaspeți, fără motive întemeiate și însoțitor de încredere. Se cam făcea și vremea cinei și încă mai

aveam sarcina infectă de a-l târî pe Seth afară din tripou și de a-l mâna acasă înainte să se întoarcă tata de la clădit fânul domnului Mitchell.

Am dat de înțeles că se făcuse vremea despărțirii cu un oftat, un „păi...”, dar nu am schițat nici un pas. Mă așteptam să priceapă aluzia, să facă următoarea mișcare, însă, din nou, a menținut o neclintire relaxată, mi-a zâmbit și a aruncat spre cer o otheadă, ca și cum ar fi citit ceva în

crâmpeiele de nor din văzduhul aproape de înserat.

- Aș face bine s-o iau din loc, am spus într-un târziu. Am de făcut cina și alte alea.

Wil s-a uitat iarăși spre cer, apoi a întrebat dacă n- as vrea să mă văd cu el a doua zi, să-i arăt

împrejurimile, să mâncăm o felie de plăcintă ori ceva.

- Până la urmă, a adăugat, numai pe tine te știu în orășelul ăsta de-un lat de palmă.

- Ei, nu mă știi, am zis. Nu prea bine, în orice caz.

- Ba cum nu, a spus și mi-a făcut cu ochiul. Ești Donșoara Victoria, regina din Iola.

Și-a rotit brațul, imitând un fel de plecăciune, ca pentru cineva de viță regală, de m-a umflat râsul. A stat apoi și m-a țintuit cu privirea atât de îndelung, că m-am temut să nu mă topesc precum ciocolata în ultimele raze de soare ce cădeau razant peste verandă. Nu a spus nimic, însă simțeam că știe despre mine lucruri imposibile. A pășit mai aproape. I-am adulmecat pentru întâia oară mirosul, moscat, iute și straniu de îmbietor, și m-am uitat o clipă în adâncimea fără fund a ochilor lui negri.

Cum poți să trăiești șaptesprezece ani fără să te întrebi vreodată dacă te

cunoaște cineva? Ideea nu- mi venise în cap până atunci, gândul că un om ar putea să privească în inima lucrurilor și că acolo ai fi tu. Oprită pe treptele prăfuite ale pensiunii, m-am simțit transparentă, înălțată spre lumină într-un chip pe care nu mi l-aș fi imaginat înainte să-l întâlnesc pe Wilson Moon.

Sfioasă, m-am tras un pas îndărăt, apoi am încuviințai să mă văd cu el în ziua următoare. Voiam mai >

mult din el, era ca o poftă după lumina soarelui ascunsă un timp prea îndelungat după nori. Însă până să ne croim un plan – să alegem ora, locul, motivul – o voce familiară m-a ajuns din mijlocul Străzii Mari și m-a pocnit ca un bolovan.

- Torie!

Era frate-meu Seth, care se împleticea pe mijlocul drumului strângând în pumnul mâinii stângi o sticlă cafenie de bere.

- Fratele meu. Beat, am oftat spre Wil, răsucindu- mă la repezeală pe călcâie.

Am coborât în grabă treptele, aruncând în urmă un „tre' să plec” exasperat, și m-am zorit spre Seth înainte să apuce să facă tă răboi.

- Cine-i prăpăditul ăla? a îngăimat Seth cu țigara atârându-i de pe buze,

țintindu-l cu întrebarea mai mult pe Wil decât pe mine.

- Nu-i nimenea, am zis.

L-am împins din spate cu câte o mână pe fiecare umăr, ca si cum as fi tinut hăturile unui catâr încă-

pățânat, mânându-l înapoi către răscrucea dintre North Laura si Strada Mare.

Desi mai tânăr cu un an, Seth se făcuse la

cincisprezece ani mai înalt decât mine, după care mai crescuse cel puțin de-un lat de palmă în următoarele șase luni. Nu eram totuși o prăjină, așa că, dacă îl comparai cu alți băieți de vârsta lui, tot scund și îndesat părea, clădit ca un boxer la trup și temperament. M-am chinuit să-l scot din raza vederii lui Wil, să-l feresc de alți privitori și să-l duc acasa.

- Un băiat oarecare, a întrebat încotro s-o apuce, atâta tot, am mințit, deși cu nici cincisprezece minute în urmă acesta ar fi fost adevărul. Trecea pe- aici, asta-i.

-Javră cafenie...

- Puți, Seth, i-am tăiat-o. Mai rău decât cocina aia pe care ai face bine s-o cureți înainte să vină tata.

- Mi se fâlfâie de tata, a bolborosit cu bravură de bețivan, trăgând cu

putere din țigară și azvârlind apoi pe drum chiștocul.

- Fă și tu o dată ce ti se spune și scuteste-ne de

tămbălău, am zis călcând peste mucul de Lucky Strike și uitându-mă apoi peste umăr la Wil, care încă stătea în verandă la Dunlap și mă citea ca pe o carte deschisă.

- O să zboare porcii ăia din rahat până ce-o să primesc eu porunci de la tine, fato. Să n-ai impresia cumva că...

- Gura, Seth, am pufnit. Taci naibii odată.

Nu mai înduram să aud nici un cuvintel. Simțeam

că-l urăsc în clipa aceea mai mult decât urăsem vreodată. Sila mea avea deja ceva de-a face cu Wil. Avea de mult de-a face cu tata, unchiul Og, mama, vărul și mătușa pe care începeam să-i uit deja. Însă scârba pe care o simțeam față de Seth era intensă și țepoasă ca un mărăcine, fiindcă se tot ascuțise câte un pic cu fiecă zi a vieților noastre.

Am început să-l îmbrâncesc din toate puterile. S-a clătinat sub șoc, s-a împleticit înainte, apoi a mai încasat o îmbrânceală, înjurând și văicărindu-se și mai luând câte o dușcă de bere, dar fără să riposteze vreun pic. Era poate prea beat ca să-i pese, ori știa la fel de bine ca mine că trebuie să ajungă

în cocina porcilor înainte ca soarele să se lase sub culme.

Am cotit pe North Laura. Din fundătură se făcea o potecă prin codru care ducea șerpuit spre ferma noastră, pe lângă peticul de pământ acoperit cu pini al nebunei de Ruby-Alice Akers și apoi peste o pajiște lată. Era cel mai scurt traseu între fermă și oraș. Il străbătusem de o mie de ori cu Seth. Copii fiind, mama îl însărcinase pe Seth să nu mă scape din ochi când umblam pe potecă, venind ori plecând, cu toate că era mai mic și cu mult mai puțin responsabil, pur și simplu fiindcă era băiat. Când ne făcuserăm mai măricei ajunsesem să-i port eu de grijă, nu fiindcă mi-ar fi cerut-o cineva, ci fiindcă eram nevoită, pentru binele meu, pentru al lui, la fel ca și pentru binele tatei. Numai că nu-l puteam salva pe Seth de relele-i purtări și mă săturasem până în gât să tot încerc.

L-am mânat pe cărare în pripă, eu împingându-l, el împleticindu-se și blestemând. Apoi i-a scăpat sticla de bere din mână. Și până să înregistreze mintea mea că sticla e pe cărare, am călcat drept pe ea și am picat cu capul înainte, trăgându-l și pe Seth după mine și izbindu-mă tare în pământ cu șoldul și umărul drept. Mărunțișuri: mâna descleștată a unui băiat

turmentat, o sticlă scăpată, o gleznă
răsucită, o

mâneacă sfâsiată. Însă adesea micile
întorsături ale

>
sortii sunt cele care ne alterează cel
mai mult

*
viețile – chemarea unui fluier de tren
încărcat cu

»
cărbuni, o întrebare pusă de un
necunoscut într-o

intersecție, o sticlă maro zăcând în
colb. Oricât ne-

> 7
am strădui să ne convingem de
contrariu, momentele devenirii
noastre nu pot fi culese atent, cum ai
culege cele mai coapte și
mulțumitoare piersici de pe creangă.
În nesfârșita poticnire către
noi înșine, adunăm recolta care ne
este dată.

> 7
O clipă am rămas așa, întinsă la
pământ, buimacă. Seth a dat să râdă,
apoi a tăcut. Simțeam durerea
iradiindu-mi în gleznă. Când am
încercat să-mi ridic, cu luare-aminte,
pieptul de pe jos, brațele lui Wil au
alunecat fără veste dedesubtul meu,
cu siguranța unui mire luându-și pe
sus mireasa. Și, cu toate că nu era nici
un prag de trecut – doar câmpia cu
splinuțe ofilite și buruieni înalte,
uscățive –, îmi amintesc acest
moment drept intrarea noastră
triumfală. Nu am tresărit simțindu-i
atingerea, nu m-am opus îmbrățișării

lui blânde când m-a ridicat grijuliu și m-a lipit de pieptul murdar de cărbune, nu am încercat, prosteste, să pun în pământ glezna care deja se umfla.

- Te-ai ținut după mine, am zis cu voce egală.

- Mda, s-a mulțumit să spună privindu-l de sus pe Seth, care adormise pe marginea cărării. Cu el ce facem?

- Nimic, la naiba, am replicat, spre amuzamentul lui Wil.

„Nimic, la naiba”, mi-am repetat în cap, șocată de rebeliunea mea atât într-ale vorbe, cât și faptei.

Aveam să-mi las fratele adormit în țărână. Aveam să

»
fiu purtată de brațele acestui străin.

M-a trecut un fior. Nu știu dacă de durere, de furie sau de la primii fiori ai dragostei – posibil toate –, însă corpul mi s-a cutremurat de parcă Wil m-ar fi scos dintr-un iaz acoperit de gheață. În timp ce pășea, brațele mi s-au agățat de gâtul lui vânos, făcându-i capul să se aplece nițel de la greutate, de parcă ar fi încuviințat ceva cu o înclinare a bărbiei.

Mă simțeam ușoară în brațele lui și totodată

» »
încrezătoare ca un copil. Nu-mi stătea în fire să accept cu atâta ușurință

ajutor și protecție, să mă arăt așa de puțin bănuitoare în privința intențiilor acestui băiat venetic. Si totuși eram fata din brațele

>>>

lui. Am înaintat pe cărarea pe care umblam de-o viață într-un chip nemaîștiut, simțind că totul în jur se transformă subtil. Poate că tata aștepta deja la fermă, iar unchiul Og, cel mai probabil, se postase în scaunul cu roțile lângă fereastră ori pe cerdacul din față, cum făcea de cele mai multe ori – fiecare un potențial martor la felul cum mă căra acel străin peste câmpie. Numai că, după ani în care mă temusem de judecata tatei și de mânia unchiului Og, nu-mi mai păsa ce-o să gândească ei sau cum puteau

A

să reacționeze. În comparație cu imensitatea brațelor lui Wil cuprinzându-mă, tata, Og, autoritatea și aparențele se diminuau. Până și munții din jur, până și consecințele păreau de o micime insignifiantă.

Dimineață plecasem de la fermă o fată obișnuită, într-o zi ca oricare alta. Nu-mi dădeam încă seama ce hartă nouă se despăturea înlăuntrul meu, dar știam că o altă fată se întorcea acasă. Mă simțeam

cum trebuie să se fi simțit exploratorii
despre care învățasem la școală când
zăreau un tărâm misterios

> din largul noianului aparent nesfârșit /
de ape. Ajunsă fără veste Magellanul
sufletului meu, nu știam încă ce
descoperisem. Mi-am lăsat capul pe
umărul lat al lui Wil, întrebându-mă
cine era, de unde venea și cât
zăbovește un hoinar într-un loc.

DOI

Clădirea albă a fermei s-a ivit în fața
ochilor, apoi cotețele păraginite ale
găinilor, cocina porcilor, șura cârpită
unde se aflau utilajele, coșărcile și
calul nostru, Abel. Acareturile și
gardurile nu fuseseră zugrăvite din
vara de dinainte de accident. De fapt,
prea puține fuseseră făcute
cumsecade la mica noastră fermă de
atunci, iar acum, după cinci ani, fără
vărul Calamus care să se ocupe de
dresul stricăciunilor și fără mama care
să împartă corvezile, ferma ajunsese,
din pânză albă de olandă, sac de iută
pentru cartofi. Degradarea se
produsese treptat, așa că nu-mi
dădusem seama pe deplin de

ampluarea ei decât atunci, încercând să privesc cu ochii lui Wil.

Viața mea întreagă stătea în ferma aceea, și, când a văzut-o el prima oară, mi-a părut șubredă și părăginită.

Îmi venea să spun: „Nu suntem de fapt așa... sau eu, cel puțin, nu-s... doar că a fost un accident și...” Cu toate acestea, dovezile ni se întindeau înainte ca o proclamație finală a decăderii familiei mele. Pe lângă clădirile dărăpănate, mai aveam un frate bețiv care zăcea în colb în urma noastră, iar acum mai apăruse și camioneta ruginită a tatei hodorogind pe drumeagul lung. L-am văzut pe tata coborând și îndreptându-se spre noi cu pași mari și furioși și totodată pe unchiul Og mișcându-și spre partea din față a verandei coșcovite scaunul cu roțile, ca să se

poată uita mai bine la ceea ce nădăjduia că va fi o păruială. Eu atârnăm în brațele lui Wil, incapabilă să dau un lustru imaginii pe care o vedea ori să-l duc roată prin spate, în livada de piersici, ultimul lucru frumos. Am închis ochii, anticipând în apropierea tatei deplina coliziune a vieții mele cu cea a lui Wil.

Impactul, uimitor lucru, a venit din spate.

Seth ne luase urma. Ne pândise tăcut până ce resortul încordat al

durerii se descărcase într-un salt puternic în spinarea lui Wil. Bătaia care a urmat mi se pare acum de necrezut, amintirea ei e o versiune păcloasă, derulată cu încetinitorul, a celor petrecute de fapt. Rețin detalii pe care încă nu le pot explica, de pildă, felul în care Wil a izbutit să mă depună ușurel pe jos, departe de primejdie, și cum băieții au prins să se rotească deasupra mea ca o mică tornadă, Wil țopăind pășărește ca să evite pumnii furioși ai lui Seth. Îmi amintesc limpede singura lovitură dată în plin de Wil, care l-a trântit la pământ pe fratele meu, lăsându-l cu nasul însângerat și înjurând, și sosirea tatei, care, gâfâind, l-a săltat pe Seth în picioare și s-a așezat între cei doi cu brațele desfăcute larg, ca un arbitru.

Seth a pufnit precipitat și și-a împins pieptul în palma tatei, înjurându-l pe Wil și căznindu-se să se arunce asupra lui. Wil s-a retras calm, măsurându-l pe Seth cu privirea încrezătoare cu care își cântărește lupul prada.

- Cine mai ești și tu, băiete, în numele cerului? a

>>'7

răcnit tata spre Wil, apoi l-a înșfăcat pe Seth de gulerul cămășii și s-a oțărât scurt la el să se liniștească.

y

- Wilson Moon, domnule, a răspuns netulburat Wil, cu ochii tot asupra lui

Seth, ducând degetele la borul șepcii care izbutise să-i rămână pe creștet.

- Asta nu-nseamnă nici o para găurită, a mormăit tata.

- Treceam și io, domnule.

- Treceai cu fiică-mea în brațe și cu fiu-meu în

spinare? a zis tata, bănuitor și uluit.

- Da, domnule, a răspuns Wil. A simțit apoi nevoia de o lămurire: Pe ea am cules-o, pe el am încercat să-l dau de pe mine.

Tata a aruncat o privire spre locul unde stăteam, cercetându-mi glezna umflată și rochia ruptă, fără să meargă atât de departe încât să caute dovezi în privirea mea.

- Ti-a făcut băiatu' ăsta ceva?

- Nu, tăticule, am răspuns, a fost doar vina lui Seth. Băiatul m-a văzut că-s rănită și mă ajuta să ajung acasă, asta-i.

- Ba nu-i adevărat! s-a stropșit Seth. Jigodia asta s-a ținut după noi din oraș, ca să-și pună ghearele jechoase pe ea.

Într-un nou acces de furie, a dat să-l împingă pe tata din cale și a început să-și agite în aer pumnii către Wil, urlând:

- Te omor, fasolar împuțit!

Tata l-a apucat mai bine pe Seth și, cu sprâncenele îmbinate într-o încruntătură, și-a plimbat iarăși ochii între mine și Wil.

> - Asa-i cum zice?

> - Nu, tăticule. Seth s-a îmbătat, atâta tot.

- Asta-i limpede, a zis tata aruncând o privire ostenită spre fiul care, predându-se în cele din urmă, atârna în strânsoarea lui și izbea furios în pământ cu piciorul, ca un copil înfuriat.

Tata l-a măsurat iarăși pe Wil din creștet până în tălpi și a fluturat spre el din mâna liberă, zicând:

- Ai face bine să-ti vezi de drum, băiete. Nu vreau

să te mai văz pe lângă pământul ori odraslele mele. Ți-e limpede?

- Da, domnule, limpede ca apa, a zis Wil ducând iarăși degetele la șapcă.

S-a răsucit apoi pe călcâie fără să se mai uite la mine și a pornit decis pe întinderea galbenă a câmpului, înapoi spre oraș. Orizontul de lavandă a părut să-l soarbă, silueta i s-a făcut mititică și a dispărut. Oare se întorsese la calea ferată? m-am întrebat. Dacă un loc ori altul erau pentru el tot atâta, un alt oraș de pe linie i-ar fi prins mai bine decât cel în care locuia Seth. Nu m-am gândit nici

o clipă, văzându-l cum scade în depărtare, că se gândea tocmai dimpotrivă, că lola ajunsese pentru el un loc mai de soi decât toate, un loc din care să nu fugă din pricina lui Seth, ci în care să rămână pentru mine.

- Cât m-am depărtat așa, avea să-mi spună mai târziu, pe când stăteam întinși în patul lui, înfofoliți în pături, nu m-am gândit decât cum să mă întorc la tine.

Îmi doresc adesea să-si fi văzut de drum, să fi sărit

în următorul tren, s-o fi apucat altundeva.

Tata i-a dat fratelui meu un brânci dezgustat, iar Seth, fără să mai protesteze, a apucat-o mătăhăind spre cocina porcilor. Tata s-a aplecat de șale, m-a ridicat cu efort imens și m-a purtat spre casă. Pe lângă Wil, mi s-a părut osos și descărnat, mai puțin apăsător de greutatea mea cât de anii de chin de după moartea mamei. N-am cutezat să-l cuprind de după grumaz cu brațele, cum făcusem cu Wil, fiindcă mă temeam să nu-l trag la pământ. La fel ca ferma, tatăl meu se veștejise câte un pic în fiecare zi, iar acum, dusă de brațele lui cândva puternice, era ca și cum aș fi fost purtată de un catâr slăbănog și bătrân. Am vrut să-i zic să mă lase jos, că pot șchiopăta și singură, însă știam

că nu m-ar fi ascultat, iar tatei nu-i plăcea să întindă vorba fără rost.

Unchiul Ogden a slobozit un şuierat strident și prelung când tata a urcat treptele tocite ale verandei, pe lângă scaunul lui, îndreptându-se spre ușa de la intrare. Rânjetul sinistru al lui Ogden m-a înștiințat că spectacolul îl distrase, că de glezna mea sucită nu-i păsa câtuși de puțin și că nădăjduia să mă vadă intrată în belele și mai dihai, ceea ce, din păcate, avea negreșit să se întâmple. Fără să-l bage în seamă, tata m-a purtat înăuntru și m-a întins în lungul canapelei, după care s-a dus la bucătărie să-l sune pe doctorul Bernette. Mi-am așezat binișor piciorul pe pernuțele de muselină cusute de mâna mamei și am așteptat.

Mama numise odaia asta „salonul”. Ne era îngăduit s-o folosim numai duminică după-amiază, după slujbă, când eu și băieții eram curați și cumințiți. Jucasem ore în șir dame cu Seth și Cal pe tabla de lemn, cu trupurile slăbănoage lăbărțate peste covorul împletit, în vreme ce mama își studia Biblia în balansoarul din ungher, iar tata citea ziarul și moțăia pe sofaua tapițată cu lână aurie. Adesea venea în vizită mătușa Vivian, de la pensiunea din oras. Încerca să stea cuminte și să coasă în tihnă, dar

se oprea adesea ca să ne povestească
ce mai citise prin *Collier's* sau ce
văzuse la buletinul de știri de dinainte
de film la cinematograful din
Montrose. De n-ar fi fost ea, n-as fi
știut de existența unui loc

numit Hollywood ori de numele
unduioase ale stelelor sale – Errol
Flynn, Basil Rathbone, Greer Garson și
Olivia de Havilland, o femeie pe care
mi-o închipuiam la fel de chipeșă ca
numele ei cu silabe netede, rotunjite.
Mama declarase că toate acestea erau
niște prostii, motiv pentru care orice
crâmpeli de zvon împărtășit de mătușa
Viv era cu atât mai delicios. Când și
când, Viv o convingea pe mama să ne
lase să ascultăm la radio vreun scheci
cu Stan și

Bran. Băieții și cu mine ne tăvăleam
pe jos de răs, până ce zăpăceala
punea stăpânire în așa măsură pe
Seth, că nu se mai putea abține să nu-
l pocnească ori să se ia la trântă cu
Cal; prin urmare, mama închidea
radioul și ne dădea afară din salon.
Leșeam de acolo

fără tragere de inimă, dar supusă,
obișnuită să fiu vinovată prin asociere,
iar Viv îmi arunca o privire prin care-
mi dădea de înțeles că stia și-cere
iertare.

Pe când stăteam în amurgul domol
cu acele năluci, așteptând să vină

doctorul și să-mi examineze
încheietura, am decis că, dacă mama
m-ar fi privit de la vreun balcon celest,
chiar și acum, m-ar fi muștrat că pun
piciorul pe canapea. Pe zidul din
cealaltă parte a odăii era agățată mica
etajeră albă pe care-și ținea mama
colecția de cruci de porțelan. Sub ea
era agățat unul dintre versetele
biblice brodate de ea cu atâta
pricepere, unul dintre multele
răspândite prin casă atât ca sursă de
inspirație, cât și spre admonestare.
Goblenul de față închipuia două mâini
înălțate în rugăciune, înconjurată de
cuvintele unui psalm. „Trebuie ca el
să crească, iar eu să mă
micșorez. Ioan 3:30.” Am observat,
rusinându-mă

» ' *

întrucâtva, praful adunat pe rama de
lemn închis la culoare. Pe celălalt
perete atârna o altă broderie,
încadrată de o fundă cu flori albastre:
„Nu voi uita. Iată că te-am săpat pe
mâinile mele. Isaia 49:16.” Mi-am
amintit vag o slujbă la biserică având
de-a face cu psalmul acela și pe
mama aplecându-se către mine, care
stăteam cuminte alături de ea pe
bancă, prinzându-mi ușor între degete
pielea coapsei
înainte de a-si încrucișa iarăși,
cuvincioasă, mâinile

» > » 7 '

în poală.

Vedeam, prin draperiile diafane ale salonului, o bucată din capul unchiului Og și un umăr grăsan revărsându-se de pe speteaza înaltă a scaunului cu roțile. Si-a îndesat în adâncitura fălcii un bot de

tutun de mestecat, în timp ce privea lung în direcția înspre care dispăruse Wil, ca și cum i-ar fi pândit încă silueta. Ridica, tot la câte cinci minute, o ceașcă roșie de cafea la buze și scuipa, urmând negreșit cu o dușcă din clondirul lui de argint.

Ogden îi făcuse curte mătușii Viv în același salon. Pe-atunci era cu totul alt om; cu greu s-ar fi putut găsi vreo legătură între șarmantul student care venise cândva în pețit și bărbatul devastat de pe verandă. Se cunoscuse cu Viv în 1941, la un bal ținut la colegiul de stat pe care îl urma Og în Gunnison. Vivian se dusese la dans neinvitată, cu două prietene, căutând toate amorul și izbutind fiecare să ademenească un student care în cele din urmă avea să se pună în genunchi și să o ceară de nevastă. Din spusele lui Vivian, când își făcuse apariția la noi în bucătărie în dimineața de după bal cotcodăcind voioasă ca o găinușă, studentul pe care pusese ea mâna era cea mai bună partidă din tot lotul.

Nu m-am simțit în dezacord când l-a adus pe Ogden la noi acasă, la cina de sâmbătă, în următoarea săptămână.

Viv îmi spusese că nu ar fi musai genul chipeș precum Clark Gable în *S-a întâmplat într-o noapte*, ci mai degrabă irezistibil în maniera lui Fred Astaire din *Timpul dansului*. Nu fusesem niciodată la cinema, așa că n-am fost sigură la ce se referă până ce nu l-am văzut pe Og coborând din Pontiacul lui roșu și venind pe alee cu un pas atât de ușor, încât părea că vârfurile cafeniu cu alb ale pantofilor aproape că-și iau zborul de la pământ. Viv a scos un chițait și s-a repezit să-l întâmpine, cu onduleurile negre care-i dăduseră de lucru întreaga după-amiază prea bine lipite de cap cu fixativ ca să tresalte. Og i-a strâns mâna tatei și i-a întins mamei un buchet de flori. Cu papion la gât și o Viv

chicotitoare la brat, a intrat în casa noastră de la

>7

fermă țopăind ca un iepuroi îmblânzit.

Toată seara a vorbit înflăcărat, desfătându-mi familia cu episod după episod din aventurile lui. Până și mama, desigur, luată prin surprindere de avântarea musafirului și cu siguranță preocupată de mântuirea acestuia, a pufnit de câteva ori în râs auzindu-i pățaniile hazlii. Nu mai cunoscusem pe cineva care să fi văzut răsăritul deasupra Marelui Canion, să se fi cățărat la peste patru mii de metri pe culmile masivului San Juan

din vecinătate, să se fi cocoțat într-un scaun de metal suspendat și să alunece de-acolo pe o pantă înzăpezită, cu două scânduri prinse de tălpi, la nord, în Idaho. Ogden le făcuse pe toate acestea și încă altele împreună cu frate-său Jimmy și părea să re trăiască desfătarea fiecărei escapade în vreme ce-și depăna poveștile, sărind chiar de la masă ca să-și demonstreze poziția de schiat, brațele lipite într-un L strâns, bețe imaginare în mâini, genunchii îndoiți, șoldurile unduindu-se. Scotea sunete ritmice, fâșâitoare pe când schia pe panta memoriei; îl priveam cu toții fascinați, uitând să ducem lingurile la gură, în vreme ce Vivian radia.

În următoarea zi de sâmbătă, Og l-a adus cu el la cină pe Jimmy și, spre marele haz al meu și al băieților, vizitatorii ne-au oferit o porție dublă de divertisment. Jimmy era cu doi ani mai tânăr decât Og, cu aceeași constituție agilă și o tendință și mai accentuată spre gesticularea aprinsă. Își predau unul altuia ștafeta, ca Bergen și McCarthy, aducând în casa noastră viață și voie bună.

Og și Vivian s-au căsătorit în același an, îndată după vremea recoltei. Am împodobit biserica cu fundițe rozalii și cu flori violete de penstemon pe care le tăiasem cu mama din marginea livezii. Jimmy a stat lângă Ogden în

timp ce o aşteptau pe Viv la altar,
amândoi cu nişte rânjete de parcă în
orice clipă ar fi fost în stare să se
pornească pe hohote isterice.

Nici unul dintre cei aflaţi în ziua
aceea în biserica

»
de lemn nu ar fi putut prevesti că în
nici trei luni politicieni din celălalt
capăt al lumii vor decide să arunce
bombe asupra unui port din Hawaii de
care nu auziserăm până atunci şi că
rezultatul are să fie luarea la oaste a
lui Ogden şi Jimmy.

Când aveam cam cinci ani se
răspândise ca focul prin oraş vestea
că bancherul din Montrose, domnul
Massey, se poticnise cu al său Auburn
Speedster de culoarea fildeşului pe
calea ferată din Iola şi că automobilul
fusese făcut zob de o locomotivă în
trecere. Lumea vorbea că domnul
Massey fusese zdrobit pe banchetă, că
maşina se făcuse ghem în jurul lui ca
un cocon; umblau bârfe şi că fusese
decapitat de roţile trenului sau
aruncat din limuzină tocmai pe
geamul locomotivei, unde, înainte să-
şi dea ultima suflare, îl privise drept în
ochi pe mecanic. Cu toate că, de fapt,
domnul Massey sărise din maşină
înainte de impact şi scăpase
nevătămat, povestea se umflase şi se
tot umflase în aşa măsură, că până în
seară mai toţi localnicii trecuseră la
volan, cu bicicleta ori călare pe lângă

depou, să vadă cu ochii lor
Speedsterul schilodit. Magnificul
automobil – atât de admirat odinioară,
condus țănoș pe Strada Mare, o
otheadă spre un mod de viață la care
localnicii din Iola arareori se gândeau
măcar – fusese transformat într-un
maldăr de fiare, abia mai mult decât o
enormă cutie de conserve turtită.

Războiul i-a făcut lui Ogden ce
făcuse trenul automobilului cel
fercheș al domnului Massley: a luat
ceva nespus de frumos și de
promițător și l-a strivit fără milă. Un
an după aceea, accidentul care ni i-a
răpit pe Cal, pe Vivian și pe mama
avea să ne zdrobească la fel familia.
Am învățat de la o vârstă fragedă
despre tenacitatea ruinei. Prin geamul
salonului, cu fiecare scuipat furios și
cafeniu în cana lui de tinichea, cu
fiecare dușcă de whisky, Og îmi
reamintea să nu caut în aparențe
semnele întâmplărilor pe care ni le
rezervă viitorul.

Când tata a răcnit din bucătărie că
doctorul Bernette era pe drum,
plecând apoi să-și vadă de treburi cu
un pocnet al ușii de plasă, mai că
uitasem de glezna beteagă. Mă
gândeam la Wil, punând în cumpănă
dorința de a-l revedea cu tăioasa
claritate a ideii că era înțelept să mi-l
scot cu desăvârșire din cap cât încă
mai era arătos și într-o bucată.

TREI

Gleзна nu se rupsese. Doctorul Bernette a înfașu- rat-o într-un bandaj lat de tifon și m-a instruit să nu calc pe ea vreo câteva zile. Nici nu apucase mașina lui să ajungă în capătul drumeagului, că i-am și nesocotit ordinele și am pornit șontâc spre bucătărie, să fac de-ale gurii. Și bine am făcut, fiindcă, oloagă ori ba, tata, Og și Seth s-au înființat cu toții în jurul mesei din bucătărie la șapte, cum făceau seară de seară, așteptându-se să aibă gata bucatele. Înjughebasem ceva în grabă – cubulețe din carne de vită prăjite alături de varză din grădină, un bol cu chifle rămase din ajun, patru știuleți de porumb copt, ultimele felii dintr-o plăcintă veche de două zile – dar nu s-a plâns nimeni. Nu s-au auzit, cât a ținut masa, decât zăngănitul tacâmurilor pe farfurii și câte un râgâit dinspre unchiul Og. Seth și- a ținut capul la cutie, încercând să-și ascundă nasul învinețit și umflat, și și-a hăpăit cu înghițituri lacome mâncarea. Ori bătaia îi dăduse un apetit de zile mari, ori voia să scape de la masă cât mai iute cu putință.

- Nu te duci nicăiri, a legiuit tata înainte ca frate- meu să aibă ocazia să-și anunțe planurile.

- Da' ce-ți pasă? a replicat Seth mijind ochii în lumina prea tare a becurilor.

Nasul desfigurat îi dădea o expresie neomenească.

- Ai grijă la ce-ți toacă clanța, băiete, l-a avertizat tata.

A întins unt pe o chiflă și a mușcat zdravăn, apoi a molfăit alene, cu privirea țintuind o porțiune goală a mesei dintre el și Seth.

>

Neliniștit, Seth se tot muta de pe un picior pe celălalt. Tata a înghițit îmbucătura și i-a spus să se așeze, adăugând:

- Nu-i terminată masa.

Mama ne guvernase potrivit unor reguli de etichetă stricte, îmbinând metodismul și pragmatismul. În mintea ei existau un fel cuviincios și unul nepotrivit de a face orice, de la purtările la masă la vorbit în public și brodat, atingând până și maniera corectă de a întinde maioneza pe o bucată de chiflă, bătutul covoarelor ori convinsul găinilor cu vorba bună să facă mai multe ouă. Nu ni se îngăduia să stăm picior peste picior în biserică, să

vorbim cu adulții fără să fim întrebați ori să călărim

» >

pe deșelate, iar eu, fată fiind, nu puteam alerger în public decât la ora

de educație fizică, în timpul școlii. După ce-a murit mama, tata a încercat să-i păstreze standardele ridicate și regulile atotprezente, însă lui însuși nu-i stătuse niciodată în fire să le urmeze, cu atât mai puțin să le impună. Cum creșterea copiilor fusese teritoriul mamei, el nu părea să aibă habar ce-i de făcut cu noi. Scotea la iveală regulamentul când își amintea, mai mult un omagiu adus mamei ori expresia unei dispoziții proaste decât o autentică preocupare pentru comportamentul nostru, și aplica regulile de odinioară atât de sporadic, încât Seth și cu mine nu știam niciodată pentru ce încălcare a pravilei urma să fim trași la răspundere. De cele mai multe ori, Seth isprăvea de mâncat și pleca de la masă când îi tuna. Se așteptau cu toții ca eu să spăl vasele, asta era limpede, așa că nu mă grăbeam și terminam mai mereu de mâncat ultima. În seara aceea, totuși, se aplicau reguli noi.

- În noaptea asta speli tu, l-a informat tata pe Seth în timp ce întindea mâna după încă o chiflă. Nu stiu care din noi a fost mai uluit de acest >

anunț rostit pe un ton cât se poate de firesc. Un principiu care fusese mereu urmat cu sfințenie în familia mea era că femeile se ocupă de toate corvezile din gospodărie. Mama o făcuse fără să

se plângă. Dacă solicitarea neobișnuită a tatei fusese făcută din grijă pentru starea gleznei mele, ca să-l pedepsească pe Seth ori ambele, n-a suflat despre asta o vorbă. Seth și-a aruncat capul pe spate cu un geamăt. Unchiul Og a lăsat să-i scape un chicotit şuierător, a batjocură.

Tata și-a terminat chifla, s-a șters pe buze cu un șervețel de muselină și a zis: .. »

- Băiatul acela mexican și-a luat de mult tălpășița. Ori de nu, dacă ne ducem după el, are să se iste gâlceavă, și nu ne trebuie asta în familie.

Presupunerea tatei că Wil ar fi fost mexican ne-a făcut pe toți să ciulim urechile.

- Mexican? a mârâit cu lehamite Og. S-a bătut cu palma peste ciotul piciorului drept, apoi a ridicat muștrător vocea: Lași un fasolar să-ți bată clopotele, Sara?

- Poate că nu e, a rostit mușcător Seth. Nu știu ce

naiba e, altceva decât un jeg ordinar.

- Destul, a poruncit tata.

Nu-mi dădeam seama ce-l râcâise mai mult: bigotismul, vorbele lor șfichiuitoare ori, pur și simplu, răsunetul vocilor lor.

Mi-a venit să sar în picioare și să le declar că nu știu nici atâtica despre Wilson Moon. Deja mă simțeam cumva posedată de Wil, simțeam că bărbatii de la masă, desi îmi erau neamuri,

însemnau acum pentru mine mai puțin decât el.

O regulă pe care mama mi-o predase prin exemplu personal era că o femeie își face un pustiu de bine dacă vorbește puțin. O socotisem adesea distantă în conversații, mai ales cu argații care mâncau la masa noastră. Ajunsesem să înțeleg însă că ea, ca și mine, ca femeile din toate vremurile, știa că tăcerea e cel mai bun câine de pază al adevărului ei. Arătând la suprafață doar un crâmpei din interior, o femeie le oferă bărbatilor mai puțin spre cotropire. M-am făcut că nu-mi pasă de subiectul Wilson Moon, desi venele îmi bâzâiseră ca niște cabluri

electrice când venise vorba de el. Am terminat de mâncat, mi-am băut laptele și am cerut să mă retrag. Atunci l-am văzut pe Seth uitându-se încruntat la mine, însă pe lângă ciuda legată de spălatul vaselor, mai avea în ochi ceva nedeslusit și înfricoșător. Am

ieșit schiopătând din bucătărie și am urcat treptele uzate de lemn spre

alinarea dormitorului meu, căutând să descriu emoția pe care o citisem în uitătura strâmbă a lui Seth. Nu izbuteam s-o numesc. N-as fi vrut să fie bănuială, și, în acel moment al vieții mele, nu știam nimic despre văpaia de neîmblânzit a răzbunării.

Când m-am întins în pat în noaptea aceea, mi s-a făcut dor de mama.

De mult nu mai tânjiseam așa după ea și am fost surprinsă că amintirea ei a venit la mine chiar atunci, când aș fi putut să-mi abat gândul de la încheietura ce zvâcnea gândindu-mă la Wil, complotând pentru o revedere sau retrăind în minte încântătoarea senzație de a fi purtată în brațele lui. Nu că nu mi-as fi amintit de mama adesea, în cei

cinci ani de când nu mai era printre noi, însă mă învățase să fiu rezonabilă și eficientă, iar să râvnești

la ceva ce nu poți avea nu ilustrează nici una din virtuțile cu pricina. Încercasem să-i duc dorul onorându-i firea practică, lucru care în adâncul inimii mi se păruse la fel de absurd pe cât suna. Sinceră să fiu, mă durea prea tare să-i duc dorul.

După accident m-am gândit inițial că cel mai mult îmi lipsește Calamus. Stătea cu noi de când era de-o șchioapă, după ce părinții lui, sora mai

mare a mamei si bărbatul ei, fuseseră uciși de o tornadă

care le lovise ferma de curcani din Oklahoma. Cum se întâmplase totul de fapt nu se discuta niciodată, așa ca fantezia mea de copil născocise imaginea întregii lor case sorbite în văzduh, învârtindu-se printre sute de curcani cloncănitori care sărbătoreau delicioasa descoperire a zborului în ultimele lor clipe, în timp ce micuțul Cal, de opt ani, înșurubat magic în pământ, privea scena cu uluire și resemnare, făcându-le din mână în semn de adio. Oricum va fi nimerit printre noi, Cal cel cu fire blândă fusese confluența care aduna într-un singur râu pâraiele separate ale familiei. Uneori o făcea pe mama să râdă, iar truda lui precisă și zeloasă părea singurul lucru, în afară de vreo recoltă excepțională de piersici, care să-i trezească tatei mândrie. Cal putea să concentreze energia lui Seth asupra unor lucruri folositoare precum pescuitul la muscă ori reparatul motoarelor, ba chiar izbutea să-i răcorească uneori capul înfierbântat. Pentru mine, Cal fusese adesea singurul umăr de care mă agățam când voiam să-mi fie pupat câte un genunchi zdrelit sau când aveam nevoie pur și simplu de un prieten.

După un timp însă, pe măsură ce amintirile cu Cal se încețoșau, am

ajuns să înțeleg ce înseamnă să fii orfană de mamă. înconjurată de masculi, îmi lipsea modelul călăuzitor. După moartea mamei, bărbații se așteptaseră să alunec mutește în rolul ei – să le gătesc, să le șterg pisatul de pe toaletă, să le spăl și să le pun la uscat boarfele, să mă ocup de toate corvezile de prin casă, curte și grădină. învățasem de la mama temeliile muncii în gospodărie, însă, la doar doisprezece ani, nu aveam de unde ști dacă executam satisfăcător corvezile, deși cu siguranță nu mă descurcam la fel de bine ca ea. Mai presus de orice, nu eram tocmai sigură că vreau să le fac ori dacă mi s-ar fi îngăduit să spun nu. Cu timpul aveam să înțeleg răspunsurile.

încă mai rău, la puține luni de la moartea mamei, corpul a început să mi se schimbe. Atingeam maturitatea mai iute decât cele câteva fete de vârstă

mea de la școală, și n-aveam nici o cale de a afla ce

>'>

se petrece cu mine, nici un indiciu despre ce mă aștepta. Oricum, eram prea timidă și munceam prea mult ca să fiu prietenă apropiată cu vreuna dintre fetele alea. Singura nădejde era să evit șicanele din curtea școlii ascunzându-mă. Când nici asta n-a mai >

fost destul, am început să-mi înfășor pieptul cu un bandaj elastic comandat special la domnul Jernigan, după ce-l îmbrobodisem cu o minciună din cale-afară de complicată despre un genunchi vătămat.

Primul ciclu mi-a venit la puțină vreme. M-am trezit într-o baltă de sânge și m-am gândit că mă paște, sigur, moartea. Decența și intuiția îmi spuneau să nu vorbesc cu tata. Când am strâns cearșaful am văzut cu groază că pata se îmbibase în saltea. Neavând timp s-o curăț ca lumea înainte să mă pun pe făcut micul-dejun și să plec la școală, am strâns într-un morman așternuturile, lenjeria de corp și cămașa de noapte, toate pătate, le-am făcut vânt sub pat și am tras plapuma cu flori peste salteaua mânjită. Cum nu-mi venise altă idee, am împăturit un teanc de șervețele și le-am potrivit în chiloții curați ca să opresc sângele. Am pus pe mine o fustă neagră și pe dedesubt dresuri de lână peste care am tras o pereche de chiloți subțiri, de vară, în strădania de a tine totul la un loc.

>

- Ce Dumnezeu umbli așa de agale?
s-a plâns Seth când am pornit pe cărare spre școală.

- Mama nu vrea să iei numele
Domnului în deșert, i-am replicat.

- Mda, ei, mama-i moartă, așa-i? a răspuns și a pornit încă și mai iute, până ce s-a făcut cât un bob mișcător în depărtare.

Niciodată nu mi s-a părut mai moartă mama decât în acea zi, pe când sângeram din părțile intime, temându-mă să nu alunece botul de hârtie, cu

>⁷
crampe musculare încingându-mi săgetător abdomenul, sigură că voi cădea lată și voi muri de la afecțiunea asta misterioasă înainte să ajung la scoală. >

Când m-am întors acasă am descoperit o găleată cu apă leșioasă și o perie de dușumele lângă pat. Cearșaful nu mai era ascuns, ci zăcea grămadă alături de găleată, tot însângerat, dar și murdar acum, de parcă ar fi fost târât prin noroi. Lenjeria de corp pătată lipsea. M-am pus ascultătoare pe spălat cearșaful, pe frecat petele, pe muiat în apă și apoi iarăși pe frecat. Lacrimi tăcute îmi șiroiau pe obraji, se adunau în josul bărbiei și picurau în găleată.

Tata s-a ivit fără veste în ușă, cu salopeta murdară și pălăria ferfenițită de pai. A ținut buzele lipite, ca și cum ar fi gustat din cuvintele pe care se pregătea să le rostească. Voiam să-i spun ce se întâmplă, cum anunțasem altădată rana însângerată pe care o descoperisem când unul dintre porcii

noștri cei mai de soi îl mușcase pe altul. Voiam să- mi lămurească totul, cum făcuse atunci „teritorial”, zisese –, și să mă asigur că trupurile se lecuiesc. A părut pe cale să spună ceva, dar s-a retras din cadrul ușii și și-a continuat drumul pe culoar.

- Nu-ți lăsa chestii personale pe unde poate câinii să le tragă în curte, a îngânat de pe hol.

Pașii grei s-au auzit apoi coborând pe scară și străbătând bucătăria. Ușa cu plasă a scheunat deschizându-se, apoi s-a izbit de cadru în urma lui.

Aveam un singur câine, un ciobănesc cenușiu cu negru căruia îi spusesem simplu Cățel până ce-și făcuse obiceiul de a prinde pești în pâraul Willow și- și câștigase porecla de Păstrăv. Era exact genul de câine curios care să-mi descopere cearșaful murdar, însă tata spusese „câinii” – la plural – și cu toate că, retrospectiv, știu că nu făcuse decât să se exprime greșit ori îl auzisem eu anapoda, la acea vreme toate fricile, nevinovăția și ignoranța au adus la lumină viziunea unei întregi haite sălbatice atrase de un fel de sânge anume, pândindu-mi familia, așteptând poate să mă atace în curte. Mi-am ascuns fata în cearșaf și am bocit în el, udându-mi

^{> » » 7}
puloverul și fusta. Din ziua aceea am închis

întotdeauna usa de la dormitor
dimineața, înainte de

⁄

a pleca. O închideam și noaptea, la
culcare. De-aș fi putut să circul prin
casă și să-mi fac treburile zăvorâtă în
spatele acelei uși, aș fi făcut-o. Eram o
fată singură într-o casă de bărbați și
deveneam iute femeie. Ca o floare
scoțând capul dintre nămeți.

Întâlnirea cu Wil adunase nălucile
acestor emoții

>

vechi și le insuflase viață nouă.
Simțămintele pe care le ațâțase în
mine erau pasul următor spre
feminitate și, la fel ca în urmă cu cinci
ani, mi-ar fi prins bine să am prin
preajmă o femeie. Realist vorbind, nu
i-aș fi suflat mamei o vorbă despre Wil
nici de-ar fi fost în odaia vecină. Felul
în care încălcaserăm regulile bune-
cuvințe pe Strada Mare și cutezanța
lui de a mă purta în brațe ar fi făcut-o
să se cutremure. Nu duceam lipsă,
neapărat, de povața mamei în privința
întâilor fiori ai dragostei. Mai degrabă
mi-aș fi dorit ca în noaptea aceea,
când mă cufundam în somn, să li se
ridice cineva împotriva bărbaților din
casa mea și să apere dreptul unei
femei de a lua decizii într-ale iubirii.
Mă îndoiesc că mama, de-ar fi fost vie,
m-ar fi ajutat. Dar singurul folos în a
avea o mamă moartă este abilitatea
de a o transforma într-un aliat

nesovăielnic, fie că ar fi fost ori nu unul.

A*

În noaptea aceea am visat-o pe mama proptită bine în pământ, cu brațele desfăcute larg, aținând calea unui puhoi învolburat în vreme ce eu izbuteam să ajung în îmbrățișarea lui Wil. Seth se lupta cu valurile în urma ei, deznădăjduit, furios, însă neîn stare să treacă de ea înot. Ochii lui enormi, aruncând fulgere de mânie, păstrau aceeași uitătură stranie de la cină, care se ținuse după mine până sus, pe treptele ce scârțâiau.

PATRU

Huruitul tunător al motorului mașinii lui Seth mi-

> a zgâlțâit geamul în următoarea dimineață, făcându-mă să sar ca arsă dintr-un somn adânc. Am coborât buimacă din pat, uitând de glezna beteagă, și m-am prăbușit pe dușumeaua de pin în clipa când mi-am lăsat greutatea pe ea.

Tiradele lui Og nu avuseseră până atunci nicicând efectul de a mă alina, însă auzindu-l cum îl face cu ou și cu

oțet pe Seth de la fereastra lui de la parter, am știut că nu trebuia să mă mai pun și eu pe răcnit

la frate-meu. Era 5.10 dimineața, cu douăzeci de

> 7
minute înainte ca soneria obișnuită să mă tragă din pat spre bucătărie, ca să pun de cafea și de micul- dejun, și cu aproape un ceas înainte să se trezească de obicei bărbații. Seth era totuși gata în curte și lucra vârtos la Chryslerul decrepit care nu mersese niciodată de fapt, dar cu care îi plăcea să se umfle în pene turându-l cu zgomot. M-am târât spre fereastră și m-am ridicat pe un singur picior. Prin geam, dincolo de salcia îngălbenită, am zărit silueta lui Seth și licărul slab al jeansilor decolorați și al

tricoului alb. Era în capul gol; tunsoarea periuță care se făcea blondă vară de vară prinsese deja cafeniul- deschis al toamnei. Nu-l mai văzusem să se apuce de ambalat motorul fără public, și cu siguranță nu la o oră atât de absurdă, însă nimic din ce făcea Seth nu mă surprindea cu adevărat. S-a îndreptat de șale în fața capotei deschise și l-a ocărât la rândul lui pe Og, deși de unde eram eu părea să blesteme întreaga casă, cum se otăra așa în aerul rece al dimineții, cu aburi ieșindu-i vălătuc din gură.

- Asta-i casa *mea*, olog nenorocit! spumega Seth. Ai ridicat vreodată un deget pe-aici? Ha?! Să nu-mi comanzi mie ce să fac!

Seth l-a făcut nepricopsit, lipitoare, câine șchiop, colac de osânză. Og i-a azvârlit înapoi lui Seth că-i un fraier, un fătălău, o Sara. Erau înarmați la fel de bine pentru ostilități.

Am șchiopătat înapoi pe saltea, am tras așternuturile pavăză la frig și urlete și m-am gândit la frate-meu, întrebându-mă ce mai pune la cale. L- am ascultat spumegând de furie din curte până ce tata a strigat la el s-o termine.

Seth se născuse cu răutate în el așa cum se

> născuse cu carne și oase. Interdicțiile severe ale

>> mamei îi ținuseră în frâu lipsa de cumințenie, însă înclinația spre pozne se zbătea neconținut să iasă la suprafață, ca un om în cămașă de forță. Atenția mamei era îndreptată mai mereu asupra lui, anticipându-i următoarea faptă deloc cuviincioasă înainte ca până și lui să-i fi trecut prin minte, avertizându-l să nu dea cu piatra înainte să se aplece s-o ridice, să nu tragă vreun copil de păr când nici nu întinsese brațul, să nu-i scape vreo trăsnaie în biserică înainte să deschidă gura măcar. Ea și Seth

născociseră un limbaj mut, vorbit doar cu ochii, sprâncenele și o mână, limbaj care, redus la mesaje simple cum era, avea autoritatea legii lui Dumnezeu. Cu mult înainte ca Seth să arunce piersici ca pe mingile de baseball sau să țopăie în vreo baltă înnoroită, mama făcea ochii mari, ridica sprâncenele și despica iute aerul cu mâna dreaptă, rostind fără cuvinte: „Nici să nu te gândești. Să nu îndrăznești”. Seth, ca răspuns, mijează ochii, se încrunta și tăia cu mâna dreaptă aerul indicând frustrarea, singura mini-rebeliune care i se îngăduia.

Eu și Cal arareori aveam parte de „tocat”, cum îi spuneam, fiindcă ne purtam cu mare luare-aminte amândoi, să nu mărim și mai mult povara de pe umerii mamei. N-o să aflu niciodată cât din ascultarea deplină cu care îi îndeplineam eu și Cal așteptările provenea din virtutea noastră și cât din dorința de a fi o contrapondere la turbulențele cauzate de Seth, de parcă familia mea ar fi fost pe un balansoar instabil care trebuia musai menținut pe centru.

Ochii mamei nu puteau fi mereu pe frate-meu, așa că, ieșit din raza privirilor ei bănuitoare, dădea de furcă cu asupra de măsură. Am fost martoră la

multe boroboate de-ale lui, mai multe decât s-ar fi

,⁷
cuvénit să vadă o fetiță, și-mi închipui că altele, o sumedenie, se petreceau fără știrea nimănui. L-am văzut șterpelind bănuți de la toneta cu piersici, dându-i suturi lui Păstrăv când câinele nu-l asculta, ba uneori și când îl asculta, plecând pe furiș cu camioneta tatei cine știe pe unde încă de când abia dacă era destul de înalt ca să vadă peste bord. Când era cu prietenii se purta încă și mai rău, mai ales la

scoală, unde el și camarazii transformau cel mai mic

> **
dezacord în încăierări prin praf ori se adunau ciorchine pe capul câte unui copil mai mic, să-i ia sendvișul de prânz. Am trecut odată pe după hambar și i-am găsit pe Seth și pe trei dintre băieții Oakley din vecini turnând benzină pe niște broaște- bou și dându-le foc, râzând de se prăpădeau în vreme ce bietele lighioane țopăiau îngrozite. M-am pitit în hambar înainte să mă vadă și am plâns cu fața îngropată în coama moale a calului nostru, Abel.

În vara de dinainte de accident, când Cal făcea o pauză de la cositul fânului și eu îmi terminam corvezile, lucram amândoi la construiul unei căsuțe

⁷ >

cocoțate în plopul cel mai mare, cu ramuri întinse peste pârâu. Adunam cioate de pe la fermele de pe drumul nostru, cărând acasă câteva bucăți odată pe spinarea lui Abel, le legam cu frânghii și le ridicam pe rând printre crengile înalte. Cal făcea cea mai mare parte a treburilor, însă îmi dădea și mie misiuni mărunte ca să mă simt parteneră. Îi cerusem și lui Seth ajutorul, dar în acea vară lui îi plăcea să sape tranșee cu Holden Oakley, cel mai vârstnic și mai grobian dintre băieții clanului. Mama dăduse ochii peste cap și le permisese să sape gropi într-un ungher neplantat al fermei, acolo unde ținea tata plase de sârmă și alte materiale. Băieții își făcuseră arme automate din lemn, se dădeau cu cărbune pe obraz și zi după zi se furișau la mine și la Cal, în timp ce lucram, imitând de jos răpăielile de mitralieră și țipând la noi că avem o căsuță urâtă foc, că ne pierdem timpul.

În ziua în care proiectul a fost finalizat – completat cu o podea-platformă, patru ziduri deloc simetrice, și totuși solide, un acoperiș înclinat și o scară de funie care putea fi lăsată la pământ printr-o gaură pătrată din mijloc – am ținut cu Cal un picnic omagial, incluzând o limonadă de o acreală absolută, stoarsă chiar de noi. Ne-am așezat unul lângă altul

pe o pătură veche și am mușcat din
sendvișurile cu gem.

- Pun rămășag un bănuț că Seth o
să vrea și el aicea, acum, că-i
terminată munca, a zis Cal lăsându-se
pe coate și admirându-și rodul muncii.

- Mai bine am trage sus scara, am
zis, temându-mă că trebuia să împart
limonada mai mult decât de orice
altceva.

Cal a zâmbit la idee, a întins brațul
și a săltat

⁷ > »

scara, făcând din ea un morman pe
podeaua adăpostului din copac.

Am simțit desfătarea detașării totale
de lume,

> > ⁷

doar cu protecția și bunătatea lui Cal
alături, și mi-am dat seama că nici
măcar limonada nu conta atât. Pentru
prima oară apreciam ce bine era să
mă aflu într-un loc unde nu putea să
ajungă Seth, și atunci am priceput că,
în străfundul sinelui meu de soră, într-o
adâncime fără nume, mi-era frică de
fratele meu mai mic. Auzisem de
atâtea ori la biserică predici despre
întuneric – despre Satana, șerpi și
păcătoși –, însă nu știam la acea
vârstă ce soi de întuneric are în el
Seth, soiul cu care poate că unii copii
se nasc, cei care-și petrec viețile
încercând să subrezească legile după
care alții se învoiesc să trăiască.
Întinsă pe pătură, mă desfatam

ascultând ciripitul vrăbiilor, molfăitul lui Cal și expirațiile mele prelungi, bucuroasă că Seth nu putea să facă țândări nimic.

Am ațipit acolo așa, eu și Cal, ca două păsări în cuib după truda ostenitoare a construirii, mulțumiți și tihniți, departe de ghearele pisicilor.

Am sărit amândoi în capul oaselor când prima piatră a izbit peretele căsuței din copac și ne-a detonat pacea. Abia la a doua piatră, câteva momente mai târziu, ne-am dezmeticit din somn și

⁷ »

am priceput ce iscase tulburarea.

- Seth, a oftat Cal strângând din fălci.

Nici unul din noi nu s-a mișcat și nici n-a scos un

» »

cuvânt, nu atât ca să ne ascundem, ci în speranța că, neprimind nici o reacție, avea să plece. O piatră a lovit iarăși peretele, apoi încă una. Când un al cincilea bolovan a frânt o scândură, Cal a sărit în cele din urmă în picioare și-a răcnit la Seth să termine.

- Lasă-mă să urc! a strigat Seth de jos.

- Nu! i-a răspuns Cal.

- Lasă-mă să urc în clipa asta! a răcnit iarăși Seth, după care încă o piatră a pocnit peretele.

Seth era scund, însă musculos și un foarte bun aruncător. Îl nimerea

negreșit cu mingea pe cel aflat la bătaie la meciurile de baseball de pe terenul din târg, doboră toate sticlele și câștiga mereu guma de mestecat, an de an, la bâlciul din Gunnison.

Cal a refuzat iar și Seth a început să spumege la poalele copacului, ocărându-l în feluri care ar fi făcut-o pe mama, dacă l-ar fi auzit, să-i spele gura cu leșie. Desi abia dacă avea zece ani fată de cei

optsprezece ai lui Cal, Seth nu se plecase niciodată în fața întâietății date de vârstă. Încredințai din fragedă pruncie că modul în care vedea el lucrurile era cel corect, Seth nu căuta la vărul lui indicații despre tainele vieții de băiat sau despre mersul lumii. I-o lua înaintea lui Cal în curte, pe ogor, în livadă; îi smucea din mână unealta dacă i se părea că lucrează prea agale și că ar putea să facă el munca mai bine. Și când Cal îl tachina sau îl zgândărea, cum fac frații mai mari, Seth dezlăntuia o furie care

ștergea diferențele de vârstă și mărime dintre ei, silindu-l pe Cal să dea înapoi sau să lupte defensiv. Cal învățase de mult să nu-l calce pe bătăături pe Seth, o decizie întru totul responsabilă pentru crâmpeliul lor de tovărășie.

Am rămas stingheră pe podeaua casei din copac, găsindu-mi de lucru cu capătul ferfenițit al coșului de picnic. Fusesse ideea mea să tragem scara de funie și să-i blocăm accesul lui Seth. Nu-l puteam lăsa pe Cal să îndure forța deplină a coliziunii rezultate.

- Ai zis că-i o prostie casa asta! am țipat de unde eram, nestiind dacă vorbele au să străbată distanta până în josul trunchiului.

Speram în parte să nu o facă. Dacă exista în familie o persoană care să-l înfrunte pe Seth încă și mai puțin decât Cal, atunci eu eram aia.

De îndată ce am deschis gura, am știut că făcusem o greșală. Cal s-a răsucit cu fața spre mine și a dus un deget la buze, de parcă amuțindu-și propria gură ar fi putut opri revărsarea cuvintelor dintr-a mea.

- Torie?! Si tu esti colo, sus, a naibii să fii? a răcnit

Seth, cu mânia și uluirea catapultându-i vocea prin deschizătura podelei.

Crezusem că știe, doar construiserăm împreună căsuța din copac. Era și a mea. Însă m-am simțit subit vinovată că sunt acolo, desi nu-mi dădeam

seama de ce. Oricât ar fi refuzat Seth să ceară călăuzire de la vărul nostru, eu, la unsprezece ani, îl imitam aproape în toate. Dacă ceva îi pica bine lui Cal, îmi pica bine și mie, fiindcă el era înțelept și bun și adoram felul în care i se făceau ochii ca niște

» »

semiluni când făceam ceva plăcut ori caraghios. Era o busolă în care se putea avea încredere.

- Nu zi nimica, mi-a șoptit Cal ghemuindu-se pe vine. N-o să faci decât să-l enervezi și mai tare.

»

- De ce?

^

- Il ia invidia, asta-i.

- Pe o casă din copac, despre care crede că-i tâmpită oricum?

- Pe mine și pe tine, mi-a spus Cal.

S-a așezat alături pe pătură și și-a tot sucit și întins picioarele, zicând parcă: „Hai să așteptăm să-i treacă și gata, până una-alta măcar să ne simțim în largul nostru”. În tot timpul asta Seth mi-a țipat numele, din când în când întrerupându-se ca să croiască arborele cu o ramură căzută, să ne împuște cu mitraliera imaginară și, judecând după icnetele și bufnetele surde venite de jos, încercând în van să escaladeze trunchiul gros.

Până atunci nu mă mai socotisem vrednică de invidie. Invidia, cum ne învățau mama și Scripturile, era soră bună cu răutatea, ba chiar cu crima în ochii Domnului. „Invidia roade până la os”, zicea proverbul. „Invidia l-a suit pe cruce pe Isus”, predica reverendul Whitt. Dacă eu, o mână de om, o fată simplă, puteam să isc invidie, atunci firește că orice altceva era în stare să-i aprindă scânteia. Mă simțeam periculos de aproape de ceva sinistru, fără să știu câtuși de puțin cum ajunsesem acolo. În tot acest timp, Seth îmi hăulea numele de la poale, ca un copoi tânjind după pradă.

Am mai stat așa lângă Cal încă vreun ceas, în tăcere, și Seth tot nu se lăsa păgubaș. Când soarele a început să coboare lent peste orizont, tata a venit să ne trimită la îngrijit animalele.

- Ei, drăcie, da' ce faceți colo? a zbierat apropiindu-se și reducându-l în cele din urmă pe Seth la tăcere.

Ne-am ițit capetele prin fundul căsuței ca să-l vedem pe Seth cum primește de cheltuială.

- Nimica, a replicat Seth cu ochii în pământ, dând cu piciorul într-o piatră.

Părul asudat îi era țepos ca o tufa de ciulini.

- Mie mi-a părut că nu era drept nimic, a zis tata cu mâinile înfipite în buzunarele salopetei soioase,

cum stătea îndeobște când căuta informații.

» >

- Nu vor să mă lase în coliba lor din copac, de aia, s-a smiorcăit Seth.

- Și-adică cotețu' o să se rănească singur, cât te zbântui tu într-o căsuță de mucosi? s-a răstit tata. . > »

Du-te mintenaș!

»

A stat să se uite cum Seth, biruit, se îndrepta spre cocină. Nu știam dacă se gândește la sucitul de fiu- său ori doar se asigură că Seth se duce unde i s-a poruncit, dar a durat mult până ce și-a întors privirea spre noi și ne-a spus să ne dăm jos din copac.

Scara de funie s-a legănat și s-a răsucit sub greutatea mea neînsemnată până ce tata a apucat-o bine la capăt și am coborât în brațele lui deschise larg. Nu prea adesea aveam parte de o îmbrățișare de-a tatei, așa că am profitat de ocazie ca să-i cuprind grumazul, să-mi îngrop fața în umărul lui și să-i trag mirosul în piept. Ba chiar i-am strâns mijlocul între picioarele mele slăbănoage până a alunecat din copac și Cal, cu pătura și coșul de picnic într-o mână.

În felul în care m-a săltat tata de pe gâtul lui, după cum m-a lăsat să cad greoaie la pământ și din tonul tăios cu care ne-a spus că nu ne-ar fi omorât să-l lăsăm și pe Seth să urce era ceva

care m-a dus cu gândul la încă una dintre admonestările mamei, din cartea lui Ioan: „Oricine îl iubește pe Domnul trebuie să-și iubească deopotrivă și fratele”. Ne aducea adesea aminte că păcătuim și ne căim nu în izolare, ci în relația cu ceilalți. Din fragedă pruncie știam că e o legătură misterioasă și eternă între mine și Seth. Am rămas locului în timp ce tata se îndepărta, o fetiță nedumerită sub căsuța din copac care se și dărăpănase nițel, fără să am habar cât de mult aveam să ne înstrăinăm, până la urmă, frate- meu și cu mine.

Seth a mai făcut mașina să huruie pentru o ultimă oară înainte să aud trântindu-se usa de la bucătărie și vocea furioasă a tatei în curte. Usa s-a izbit iar,

apoi din nou după câteva minute, cel mai probabil când au dat buzna în casă mai întâi tata, apoi Seth. A sunat ceasul, m-am sculat, m-am îmbrăcat și am șontăcăit spre bucătărie prin casa tăcută și rece. M-a săgetat glezna cât am făcut de mâncare, însă mi-am păstrat nădejdea că nu pățisem nimic grav. Dacă nu puteam merge, nu puteam nici încerca să dau de urma lui Wil, să găsesc cel puțin vreun indiciu legat de plecarea sau rămânerea lui, de posibilități refuzate sau încă vii.

Bărbații au intrat tăcuti, unul câte unul, în bucătăria luminată de lampă, fără să-și îngăduie vreun contact vizual unii cu alții ori cu mine.

» Tacâmurile au scos clinchete, atinse de farfurii, cât s-a feliat șunca, s-au amestecat jumările și s-a consumat totul. Seth a ieșit primul, apoi Og, apoi tata, lăsându-mă la masă, ușurată să pot termina de mâncat și să strâng de una singură. Cu cât erau mai mânioși unii pe alții, cu atât scăpăm mai mult neobservată, adică exact ce-mi trebuia ca să dau de Wil.

Pe când terminam de spălat vasele, am auzit scaunul cu rotile al unchiului Og scârțâind în spate, pe hol. Cu cât se îngrășa mai tare, cu atât mai dihai gemea scaunul și tot mai multă sudoare ieșea din el când trudea să se miște prin casă. Mă așteptam ca într-o bună zi scaunul să se frângă la mijloc și să-l lepede înjurând pe podea și fiecare roată s-o ia la sănătoasa, eliberată în fine de neplăcerea tovărășiei lui.

Un profesor mi-a spus odată că președintele Roosevelt umbla în scaun cu rotile, probabil similar cu al lui Og, cu spetează de lemn și scânduri lungi terminându-se cu tălpici ca niște picioare țepene. Roosevelt nu permisese nicicând să fie fotografiat

sau văzut public pe acel scaun, mi-a spus profesorul, o fațadă atât de bine păstrată, încât prea puțini credeau zvonul dizabilității sale. Arăta cât se poate de prezidențial în pozele din ziare, iar la radio

vorbea cu forță și elocventă. Ba chiar conducea un

automobil pe la parade și procesiuni. Nu mai cunoscusem nici un olog până să se întoarcă Og din război schilodit și înrăit. Noul Ogden nu semăna deloc cu cel vechi, darămite cu singurul președinte pe care îl știusem vreodată. Abia mult după ce atât Roosevelt, cât și Og muriseră, când scaunele cu roțile nu se mai făceau din lemn, am văzut una dintre cele doar două fotografii cunoscute ale președintelui în scaun cu roțile și m-am întrebat câți veterani de război, fără picioare și în ultimul hal precum Og, ar fi suferit ceva mai puțin, poate, dacă președintele nu și-ar fi ascuns rușinat scaunul de invalid.

În timp ce ștergeam vasele stând într-un picior, l-am auzit pe Og dând cu pumnul în perete și înjurând. Am întors capul și l-am văzut trecând peste pragul bucătăriei, cu niște cârje într-o mână și încercând să împingă scaunul cu cealaltă. Ochii ni s-au întâlnit, însă nici unul din noi nu a știut să

reacționeze la acest act de bunăvoință
atât de

neobișnuit pentru el.

- Ia de-aici, a icnit aruncând pe
dușumea cârjele, după care s-a retras
prin cadrul ușii și a pornit să se
împingă pe hol.

Nu mai văzusem cârjele alea de
când unchiul Og se întorsese de pe
front.

Tin minte drumul cu mașina la
Montrose din ziua

aceea, în hainele țepene de duminică,
aceeași vară din 1942 când
construisem cu vărul Cal adăpostul
din copac. Abia așteptând să-mi văd
iarăși unchiul, fremătam transpirată
între Cal și Seth, pe bancheta din
spate a sedanului cel mare pe care îl
împrumutase tata de la vecinul
nostru, domnul Mitchell. Pe bancheta
lungă din față, lângă tata, care șofa,
mătușa Viv turuia agitată în urechile
mamei, cu buclele ondulate grijuliu
săltând ca arcurile. Mi-i imaginam pe
Ogden și pe subțiraticul său frate
Jimmy coborând din tren în uniforme
lor frumoase de soldați, măsurând în
sus și în jos peronul, apoi ochii albaștri
și limpezi ai lui Og luminându-se la
vederea noastră, a noii sale familii
care-i ura bun- venit acasă. Mi-l
imaginam pe unchiul Og apucând-o de
mijloc pe mătușa Viv și trăgând-o spre
buzele lui, sărutând-o cum îl văzusem

în livadă, cu câteva zile numai înainte să plece în Europa la luptă, arcuindu-i grațios, ca o salcie, spinarea.

Nu-l cunoscuserăm pe Og cu mult înainte ca războiul să-l ia atât de iute, după ce se însurase cu mătușa Viv. Asta însă nu ne împiedica să arătăm ca o fotografie de pe coperta *Saturday Evening Post*, îmbulziți lângă șine, gata să-i revendicăm pe el și pe Jimmy. Când locomotiva neagră s-a umflat în raza mea vizuală, nu-mi trebuia alt motiv, în afara unei noțiuni vagi de patriotism și a unor sloganuri populare de prin reviste, ca să-l ador. Era un erou de război, o vedetă de cinema, un gigant. Mă ambalasem într-o asemenea stare de anticipare până să oprească trenul, lent și scrâșnind metalic înaintea noastră, de ziceai că așteptam ca Roosevelt în persoană să coboare pe treptele alea.

În clipa în care a apărut Ogden în ușa vagonului, am știut că fusesem păcălită. Minte mi s-a

încetosat într-o strădanie de a-mi da seama de cine

>>

anume, însă nu mi-a ieșit la socoteală decât Ogden însuși – soldatul ăsta într-un picior, singur, cu brațele cuprinzând strâns niște cârje de lemn îngălbenit și ochi cătând serbezi de sub bărcuța răsturnată a chipiului soldățesc.

Vivian a icnit la vederea lui și și-a îngropat fața în umărul mamei. Mama a împins-o și i-a corectat grăbit poziția, apucând și manevrând fiecare umăr de parcă ar fi cârmit un plug greu. A șoptit aspru în părul inelat al lui Vivian: „Nu se face”.

Cal și tata s-au uitat unul la altul, apoi au sărit în ajutorul lui Og. A răspuns brațelor lor întinse rotin- du-și cârja, cât pe ce să-l lovească în obraz pe Cal, apoi s-a lăsat să alunece într-o dungă prin cadrul ușii, îngăimând:

- Tine-ti naibii mâinile acasa.

Cal și tata au dat înapoi și am rămas nemișcați cu

toții, amuțiți, privindu-l cum coboară stângaci pe trepte și se întoarce cu spatele la noi. Mi-o amintesc pe mătușa Viv gemând și bufnetul sec al acelor cârje neașteptate pe platforma de lemn, iar și iar, ca o bătaie înceată și bolnăvicioasă de inimă, în vreme ce se depărta șontâc. M-am uitat la fețele supte ale soldaților care umpleau trenul. Nici unul nu era acel Ogden pe care mi-l aminteam. Și nici unul nu era Jimmy.

Am dat peste Og holbându-se la trotuarul din fața gării. Tata a adus mașina, iar familia s-a strecurat înăuntru. L-am așteptat și pe Og – atât de mult, că tata a oprit motorul și scâncetele mătușii Viv au devenit

singurul sunet – până ce mama a coborât și a izbutit cumva să-l convingă să urce în față, lângă ea. Nu a scos nimeni nici un cuvânt până acasă. Vivian stătea înghesuită între mine și Cal, uitându- se fără să-i vină a crede la ceafa neclintită a bărbatului ei. Când i-am pus o mână pe genunchi, a înhătat-o ca o felină.

- E voia Domnului, avea să replice mama la tirada mătușii Viv despre soldatul ei schilodit, când, înlăcrimată, a dat buzna în bucătărie în următoarea dimineață.

Viv a început să se vaiete că de ce, dacă Og ura acum viața și tot ce avea de-a face cu ea, nu murise > > ' acolo, pe câmpul de luptă, de ce nu-și lăsase corpul pe plajă, lângă al lui Jimmy. Mama a pus pe masă două cești de cafea și i-a zis lui Viv să se așeze.

> > >

Ori de câte ori auzeam referirea mamei la voia lui Dumnezeu – și o auzeam, nu glumă –, mă gândeam așa: Dumnezeu ori vrea, ori nu vrea. Dumnezeu vrea

să lase un soldat tânăr să moară în brațele fratelui

»

său. Dumnezeu vrea război, vrea amărăciune și vrea să facă dintr-un

om un străin. Dumnezeu nu vrea să explice.

Am traversat şchiopătând bucătăria şi am ridicat cârjele vechi pe care mi le azvârlise Og. Le-am potrivit în scobiturile de la subraţ şi mi-am testat mersul.

Era voia Domnului să-ţi culeagă mama, vărul, mătuşa de pe faţa pământului ca pe nişte piersici desprinse prea timpuriu de pe ramuri.

Am stins lumina în bucătărie fără să aşez în dulap vasele curate, am tras pe mine pardesiul bleumarin de lână ce atârna într-un cuier după uşă, am lărgit şireturile pantofului ca să las spaţiu piciorului înfăşurat si umflat si am ieşit în cârje să dau de mâncare animalelor.

Era voia Domnului să ia o viaţă, să dea o viaţă,

voia Lui să facă o viaţă de nerecunoscut. Nu era voia

Domnului să te avertizeze în privinţa a ce urmează.

După ce animalele şi-au primit nutreţul şi braţele dintâi ale soarelui de dimineaţă s-au întins peste vale, m-am uitat împrejur, să fiu sigură că nu mă observa nimeni. M-am urcat pe bicicletă, am aşezat atentă cârjele de-a latul ghidonului şi, fără să mă gândesc care o fi voia Domnului, am plecat să-l caut pe Wilson Moon.

CINCI

Mă așteptam la opreliști în găsirea lui Wil, dar nu anticipasem că Ruby-Alice Akerts are să fie una dintre ele.

Ruby-Alice locuia într-o casă de un cafeniu spălăcit, pe un lot de pământ triunghiular, bine împădurit, ceva mai jos de ai mei. Deși era vecina noastră cea mai apropiată, arbora mereu o expresie acră și o veșnică scufie neagră peste părul creț și anost, locuia cu o menajerie de animale de pripas și, prin urmare, mama o socotise prea ieșită din rândul lumii ca să merite atenția unor buni creștini.

Treceam aproape zilnic pe lângă casa ei, însă nu opream niciodată s-o vizităm ori să-i aducem, în semn de bună vecinătate, vreo plăcintă. Mama ne instrui se să nu ne uităm la Ruby-Alice când o vedeam pedalând spre orașel pe bicicleta neagră și șubredă, cu coșul de răchită ferfenitit atârându-i de

ghidon. Era știută că se holbează la lume cu ochii ei stranii și desface buzele, pregătindu-se parcă să azvârle vreo necuviință, însă fără să scoată o vorbă.

Toată lola o credea ticnită, însă destul de

nevătămătoare cât să i se dea pace.

Într-o seară, la cină – cu mama stând la masă în locul ei obișnuit, pe care avea să-l ocupe mai târziu Og –, ochii lui Seth s-au aprins povestind cum aruncase un șir de pietre în bătrână, care îl privise insistent de pe bicicletă în timp ce trecea pe drumeagul comun.

- Am nimerit drept în ea cu una, s-a umflat în pene, ronțăind cu rânjet dintr-un biscuit, numai că zăluda aia a pedalat mai departe, ziceai că n-a simțit nimica.

M-aș fi așteptat ca mama să-l mustre pe Seth pentru agresarea vecinei, ori cel puțin pentru că vorbise cu gura plină, însă a continuat să-și mănânce

șunca tăiată în dumicați mici, cuviincioși.

- Cucoana-i diavolu', a râs Seth.

Tata și Cal și-au îndreptat spre mama privirile rugătoare, însă ea tot nu scotea un cuvânt. Gura lui Seth gonea cu viteza neașteptată a unui câine

slobozit din lant.

- Diavolu' în carne si oase, si locuiește coalea, între

pini!

Și-a ridicat degetele pe lângă urechi, întruchipând niște coarne imaginare. Într-un târziu, mama l-a certat:

- Nu vorbim despre Satana în casa asta.

Nu mult după, Ruby-Alice a trecut pedalând pe lângă mine și mama, pe Strada Mare. Nu m-am putut abține să n-o privesc, întrebându-mă dacă e într-adevăr Satana într-un deghizament prea puțin probabil. Dar aș fi avut cum să-mi dau seama? Era urâtă ca dracul, asta clar. Cârlionți albi și lănoși îi

izbucneau de sub scufia neagră.

Pielea ridată îi bătea

într-un albastru bolnăvicios. Un ochi îi era așa de

înfundat în orbită, că părea să nu-l aibă defel. Celălalt – de un albastru de gheață, sălbatic și holbat – și-a înfipt privirea într-a mea preț de un moment alarmant.

Când mi-am coborât ochii, a trecut de noi în viteză, cu buzele desfăcute, însă fără alt sunet decât chităitul bicicletei și pietricelele scrâsnind sub roți.

Un câine Chihuahua prăpădit, negru și cu urechi

ascutite de liliac, tremura în coșul ei de răchită.

- Te-ai uitat la ea? a cerut să știe mama, oprindu-se să-mi ridice bărbia și să mă privească în ochi.

- Nu, am zis, neștiind, imediat ce cuvintele mi-au scăpat de pe buze, ce mă făcuse să mint.

- Dusă cu sorcova. Lăsându-mi în pace bărbia, mama m-a apucat de braț și și-a continuat drumul spre băcănia lui Chapman. Să ne ajute Dumnezeu.

Mama a iuțit pasul, de parcă ar fi luat distanță de ceva amenințător, cu toate că Ruby-Alice dispăruse, dând pieziș colțul de pe Strada Mare. Mă chinuiam să mă țin după ea. Dacă Ruby-Alice era nebuna, m-am întrebat, de ce avem nevoie *noi* de ajutorul

Domnului și nu ea?

Am început să mă rog pe furiș pentru Ruby-Alice. Ori de câte ori se ivea, îmi treceam prin minte aceeași scurtă și clandestină binecuvântare, fuguța, de parcă ar fi fost un singur cuvânt, ca și cum aș fi vrut s-o termin cât mai iute cu încălcarea poruncilor mamei:

DoamneAjutoPeRubyAliceAkersAmin.

Gândisem formula astfel încât să fie eficientă și la

obiect, acoperind pornirile lunatice și pe Satana și pielea ei albăstrită și tot ce-o mai făcea să sufere, dar și îndeajuns de scurtă cât să poată fi trimisă către ceruri înainte să prindă

mama de veste. Era tare ciudat să-ți ascunzi o rugăciune, dar, vezi bine, ea o judecase pe Ruby-Alice drept imposibil de mântuit. N-aș putea zice de ce aveam impresia că aș putea s-o redau grației divine, însă credeam în asta din toată inima mea tânără. Chiar și după ce s-a uitat urât la mine de după un copac, când am ieșit din biserică cu ochii roșii și clătinându-mă pe picioare după ce-mi înmormântaseră familia, până și în momentul acela, când mintea îmi era îmbibată de durere, am gândit un *DoamneAjutoPeRubyAliceAkersAmin*. Reverendul Whitt își pusese fiii s-o alunge de lângă biserică. Unul din puținele momente lucide din acea zi neguroasă a fost s-o văd cum se aruncă pe bicicletă și se depărtează în pripă.

Până în toamna în care am împlinit șaptesprezece ani îmi abandonasem de mult rugăciunile copilărești întru propășirea lui Ruby-Alice și, cu toate că rămâneam vecine, arareori îmi umbla gândul la ea. N-o mai văzusem din mijlocul verii, când trecuse grăbită pe lângă taraba noastră cu piersici din drum, holbându-se în felul ei aparte și făcându-l pe Păstrăv să latre înnebunit. Linistisem câinele, îmi cerusem

iertare de la mușteriii care pipăiau
piersicile timpurii și nu mă mai
gândisem la bătrână.

Când am pornit, în dimineața aceea,
să-i dau lui Wilson Moon de urmă – am
manevrat, cu cârjele bălăngănindu-se
peste coarnele bicicletei, în josul aleii
noastre lungi și pe drumeagul
nepietruit care ducea spre orășel am
văzut-o proptită acolo, ca pe o
vedenie ivită subit în lumina palidă, pe
Ruby- Alice Akers. Nu avea nici scufia
cea neagră și nici bicicleta. Părul alb îi
curgea în spirale deznădăjduite peste
fața palidă. Gleznele îi ieșeau ca niște
scobitori alburii din ghetetele de piele
scâlciate. Purta o rochie ponosită de
muselină care se termina la genunchii
osoși și mai multe cardigane de lână,
în straturi, toate în nuanțe de verde,
așa încât bustul părea să i se piardă
pe fundal, despicând-o în două
jumătăți fără culoare. Ochiul înfundat
în orbită m-a cercetat ca pe-o străină,
în vreme ce ochiul bulbucăta mă țintea
acuzator, de parcă ar fi stat prea mult
să mă

aștepte și acum sosirea mea o irita.

Mai să cad de pe bicicletă încercând
s-o ocolesc. A

rămas pe loc, fulgerând din priviri,
fără să se

clintească. Ochiul bulbucăta mi-a
cercetat în cruciș

și-n curmeziș cârjele și glezna
pansată. A țâțâit și a scuturat din cap.

Nu m-am gândit nicio clipă să
opresc. Femeia căreia, copilă fiind, îi
purtasem atâta grijă devenise pentru
mine, cum era și pentru ceilalți, un
simplu obiect de decor. La acel
moment nu însemna decât un
obstacol, întocmai cum ar fi fost si o
vacă ori un

trunchi de copac căzut în drum.

M-am cutremurat când a întins
brațele, două

palme albe ca neaua, cu degetele
rășchirate și încârligate năpustindu-se
spre mine, parcă încercând să mă
tragă la pământ. Am sărit înapoi ca
arsă și am gonit cât de iute am putut.
Am observat, pedalând, că bicicleta ei
rablagită stătea culcată peste
margaretele moarte din șanțul
drumului. Dacă mă uit în urmă, mi-e
rușine că nici măcar nu

m-am oprit o clipă s-o întreb dacă are
nevoie de ajutor. Eram atât de
concentrată pe căutarea lui Wilson
Moon, ori poate într-atât de învățată s-
o ignor pe Ruby-Alice ca pe-un câine
de pripas, încât nu mi-a trecut prin
minte că ar putea fi rănită ori
dezorientată. Nu mi-a venit în cap, cu
siguranță, că mi-ar fi putut oferi
ajutor, însă nu știuse cum să mă
abordeze, cum nu știam nici eu. În

târg, Wil nu era pe nicăieri. În lola era liniște,

lumea abia se trezea. Vreo cinci-sase localnici se

îndreptau spre slujbă sau cafenea.
Domnul Jernigan

mătura aleea din dreptul prăvăliei lui.
Două

automobile și un camion de lapte
circulau pe Strada

Mare. De două ori am străbătut cu
bicicleta orașul

dintr-un capăt într-altul, cât mi s-a părut că o pot face fără să atrag atenția, sperând ca Wil să mă vadă și să apară în vreun cadru de ușă ori de geam, radios, cu gura până la urechi. Mi-am închipuit cum avea să arate după ce se îmbăiașe la pensiunea lui Dunlap, poate că-și schimbase și hainele, și am simțit că bătăile inimii se iuțesc. Cum nu era nici urmă de el, am parcat bicicleta în fața pensiunii, mi-

am potrivit sub brațe cârjele, am tras aer adânc în

piept și am pornit șontâc pe treptele de lemn. Ușa

din față era proptită cu un pietroi cafeniu. Am

aruncat un ochi înăuntru, am inhalat mirosul de

cafea, șuncă și bărbați, fără să văd
însă decât un ⁷ ₇

antreu lung, cu lambriuri de lemn,
mărginit de bănci și înțesat cu surtuțe
atârnate și ghete încrustate cu noroi.
Mi-am scormonit mintea în căutarea
unui pretext ca să intru.

Un bărbos cam de vârsta tatei, însă
mai puternic și ținându-se mai drept,
a pășit în vestibul și s-a așezat pe o
bancă. A pus mâna pe o pereche de
ghete și-a înfipt una în piciorul drept,
fluierând o melodie domoală cât și-a
legat șireturile. Intinzându-se după
bocancul stâng, a trecut cu privirea
prin dreptul ușii, și favoriții i s-au
desfăcut într-un zâmbet neliniștitor. A
lăsat să-i scape un șuierat prelung
printre dinții ca grăunțele de porumb,
măsurându-mă din creștet până în
tălpi și, pufnind a râde, a scos un:
„Ehei, da' ce-avem noi coala!”

Toamnă de toamnă, căminul lui
Dunpal se umplea de argați căutând
de lucru la strânsul fânului și la
culesul recoltei, împreună cu văcari
nădăjduind să se tocmească la
adunatul cirezilor de pe pajiștile alpine
și la mânatul lor la vale înainte de
prima ninsoare. Afluxul era de ajutor
și binevenit, deși unii dintre
w

bărbați, o știam, aduceau necazuri.
Asta de fată avea > ⁷ ₇ >

ceva, cu zâmbetul lui galben și ochii aprinși, care mă făcea să jinduiesc după iarnă.

M-am clătinat un moment, strângând în pumni cârjele. Am auzit zăngănit de vase din interior și am presupus că domnul și doamna Dunlap erau în bucătărie și strângeau după masa de dimineață.

- Am venit s-o ajut pe madam Dunlap cu prânzu', am mințit cu o ușurință surprinzătoare.

- În spate, scumpo, a răspuns, din cale-afară de amabil.

Am tras iarăși o gură bună de aer, am trecut în cârje pragul și am traversat odaia cea lungă, simțind în trecere ochii bărbatului pe mine.

- N-ai să fii de mare ajutor, zic io, după cum se vede, a adăugat dând din cap cu un rânjet spre glezna-mi bandajată.

- Mă descurc, am răspuns, încurajată de iuțeala minciunii mele și de primii pași făcuți în incinta pensiunii.

Mă așteptam să dau înăuntru peste alți bărbați, însă, spre ușurarea mea, respectivii erau ori la spălător, ori plecaseră deja pe la treburi. Salonul era întunecos și jilav, cu două canapele uzate de piele și o spuză de scaune de lemn înșirate alandala în jurul unei sobe calde, negre și

pântecoase. Un vas de alamă solid, cu buza largă, se odihnea lângă vatra de cărămidă, iar pe o plăcuță sprijinită de el sta scris „Rugăm Folosiți Scuipătoarea” cu litere negre, trasate de mână. Un trofeu de elan agățat de perete privea de la înălțime scena cu ochi negri, pustiiți. M-am ținut după zăngănitul de vase.

Am descoperit-o pe doamna Dunlap uscând ultima farfurie de la micul-dejun cu un șervet cu carouri roșii, fredonând ceva în surdină. Spre deosebire de salonul soios, bucătăria avea pereți albi, curați și un sir înalt de ferestre ce dădeau către

est, radiind lumina zorilor. Doamna Dunlap era o femeie palidă cu trup înalt, în formă de clopot. Purta o rochie simplă de bumbac peste care își prinsese un șorț de denim, legat lăbărțat la gât și pe mijloc. Părul șaten-deschis îi era prins sub o basma bleumarin înnodată pe frunte, cu capetele legate ițindu-se ca o pereche de urechi în plus. Era atât de căzută pe gânduri și pierdută în fredonat, că nu m-a zărit până ce nu mi-am dres cu intenție glasul.

- Oo! Torie, dragă. Nu te văzusem.

Doamna Dunlap și-a dus mâna în dreptul inimii, apoi m-a întâmpinat cu un surâs cald, arcuindu-și cu bunătate

ochii căprui. A tresărit iarăși, ca de sperietură, când a dat cu ochii de cârje, a aruncat deoparte cârpa de vase și s-a grăbit să aducă un scaun, zicând:

- Da' ce-ai pățit? Iote, pun-te jos, drăguță.

Uitasem cât de amabilă e doamna Dunlap, cu care mai luasem contact doar în treacăt de la moartea mamei, însă mi-am amintit îndată îmbrățișările

lungi și strânse pe care mi le dăduse mie și familiei, ca și de multele caserole și plăcinte pe care le lăsase la noi pe verandă în lunile care urmaseră.

- Sunt bine, doamnă Dunpal, am zis luând loc și așezând cârjele pe dușumea. O gleznă sucită, atâta. Vizuinile astea de popândău, știți cum e.

- Păi, cum nu. Am pățit și eu așa. Sâcâitoare lighioane. Biata de tine! Și-a tras un taburet lângă mine și s-a așezat. Cu ce pot să te ajut? Și zi-mi Millie, drăguță, Millie și-atâta.

Minciunile curseseră atât de lesne de când pusesem piciorul în căminul de bărbați, că am deschis gura, așteptând o alta care să-mi explice vizita. N-a ieșit nimic. Mi-am făcut de lucru cu

nasturii de lemn ai hainei. Millie s-a aplecat un pic mai mult spre mine, înălțând din sprâncene,

Neînstare să inventez o brașoavă și ogoită până la moleșeală de căldura lui Millie, i-am spus, prosteste, adevărul.

- Mă întrebam... stă la voi un băiat numit Wilson Moon? am îngăimat sfioasă, simțind că-mi galopează inima la prima rostire a numelui său.

Schimbarea în expresia lui Millie m-a înștiințat pe dată că greșisem.

- Indianu'? a întrebat cu o strâmbătură, retrăgându-se de parcă ar fi adulmecat o duhoare oribilă. Torie, dragă, de ce-ai întreba tu, pentru numele cerului, de-un sălbatic murdar?

Am rămas fără grai. Nu mai văzusem în viața mea un indian. Știam doar ce învățasem la școală, despre violența cu care întâmpinaseră generația bunicilor mei când veniseră albi să civilizeze Vestul și cum îi

strămutase guvernul, demult, undeva unde să nu mai facă probleme. M-am amintit și remarcile făcute de tata și Seth în ajun, cum că Wil ar fi mexican. Fiind indian ar fi stârnit încă și mai mult dispreț. Nu-mi venea a crede și pace că-i adevărat.

Millie aştepta un răspuns, iar pe chip începea să i se ivească o suspiciune rudă cu dezgustul.

- Eu... ăăă..., m-am bâlbâit, tata a auzit de-un băiat cu numele ăsta care caută de muncă. Avem de cules mult în astea două săptămâni ce urmează. Nu- l ştiu pe băiat, doar după nume.

Millie s-a relaxat.

- Ehe, ascultă-mă bine, tăticu-tău n-ar vrea să aibă nimica de-a face cu băiatul ăla. Pun rămăşag că alde Păstrăv al vostru nu l-ar lăsa nici la o milă de livadă. A zâmbit la insinuarea cum că Wil nu ar fi vrednic nici măcar de aprobarea unui câine, apoi a zis: Aseară a fost de-ajuns să aruncăm o privire la pielea lui cea roşie ca să-i facem vânt de-aici mintenaş.

>

- Aah, am icnit, încercând să nu mă dau în vileag, dar fără să-mi pot ascunde tulburarea.

- S-ar oţărî tare rău muşteriii noştri de-am începe să lăsăm indieni pe-aici, nu mai zic că răspândesc molime, s-a cutremurat ea de parcă ar fi vorbit despre o invazie de şobolani. Nu, tu zi-i lui tăticu- tău că punem anunţ, nu-i vorbă, că-i trebuie un muncitor, da' nu băiatul ăla. Aş zice, oricum, că şi-a luat câmpii de mult. Ehe, a zis bătându-mă cu palma pe genunchi în

semn că eram gând la gând, așa ni-i și nădejdea, păi, cum?

Atingerea ei mă îngrețoșa. Din fericire, bărbatul i- a intrat în bucătărie chiar în momentul în care am simțit că mi se topește calmul chipului, după explorarea subiectului Wilson Moon. Brațele domnului Dunlap dădeau pe dinafară de știuleți de porumb verde. Millie a sărit să-l ajute.

- 'Neața, Torie. Pare bine că te văd, a zis cu un asemenea firesc, de parcă aș fi trecut zilnic să-i vizitez.

Millie mi-a luat-o înainte, alungând ferm orice referire la Wil:

- Domnul Nash cată argat pentru ce mai are de cules la piersici. I-am spus lui Torie c-o să dăm de știre la oameni. >

Mi-a făcut cu ochiul.

- Nu-i bai, a zis el desfăcând prima fâșie lungă de pănușă și căptușeala ei de firicele mătăsoase. Era mătăhălos, lat în spete, iar venele antebrățelor i se umflau la fiecare smucire. Am niște mușterii care nu peste mult or să termine de adunat fânul. Zic c-o fi vreunul care să mai vrea de muncă.

I-am mulțumit, apoi am mai schimbat câteva politețuri despre recoltă, glezna mea și vremea plăcută de toamnă. Îndată ce mi-a îngăduit buna- creștere, am apucat cârjele, am cerut voie să mă retrag și am

traversat iarăși, șontâc-șontâc, casa de oaspeți. Mă trăgeau în jos, mai mult decât glezna scrântită, gogoșile pe care le turnasem și felul în care-l alungaseră alde Dunlap pe Wil – intoleranță de care, mă temeam, avea să aibă parte de la mulți alții, dacă într-adevăr avea sânge indian. Când am ajuns pe verandă, în soarele dimineții, am simțit că mă sufoc în haina de pe mine. Am sprijinit de balustradă cârjele și mi-am descheiat aproape speriată nasturii, dezbărându-mă de haină și lepădându-o pe podea cu răsuflarea tăiată și asudând.

Mult mai îngrijorător decât chestiunea sângelui lui Wil era faptul aproape incontestabil că plecase din oraș. Evacuat de la Dunlapi, după amenințările și ostilitatea pe care le căpătase de la familia mea, nu-mi închipuiam de ce-ar fi vrut să mai zăbovească prin lola. O fată așa de obișnuită ca mine n-ar fi avut cum să-l țină într-un loc în care, altminteri, nu era dorit. Am luat o gură bună de aer, m-am oțelit cu pragmaticul bun-simț al mamei și mi-am jurat să termin odată cu neroziile. Wil plecase. Mi-am spus că viața nu era cu nimic diferită acum decât fusese

cu mai puțin de o zi în urmă, când nici nu mă uitasem încă în ochii lui negri, adânci.

Cu toate astea, pășind în cârje spre bicicletă și pornind iarăși spre casă, nu puteam decât să mă port cu încredere prefăcută. Fiindcă în ochii aceia văzusem nu doar un soi neașteptat de bărbat, ci și o bucată nouă din mine, de care nu voiam să mă mai despart.

SASE

M-am trezit în dimineața următoare cu mintea

zumzăind de evenimentele ultimelor două zile. Ca să-mi abat gândul aveam nevoie să mă apuc de treabă, așa că m-am încredințat singură că glezna încă umflată se lecuise destul cât să mă pot întoarce la corvezi.

Înainte să mă duc șchiopătând în bucătărie ca să pregătesc masa de dimineață, i-am înapoiat cârjele lui Og. Când le-am sprijinit de perete lângă ușa închisă a dormitorului lui, m-am gândit într-un fel nou la el: cum te-oi fi simțind fiind Ogden, cu un picior pierdut în război, celălalt fără talpă ori folos după cangrenă, un corp odată agil prins în chingile unui scaun? De când se întorsese de pe front, furia lui Og fusese cu siguranță leul dincolo de care se ascundea

mielul mâhnirii sale. Viv nu făcuse nici un secret din nemulțumirea pe care i-o stârnea războinicul ei mutilat, cu toată munca de convingere dusă de mama ca s-o facă să accepte planul lui Dumnezeu. Când Viv murise atât de subit, îmi fusese ciudă pe Og că nu se arătase suficient de trist. Dar poate că absența ei însemna pentru el un reziduu mai puțin al trecutei sale vieți, la înălțimea căreia nu se mai putea ridica. Dacă eu nu eram în stare să suport încă o zi cu cârjele alea, cum îndura aventurierul de altădată realitatea pe deplin pustiită a vieții sale postbelice?

Am lăsat cârjele și m-am strecurat la pupitrul din salon. Am găsit înăuntru hârtia de scris a mamei. Foile de culoarea lavandei stăteau într-un teanc îngrijit, care îmi fusese interzis cât trăise ea și rămăsese neatins de la moartea ei. Am tras prima filă, aproape așteptând să-mi apară dinainte brațul despicând muștrător aerul. Am scos un creion ce-și păstra ascuțișul perfect dintr-o cutiuță argintie și-am scris: „Mulțumesc”. Am împăturit biletul și l-am pus la ușa lui Og, fără să aștept ori să primesc vreun răspuns.

Destule m-au ținut ocupată în următoarele câteva zile. Culeseserăm și vânduserăm piersici de mână întâi încă din iulie, însă nopțile reci și zilele

calde ale începutului de toamnă de pe pantele vestice din Colorado sunt cele care aduc zahărul în fructe. Clienții nosti așteptau cel mai mult această ultimă si

t 7 > 17

>

prețioasă recoltă finală. Ritualul tomnatic al tatei era să se trezească de mai multe ori peste noapte ca să verifice termometrul, știind prea bine că succesul nostru se ținea pe muchie de cuțit. O scădere bruscă de numai cinci grade putea să transforme o recoltă târzie perfectă și profitabilă în niște gogoloaie terciuite bune doar pentru dat la porci sau de azvârlit la gunoi. Țelul era să culegem îndeajuns de lent ca să avem marfa proaspătă cât era toamna de lungă și totuși îndeajuns de rapid ca pomii să fie goliți înainte să cadă prima brumă zdravănă. Până

atunci avuseserăm noroc si izbutiserăm să întârziem

» recolta ultimă cu două săptămâni față de normal,

însă tata nu era omul care să creadă că norocul tine,

> 7

și îl simțeam temător. Suspicios pe scăderea cu două grade din dimineața în care stârnise Seth un așa tămbălău cu mașina lui sport, și cu încă un grad în dimineața în care-i înapoiasem binișor cârjele lui Og, tata a dat ordin

ca rândurile de pomi să fie debarasate în graba mare. Gleznă umflată ori nu, mă bucura niște muncă.

Culegeam piersici de-o viață. Era un lucru la fel de firesc precum răsuflarea. Nu țin minte vreo vreme în care să nu fi știut, adușmăcând și atingând cu blândețe, să stabilesc nivelul optim de coacere, cum să ridic ușor și să desprind cu o rotire piersica de pe codița ei, atentă să nu-i sfârtec pielița fragilă, cum să știu ce fruct rozaliu e gata de piață, care e bun de trimis cu toptanul și care e nimerit ca să fie înfulecat direct din pom. Spre deosebire de un măr sau o pară, un interval mărunț, de câteva zile doar – trei, poate patru –, determină momentul crucial al culegerii și consumării unei piersici. Familia mea clădise reputația livezii nu doar pe seama formei și a gustului perfect al piersicilor noastre, ci și pe priceperea noastră, transmisă peste trei generații, de a le recolta și de a le vinde la momentul exact > 7 > al coacerii desăvârșite.

Cu coșul atârându-mi de brațul stâng și frunzele aurii în formă de banană gâdilându-mi fața și umerii, am început, cu mâna dreaptă, să desprind de pe ramuri piersică după piersică, ducând des fructul la nări ca să-i inhalez aroma dulce. Tata

avusese, cum altfel, dreptate. Recolta finală era gata de cules.

Am ales să culeg în liniște din cel mai bătrân pâlc de pomi, din capătul depărtat al livezii. Tata culegea în niște șiruri mai tinere de pe lângă hambar, cu Păstrăv alături. Seth strângea de pe rândurile din lungul pâraului. Frații Oakley – Holden, Chet și Ray – au apărut să ajute abia după ce s-a luminat bine de ziuă. Nu mi-am închipuit c-o fac din bunătatea inimilor lor încremenite. Si, firește, mai

târziu aveam să aflu că tătânele lor făcuse o înțelegere cu al nostru, astfel ca, la schimb cu munca de argat a băieților, tata și Seth să-i mâne cireada peste două săptămâni. Adunatul turmei din văile alpine și mânatul lor în jos prin Almont, Gunnison și apoi pe terenul fermei lor de lângă lola ar fi fost o treabă de două zile. Știindu-i prea bine pe băieții Oakley, tata îi spusese părintelui lor că înțelegerea ținea doar dacă nu se puneau pe

blestemării și nu vătămau fructele. Le-am simțit izul

de Lucky Strike și i-am auzit înjurând și strigându-și răutăți la nici două minute de când i se alăturaseră

lui Seth, înspre hotarul răsăritean. Ori vocile lor nu ajungeau la urechea tatei, ori atâta-i era de mare nevoia de ajutorul lor, că le trecea cu vederea neobrăzarea.

Era de la sine înțeleș că mă voi opri din cules ca să pregătesc prânzul. Când soarele a ajuns pe la mijlocul de azur al cerului, mi-am strâns coșurile pline și le-am așezat pe marginea drumeagului din livadă, de unde tata le putea cu ușurință sălta în remorcă. Am trecut șontâc pe lângă Seth și băieții Oakley – ignorându-le comentariile din colțul gurii și hlizelile batjocoritoare – și m-am îndreptat spre casă. Pe când mă apropiam, l-am văzut pe tata stând de vorbă în curte cu un bărbat necunoscut. Era tinerel și pistruiat, cu un cap mai înalt decât tata, însă cu umerii de două ori mai înguști, cu salopetă îngălată de bumbac gros și o pălărie de pai cu boruri late. Din buzunarul de la spate îi atârnav niște mănuși de lucru ferfenitite. Păstrăv dădea din coadă a întâmpinare, însă omul părea să nu bage de seamă. Când tata m-a văzut că vin, mi-a făcut semn să mă apropii, iar străinul m-a privit cu o față lungă, ca de cal.

- L-au trimis alde Dunlap, a zis tata arătând spre bărbat fără să facă vreo prezentare.

Am simțit că-mi stă inima în loc.
Brațele lungi ale minciunii ajungeau
pretutindeni. M-am chinuit să
scornesc un alt neadevăr ca să explic
de ce pusesem piciorul în casa de
oaspeți interzisă, de ce inventasem
nevoia tatei de mână de lucru, dar
până să îngaim ceva, tata a zis:

- Frumos din partea lor. Ne-ar
prinde bine ajutorul.

A înclinat din cap spre pălmaș, iar
omul i-a răspuns aidoma, pecetluind
târgul. Apoi, iarăși spre mine:

- De plată n-avem mult de dat, așa
ca întinde-i băiatului o masă pe cinste.

Am dat aerul afară, i-am zâmbit
omului, care nu mi-a răspuns la fel, și-
am zis:

- Cum nu.

Când lucrătorii s-au adunat în
bucătărie să îmbrace de prânz, cu ei
le-au venit și mirosurile. Un amestec
înțepător de sudoare, tabac, zeamă de
piersică și raze tomnatice de soare a
alungat aroma bucatelor chiar și când
am scos din cuptor turtele, până și
când am pus în mijlocul haitei
flămânde puiul fript și cartofii. Unchiul
Og și-a făcut vânt înăuntru cu mâinile
pe roțile scaunului, adăugând
miresmelor, în drum către locul său
obișnuit, pe cele de whisky și tutun de
mestecat.

Mi-am căutat de lucru la plită, cu spatele la masă, turnând zeama rămasă de la prăjitul cărnii într-o cratiță și amestecând rântașul pentru masa de seară. Tata l-a prezentat pe bărbatul cu față de cal drept Forrest Davis. Og a mârâit, tinerii au dat binețe și s-au apucat pe loc să schimbe lăudăroșenii și insulte. S-au ospătat zdravăn cu toții și n-a observat nici unul că nu mă asezasem, ceea ce mi-a convenit de minune.

Tocmai adăugam niște faină la rântaș, fără să le dau bărbaților mare atenție, când Davis, care până atunci tăcuse, și-a dres fără veste vocea și a rostit, cu glas surprinzător de adânc:

- Perth mai c-a trebuit să-și împartă culcușu' c-un indian, la cămin. Ați auzit treaba asta?

⁷ »

M-am oprit simțind că-mi înțepenește spinarea, cu mâna înțeleștată pe tel. Răsuflarea mi-a conținut în plămâni încremeniți. Am ascultat.

- Pun rămășag că-i jegosul ăla nenorocit cu care te-ai luat tu la harță, Seth, a zis cu gura plină unul dintre băieții Oakley - Holden, am ghicit după tonul veninos.

- Aud că i-a făcut vânt de la Dunlap, a replicat Seth.

M-am întrebat de unde ştia, pe cine întrebase şi de ce.

- Aşa-i, da-nainte a contaminat spălătoru'. S-a furişat ca un dihor. Davis a mestecat, a înghiţit dumaticatul, apoi a adăugat: Dunlap l-a prins când şterpelea rufe de pe funie. A tulit-o cu un braţ.

Rântaşul pe care-l lăsasem de izbelişte se umpluse de bulbuci şi dădea pe dinafară. Picuri cafenii s-au înălţat şi mi-au pârlolit degetul mare. Am tresărit violent, am dat înapoi un pas şi-am răsturnat cu un zăngănit cratiţa, vărsând peste plită cleioşenia încinsă. Bărbaţii din spate au tăcut pe loc, neîndoielnic îndreptându-şi către mine privirile, dar faţa mi-era atât de îmbujorată de menţionarea lui Wilson Moon, încât n-am cutezat să întorc capul.

- Iertare, am bâiguit repezindu-mă să iau o cârpă din chiuvetă. Degete de plastilină, am zis chicotind cu voioşie falsă şi apucându-mă să şterg.

Conversaţia a reînceput. Nu mai ştiam cine ce zicea, am pierdut repede şirul. Unul a spus că băiatul evadase din închisoarea aflată la sud, pe lângă una dintre rezervaţii; altul aflase că de la o şcoală cu internat pentru indieni fugise; încă unul, că ar fi fost un hoţ, un vagabond care dădea lovitura în câte un orăşel şi îşi lua apoi tălpăşiţa. Au făcut glume cu feţe

vopsite pentru luptă, cu mocasini, l-au numit sălbatic păgân, șobolan de prerie.

- Dus de mult de-acuma, zic eu, a fost de părere Davis.
- Ar face bine, a hârâit unchiul Og.
- Chiar așa, la naiba, s-a băgat și Seth. O să-l omor pe scârba de piele-roșie dacă-l mai văd vreodată.
- Destul, a răsunat pentru prima oară glasul tatei. L-am auzit punându-și pe farfurie tacâmurile și tră- gându-și scaunul de la masă. Hai, ne-așteaptă fructele alea, băieți.

7 >

Bărbații au ieșit din bucătărie în grup compact și gălăgios, luându-și cu ei izul înțepător și vorbele buruienoase, lăsând masa înțesată cu firimituri, farfurii și o carcasă de pui curățată atât de bine, de ziceai că s-au înfruptat din ea vulturii. Mâinile mi-au

tremurat cât am strâns blidele și le-am curătat de

resturi.

Abia dacă fusesem în stare să concep posibilitatea ca Wil să fie indian, darămite să-l socotesc evadat sau tâlhar. Cuvintele crude care-l avuseseră ca țintă păreau departe de adevăr, și totuși ce știam eu cu adevărat despre băiatul ăsta, pe lângă faptul că avea farmec, mister și forța

de a mă ridica și purta în brațe de
parcă aș fi fost ușoară ca o pană?

Am umplut chiuveta, sprijinită într-
un picior ca să-mi odihnesc glezna, și
am spălat absentă vasele,
amintindu-mi cum mă simțisem în
brațele lui Wil,

» » ⁷

cum mă uitasem în ochii lui blânzi,
străbătători. Gândindu-mă la ce-mi
povestise despre umblatul în
vagoanele de cărbuni, m-am întrebat
care era minciuna și care, adevărul.
Am presupus că bărbații avuseseră
dreptate: nu mai era de mult nici
urmă de Wil prin Iola. Și totuși...

Am șters și pus în rafturi vasele,
după care m-am întors la porțiunea
mea de livadă ca să încep culesul de
după-amiază. Mai sus de ferma
noastră, pământul arid era împestrițat
cu tufe de perie-mare, stejar roșu și
pini scămoșați. Pâlcuri răzlețe de plop
tremurători îngălbeniți fremătau parcă
a sărbătoare peste coasta altminteri
solemnă a dealului. Câțiva pini galbeni
se înălțau peste restul înfoindu-și
fustele largi, întunecate. Soarele
bătea peste întregul peisaj, parcă
neînștiințat că vara se sfârșise. În
umbra livezii, unde inima îmi era mai
potolită și simțurile, mai ascutite,
intuitia mi-a dat de știre,

y

?

y

?

y

>

asta e și n-ai ce-i face, că Wil nu se
afla departe. Nu am habar cum de-am
știut, însă l-am simțit

privindu-mă cum întind brațul, cum
adulmec și desprind de pe ramuri, una
câte una, piersicile moi și zemoase.
Mai târziu avea să-mi spună cum se
reflecta din frunzele aurii soarele
după-amiezii, iscându-mi o licărire
galbenă pe piele; cum mă privise
mușcând dintr-o piersică dolofană, cu
sucul curgându-mi peste dosul mâinii,
către cotul gol; cum îmi lucea gura, de
parcă l-aș fi îmbiat să-și lipească
buzele de ale mele. A zis că în clipa
aceea și-a dat seama că se
îndrăgostește de mine, tot mai
strasnic cu fiecare mușcătură lacomă
și fiecare

uitătură neștiutoare înspre el printre
copacii pletoși.

Nădejdea că truda are să mi-l
alunge cumva pe Wil din gând s-a
dovedit cu totul fără temei.
Dimpotrivă, pe parcursul după-amiezii
lungi și tăcute din livadă, doar el mi-a
ocupat mintea. Pierdută în gânduri
cum eram, ziua a scăpătat iute. Când
umpleam ultimul coș înainte să mă
îndrept spre bucătărie ca să fac de-ale
gurii, am auzit un foșnet brusc în
stânga. M-am înfiorat și am scăpat
coșul, trimițând câteva piersici de-a
dura prin iarbă. Foșnetul s-a apropiat,
era limpede zgomot de crengi date în

lături de cineva care străbătea livada, nu pe haturile înierbate dintre şirurile de pomi, ci de-a dreptul, printre copaci. Partea logică a minţii mi-a spus că se apropie vreo căprioară, însă inima se ruga fierbinte să fie Wil. Mi l-am închipuit cum iese din frunziş, un umăr lat şi apoi încă unul, şi se opreşte tăcut înaintea-mi, surâzând ştiutor, întinzând o palmă de parcă mi-ar cere să-i pun în ea o piersică, dar voind, cum altfel, mâna mea.

Fără veste, Forrest Davis si-a croit drum cu

pieptul şi braţele printr-un şir de la nici cinci metri de mine. Pasul îi era decis, agresiv chiar, de parcă s- ar fi concentrat intens asupra destinaţiei, cu toate că, dacă aşa ar fi stat lucrurile, ar fi folosit una dintre multele poteci către drumeagul fermei, în loc să se vânture printre copaci, şir după şir. Davis s-a oprit să arunce o otheadă spre rândul opus faţă de mine. Purta mănuşi de lucru, nu si cos. De obicei,

tata nu dădea voie cu mănuşi la cules, socotind că

fineţea cojii de piersică, pe care trebuia s-o simţi, avea o însemnătate la fel de covârşitoare ca aspectul şi mireasma. M-am întrebat dacă tata nu apucase să- i explice asta ori dacă zilierul cel nou nu se avea bine cu regulile. Mişcărilor îi erau iuţi,

precipitate. Când s- a rotit înspre mine, să se uite la rândul pe care eram, fruntea fără pălărie s-a profilat imensă, lată și bombată, accentuându-i trăsăturile si asa cabaline

ale chipului pistruiat, cu pomeți înalți și falcă lungă, ascuțită. Am rămas stană de piatră, nădăjduind prostește că o să scap neobservată. Firește că m-a văzut și a tresărit surprins. Ochii ni s-au întâlnit un crâmpei de clipă. S- a uitat prin mine, dincolo de mine, de parcă aş fi fost un iepure. A întins gâtul lung într-o parte și în cealaltă, cercetător, apoi s-a răsucit pe călcâie deodată și, fluturând brațele osoase prin spațiul rămuros dintre doi pomi, s-a făcut nevăzut. A continuat să pășească, liniște și foșnet, liniște și foșnet, până ce a trecut dincolo de raza auzului meu.

Davis îl căuta pe Wil. Eram sigură că-i așa. M-am cutremurat, la fel de mult din pricina adierii reci a vântului de după-amiază cât din cea a uităturii cu care mă pironise străinul.

Davis, vezi bine, nu era singurul care îl hăituia pe Wil. A doua zi, când i-am ajutat pe tata și pe Seth cu dusul comenzilor în oraș, am descoperit două înștiințări lipite pe geamul prăvăliei lui Chapman. Nu apărea vreun nume, și nici precizări legate de faptele comise, însă cele două foi

scrise de mână aveau în vedere,
limpede, capturarea lui Wil. „Hoț
Căutat, Piele Cafenie, Păr Negru,
Periculos. 20 de dolari recompensă.
Vezi la Martindell.”

Ezra Martindell era localnicul care se
ocupa cu păstrarea ordinii publice.
Bunicul lui construisese una dintre
primele case în toată legea de pe
Strada Mare, cu aproape șaptezeci de
ani în urmă, și întreaga familie
Martindell își luase misiunea de a
veghea, de pe veranda încăpătoare,
asupra celor ce se petreceau în târg.
Fără vreo altă îndreptățire decât că
tatăl lui Ezra, Albert, fusese uns ajutor
de șerif de Biroul Șerifului Districtual
din Gunnison. După moartea lui
Albert, Ezra îi preluase insigna și
umbletul tantos. De când în lola se
instalaseră linii telefonice,

în 1942, îndatorirea de căpătâi a lui
Ezra era să-l sune pe șeriful Lyle din
Gunnison dacă ceva părea nelalocul
lui și să mențină ordinea cât făceau
adevărații polițiști drumul de treizeci
de minute cu mașina. M-a înfuriat că
unul de teapa lui Ezra Martindell putea
pune o recompensă pe capul lui Wil
bazându-se doar pe minciuni, vorbe
din auzite și poate ceva rufe lipsă ce-
ar fi putut, la fel de bine, să fi fost
zburate de vânt de pe sârmă.

Ce m-a necăjit încă și mai tare a fost felul în care Seth a scos un șuierat haiducesc când a văzut

^y înștiințările, de parcă o încercare pe care abia aștepta s-o înfrunte tocmai i se ivise în cale. Și mai rea de-atât a fost uitătura plină de înțeleșuri pe care mi-a aruncat-o punând un deget slinos pe afiș și bătând cu el în cuvântul *Recompensă*.

- La marele fix, a zis cu un rânjet pieziș. O să-mi câștig ăștia douăzeci de biștari.

ȘAPTE

În dimineața aceea tata nu adusese vorba de

[>] șchiopătatul meu, însă când ne-am întors la camionetă după ce-am dus marfa la Chapman, cum stăteam pe banchetă și spumegam în tăcere la spatele lui frate-meu, a zis că vrea să lucrez la toneta de la drum până la amiază.

- Dacă se-ntoarce flăcău' ăla, Davis, ar trebui s- avem destule mâini de lucru, a zis tata. Cora-i cam ocupată astăzi.

Cora Mitchell, fiica nemăritată a vecinului, locuia într-o cabană rustică,

Însă curățică, pe pământul alor ei și vindea la toneta noastră o bună parte din sfârșitul verii și din toamnă în schimbul ajutorului dat tatălui ei de tata, la ferma lor, în multe zile de luni și de miercuri. Familiile noastre procedaseră așa încă de dinainte să mă nasc. Cora se descurca de minune să discute despre vreme, să stea la bârfe cu localnicii și să-i facă pe cei care nu erau de prin partea locului să se simtă ca niște neamuri. Știa să vrăjească un mușteriu, să-l convingă să cumpere o duzină de piersici dacă venise doar pentru șase, jumătate de baniță dacă voia o duzină. Adesea își termina de vândut marfa pe la începutul după-amiezzii. N-ar fi avut altă noimă să fiu pusă să o ajut la tarabă în afara vătămăturii pe care eram hotărâtă să n-o bag în seamă, dar îmi doream un răgaz atât de la supărarea pe Seth, cât și de la bănuiala în privința lui Forrest Davis.

- Mie-mi convine, i-am spus tatei.

Cora aștepta îndatoritoare când am oprit la standul de un alb șters, înjghebat din scânduri. Fiind singurii cultivatori de piersici din zonă, aveam singurul punct permanent de vânzare a fructelor de pe Autostrada 50, la o aruncătură de băț de ieșirea spre Iola a Autostrăzii 149. Se mai întâmpla ca alți agricultori de prin zonă să-și pună

câte o dugheană ici si colo si să-si
vândă din recoltă, îndeobște

legume și rădăcini de care se găseau
peste tot, însă toneta noastră avea un
acoperiș de tablă cumsecade, podea
de scânduri și un permis de desfăcere
obținut legal. Legenda spunea că
bunicul pusese în ramă permisul chiar
în ziua când îl căpătase, în Gunnison,
și-l atârnase pe peretele salonului ca
pe o operă de artă, în loc să-l prindă la
vedere pe tonetă, cum i se spusese.

Tata si Seth au săltat cosărcile din
remorcă, cu

fiecare răsuflare pompând vaporii în
aerul rece al zorilor. Cora ne-a
întâmpinat cu zâmbetul ei care făcea
să i se adâncească o gropiță în obraz
și a început îndată să așeze fructele
noi pe tejghea, trasând iute și totuși
iscusit șiruri precise, rotind spre
deasupra carnea mai rozalie,
aruncând câte un fruct mai pălit
înapoi în coș. Cora Mitchell era înaltă
și corpolentă, poate cea mai trupeșă
femeie pe care o văzusem până în
acel moment al vieții mele, și, cu
toate că o știam dintotdeauna, adesea
mă surprindeau, parcă noi-nouțe,
dimensiunile ei. Purta

O bluză albă imensă care se străduia
să-i acopere sânii și pântecul uriaș,
cu elasticul de la mâneci săpând în
carnea puhavă de deasupra cotului.

Cu toată răcoarea, pâraie de
transpirație i se prelingeau
din vârfurile cârliontilor bruni și strânsi
când lucra.

*>>

Mi-am ocupat locul alături de ea și m-
am apucat să aranjez fructele până ce
camioneta a fost descărcată,
iar tata și Seth și-au văzut de drum. .>

Dimineața a început slab, preț de un
ceas sau
două ne-au vizitat doar câțiva localnici
iesiti

>

devreme. Am trăncănit cu Cora despre
vreme, familiile și fermele noastre.
Ședea pe scaunul cel mare și hârbuit
pe care i-l făcuse taică-său cu mult în
urmă, însă eu, cu toate că mă durea
glezna și mai era un scaun liber, am
preferat să mă foiesc încoace și-ncolo.
Între mușterii, Cora împletea de zor la
un fular verde, în vreme ce eu îmi
treceam prin minte,
iarăși și iarăși, înștiintarea lui
Martindell. Voiam cu

>> *? **

disperare să-i spun Corei tot ce știam
despre presupusul hoț, însă
experiența cu Millie Dunlap mi-a ținut
buzele pecetluite.

Pe la ora nouă, mașinile au început
să se înșire pe șosea. Trei cumpărători
stăteau acum la rând. Cora flecărea și
împărțea complimente, ca o
animatoare de petrecere. Chicotea

când ei îi mulțumeau că ținem deschis atât de târziu în sezon și le spunea să-1 mulțumească lui Dumnezeu pentru vremea asta minunată de toamnă. Nădăduiam că voioșia ei are să compenseze aerul meu pierdut. Am încercat să port discuții cordiale, să ambalez corect comenzile și să dau restul, însă nu o dată Cora m-a privit întrebător și m-a tachinat zicând că durerea din »

gleznă îmi infectase cumva creierul.

Nu puteam împăca impresia pe care mi-o făcuse Wil cu versiunea cealaltă a lui care se răspândise prin oraș: o amenințare, un sălbatic, un hoț. Mă întrebam cum puteam face ca să descopăr adevărul despre el, dincolo de bârfă, de închiudările născute din bigotism orb și de tânjirile mele crude. Ruby- Alice Akers era singurul paria pe care îl știam. Mi se spusese că e o ființă nebună, sălbatică și periculoasă care nu merită grijă și respect, cam la fel cum părea Wil în ochii lui Seth, Millie Dunlap, Martindell și alții. M-am gândit atunci la dimineața din urmă cu două zile, când dădusem peste Ruby- Alice fără bicicletă, proțăpită singură în drum. De ce nu mă oferisem s-o ajut?

Într-un moment când mușteriii se mai răriseră, am întrebat-o pe Cora dacă o văzuse de curând pe Ruby- Alice.

- Mai des ca de obicei chiar, mi-a răspuns.

Scândurile duşumelei au gemut când a trecut de la borcanul cu bani la jilţul ei. S-a așezat și a scos aerul din plămâni printre buzele țuguiate, ca și cum ar fi suflat să stingă niște lumânări invizibile.

- Am tot văzut-o pe drumeag la noi tătă săptămâna, pe-afară, așa stătea colo de zici c-aștepta pe careva. Zic că și voi ați văzut-o în multe zile, pe un' se taie drumeagu' vost' cu drumu\

Cora avea un fel de a amputa cuvintele de parcă i- ar fi venit prea lungi pe limbă ca să le pronunțe complet.

- Crezi că nu-i ceva în regulă cu ea? am întrebat, fără să-mi dau seama că lăsam loc de înțelegere greșită.

- Ehei..., a chicotit Cora, asta însemnând: „De unde să pornesc cu lista? Putem să începem măcar?”

Am încercat iarăși.

- Am văzut-o și eu afară, în drum. Mi s-a părut cam prea de tot, până și pentru ea. Crezi că-i bolnavă sau ceva?

- N-am stat s-o-ntreb vr'odată, a zis Cora. Da' poate ceva o fi. Ieri, cu mămica, mergeam la oraș cu mașina și-am dat de ea proptită ca butucu-n mijloc de drum, holbată, 'nvârtea ochii-n cap.

Nu eram sigură că mă tulbura ori
mă liniştea faptul că cele două femei
reacţionaseră cu aceeaşi

>>
nepăsare ca mine.

- Dar de ce se teme lumea atâta de
ea, până la urmă? Seth o crede
diavolul în persoană.

Cora a râs.

- A, zic că la multă lume nu-i musai
că le e frică, da' le vine de la natură să
dea 'napoi, să-i dea ocol. Au uitat că
ea n-a fos' de la-nceput aşa zurlie.

-Nu?

- Da' de unde, a scuturat din cap
Cora. Din ce ştiu, s-a dus cu sorcova
după ce-a dat pe-aici valu' de gripă.
Am auzit vorbe şi eu. Că, deh, am
crescut cu aceeaşi Ruby-Alice ca tine.
Umbla de colo-colo cu biela a veche,
se zgâia la lume cu ochii ăia zbanghii.
Niciodată nu scotea vr'un cuvânt. Şi tot
culegea la lighioane de pripas, să-i ţie
tovărăşie. Doamne-ajută.

DoamneAjutoPeRubyAliceAkers, am
replicat distrasă, rumegând cuvintele
Corei.

Cora a dat din cap şi s-a apucat de
împletit. Am adăugat în minte un
„Amin”.

Când eram mai mică aveam obiceiul
să mă întind cu Cal, pe burtă, pe malul
micului bazin din livadă, întindea
braţul şi dădea deoparte frunzele ce
pluteau, dezvăluind lumea neştiută de

dedesubt. Acolo zăboveam în tihnă,
unul lângă celălalt, așteptând cu
răbdare ceva care să înoate prin
preajmă ori să scoată bulbuci, și
fiecare peștișor sau râmă sau gândac
de apă era câte un miracol minuscul
al descoperirii. Așa simțeam vorbitul
cu

Cora, ca și cum ar fi dat în lături
rămășițe ce mă

⁷ » » » » >

împiedicau să zăresc dincolo de unda
apei. Ruby- Alice era singură, cu inima
zdrobită, nu diabolică și nici nebună,
la fel după cum Wil nu era altceva
decât un hoinar și un străin cu piele
cafenie într-un târgușor care avea
arareori parte de una ori de cealaltă.
Am priceput dintr-odată ce nu
izbutisem să înțeleg până atunci:
bătrâna mă așteptase pe drum, zi
după zi, pe mine. În dimineața în care
mă grăbisem să mă strecur pe lângă
ea, întinsese mâinile nu ca să-mi dea
brânci, ci ca să mă avertizeze. Wil
rămăsese în lola, ascuns în casa lui
Ruby-Alice. Bătrâna îl adăpostise.
Eram sigură acum.

- Cora, pot să lipsesc o țără?

Mă străduisem din răspuțeri să am
un ton firesc, desi inima îmi bătea ca
un ciocan.

^y
- Sigur, draguță, dă-i bătaie. Știu c-ai
de pus acuși masa de-amiază pentru
bărbați.

Gătitul prânzului era ultima dintre grijile mele, însă Cora avea dreptate. Am ieșit de după tejghea și m-am uitat la cerul fără nori. Aveam, mi-am zis, cam un ceas să pun mâncarea pe masă. Mi-am încordat întreaga voință ca să n-o rup la fugă. N-aveam habar ce-o să se petreacă după ce-l găseam pe Wil, însă trebuia să rezolv ghicitoarea ascunzișului său. Am pornit repede, cu mers hotărât și doar nițel șchiopătat, încredințată de corectitudinea teoriei mele. Mi-am imaginat felurite versiuni ale revederii noastre, care se sfârseau toate cu mine în brațele lui Wil.

O fată de șaptesprezece ani poate fi nechibzuită, mai ales una care nu știe nimic despre puterea extraordinară a iubirii până ce n-o ia pe sus ca un puhoi. Însă în intuirea apropierei lui Wil, în certitudinea că am să-l găsesc acolo, așteptându-mă, pe proprietatea vecină unde-și ținea ciudatele făpturi Ruby-Alice, n-am dat greș. A trebuit doar să trec prin pâlcul de pini negricioși, să ridic ivărul unei porți până atunci interzise și să traversez o curte plină de bibilici, găini și tot soiul de cățeluși bizari. Mai aveam doar să bat la o ușă trandafirie la care nu ciocănisem niciodată.

Am bocănit timid, desigur, prea încet ca să mă fac auzită. Fiindcă n-a

deschis nimeni, am bătut iar, mai viguros. Am făcut după aceea un pas înapoi, am tras o gură mare de aer în piept și am așteptat.. Mi-a trecut prin cap în ultima clipită să-mi dau de pe față șuvițele de păr și să-mi îndrept rochia, să îndrept umerii și să înalț bărbia. Aspectul meu, cu care numi bătusem niciodată capul, părea deodată de-o importanță imensă, însă mânerul ușii a prins să se rotească: nu mai puteam face nimic.

Usa s-a deschis cu un schelălăit metalic, și în

cadrul ei sta Wilson Moon, zâmbitor, radios, emanând un calm răbdător, de parcă m-ar fi așteptat în tot acest timp. M-a izbit atunci, de parcă aș fi sărit ca arsă dintr-un vis, că petrecusem mult mai mult timp cu băiatul ăsta în imaginație decât în realitate. Abia dacă eram mai mult decât doi străini,

dar izbutisem să mă încredințez că are să mă

primească. Așa, înaintea lui, am început să mă îmbujorez, să mă foiesc, neștiind ce să spun ori ce să fac.

Mi-a întins, din fericire, palma lui caldă, și i-am luat-o, după care l-am urmat în casă.

Bărbații au pătruns unul câte unul în bucătărie,

aducându-si si de data asta cu ei
mirosurile,

***

apetiturile și neconținutul schimb de
insulte. Odată ce s-au așezat, le-am
pus dinainte un platou de sendvișuri
cu șuncă și un castron plin ochi cu
salată de varză, apoi le-am mai adus o
carafa cu ceai dulce, înfierbântată și
smucită de graba întoarcerii, am ținut
capul plecat.

- Ti-e rău?

y

Seth îmi băgase de seamă obrajii
înroșiți și vârfurile asudate ale
șuvițelor părului. Se uita la mine
chiorâș, acuzator, de parcă n-aș fi
avut dreptul să fiu bolnavă ori, și mai
rău, de parcă mă prefăceam. Davis și-
a ridicat fața de cal, m-a cercetat
câteva secunde, apoi s-a gheboșat
iarăși asupra blidului.

- Am venit în fugă de la tonetă
până aici, am răspuns învârtindu-mă
înapoi spre blat și apucându-
mă de feliat roșii.

»

- Merge treaba? a întrebat tata,
turnându-și un pahar plin ochi de ceai.

- Și încă cum, am răspuns cu
sinceritate.

- Vreo piele-roșie pe undeva? m-a
înțepat Seth. El și frații Oakley au
izbucnit în hohote de râs. Unchiul Og
și-a împins chiar atunci scaunul cu

rotile înăuntru si si-a luat locul la masă, mârâind:

» * *

- Da' ce-i asa de hazos de vă hliziți asa?

- Absolut nimica, ologule, s-a stropșit spre el Seth.

- Destul, a pronunțat tata, și bărbații și-au văzut de mâncare.

„Doar indianul meu”, îmi venea să-i arunc în față lui Seth. „Doar indianul meu”, mi-am spus, încă nesigură ce însemna asta ori dacă eticheta i se aplica lui Wil, știind însă că îl găsisem pe cel căutat de Seth și fârtații lui și că aflasem despre el atatea neștiute de ei.

Știam că Wil dormise într-o cabană de vânătoare

abandonată pe care o găsisese sus, în pustietățile din Big Blue, că se mai furișase prin târg să-i facă vreun comision lui Ruby-Alice la schimb pe mâncare și pături, și că mă văzuse, ba chiar mă spionase cât

lucrasem în livadă, încredințai că ne vom revedea.

Am știut că acuzațiile care i se aduceau sunt

nedrepte în clipa în care am văzut că poartă aceeași salopetă și același tricou, curate acum, pe care le purtase în ziua întâlnirii noastre. Îi lipsea doar șapca roșie. Îi cunoscusem

până și căldura palmei pe obraz, senzația pielii netede și, pentru scurt timp, gustul sărat-dulceag al buzelor lui moi, care mă lăsaseră să jinduiesc după mai mult. Știam cu certitudine că avea să mă aștepte la plopul tremurător cel arcuit de la capătul drumului de îndată ce le făceam vânt bărbaților veniți la prânz. Taina mă gâdila lăuntric de parcă aș fi înghițit o pană spiralată. Le-am luat de dinainte farfuriile în timp ce-și mestecau ultimul duminic și m-am aplecat zâmbind peste chiuvetă să le spăl.

Când tata s-a ridicat să iasă, i-am spus că mă întorc la tonetă, s-o ajut pe Cora să închidă. – Bun, a zis abia aruncându-mi o privire, fără să aibă habar de semnificația cuvintelor mele.

> Era prima minciună pe care i-o spuneam, un preț pe care eram dispusă să-l plătesc pentru următoarea îmbrățișare cu Wil Moon.

OPT

Wil Moon mi-a devenit iubit. A început cu atingerea fugară a buzelor în dimineața în care l-am descoperit la Ruby-Alice Akers și cu îmbrățișările lungi când ne-am revăzut în aceeași zi, cum plănuiserăm, lângă plopul tremurător ce creștea aproape paralel cu pământul la capătul drumului

nostru. Fiecare minciună spusă tatei se ivea cu mai multă ușurință decât cea de dinainte și am reușit să mă furizez departe de fermă ca să mă văd cu Wil aproape în fiecare după-amiază, odată ce s-a isprăvit culesul. Ne regăseam uneori sub plop, alteori lângă pârâul Willow sau pe malul buruienos al râului Gunnison, uneori la molidul albastrui și singuratic de pe deal ori la Ruby-Alice acasă, cu animalele din menajerie. De fiecare dată, Wil aștepta la loc deschis, de parcă singura lui grijă ar fi fost să mă întâmpine și să mă cuprindă în brațele-i solide, sigure. Mirosul lui moscat mă liniștea când îmi îngropam fața în pieptul lui și adu-mecam. Se trăgea înapoi ușurel, îndeajuns cât să se uite la mine cu minunare, de parcă aș fi fost o vedenie ori un zvon abia descoperit că există în carne și oase.

În unele după-amiezi mă vedea de departe și pornea înainte prin desișuri ori ierburi înalte, zvelt și sprinten, iar eu mă țineam pe urmele lui. Ne aruncam la pământ îmbrățișați, ne sărutam, râdeam de nimic anume. Ne întindeam pe spate ca să privim transformarea norilor ori rotirile ereților; o dată, un vultur pleșuv a săgetat cerul, strângând în gheare un păstrăv. Wil a întins degetul spre el, spunând că-i un semn. Am fost prea timidă să-l întreb ce arăta semnul, însă felul în care m-a lipit de el și m-a

sărutat pe frunte m-a făcut să mă simt binecuvântată. Fiindcă nici mie, nici lui nu ne plăcea vorbitul întruna, puține cuvinte au fost rostite în acele escapade de după-amiază. Tăcerea părea numai bună, ca un spațiu dăltuit pentru încântarea noastră silențioasă. La un moment dat, am spus că-mi pierdusem multe neamuri, iar Wil a răspuns că și el. Mi-am dorit mai târziu să-l fi descusut, însă, la acea vreme, foșnetul ușurel al brizei printre ierburile uscate și umărul lui apăsător în al meu păreau răspunsul cel mai alinător. Mușca din piersicile mele sorbindu-le cu zgomot suc, cu murmure de apreciere, îmi ținea apoi mâna atât de strâns, încât zeama reziduală de piersică aproape ne lipea una de alta palmele. Se sustrăgea categoriilor și convențiilor, ba chiar uneori și logicii, întocmai după cum știa, iac-așa, să-mi maseze glezna dureroasă în
asa fel încât restul fluidului să se usuce odată cu
ultimul spasm al durerii mele.

Mă minunez, uitându-mă în urmă, cum inocența noastră s-a evaporat treptat, cu fiecă întâlnire și mângâiere, până ce, la doar două săptămâni după ce deschisese Wil ușa trandafirică ca să mă întâmpine, pasiunea ne-a târât dincolo de chibzuință, în patul lui, la două ore de

suiș pe o coastă de munte izolată, pe versanții din Big Blue.

Îndată după micul-dejun, în dimineața aceea, am stat cu ochii pe tata și Seth cât și-au pus jachetele de pânză groasă și pălăriile ponosite de văcar, apoi au încărcat în camionetă șei și frânghii lungi, strânse în formă de opturi, ca și două rucsacuri pe care le umplusem cu bidonașe, carne uscată, conserve de fasole și borcane ticsite cu ouă fierte. Urmau să

> plece două zile ca să adune vitele lui Oakley de pe pășunile montane de la nord și să le mâne pe vale, la locurile de iernat.

Îndată ce bătrâna camionetă a pornit să huruie pe drumeag, am simțit anticiparea arzându-mi în măruntaie. Am spălat vasele și m-am ocupat de animale, cu gândul însă nedesprins de Wil. Nu mai făcusem niciodată o baie într-o zi de miercuri, dar am umplut copaia și m-am delectat cu bălăceala, imaginându-mi atingerea lui Wil în vreme ce-mi întindeam peste piele clăbucii moi de săpun, fremătând și deschizându-mă lăuntric și simțind că

> mă încing, până ce m-am ridicat din apă, îmbujorată și nesigură pe picioare. Mi-am uscat părul în soarele toamnei, după care i-am dat să

mănânce unchiului Og de prânz,
vârându-i totodată pe gât și o
minciunică bine ticluită despre
necesitatea de-a o veghea peste
noapte pe Cora Mitchell, căzută la pat,
bolnavă. Singura lui grijă era ca în
frigider să se găsească destule
sendvișuri cu șuncă și destul ceai
îndulcit, așa că am pregătit grăbită de
amândouă, din belșug, înainte să mă
furișez pe ușa din dos. Până ce am
ajuns la Wil, care mă aștepta în
capătul livezii, voiam deja să mă
strecor în el, prin el. L-am urmat pe
malul pârâului Willow, apoi pe cărarea
lungă și abruptă care ducea în afara
orașului. Peisajul s-a transformat din
tufe de perie-mare, stâncărie și
pâlcuri de pini în pajiști înierbate,
presărate cu plopî îngălbeniți, pe
măsură ce cărarea a prins să se
îngusteze, iar aerul, tot mai rarefiat,
să se răcească. Când coliba cea veche
a apărut în cele

din urmă înaintea ochilor noștri, în
lumina ce

scăpăta, abia dacă am observat
pârâul ce curgea mai jos, pe pajiștea
luminată molatic. Inima mi se zbătea
în piept atât de la dorință, cât și de la
urcușul lung, și tot ce voiam era patul
lui. A dat în lături pielea de căprioară
care acoperea intrarea și s-a întors
spre mine cu o întrebare mută în ochi.

Am dat din cap – însemnând: „Da, sunt gata; da, sunt sigură” –, iar el a zâmbit și m-a călăuzit înăuntru. >

Atunci când l-am urmat pe Wil în colibă și i-am îngăduit să mă despoaie de haine – strat după strat alunecând pe podeaua de pământ până ce am stat goală înaintea lui și a făcut la fel și el – am fost, pentru întâia oară în viață, liberă. Am stat o clipă așa, uluiți fiecare de goliciunea celuilalt. Apoi mi-a luat blând bărbia în căușul palmei și mi-a tras buzele spre ale lui. Ne-am lăsat să alunecăm pe pat atât de absorbiți unul de altul, că întreaga existență părea condensată în locul și momentul acela, în pielea noastră, în atingerea și mișcările noastre.

Să fac dragoste cu Wil era ca și cum aș fi sosit undeva unde râvnisem să ajung de vreme lungă. În brațele lui am devenit toate lucrurile care nici nu-mi

j
trecuseră prin minte înainte să-l fi cunoscut. Eram frumoasă, dezirabilă, ba chiar nițel primejdioasă, plecasem de-acasă peste noapte, eram o femeie care făcea alegeri și își asuma riscuri mai degrabă decât o fătucă sfioasă și ascultătoare.

După aceea am stat cu obrazul în umărul lui cald, cu el adormit, brațele lui cuprinzându-mă cu naturalețea

unei odihne în patul nostru conjugal
Nu

mai fusesem în brațele dezvelite ale
unui bărbat, nu

^{> 7}
mă gândisem niciodată să dorm la
pieptul gol al unui bărbat. Nici așa,
întins lângă mine, simțindu-i
răsuflarea și bătaia ordonată a inimii,
adulmecându-i izul un pic dulceag al
sudorii, nu puteam concepe că era
real. Aripa argintie a lunii a pătruns pe
ochiul de geam al colibei și i-a
iluminat fața netedă, gâtul
vânos, un brat musculos ieșit de sub
teancul de

^{7 > >}
pături roz pe care i le dăruise Ruby-
Alice. M-am străduit să-i citesc în
palma lată povestea – brățara
împletită, roșu cu negru, pe care nu și-
o scotea niciodată de la încheietură,
cicatricile albe brăzdându-i
articulațiile, bătăturile întărite ce

^{j 7}
duceau cu gândul la mâinile unui
bărbat mult mai vârstnic. Mă uluia
extraordinara putere a atingerii sale,
felul în care mângâierile lui îmi
lecuiseră nu doar glezna, ci și altceva,
din străfundurile mele, o suferință pe
care nici nu o știusese până atunci.

Mi-am extras cu grijă mâna de sub
plăpumile calde și am lăsat-o peste a
lui, gândindu-mă la remarcabilul lucru

făcut de acele mâini sigure în
prezența mea cu o săptămână în
urmă, adică să scape un cățeluș din
strânsoarea sigură a morții. Eram la
Ruby-Alice, iar eu priveam cu uluire
rafturile pline cu lucruri de mână și
uimitoarea ei dragoste pentru
culoarea roz. Chiar și când mă rugam
în copilărie pentru sufletul ei, nu-mi
trecuse prin cap că ar putea să
doarmă, să mănânce și să
locuiască într-o căsuță mică și caldă,
cu statuete de

> * 7

înger și câini și oameni de zăpadă
aranjați așa. Chiar în clipa aceea,
Ruby-Alice dăduse buzna pe
usă. >

Era mută, ca de obicei, dar evident
însălmântată, chemându-l cu ochii
holbați pe Wil. În căușul palmelor ei
albicioase ducea corpul muiat al unui
cățeluș. Blănița albă cu cafeniu licărea
de mucus

>>>

cleios. Capul cățelului, neîndoielnic
fătat mort, se bălăngănea într-o parte.
Lăbuțele minuscule, cu pete albe,
zăceau flasce. Fără o vorbă, Wil a
întins brațul, iar Ruby-Alice a lăsat cu
gingășie puiul în palmele lui. Wil l-a
lipit de burtă și a început să-l frece de
sus și până jos cu palma de deasupra,
cumva blând și viguros în același
timp. A ridicat la buze trupuşorul
neînsuflețit, i-a suflat peste bot ușor, l-

a coborât iar, frecat, suflat, frecat. Ruby-Alice părea să nu fie conștientă de prezența mea, deși stăteam doar la o palmă una de alta, amândouă transfigurate. Wil a întors pe spate cățelul, dezvăluindu-i burtica golașă și presărată cu pete ca o piele de broscoi, și iarăși i-a masat, cu doar două degete acum, în sus și în jos, pieptul minuscul. A ridicat corpul iarăși la buze și a vorbit domol, cuvinte atât de șoptite și nefamiliare că nu le-am putut înțelege. Și iarăși a frecat pieptul cel mic, iarăși a dus la inimă cățelul, a închis ochii și a dat aerul afară din piept.

Primul zvâcnet al animăluțului reîntors la viață a

j >

fost prea surprinzător ca să-l cred. Mi s-a părut că-i o închipuire, însă puiul de câine a mișcat iar, de

data asta dincolo de îndoială, din nou și din nou

7 >

până ce a ajuns să se frământa în mâinile lui Wil de parcă din palmele lui s-ar fi ivit pe lume. Făptura mărunță și-a lungit gâtul orbește, a întins botul, căutând un sfârc. Wil a zâmbit larg, a pupat cățelul scurt pe botic și i l-a întins iarăși lui Ruby-Alice. Ea a bătut din palme radioasă. Dinții galben-ocru îi contrastau cu chipul palid. A tras la sânul-i lăsat cățelul, apoi a dispărut din

odaie la fel de iute cum apăruse,
trântind ușa după ea.

Rămăsesem cu gura căscată.

- Dar cum...? dădusem să zic, însă,
până ca buzele să-mi rotunjească
întrebarea, gura lui Wil se lipise de a
mea și ne prelinseserăm pe dușumea.

Îmi încordasem toate puterile ca să
mă smulg din mâinile acelea și s-o
apuc fuguța spre casă, la timp ca să
pregătesc cina.

La o săptămână de-atunci, lungită
goală la pieptul lui Wil, în coliba
luminată de lună, zumzăia în mine
dorința ca acele mâini să-mi fi atins
întregul trup. Am aplecat capul și m-
am uitat îndelung la conturul

buzelor lui. Nestiind dacă n-am să-l
trezesc, i-am

sărutat blând pielea moale din josul
claviculei. Nu m-am putut stăpâni să
nu sărut iarăși locuL La a treia
atingere a buzelor mele a început să
se foiască. La a patra, s-a arcuit spre
mine și gurile ni s-au întâlnit. Corpurile
noastre au început să alunece în
desfătătoare unire, știind întocmai
cum să se miște

și unde să atingă, cu toate că amorul
fizic era nou pentru amândoi. Am
făcut dragoste iar, de data asta
încetșor și ritmic, de parcă întâia oară
n-ar fi fost decât o repetiție.

N-aveam de unde ști atunci, în
lumina tomnatică

»

a lunii, cu răsuflarea tăiată, arzând de dorință, însă copilul nostru începea să crească.

NOUĂ

Am ajuns acasă în după-amiaza următoare – sleită de nesomn și de umbletul lung până la coliba din munți și înapoi – cu doar câteva minute înainte

ca tata și Seth să se întoarcă de la mânatul turmelor

»

lui Oakley. Wil mă condusesese până la poarta din dosul livezii, mă sărutase de rămas-bun și dispăruse printre copaci. Am străbătut bătătura ca prin vis, abia simțindu-mi tălpile pe pământ, până ce huruitul brusc al camionetei urcând pe drumeag m-a adus asurzitor la realitate, precum un pocnet din bici. Am intrat cu fereală pe ușa bucătăriei, mi-am tras haina și ghetele înnoroite de pe mine, mi-am prins în coadă de cal părul răvășit și am pus îndată la foc o oală cu apă, fără să am habar ce urma să pun în ea. Slavă Domnului, tata și Seth nu s-au grăbit deloc să-și descarce echipamentul, apoi s-au ocupat de ce mai rămăsese neisprăvit prin șură.

Știam că o să fiu făcută albie de porci pentru că nu strânsesem ouăle și nici nu dădusem animalelor să mănânce de

dimineață. Mi-am prefirat prin minte detaliile minciunii pe care i-o turnasem unchiului Og despre oblojitul Corei cea căzută la pat și m-am ținut bine în așteptarea momentului în care aveam să spun iarăși povestea.

Până să intre tata și Seth, arătând la fel de osteniti

ca și mine, am apucat să aduc pe masă sendvișuri cu șuncă și ceai rece, îndulcit, fasole verde și ceapă sfârâind în tigaie, plus oala cu cartofi fierți. M-am apucat de învârtit la cratiță, să par ocupată, cât și-au scos bărbații surtucele și Seth a trecut prin bucătărie cu pas iute. L-am întrebat pe tata cum le mersese cu mânatul, pe un ton cât mai firesc, ba chiar dulceag cumva, de parcă fata care vorbea nu ar fi fost acum femeie, pe deplin transformată. A mârâit în silă că au „pierdut una”, ieșind apoi din bucătărie și lăsându-mă să mă întreb dacă vaca dispăruse ori murise și de ce. Nu se întâmplase nicicând ca tata să nu aducă toată cireada în siguranță până la locul de iernat, fie că mâna pentru Oakley, Mitchell sau ca văcar tocmit. Intuiția îmi spunea, corect, că pierderea avea ceva de-a face cu Seth.

Tata mai întâi, apoi Seth au intrat în bucătărie iar și s-au pus la masă. După atâtea ore de mers cu mașina erau flămânzi ca lupii, și au devorat tot ce le-am așezat dinainte. »

Og și-a făcut intrarea pe roți și a şuierat:

- Ehe, iote cine-i acasă!

Încremenită de rușine, am ridicat privirea din chiuveta în care scurgeam cartofii ca să văd că Og, de fapt, cu mine vorbise. Stomacul mi s-a strâns, dar si-a revenit când am văzut că atenția tatei și a lui

Seth era încă îndreptată asupra mâncării, presupunând ambii, se părea, că remarcă lui Og li se adresase. M-am apucat cu mână tremurătoare să zdrobesc cartofii încă nefierți și să-i amestec cu unt și lapte.

- Grea treabă, a spus tata azvârlind o uitătură scurtă spre Seth.

- Hai, dă-i drumu' și zi-i, l-a provocat Seth, însă tata n-a făcut altceva decât să-și mai pună fasole verde în strachină și s-o mestece tăcut.

Og și-a clădit pe farfurie porția și-a început să-și plimbe iar privirea de la tata la Seth și înapoi, cu o scânteie de încântare în ochi, fiindcă văzuse

limpede că între ei e sfadă. Am adus la masă cartofii, dorindu-mi cu disperare o scuză ca să nu stau cu ei. Mi-era însă o foame crâncenă, corpul părea să mă așeze și să-mi pună mâncare în farfurie fără consimțământul mintii. Wil avusese în colibă niște

carne de porc cu fasole, o cutie rece pe care o împărțiserăm pe post de mic-dejun, însă care-și consumase energia cu ceasuri în urmă.

Am încercat să mănânc în pripă și să născocesc ceva care să abată atenția de la stinghereala mea, de la ciorovăiala dintre Seth și tata, însă nimic nu părea potrivit.

- Mai mult ți-i a pune juvățu' pe după grumaz de piele-roșie decât pe viței rătăciți, așa-i, Sara? a împuns Og.

Seth a izbit cu amândouă palmele în masă cu așa o forță, că tacâmurile au săltat și ceaiul s-a revărsat

din pahare. Scaunul i-a căzut cu zgomot când s-a ridicat de la masă și-a ieșit valvârtej din bucătărie; în trecere a ars și un șut în scaunul lui Og, făcându-l să se zgâlțâie și oferindu-și un motiv să sloboadă un hohot aspru și batjocoritor de râs.

Tata s-a uitat la Seth cum pleacă și, scuturând din cap, i-a confirmat cu arțag lui Og:

- Ai nimerit-o. Ne-a făcu' să pierdem un vițel.

Afișele descriindu-l pe Wil și promițând

recompensa de douăzeci de dolari încă împodobeau lola. Mai erau puse, din ce știam eu, și prin învecinatele Sapinero și Cebolla, poate chiar până la Gunnison ori mai departe. M-am întrebat câți oameni care nu știau nimic despre Wil ieșiseră să-l hăituiască. Am încercat să schimb subiectul, însă adevărul și momentul nu erau de partea mea.

- îmi pare rău că-s așa plini de cocoloașe cartofii, tata, am îndrăznit să îngaim.

N-a făcut decât să strângă din umeri și să mai ducă o lingură plină la gură, zicând în felul lui scump la vorbă că nu-i nimic rău cu mâncarea.

- Așa se-ntâmplă dacă te pripești, a zis Og.

Inima mi s-a strâns la aluzia legată de venirea mea

acasă cu sufletul la gură. Am simțit că de pe secretul meu se cojește o primă peliculă fină.

- Cum se mai simte biata Cora, apropo? a întrebat numai lapte și miere Og, aruncând priviri la tata și apoi la mine.

Interesul lui de o politețe falsă, felul în care aplecase bărbia mimând compătimire, făcea întrebarea și mai sinistră. Stia.

» >

Tata se uita la mine întrebător. I-am răspuns privindu-l ținută, cu ochii făcuți mari. Fusesem prinsă cu minciuna cum e prins un raton în lumina farurilor unui camion care vine cu viteză. Ca să înrăutățească situația, s-o înrăutățească în chip devastator, cum avea să se dovedească, Seth a intrat în bucătărie chiar în clipa aceea, dând să ajungă la haină și spre ușa din dos, însă, văzând că tata și Og aveau ochii pe mine, s-a oprit din drum.

- Încă-i e rău, am reușit să rostesc cu voce mică.

- Frumos din partea ta s-o oblojești o noapte întreagă, a spus Og ca lovitură finală dată alibiului meu.

Am ridicat paharul cu ceai, l-am lipit ferm de buze și-am sorbit, văzând cum se îmbină sprâncenele tatei.

- Cora n-are nimica, a zis făcându-mi măruntaiele să se chircească. Ne-am văzut la pășune cu ea, a venit să ajute la adunat caii și câinii. Părea că-i bine.

Seth privea desfășurarea scenei de lângă ușa din dos, vârându-și alene în mânecă un braț, apoi pe celălalt, cu ochii nedezlipiți de pe chipul meu.

Am făcut ce am putut ca să-mi acopăr manevrele. Am vorbit prea mult, agitată, prosteste, despre cum sănătatea Corei se îmbunătățise odată cu micul-

dejun, despre cum se frământase toată noaptea cu fierbințeală, gemuse numele lui Isus prin somn, însă de dimineață se întremase cu niște scovergi și șuncă.

Og a rânjit și-apoi, miraculos, de parcă mi-ar fi aruncat un colac de salvare după ce tot el scufundase bărcuța păcălelii mele, a zis cu glas batjocoritor:

- Fătucii chiar că-i place șunca.

Tata a părut nedumerit de această informație. Peste câteva clipe, parcă hotărând că nu era nimic de priceput, m-a trimis să am grijă de găini și și-a văzut de îmbucat. Seth se mai holba încă la mine din capătul celălalt de odaie, acum cu un rânjat furișat pe chip. Și-a tras fermoarul jachetei cu o smucitură iute și a dispărut pe ușa neagră, făcând plasa să pocnească în urma lui ca un foc de pușcă.

Simțeam ochii lui Og stăruind asupra mea. De i-aș fi întâlnit privirea, aș fi găsit poate o fărâmiță de cerere de iertare, însă am refuzat să înalț capul. Numi mai ardea de mâncat. M-am ridicat, mi-am pus farfuria pe jumătate plină peste celelalte goale și

m- am dus la chiuvetă să încep spălatul.

Am auzit dinspre şură mugetul fioros al maşinii sport pe care Seth o adusese la viaţă. A turat motorul din nou şi din nou, parcă voind să mă calce cu tot dinadinsul pe nervi. Când botul galben al maşinii mi-a apărut înaintea ochilor la fereastra de deasupra chiuvetei, mintea mea n-a izbutit să găsească noimă în ce vedeam. Seth devenise obsedat de maşina asta în ultimul timp: adesea, cu Holden Oakley şi Forrest Davis alături, stăteau aplecaţi cu toţii sub capota ridicată, gălăgioşi şi unsuroşi, cu ţigarete Lucky Strike atârnându-le dintre buze. După ani în care-l văzusem pe Seth meşterind la motorul defect, nu m-aş fi aşteptat în veci ca maşina s-o ia până la urmă din loc. Când a trecut cu încetineală pe lângă fereastra bucătăriei, gheboşat peste volan şi aruncându-mi uitături triumfale, a ridicat palma la frunte şi m-a salutat milităreşte, în bătaie de joc. S- a oprit şi a ambalat motorul într-un crescendo şocant – făcându-l pe tata să se năpustească afară pe uşa laterală şi pe unchiul Og să răcnească scos din fire apoi a accelerat pe drumeag, lăsând brazde ca nişte urme adânci de gheare şi o pâclă de gaz prăfos de eşapament.

În seara aceea, Seth nu s-a mai întors la cină. N-a adus nimeni vorba, de parcă scaunul lui gol n-ar fi avut niciodată un ocupant. Tata m-a întrebat dacă- mi făcusem corvezile la poiată și în șură. Am zis că da. Og n-a zis nimic. După ce au ieșit Og și tata și- am isprăvit cu vasele, am urcat tropăind scările și mi-am închis cu mai mult zgomot decât ar fi fost necesar ușa, ca să anunț că mă vâram în pat devreme. Am îndesat sub așternut o pernă, ghemotocind-o în formă umană, și am mai tras o bluză pe mine înainte să cobor iarăși treptele în vârful picioarelor, să-mi pun fără zarvă ghetele și paltonul de lână și să mă strecur pe ușa din dos.

M-au săgetat fiori când am traversat curtea, nu atât din pricina aerului de octombrie târziu, geros de-mi înțepa nărilor, cât în anticiparea îmbrățișării lui Wil. Tremuram și de nervi, de la uitatul neconținut peste umăr, de la pânditul în lumina lunii către stânga ori către dreapta mea, temătoare să nu fiu urmărită ori să-l conduc pe Seth sau pe vreunul dintre ciracii lui drept la omul pe care-l căutau. Când s-a ivit plopul tremurător, împreună cu silueta liniștitoare a lui Wil sprijinită firesc de trunchi, mă ambalasem într-o asemenea învâртеjeală de surescitare și frământări, încât am izbucnit în lacrimi. Am luat-o la fugă, iar el m-a primit în brațele deschise larg.

Am trecut printre sălcii și ne-am așezat amândoi într-un mic luminiș, cu mâinile odihnindu-se între palmele lui. Am vorbit de iubire, de primejdie, de Seth și de alții de soiul lui. El mi-a netezit părul și mi-a șters lacrimile reci de pe obraji. M-am uitat la zâmbetul blând, la ochii căprui-închis și mi-am adunat curajul de a-mi trăda inima.

- Ar trebui să pleci de pe-aici, i-am spus, crezându-mi și totodată disprețuindu-mi cuvintele.

Wil a lăsat ideea să plutească un pic în aerul răcoros dintre noi. Mi-a zâmbit apoi cu toată fața – cum făcuse și la prima noastră ciocnire, la colțul dintre North Laura și Strada Mare, după cum la fel zâmbise și când stătusem goală înaintea lui, în colibă –, apreciind un lucru dinlăuntrul meu pe care nimeni altcineva, cu atât mai puțin eu însămi, nu-l percepușe vreodată. Clocoteam de disperare, sugestia îmi fusese așa de în răspăr cu dorința, de parcă altă fată ar fi deschis gura să vorbească.

A clătinat din cap.

- Sunt mai mulți de-alde Seth decât stele pe cer, a răspuns într-un târziu, dorind să-și arate nepăsarea, dar reușind să obțină efectul opus.

Fiindcă spusese adevărul adevărat: unde avea să se ducă, în ce loc unde să nu găsească vreun băietan mustind de ură ca Seth, gata să dea vina

pentru neajunsurile lui pe un băiat cu pielea arămie ca Wil? Știam că n-are să fugă.

- O să merg ca râul, a zis Wil.
Bunicul mi-a zis totdeauna că-i singurul fel.

Am dat din cap de parcă aș fi înțeles ce vrea să spună și ne-am făcut planul să ne vedem în următoarea zi.

Cu judecata încetosată de dor și de încredințarea / > > > >

lui Wil că iubirea noastră are să reziste furiei lui Seth, am continuat să mă văd cu el ori de câte ori am putut. Orice om cu judecată sănătoasă ne-ar fi spus că suntem nesocotiți, însă refuzam să ascultăm. Eram totuși precaută. Mă strecuram afară doar neobservată, sau așa credeam. Seth era scump la vedere. Își îndeplinea sarcinile la fermă, chiar mai iute la mânie și mai îmbufnat ca de obicei, și se mai

arăta la câte o masă, însă cel mai adesea era la plimbare cu automobilul său sport. Nu se mai vorbea de vreo „piele-roșie” și cu fiecare zi părea mai ușor de crezut ce-mi doream cu disperare să fie adevărat: că Seth uitase de Wil.

N-aș ști să spun când l-am călăuzit pe Seth la el fără voie, dar la o săptămână după ce Wil îmi luase mâinile printre sălcii și îmi spusese că n-are să plece din lola, o săptămână,

nici mai mult, nici mai puțin, după ce-mi ștersese lacrimile de pe obrajii umezi și încercase să-mi alunge înfricoșările cu sărutări, Wil n-a apărut la locul nostru de întâlnire.

Pe când umblam încoace și-ncolo prin aerul de noiembrie de-o răceală cruntă, așteptându-l, înainte și înapoi prin fața plopului arcuit, aruncând lumina lanternei peste câmpurile tăcute și șanțurile de lângă drum, mi-a fost limpede că n-are să vină. M-am grăbit să verific luminișurile dintre sălcii, am gonit apoi spre marginea livezii, la șerpuirea pârauului, pe malul râului Gunnison, la molidul de pe deal, în orice ascunzis în care ne întâlniserăm

vreodată, rugându-mă între timp să fi înțeleș eu greșit care-i locul revederii.

Cu suflarea tăiată, am tras ivărul de la poarta lui Ruby-Alice, stârnind o frenezie de lătrături și agitație printre lighioanele din bățatură. Ușa de la hambarul ei dărăpănat era deschisă, însă înăuntru doar câteva găini și un liliac speriat s-au foit când l-am strigat pe Wil pe nume. O dâră de lumină s-a zărit în casă. Tare-mi doream ca Wil să mă întâmpine acolo, întocmai ca în acea zi caldă de toamnă, cu doar săptămâni înainte și totuși cu o viață în urmă, când fusesem atât de sigură că-l voi găsi dincolo de ușa cea roz de la intrare.

Mișcându- mă cătinel prin curte, de parcă ar fi fost noroi pe jos, am știut că el nu-i acolo. Am aruncat o privire pe geam și-am văzut-o pe Ruby-Alice întinsă pe sofa, cu fața și părul albe licărind precum luna ce lipsea cerului de noapte. Strângea plapuma la piept, părând moartă și totodată avidă să se agațe de ceva de pe acest pământ.

M-am lăsat să mă preling la pământ, fiindcă epuizasem orice altă posibilitate în afară de colibă, aflată într-un loc atât de sus și greu de ajuns în Big Blue, că la fel de bine putea fi și la capătul lumii. Un câine mic mi s-a alăturat, curios de scâncetele mele, și mi-a lins cracul pantalonilor. I-am tras un șut să plece, și m-a mârâit cu colții dezgoliți.

Nu-mi amintesc cum m-am întors acasă, cum m- am aburcat pe trepte și cum am ajuns în pat. Țin minte doar că acolo eram, îmbrăcată complet, cât se poate de trează după miezul nopții, bocind, când am auzit hârâitul automobilului sport care traversa curtea. În momentul în care usa laterală s-a deschis

și s-a închis cu un pocnet, am sărit din așternuturi ca arsă, am ieșit ca vijelia din cameră și-am dat buzna pe scări în jos ca să-l înfrunt pe Seth.

Nu aprinsese lumina. Silueta lui negricioasă, gheboșată, stătea pe

banca de lângă ușa din dos. După mărimea formei lui mi-am dat seama că avea încă pe el geaca și bocancii. Știa, cum altfel, că mă oprisem în ușa bucătăriei, dar a rămas tăcut, neclintit. Dinspre el venea duhoare de whisky, țigări și gaze de eșapament. Am dat să aprind lumina, dar m-am răzgândit. Nu voiam să-i văd fața. Știam tot ce trebuie să știu.

- Te urăsc, Seth, am scuipat în întuneric veninul acru care mi se adunase în măruntaie de-o viață.

- M-am scos mai fain decât recompensa aia, Torie, a bolborosit cu o gingășie surprinzătoare, de parcă ar fi împărtășit vești bune unui prieten. M-am scos fain de tot, a adăugat, făcând apoi un semn ostenit și hlizindu-se bețivănește. Fain de tot, și-a repetat siesi, totuși cu destulă uluire străbătând ca o bulă prin mândria de om beat.

Am înțeles, cutremurându-mă de fiori, că Seth făcuse mai mult decât să-l gonească pe Wil al meu din târg ori să-l prindă și să-l predea autorităților. Dacă aprindeam becul, eram sigură, aveam să văd sânge pe mâinile lui.

M-am rotit pe călcâie și-am urcat buimacă treptele în patru labe, abia

conștientă că am sub mine mădulare,
apoi m-am târât pe hol și în cele din
urmă în pat, ca un animal bolnav.

În săptămânile cât așteptam ca
temerile să mi se adeverească mi-am
văzut de treburile gospodăriei abia
simțindu-mă în corpul meu, ca un
mort viu, părându-mi-se de nesuferit
înălțarea, arcuirea și apusul soarelui.

- Ti-i rău? a întrebat tata
deschizând usa

dormitorului meu când n-am izbutit să
mă ridic pentru masa de dimineață.

Am slobozit un geamăt stins de sub
plapumă.

- Să-l aduc pe doctoru' Bernette?

- Nu, am icnit.

Tata a închis ușa și a apucat-o pe
scări. O vinovăție crudă și-a înfipt
ghearele în mine imaginându-mi-l cum
pune masa, așa că m-am sculat să
gătesc, apoi în dimineața următoare la
fel, și tot așa, zi după zi, făcând ce se
cerea făcut, cu toate că mă simțeam
pe cât de toropită, pe atât de
îndurerată.

Până în seară eram istovită, însă
noapte de noapte, după ce terminam
cu ultimele corvezi, după ce casa se
făcea întunecată și tăcută, când Og și
tata

se oploșeau dincolo de ușile închise
ale odăilor lor,
iar Seth se vântura cine știe pe unde,
mă îmbrăcam
gros și mă furișam în bezna geroasă
ca să-l caut pe
Wil. Bruma săra mădularele copacilor
și sub tălpi
îmi crănțăneau frunze. Cum făcusem
și în noaptea
dispariției lui Wil, umblam în neștire,
vizitând fiecă
loc în care ne întâlniserăm vreodată,
dorindu-mi la
orice cotitură să-i văd silueta sprijinită
răbdător de
un trunchi și surâsul strălucitor
fulgerând prin
întuneric. Si am știut în toată vremea
că-mi dau
ghionturi cu nebunia, că toată
nădejdea nu-i decât o scamatorie a
dorului meu. Wil nu era de găsit.

Noapte după noapte m-am tot dus
să mă uit pe fereastra lui Ruby-Alice
și-am tot găsit-o singură, adormită
cadaveric pe canapea. Câinii, acum
băgați înăuntru din pricina frigului,
dormeau încovrigați prin toată odaia.
Retrăgându-mă prin băătăura ei
straniu de nemișcată, m-am întrebat
dacă nu cumva

hoinăreala constantă pe bicicletă a lui Ruby-Alice era umbletul ei neliniștit de zi, cum îl aveam eu pe cel nocturn, dacă nu și-i căuta, fără noimă, pe cei dragi și pierduți, și m-am mai întrebat dacă nu cumva nebunia și durerea care o infectaseră pe Ruby-Alice veniseră să-mi bată în poartă și mie.

Într-o dimineață de noiembrie târziu, cum

^{> 7}
stăteam printre rafturile din spate ale băcăniei lui Chapman, alegând o cutie de praf de copt de parcă o cutie de praf de copt ar fi contat, doi văcari sprijiniți de tejghea au vorbit destul de tare cât să aud crâmpoșele din ce nu înduram să aud: *Un leș. Înfund la Canionul Negru. Băiatu' cela indian. Aproape fără piele.*

Târât de mașină. Azvârlit. »

O ființă umană are limite și ea. Căram deja în mine bolovani imenși de alean și vinovăție și iubire

^{>> t t}
și frică și nedumerire și, cu toate că nu eram pe deplin conștientă, un prunc care tocmai mi se forma în pântec. Vorbele bărbaților se năpusteau spre mine, însă nu le puteam prinde înțelesul. Până și puținele pe care le absorbisem erau prea de tot. Am căzut în genunchi și am vomitat.

Domnul Chapman a ieșit de după tejghea în fugă, m-a tras din mizeria

pe care o făcusem pe podeaua
altminteri imaculată și mi-a adus o
cană cu apă. S-au îmbulzit și alții să
mă ajute – acum nu-mi mai amintesc
cine, o pâclă de brațe întinse, voci
blânde și ochi îngrijați –, în vreme ce
Chapman ștergea podeaua. Mi-am
venit în fire destul cât să-mi cer
iertare și să ies tremurând din tot
corpul.

O presărare de zăpadă căzuse cu o
noapte în urmă, iar reflexia soarelui
pe Strada Mare era nesuferit de
strălucitoare. Mi-am ferit ochii cu
palma, în vreme ce în cap îmi răsuna:
Târât de mașină. Băiatu' cela indian.
Aproape fără piele.

M-am depărtat clătinându-mă de
prăvălia lui Chapman; încercam să-mi
croiesc drum spre casă
evitând răscrucea dintre North Laura
și Strada Mare.

Peste lola licărea, împungând prin
lacrimile mele, sălbăticia lanțului Big
Blue, cu zăpada albă și proaspătă
unduindu-se pe culmi. Wil ar fi putut
să-și caute refugiu în munții aceia. În
schimb, mă alesese pe mine. Am
încercat să suport insuportabilul
imaginându-mi-l acolo, înfodolit în
pături în colibă, cu soarele izbucnind
prin singura ferestruică și oprindu-se
molatic pe pielea lui perfectă. Cu
toate acestea, știam răspunsul: că
lumea e prea crudă ca să apere un

băiat nevinovat ori să măsoare ce
putem îndura și ce nu, că Wil avusese
parte de Canionul Negru ca mormânt
fiindcă zăbovise să mă iubească.

PARTEA A DOUA

1949-1955

ZECE 1949

Iarna aceea a fost cea mai uscată de
când se ținea

mintă în districtul Gunnison.

Temperatura în lola scădea sub zero
adesea, însă zăpada refuza să cadă.

În vreme ce tata își făcea griji
pentru debitul scăzut al râurilor de
vara următoare și de potențiala
secetă, mie îmi convenea că pot să-mi
văd de treabă prin gospodărie fără să
fiu nevoită să rânesc la nămeți ori să
înot prin obișnuitele troiene. Epuizarea
a fost soră îndurerării mele cât a ținut
iarna aceea lungă, nepământesc de
cafenie. Câteodată n-aveam putere
nici să duc un coș cu ouă de la poiată,
nu izbuteam să ridic grebla, să trag cu
ea paiele din grajdul lui Abel. Țin

mintea că abia îmi puteam ridica
brațele ca să mă spăl pe cap cum-
secade în timpul băii de duminică. Îmi
coboram în schimb ochii peste trup și-
mi contemplam sânii tot mai mari,
burta tot mai umflată. Vinișoarele
odată cât firul de ață de la mâini și
picioare mi se umflaseră ca niște pui
de șerpi pe sub piele. Sângerările
lunare se opriseră. Naivă cum eram,
presupusesem că jalea mă îngreuna,
că-mi îngroșa sângele, aleanul și
mâhnirea, până ce, binecuvântare,
aveam până la urmă să explodez.

Abia când am simțit primele zvâcniri
de viață – la început infinit de subtile,
ca un fluture atingând o geană, apoi
mai cu putere, ca o păsărică
minusculă în pânțele – am înțeles
care era sursa oboselii și a balonării.

Am petrecut iarna aceea
ascunzându-mi de bărbații din casă
silueta din ce în ce mai îngreunată,
întâi a fost simplu, trebuia doar să-mi
înfășor cu un bandaj elastic sânii
doloferi, întocmai cum făcusem când,
adolescentă sfioasă, abia înmugureau,
și să mă înfofolesc cu straturi de
pulovere și fuste contra frigului uscat.
Tata avea de lucru cu clăditul fânului,
cu cioplitul de pari noi pentru gardul
de la ferma lui Mitchell și cu
reconstruirea unui perete prăbușit al
hambarului nostru. Unchiul Og

rămânea la el în odaie în majoritatea zilelor, bând whisky, ascultând emisiuni la radio și făcând ce mai făcea el acolo ca să

>
se scurgă zilele până ce primăvara avea să-i îngăduie să se cocoțe iarăși pe verandă. Îl surprindeam uneori uitându-se la mine, când îi mai puneam în blid ori când îi aranjam în dulap rufele curate, uitându-se și atât, fără vreo bănuială sau răutate detectabilă, însă cu ochi ce păreau a spune că abia ce băgase de seamă căs acolo, o ființă umană în carne și oase, locuind cu el sub același acoperiș. Știa câte ceva despre secretele mele, însă nu a scos niciodată un cuvânt.

Seth era cel mai adesea absent. Din ziua în care corpul lui Wil fusese descoperit, își tot găsea pricină să se țină departe de Lola. Mai întâi o expediție de vânatoare cu Forrest Davis, când lipsiseră două săptămâni și se întorseseră acasă cu doar trei cocoși- de-munte și un pui de elan pricăjit, de un an cel mult. Apoi a apărut ceva de lucru la calea ferată, o slujbă de care auzise Holden Oakley, la sud către Durango, care avea să-i țină ocupați pe băieți și pe Davis aproape o lună. Seth s-a întors cu un teanc de bani de pus în borcanul cu economii al familiei; a zăbovit niște zile ca să-l ajute pe tata prin niște

porțiuni mai înalte ale hambarului –
îmbătându-se în târg noapte de
noapte –, fără să-mi vorbească
vreodată ori să se uite la mine măcar;
apoi iarăși a plecat să muncească în
construcții, în Montrose. Tata n-avea
nimic împotriva atâta vreme cât Seth
își aducea obolul. Ba chiar absențele
lui sporadice păreau să-i priască.
Nimeni din localitate nu legase
moartea lui Wil de Seth, deși ar fi fost
lesne pentru cineva care și-ar fi dorit
cu adevărat să-l prindă pe făptaș. Îmi
dădeam seama că tata avea
suspiciunile lui.

Nu am avut tăria să-l înfrunt pe
Seth. Eram atât de copleșită de cele
întâmplătoare, că m-am retras iarăși în
rolul fetei cuminți. Am căutat alinare
și

siguranță în rutina zilnică a fermei,
ținându-mă cât mai departe de
oroare: nu mi-am aruncat privirea
niciodată asupra barei din spate a
mașinii cu două locuri a lui Seth, să
caut urme de frânghie și sânge, n-am
îngăduit niciodată minții mele să vadă
aievea carnea lui Wil târâtă peste
pietriș, nu am cerut niciodată ca
șeriful Lyle să ancheteze omorul și nici
nu mi-am arătat fratele cu degetul.
Am fost, pe scurt, lasă, exact cum
stiuse Seth că voi fi.

Pântecele tot mai bombat mă
încredința că n-am să mă pot ascunde

pe vecie în rutina asta. Prin februarie
am ajuns să mut nasturii ca să-mi
lărgesc

fustele. în fiecare dimineață eram
lihnită și în același

» » »

timp îngrețoșată. Aromele obișnuite
ale dimineții – ouăle, piperul, șunca,
turtele, untul, ba chiar și izul de grajd
și de lemne de foc care pătrundea
odată cu suflarea vântului când intra
în casă tata – mă străpungeau atât de
insistent, că adesea fugeam la toaletă
să vomit. Pe la finele lui martie
hainele numi mai veneau, cu excepția
unui sarafan larg în poale. Obrajii mi
s-au rotunjit, degetele au prins carne,
pântecele se țuguia ca un pepene pe
sub rânduri de pulovere sufocante.
Prin aprilie mi-am dat seama că
trebuia să plec de
acasa.

Am început să-mi ticluiesc scăparea
de parcă ar fi fost a altei fete. Prea
mulți prieteni nu aveam, imaginari sau
altminteri, așa că am început să adun
provizii într-o raniță veche de pânză
groasă – frânghie, carne uscată,
chibrituri și lumânări, o oală, o secure,
borcane cu filet și cutii de tablă cu
mâncare conservată, un cuțit, semințe
de plante, andrele, fir, un calup de
săpun înfășurat în hârtie cerată, unul
dintre puloverele uriașe ale lui Og –
pentru o fată oarecare aflată la
ananghie, o fată, acolo, care trebuia s-

o ia din loc. M-am gândit la traseul ei, m-am simțit ușurată pentru ea că zăpada era puțină pe coaste, am încercat să mă gândesc în numele ei la toate cele necesare și la eventuale primejdii care-o pândeau. Până în dimineața aceea înnorată din mijloc de aprilie când unchiul Og s-a întors în odaia lui împingând la roți, iar tata l-a vârat în camionetă pe Păstrăv și-a pornit să-l ajute cu vițeele pe domnul Mitchell, refuzasem, irațional, să cred că fata care era însărcinată, care se îndrepta către munți ca să se salveze pe ea și să-și scape de rușine familia, care avea să-și țină copilășul departe de fratele ei ucigaș, eram chiar eu.

L-am dat ovăz lui Abel, apoi i-am pus șaua și l-am scos din grajd. Am așezat ranița grea, plină cu provizii, m-am suit stângace pe cal și am pornit la trap, depărtându-mă de casă, prin livada încă adormită. Nu m-am uitat înapoi.

L-am călărit pe Abel de-a lungul pârâului Willow și pe o pantă stâncoasă până ce am ajuns atât de sus deasupra lolei, că mă puteam uita din înalt la urma pătrată, micuță pe care o lăsa orașelul pe valea șerpuitoare. Râul Gunnison apărea ca o panglică sură prin mijloc, cu apă puțină și agale curgătoare de la secetă și frig, cu calea ferată și Autostrada 50 întinzându-se paralele cu albia. Deslușeam și pâlcul neguros

de pini al lui Ruby-Alice, la sud-est de oraș, și, alături de el, lungul nostru drumeag. Ochii mei au urmat dâra palidă de pietriș până la cele două pete alburii care erau casa mea și hambarul, mărginite de puful golaș al frunzișului pomilor timpurii. Pășunea familiei Mitchell, pe cale să înverzească, era presărată cu puncte mari și cafenii alături de puncte mici și cafenii – junincile și vițeeii lor abia fătați – și, undeva printre toate, punctul de reper care era tata. În cealaltă parte a văii, fumul se ridica peste pământul pârjolit pe vreo tarla unde cineva, poate domnul Clifton sau, cine știe, alde

Oakley, dăduse foc miriștii înainte de însămânțat. Am simțit o săgetare de vinovăție că nu mă îngrijisem de grădină înainte să plec. Ceapa fusese plantată de toamna trecută și tata ar fi găsit oameni cu care să pună cartofii, însă plantatul verdețurilor în grădină, când se mai îmblânzea vremea, era socotit treabă femeiască. M-am întrebat dacă tata are să găsească semințele pe care i le lăsasem etichetate și-are să le planteze singur ori, pur și simplu, o să se descurce fără. Eram abia conștientă că orice alegea el, cum avea să se descurce de-acum cu mâncatul, spălatul și gospodăritul, nu mai ținea de mine. M-am răsucit și am continuat să urc, lăsând în urmă tot ce

știam, suind pe coastă, coborând,
urcând pe încă un versant – lăsând
orașul departe, în afara vederii, însă
nu într-atât încât Abel să nu-și
găsească drumul înapoi spre casă –,
până ce, într-un final, am descălecat.

Ranița aproape că m-a trântit la
pământ când am lăsat jos piciorul. Am
apucat frâul lui Abel ca să mă îndrept
și am simțit greutatea apăsătoare a
îndoiieli făcându-mi povara din
spinare de două ori mai grea. Am
rămas lângă cal vreme lungă,
chibzuind la ce să fac în continuare,
simțind că toate

7 *

opțiunile mă speriau, neînstare să mă
mișc nici înainte, spre planul meu, și
nici înapoi spre casă. Mă

îndoiam de tăria mea, fizică și
mintală, și mă

12 > *

simțeam tentată să mă sui iarăși în
saua animalului

y credincios, care îmi aștepta răbdător
decizia. Mi-am lăsat obrazul pe gâtul
lui Abel, conștientă că dacă-l eliberez,
renunț la orice legături cu cele știute.
Odată ce se întorcea și pornea pe
pantă în jos, în felul acela sigur în care
o fac caii, navigând instinctiv spre
locurile unde știa că-l așteaptă
lucernă dulce și un pat de paie moi,
aveam să rămân cu totul singură, un
grăunte de fată într-o sălbăticie

întinsă și imprevizibilă. Abel răsufla ritmic și adânc sub obrazul meu.

^y
Pielea murgă îi era caldă și umedă, moale ca puful de bumbac. Fusesem martoră la venirea lui pe lume, când aveam opt ani. Trezită din pat de mama, înainte să se crape de ziuă, mă așezasem pe un balot de paie cu ea și băieții, fascinată de felul în care tata trăgea un picior subțire, apoi încă unul, din gaura însângerată a iepei. Abel zbucnise în lume cu o asemenea forță, că tata căzuse pe spate, pe jumătate înjurând și pe jumătate râzând, uitându-se apoi îndelung la mânzul abia fătat de parcă și-ar fi ținut în brațe propriul copil. Mama îl botezase pe loc Abel, spunându-i tatei că nici Adam în persoană nu și-ar fi privit cu mai multă duioșie copilul

- Nu Cain? glumise tata – pe-atunci un cu totul alt om, în care se mai iscau râsul și voioșia –, înainte să lase mânzul să se rezeme de botul maică-sii.

- Nu Cain, replicase mama înțepată, niciodată glumind în privința vreunei chestiuni biblice.

Tânăra-mi minte nu izbutea să cuprindă că un căluț care nu existase cu câteva clipe în urmă avea deodată un corp, un nume, o viață, devenise parte a fermei noastre, întocmai ca piersicii și pâ râul. Mama a slobozit un oftat exagerat de dezaprobare la saga

tatei și s-a întors în casă la pregătit micul-dejun, tata s-a spălat în chiuveta adâncă din grajd, iar Cal și Seth au pus mâna pe gălețile cu nutreț și pe greble, începându-și corvezile matinale. Eu însă nu mă puteam urni. Ceva fusese făcut din nimic în fața ochilor mei. M-am apropiat grijulie de nou-născutul Abel și am întins mâna să-i ating gâtul lucios și nou. A ridicat spre mine niște ochi molatici, curioși, care mi-au spus că nu-și înțelege sosirea mai mult decât o înțelegeam eu.

Am mângâiat acum exact același loc de pe grumazul lui Abel, apoi l-am pupat de rămas-bun. A făcut un pas înapoi și-am zis:

- Du-te acu'.

Am lepădat bagajul ca să pot flutura mai ușor din brațe, să-l alung către vale.

- Treci

acasa* Abel. Haida! am răcnit, nesigură că fac ce trebuie.

Calul s-a întors spre vale, însă nu s-a mișcat din loc.

- Hai! Treci acu'! Acasă! am urlat, frământând brațele ca o moriscă.

Abel nu s-a clintit. Am tot strigat la el, cântărind ideea de a-l păstra, de a-l încăleca iar și de a mă adânci și mai mult în munți, având parte atât de alinarea unui prieten, cât și de

transport. Dar făcusem necazuri destule. Oricât mi-as fi dorit să rămână cu mine, nu puteam să-i iau tatei calul și nici să risc în necunoscut viața lui Abel. Cu ochii în lacrimi, am luat o piatră cât o minge de baseball și am aruncat-o spre crupa lui. A tresărit și-a făcut câțiva pași înainte când piatra a izbit pământul, lângă piciorul lui din spate. Am mai găsit o piatră și am aruncat-o, nimerindu-l deasupra cozii. Am mai aruncat una, apoi încă una, bocind acum de la absurditatea violenței mele asupra unui animal iubit, și căluțul a pornit să-și mute un picior după altul spre vale, șovăielnic, înfricoșat, uitându-se când și când înapoi la mine de parcă mi-ar fi pus o întrebare al cărei răspuns nu-l știa.

Fusesem fată cuminte. Fusesem ascultătoare, sânguincioasă și respectuoasă cu cei mai în vârstă. Citisem Biblia. Așezasem piersicile în coșuri de parcă fiecare fruct ar fi fost făcut din sticlă subțire. Ținusem casa curată, burțile pline, lenjeria împăturită, ferma îngrijită. Nu pusesem prea multe întrebări și nu lăsasem pe nimeni să mă audă plângând. În lipsa mamei, mă pricepusem să le potrivesc pe toate. Și apoi dădusem nas în nas cu un străin murdar la răscrucea dintre North Laura și

y
Strada Mare, și mă îndrăgostisem. O singură aversă vijelioasă poate eroda malurile și schimba cursul unui râu, după cum o unică împrejurare din viața unei fete poate șterge tot ce a fost.

În timp ce țipam aruncând piatră după piatră, cu lacrimile curgându-mi șiroi pe față, mi-am îndreptat toată frica și jalea asupra bietului cal. Ca și mine înainte de Wil, Abel nu cunoștea decât credința și

ascultarea. Fiecare piatră pe care o aruncam îl învăța ce aflasem și eu: că la fiecare dram de bine de pe lumea asta atârnă în cântar două dramuri de rău. Poți fi o fată cuminte, un cal bun, poți asculta, iubi, dar nu te aștepta ca dacă faci bine să ți se răspundă cu bine.

Ultima piatră a atins falca lui Abel și, spre groaza mea, a făcut să-i dea sângele. A pornit la trap în vale, depărtându-se de fata care fusese cândva bună cu el. Am căzut peste desagă și am început să plâng exact când norii s-au despărțit și soarele de amiază a început să-mi usuce lacrimile în pojghițe sărate.

Mi-am imaginat bucătăria de acasă, neclintită ca miezul nopții, plita rece și goală. Tata avea să mănânce de amiază la alde Mitchell, așa că Og avea să afle primul că fugisem. Avea

să observe, chiar înainte să ajungă în bucătărie, absența aromelor, avea să descopere, intrând, că nu e nimeni care să-l servească, și bănuielile sale în privința mea aveau să fie confirmate. N-ar fi telefonat ca să-l alerteze pe tata ori să-i spună ce credea că știe. Ambele reacții ar fi lăsat, periculos, impresia că-i pasă. Când se întorcea tata seara, obosit și pătat de sânge de la fătutul vițelilor, avea să-l descopere primul pe Abel înșeuat și lăsat liber prin curte, după care, intrând în casă, n-avea să găsească masa întinsă. Mi-era greu să mă gândesc la tata făcându-și griji pentru lipsa mea, luându-mă în seamă mai mult decât pe un obiect de uz casnic, o simplă menajeră, fata cea corectă și previzibilă. Mi l-am închipuit cum intră șovăielnic în dormitorul meu, cum găsește biletul pe care i l-am lăsat pe pat și cum îl despătorește lent cu mâinile bățătorite. Acum mă întrista nespun că nu-i scrisesem mai mult, că nu cutezasem să-i spun povestea întreagă. Biletul zicea așa:

Tata,

Am plecat de acasă o țără. A trebuit să mă ocup de ceva important.

Te rog, nu porni să mă cauți. Mă întorc acasă când voi putea. Te iubesc.

Îmi pare rău. Nu-ți face griji

Victoria

Lungită pe raniță, m-am întrebat dacă, la ivirea dimineții – cu vițeii încă sosind pe lume și atât domnul Mitchell, cât și junincile dependenți de mâinile lui iscusite –, avea să se întoarcă la munca ce se cerea făcută ori avea să mă caute. Nu știam.

^y Speram ca semnătura – „Victoria” și nu „Torie” – să implice că mă maturizasem fără ca el să bage de seamă, că eram de-acum destul de vârstnică să fac alegerea asta. Niciodată în viața mea nu-mi spusese Victoria, nici furios și nici iubitor, așa că avea poate s-o vadă pe fata fugită, pe tânăra asta numită Victoria, drept o persoană cu totul nouă.

Mi-a trecut prin minte că lui Torie îi lipsea vloga să se ridice și să meargă înainte, însă Victoria – Victoria lui Wil – avea în ea puterea unei femei.

Eu, Victoria, m-am ridicat în picioare. Am săltat în spinare ranița, mi-am strecurat degetele între curele și oasele umerilor ca să ajustez poziția și am început să merg. Nu pe deplin sigură că știu drumul spre coliba în care fusesem cu Wil, mi-am invocat instinctul, ba chiar pe bebelușul din pânțe, să mă călăuzească. Așa absurd cum era, nu mă puteam bizui decât pe magnetism, pe o încredere fără noimă că eu și pruncul meu ne

vom simți trași către locul începutului nostru.

Am suit prin peisajul lipsit de poteci, încercând să nu mi-l închipui pe Abel coborând trudnic în direcția opusă, pe coastele aparent nesfârșite cu tufe de perie-mare și stâncărie. Am căutat ceva familiar din expediția cu Wil, de luni în urmă, când toamna se prefăcea în iarnă. Ne-am văzut pe amândoi cu ochii minții, amețiți de iubire, pășind alături, mi-am amintit frumusețea zâmbetului lui și ușurința cu

care palma lui o cuprindea sau o lăsa pe a mea, cum se apleca să smulgă câte o tulpină de perie-mare, s-o răsucescă până ce plesneau frunzele, să inhaleze cu mulțumire și să mi-o ducă apoi și mie la nas. Parcă pentru a invoca o parte din el, m-am aplecat să desprind o tulpină de perie-mare, am rupt-o și-am îndesat-o în cheutoarea raniței. Izul înțepător a scos la iveală o amintire pâcloasă care părea să mă ghideze în direcția justă. Curând am găsit un șir de țuguie înalte de gresie care mi-au confirmat amintirea. Wil le numise santinele și mi arătase cum

păreau să se atingă unul de celălalt. Am coborât coasta și am ocolit cele patru turnuri zimțuite.

Dincolo de ele, știam acum că-mi pot găsi calea. Am pășit printre plopii

tremurători rămași fără frunze, fiecare împestrițat de muguri chihlimbarii, și-apoi, pieptiș, am suit încă un deal. Am poposit o țără, ostenită, însă îmbărbătată, să sorb din bidonașul cu apă, după care am străbătut o albie seacă și-o ultimă creastă cu plop amestecați cu pini și, ici-colo, câte o movilă de zăpadă pe cale să se topească. În sfârșit, la capătul unui luminiș am văzut coliba cea mică unde se refugiase Wil. Mai umilă chiar decât mi-o aminteam, abia mai răsărită decât boxa unui cal, așezată direct pe pământul denivelat și acoperită cu straturi alandala de tablă ruginită.

- O colibă de vânătoare abandonată și-atât, spusese Wil când mă întrebam cu voce tare dacă nu încălcăm proprietatea cuiva. Nu-i duce nimeni dorul, afară de păianjeni și alte lighioane ce-am alungat.

O împunsătură în inimă mi-a amintit că dacă Wil s-ar fi oploșit aici peste iarnă, făcând față zăpezii, gerului năprasnic și foamei, ar fi avut mai multe

sanse să rămână în viață decât avusese tinându-se

> **

aproape de orașel. N-am știut mereu unde dormea odată ce a coborât de pe povârnișuri – casa ori grajdul lui Ruby-Alice, ziceam eu –, dar știam cu

înțepătoare certitudine că din pricina mea își lăsase acest adăpost sigur.

Am pășit pe pajiștea înnoroită. Lepădând sacul cel greu, mi-am îndreptat spinarea și am trecut cu privirea peste împrejurimi. Ajunsesem la colibă, dar ce-aveam să fac de-acum? Să intru în încăperea în care înflorise iubirea noastră, în care Wil n-avea să se întoarcă nicicând, părea peste măsură de chinuitor. Să rămân afară, în bătaia vântului, părea la fel de imposibil. Să-mi fac tabără și să-mi orânduiesc o viață aici era absurd. Am stat mult așa,

» » '

paralizată de epuizare și indecizie.

Cum răcoarea serii cobora, iar codrii se făceau tot mai opaci și siniștri, n-am mai avut încotro decât să intru în colibă. Mi l-am imaginat pe Wil apucându-mi mâna, ajutându-mă să mă ridic în picioare și călăuzindu-mă, trăgând în lături pielea de căprioară ce atârna la intrare, invitându-mă înăuntru, întocmai cum făcuse prima oară când trecusem acel prag. Odată intrată, am văzut că mica odaie rămăsese exact cum o lăsase – cutii de conserve cu carne de porc și fasole aranjate într-o grămăjoară ordonată într-un ungher, un bidonaș de aluminiu spânzurat de un cui ruginit, un borcan cu o lumânare topită pe jumătate stând peste o cutie de chibrituri. Era ușor de crezut că s-ar

putea întoarce din clipă în clipă. Patul era plin de păaturi de-ale lui Ruby-Alice. Am lăsat ranița la pământ, prea sleită ca să scormonesc prin ea după de-ale gurii. Mi-am tras ghetetele, am ridicat sfioasă marginea așternutului și m-am târât sub păaturi, simțind în mine zvâcnetul copilului. Am tras în piept adânc, prelung, nădăjduind să prind mirosul lui Wil. Ori că păturile i-l păstrasera, ori că- mi invocaseră fantezia ca să nu-mi pierd mințile de la jale și frică, m-am cuibărit în parfumul lui și-am stins din minte orice altceva ca să dorm.

Toată ziua următoare m-am lăsat pradă extenuării. Am ieșit dintre păaturi doar ca să mă ușurez lângă colibă și să mănânc supă rece din cutie. Niciodată în viață nu mai stătusem toată ziua în pat. Chiar și bolnavă, o ajutasem la treburi pe mama, apoi, după ce murise, îmi dusesem la capăt corvezile zi de zi, în orice împrejurare, exact cum făcuse și ea. Libertatea de a zăcea în pat fără să ai ceva de făcut și fără să dai socoteală cuiva pentru asta ar fi putut părea un răsfăț, însă nu aveam impresia că huzuresc. M-am tot cufundat în somn și m-am tot trezit, cu bizara- mi toropeală hărțuită de neliniști despre lene, alegeri făcute și de zgomotele nefamiliare care înconjurau coliba. L-am visat pe Wil, uneori mângâietor, alteori râzând și,

pentru întâia oară, pierind târât în urma mașinii sport, cu pielea destrămată precum un ambalaj de hârtie fină. M-am trezit asudată și înspăimântată, scăldată într-o rază de soare cald ce se prefira pe gemuleț, neputând să- mi dau seama unde sunt, perplexă o clipă. Desprinsă din chingile atenției și judecăților altora, m-am făcut ghem și am gemut cu o sfâșiere cum nu mai crezusem cu puțință. Odată zvârlită, cangea neagră a durerii i-a cuprins pe mama, pe Cal și pe mătușa Viv aproape la fel de mult ca pe Wil, patru degete groase strângându-mi inima ca pe un burete în pumn, stârnindu-mi lacrimi șiroaie, urlete de fiară. Am dormit în noaptea aceea adânc, fără vise, lacomă de refugiu.

A doua zi m-am silit să mă ridic. M-am aventurat în dimineața de brumă ca să fac nu știu ce,

întelegând însă că ceva se cerea făcut ca să-mi încep viața aici. În dimineața de după și cea care i-a urmat, apoi altele și altele, doar încordarea voinței m-a împins să procedez la fel.

Odată ridicată din pat, săream ca arsă din orice. Nu eram atât singură, cât intens conștientă de singurătatea mea pe întinderea nesfârșită a sălbăticiei. Zgomotele firești mă speriau. Tresăream la trecerea căprioarelor peste ramurile căzute ori

la bufnetul sec al crengilor desprinse
de vreo veveriță ori de vânt. Mă
îneebunea până și tăcerea, care mă
facea să simt subit că sunt
supravegheată de departe ori pândită
dintre pini. Mă răsuceam pe călcâie
să-l surprind – închipuitul urs, puma
sau altceva – și descopeream doar
țâșnirea câte unui popândău curios ori
absolut nimic. Încercam atunci să mă
refugiez în colibă, dar numai ca să
rămân rigidă și alertă, ciulind
încordată urechea la susurul pârâului
de mai jos, anticipând să bufnească
peste grohotiș pași de om ori de
bestie, îndreptându-se către
vulnerabilitatea mea.

Am încercat în fel și chip să fixez
mai temeinic pielea de căprioară care
atârna din cadrul strâmb al
ușii, însă nu aveam nici cuie și nici
ciocan. Și dacă as

>*>
fi avut, mi-am dat seama, m-aș fi
sigilat înăuntru în aceeași măsură în
care aș fi împiedicat să pătrundă
intrușii. Multe nopți s-au sfârșit cu
mine înfofolită în pături, strângând în
pumn cuțitul cel lung pe care-l luasem
din bucătăria de acasă, cu ochii
nedezlipiți de ușă. În cele din urmă
picoteala îmi copleșea frica și
închideam ochii, predându-mă
șovăitoare la ce avea să fie.
Dimineața mă uluia

>*

norocul chior pe care-l avusesem, să mă trezesc încă întreagă, cu vârful lamei ițindu-se ca un pește subțire, înghețat în plin salt, din podeaua de pământ bătut a colibei.

După casă nu tânjeam; asta era sigur. Deși simțeam vag lipsa tatei și a livezii, imaginile lor se făcuseră pâcloase în mintea mea, ca dintr-un vis pe jumătate uitat. Mai adesea simțeam o ușurare imensă că mă dezbărasem de Seth și de unchiul Og și de tot ce-avea a face cu ei. Oricât m-ar fi măcinat

>
singurătatea, acasă n-aveam de gând să mă întorc. Între neliniște și extenuare, am petrecut acea săptămână dintâi hotărâtă să-mi așez tabăra, să mă prefac măcar că mi-aș putea înjgheba de una singură sălașul. Aveam acum în grijă copilul lui Wil și, cu toate că dorul de Wil îmi părea adesea de neîndurat, eram nevoită să-mi tin mințile în frâu, să-mi

>>7
concentrez atenția asupra a ce mă făcea să vreau să rămân vie și să nu zăbovesc prea mult asupra motivelor pentru care aș fi preferat să nu.

Săpatul unei latrine părea un început logic. Solul s-a dovedit însă atât de îndesat și mistria mea atât de mică, încât progresele păreau făcute cu lingurița, în ciudată, am aruncat

mistria în pârâu, unde a zăcut să
ruginească vreo câteva zile. Aveam
nevoie de o izbândă, așa că mi-am
ales cu grijă următoarele îndeletniciri:
umplutul bidonului meu și al lui Wil
din marginea pietroasă a pârâului;
tăiatul unui târn de pin cu care să
mătur păianjenii, pânzele și
căcărezele de șoarece din colibă;
clăditul unei vetre, adunatul de
vreascuri și încropitul unei cujbe care,
speram eu, va fi îndeajuns de
rezistentă ca să atârî de ea un ceaun.
Am legat o frânghie între două
trunchiuri groase de plop tremurător,
am scos afară păturile rozalii, le-am
atârnat acolo și le-am bătut cu o
creangă. Praful s-a ridicat în rotocoale
suflăte de
vânt ca niște năluci miciuțe care
dansau. Am

>*
recuperat mistria din pârâu și-am mai
săpat la groapa latrinei. De
asemenea, am început să țin pe
peretele colibei un răboj cu creștături
marcând trecerea zilelor.

Știam că va trebui într-un târziu să
caut de-ale

>
gării, dar aveam încă provizii
îndestulătoare aduse de acasă – carne
uscată, cutii de tablă cu supă, fasole
uscată și crupe, compot de piersici și
ouă murate, ba și o cutie de tinichea
cu pesmeți – plus carnea de porc cu
fasole din rezerva lui Wil, așa că am
amânat sarcina asta până îmi voi
cunoaște mai bine împrejurimile. M-

am uitat după pești prin bulboanele
pârâului și într-o opritoare de castori
descoperită în aval de tabăra mea.
Prin undele limpezi nu se zăreau decât
pietre, dar mi-am zis că voi găsi
păstrăvi când voi avea nevoie. Aș fi
fost în stare să prind pește fără
undiță, fir ori cârlig? Era un lucru pe
care nu mă simțeam pregătită să-l
descopăr. Fie ce-o fi, aveam să-mi văd
de supraviețuit de pe o zi pe alta.

M-am aventurat prima oară în codrii
întunecați de dincolo de pârâu ca să
caut plante de zmeur. Știam că-i mult
prea devreme pentru fructe, însă
voiam să fiu sigură că le voi avea la
îndemână prin iulie. Am găsit niște
bălți puțin adânci mai sus de colibă,
cu patru pietre în formă de țestoasă
care făceau ușoară traversarea. Am
luat de pe jos un băț ce aducea cu o
bătă de baseball, ca să mă apăr, însă
primii pași în

desis m-au asaltat nu cu dușmănie, ci
cu mireasmă.

>> 'Sarcina îmi ascutise în asa măsură
simțul mirosului,

> că mă trezeam adesea ca lupul, mi-
era de ajuns să adu-mec ca să știu tot
ce mă înconjura. Pădurile duhneau a
iz tăios de pin, a pământ moscat și a
straturi moi de putreziciune. Până și
bolovanii

miroseau a metal și a mușchi.

Amestecul era

>>

straniu, însă nu neplăcut. Am inhalat adânc și mi- am urmat drumul.

Când am pătruns mai adânc în pădure mi-a mai scăzut avântul. Bună parte din sol era încă acoperit cu o crustă de zăpadă, adâncă până la glezne prin unele locuri, până la genunchi prin altele. Pinii înalți, spătoși, negri și înghesuiți opreau soarele să dezmoștească pământul pădurii. Mi-am dat seama că la altitudinea asta aveau să mai treacă luni bune până să găsesc ceva de mâncat. Până și lăstarii ieșiți din semințele cu care venisem de-acasă aveau să >

înghețe și să se înnegrească dacă erau plantați mai curând decât la mijloc de mai. Am început să pricep de ce era atât de greu să sap groapa latrinei. Pământul nu era compact, ci înghețat de-a dreptul. Am scociorât cu vârful ghetei zăpada. Am dat cu piciorul în pământ și l-am împuns cu bățul. Nici stânca dură n-ar fi opus mai multă rezistență.

Înfrântă, m-am tuflit pe un ciot suspinând. M-am uitat la pădure, la straturile de viață și moarte suspendate într-o nemișcare rece, luminată difuz, silențios totul în afara câte unui ciripit de păsări. Printre stânci se zăreau bușteni, crengi căzute și conuri de pin. Trunchiuri uriașe, roșcate săgetau în văzduh,

răsfirându-se în rămurișuri boltite.
Zeci de puieți se împingeau către
viață, unii abia îndeajuns de înalți cât
să-și ițească creștetul țepos peste
ierburile uscate care ieșeau din omăt,
alții ridicându-

se de prin cioate putrezite, ca niște
bebeluși din pânțecă deschise. Haosul
acesta avea frumusețe. Fiece crâmpei
de viață își avea rostul în eterna
chestiune a supraviețuirii. M-am simțit
mică și neînsemnată, însă nu neapărat
întâmpinată cu silă.

M-am ridicat și mi-am urmat drumul
prin zăpadă, mai adânc în desigur,
fiecare pas făcând liniștea să
trosnească sub tălpi. Pe când vânam
orice m-ar fi putut – ne-ar fi putut –
hrăni, copilul s-a mișcat în mine,
înotând în uter cu mai multă vigoare și
prezență decât până atunci. El –
aveam s-o aflu mai târziu, copilul meu
era băiat – dăduse pentru prima oară,
se putea spune, cu piciorul. Am râs și
mi-am frecat burta rotunjită prin
puloverul de lână, sigură că-i mângâi
talpa netedă, imaculată a piciorului
minuscul. Și-a retras piciorul, apoi a
mai izbit o dată, și iarăși am râs la
jocul nostru. Nu eram, până la urmă,
cu adevărat singură în codru.

Vremea se schimbă iute în munți.
De-o viață stiu-

>>>

sem asta și învățasem să citesc cerul
ca pe o carte deschisă. Mă uitam cum
se ridică și se înnegrește furtuna și
plecam exact la timp din livadă, din
cotețele animalelor sau chiar de pe
Strada Mare ca să țâșnesc înăuntru pe
ușa bucătăriei fix când prima
bubuitură de tunet zguduia valea. Însă
tot ce credeam că știu despre pământ
și cer a fost pus la încercare odată ce-
am ajuns în mijlocul acelor
povârnișuri, ca și cum aș fi învățat
iarăși să citesc.

Furtuna a început cu o pală de vânt
prin vârfurile pinilor cei mai înalți.
Coroanele au început să se legene ca
niște uriași beți până să apuc să simt
vreo suflare. Cântul păsărilor a amuțit,
transmițând un avertisment pe care
nu-l înțelegeam. Apoi, toate în jur,
până și copilul din mine, au
încrămenit.

Ca un pufnet, o învârtire de vânt a
trecut ca o maree transparentă peste
poala pădurii, îndoind pinii tineri și
împrăștiind rămășițe. Vântul mi-a lovit
fața ca o scatoalcă dată cu dosul
palmei. Era rece și umed; am simțit
deodată ce mă paște, încă dinainte ca
norii negri să acopere cerul cu totul,
făcând să se lase seara în miez de zi.
M-am învârtit pe călcâie și, călăuzită
de propriile urme, am luat-o la fugă,
peste pietroaie și bușteni, scăpându-
mi bățul, alunecând în nămeți,

ridicându-mă, alergând, alunecând iar.
Cristalele de gheață ce glazurau
zăpada învechită îmi tăiau palmele și-
mi înțepau fața ori de câte ori
cădeam. M-am ocărât fiindcă mă
răzlețisem atât de

>
departe de tabără, pentru că fusesem
ademenită prea în adânc, în liniștea
asta a pădurii pe care o știam în stare
să se schimbe din clipă în clipă. Când
am ajuns în final la marginea
desișului, un șuier de vânt furios,
aducător de ploaie, m-a izbit ca un
pumn. M- am opintit și-am trecut în
fugă pârâul către sălașul meu, ratând
ultima piatră de pășit și afundându-mi
adânc piciorul în undele reci ca
gheața.

Deasupra bolborosea tunetul. Am
încercat să apuc oala cu fasolea pe
care o lăsasem la înmuiat lângă
muchia vetrei, însă în aceeași clipă
ferocitatea deplină a furtunii s-a
dezlănțuit în valuri torențiale, piezișe
de ploaie. Oala mi-a scăpat din mână
tremurândă; neprețuita hrană s-a
vărsat în glod, ca niște pietricele fără
valoare. Un fulger a luminat țăriile de
deasupra, urmat îndată de încă unul și
încă unul. Tunetele răgeau. M-am
luptat cu ploaia rece, împiedicându-
mă și alunecând pe clisa udă până ce
într-un târziu, plescăind printr-o baltă
mare de la intrarea colibei, am plonjat
înăuntru. Mâinile înghețate și zguduite

de frisoane abia dacă au izbutit să apuce pielea de căprioară și s-o smucească peste cadrul ușii.

Ploaia s-a abătut peste colibă. În fiecare ungher au început să curgă, prin acoperișul de tablă ruginită, fire de apă. M-am grăbit să așez dedesubt puținele cutii goale de tinichea pe care le aveam, însă împotriva celorlalte scurgeri nu aveam ce să fac. Pământul bătut al podelei s-a întunecat în tot mai multe locuri, căpătând cercuri de noroi cafeniu sub tălpile mele ude și reci.

Aversa a devenit asurzitoare, ca un milion de monede azvârlite pe tabla acoperișului și în singurul ochi de geam. Pe fereastră se vedeau săgetând limbi albe de fulger, urmate îndată de tunete explozive, atât de puternice că-mi făceau inima să se zdruncine în piept. În clipa aceea, ca și cum cineva ar fi apăsât pe un resort, am căzut în genunchi. Corpul mi s-a

chircit; antebratele și fata mi s-au trântit de

⁷ > * >

pământul îmbibat de noroi. Mingea cea dură în care mi se transformase pântecul mi s-a izbit de coapse. În afară de tremurăturile spasmodice, nu mă puteam mișca. Mă podidise o mahnire copleșitoare, imobilizantă, de parcă furtuna cea neagră mi-ar fi cuprins interiorul la fel cum luase în

stăpânire cerul de după-amiază. De ce crezusem că voi putea supraviețui aici? Fiindcă ochii mei se abătuseră o viață întreagă asupra acestor coame de munți îndepărtate? Udă leoarcă, zguduită de frig și frică, am înțeles că acest orizont nu era acasă. Nu aici îmi
> era locul.

Chiar înainte să leșin, din mine s-a iscat un hohot, mai puternic decât cacofonia fără istov a furtunii, anunțând cu limpezime rău prevestitoare ce nu mai puteam să neg: planul meu n-avea cum să meargă.

UNSPREZECE

Ce-mi amintesc mai viu din trezitul de a doua zi dimineața e corul voios de păsări ciripitoare care înlocuise vâjâitul furtunii. La început făcută terci, nesigură unde mă aflu, am recunoscut totuși trilul alungit al mierlelor cu aripi roșii, uguitul triplu, sec, al turturelei-de-munte, țârâitul cicadelor și ciripitul vrăbiilor și cintezelor de afară.

^y Mi-am amintit vag că mă trezisem pe noroiul de jos în toiul nopții și-mi

recăpătasem îndeajuns din simțuri cât să-mi scot ghetele și șosetele ude și să mă cațăr în pat și în maldărul binecuvântat de pături. Trezită de cântul păsărilor, m-am afundat și mai bine în căldura asternuturilor. Mi-am frecat

burta ca să încurajez un semn de viață și am simțit o ușurare imensă când copilașul a răspuns împungând ușor, de trei ori, cu piciorul.

Pielea brațelor și a frunții mi se întărise, fiind

mânjită cu o crustă de glod uscat. Îmi simțeam urechile înghețate și capul jilav. Am adăugat o scufie de lână la lunga listă de provizii pe care uitasem să le iau sau pe care nu voisem să le fur de la tata sau la care, neroadă, nu mă gândisem deloc, ori pe care, pur și simplu, nu le putusem căra: o cazma cumsecade, o prelată, o găleată, creion și hârtie, o pușcă.

Cugetam la toate lucrurile fără de care aveam să fiu nevoită să mă descurc. Am auzit iarăși vocea

aceea, la fel cum o auzisem noaptea trecută, proclamația sumbră și clară că planul meu nu va merge nicicum.

Planul meu nu va merge nicicum.

Mă simțeam neghioabă și înfricoșată, captivă tâmpeniei mele în aceeași măsură ca și crudelor împrejurări. Mă înțepa vezica, dorindu-

se golită, însă nu eram în stare și pace să înfrunt ce se afla în afara coconului de pături. Nu eram de acolo, nu eram de nicăieri și n-aveam habar ce să fac.

^y M-am întors în amintire la dimineața aceea,

^{>?} demult, în care mă trezisem în prima zi a unei vieți fără mamă. Visasem toată noaptea mașina alb-negru a șerifului Lyle și cum se prăbușise în genunchi tata, solitar, în curte. Am deschis ochii știind că mama, Cal al meu, mătușa mea nu mai erau acasă, nu mai erau pe nicăieri și că nimic nu se putea face în privința asta. Lumina aurie a zorilor, strecurându-și razele în dormitorul meu, părea intolerabilă. Făcusem singurul lucru pe care-l știam face la abia doisprezece ani. Sărisem din pat în șifonierul meu cel întunecos și mă închisesem acolo.

^y Seth m-a descoperit acolo după niște ceasuri, dar mi-a dat pace. Apoi Cora Mitchell a încercat să mă momească să ies, dar nu m-am clintit. Tata n-a apărut. Presupuneam că-i și el în vreun dulap, pitit ca mine în întunericul prăfos. În acea după amiază cineva mi-a pus în fața ușii o strachină cu mâncare, iar mirosul a fost prea tentant pentru un copil. Când am ieșit greoi, fără tragere de inimă, am dat peste porții calde de tocănițe necunoscute, cel mai probabil gătite și trimise nouă de vecinii

îndatoritori, și-am mâncat, întâi cu îmbucături delicate, apoi înghițind dumicați mari, hulpavi. M- am disprețuit că o fac, că mă hrănesc, că-mi duc mai departe viața, dar nu m-am putut opri. Mă îmboldea o forță mai tare decât mine, de la foamea primitivă la acea uitătură curioasă din dormitor spre casa scării și până la intrarea ulterioară în rutină și asumarea rolului mamei ca gospodină a casei. Nu alesesem așa, ci mai degrabă cedasem necesității.

La fel și acum, fie că planul meu de a sălășlui în sălbăticie pe timpul gravidității și de a aduce pe lume copilul meu și al lui Wil avea ori nu să meargă, altul nu aveam. Trebuia să mă ușurez. Trebuia să mănânc. Așa cum pășisem într-o viață de orfană de mamă, aveam să pășesc și într-o viață de mamă.

Aveam să dau curs chemării necesității. Să mă ridic.

>

Când am săltat pielea de la intrare și am ieșit în cântul păsărelelor și în răcoarea dimineții să mă pun pe vine lângă colibă, era de parcă furtuna nici nu s- ar fi întâmplat. Pajiștea mi se întindea înainte, udă și nemișcată. Primăvara începea să se arate în frunzulițele proaspete, în fire de iarbă și muguri. Soarele urcător lumina doar vârfurile piscurilor înconjurătoare, cu o aureolă la fel de molatică precum

untul bătut de mână. Poalele munților
și valea stăteau umbrite, așteptând
răbdătoare ca lumina să le hrănească
peticele de verdeață, să le usuce
glodul și să topească zăpada muiată.
Am tras o gură bună din acest calm, l-
am ținut ca pe un balon bine umflat în
plămâni și i-am dat încetișor drumul.

Surprinzător de iute, mingea
strălucitoare a
soarelui s-a ivit bucată cu bucată de
după coama
zimțată a unui pisc răsăritean,
răspândindu-și
lumina peste vale. A ajuns întâi unde
mă oprisem
eu, scăldându-mă în căldura subtilă,
răsfrângându-se
în picurii agățați de fiecă frunză și
lăstar dimprejur,
iluminând insecte minuscule și
fâlfâitoare și plase
scânteietoare de păianjeni invizibile
cu doar o clipă
în urmă. Lumina soarelui a atins
scoarța albă a
plopului tremurător și ramurile
înmugurite roșiatic din încâlceala de
sălcii ce mărginea pârâul, croindu-
și loc încetul cu încetul. În câteva
minute doar, valea

s-a împestrițat cu toate nuanțele primăverii, supunându-se ivirii zorilor și cântului sărbătoresc al păsărilor.

Când soarele a atins coama muntelui și și-a dezlănțuit pe deplin dogoarea și lucirea, am înălțat bărbia ca să-l întâmpin pe chip. Am acceptat, în scurgerea domoală a dimineții, că mi se mai dăduse o zi. Și poate că mâine avea să mi se mai dea una.

În contrast cu deznădejdea din timpul furtunii de noaptea trecută, dimineața părea să aibă potențial. Poate că planul meu avea să dea greș, însă pe când urmăream înălțarea blândă a soarelui mi s-a părut la fel de probabil să reușească. Păsările ciripeau în lege, acum planând, coborând iute și dându-mi roată de peste tot. În voioșia lor am simțit un ghiont încurajator.

Așa că mi-am urmat viața, zi după zi, și treptat am ajuns să mă relaxez, să-mi stăvilesc groaza cu un anumit nivel de încredere. Alinarea, firește, n-a venit dintr-odată, și, adesea, când abia o

întrezăream, un vuiet ori altă furtună mă înfricoșa și

⁷..

mă trăgea înapoi. Mi-am dat seama însă curând că lucrul și mai de căpătâi decât plantatul de semințe, săpatul latrinei ori stabilirea rânduielii de zi cu zi era nevoia de a-mi liniști mintea. Grijile și teama n-aveau să-mi schimbe starea ori soarta. Poate că

orizontul nu era acasă, dar găsisem o cale de a rămâne.

Cu timpul, amurgul molatic ce se lăsa peste pajiște a ajuns să mi se pară mai mult frumos decât rău prevestitor. Sunetele și tăcerile au devenit ele însele și-atât, apoi, în cele din urmă, fundalul obișnuit al zilei, mai mult muzică decât amenințare.

> 7 *

Pe parcursul acelei prime luni a înmugurit o camaraderie fragilă cu codrul. Ajunsesem să străbat ziua potrivit ritmului pe care-l ascultă din instinct toate făpturile naturii, din instinct și milenii de obișnuință – vieți delimitate de răsăritul și apusul

>

>

*

> r

soarelui, de poruncile frigului și vipiei, de foamea corpului și nevoia de somn, de spectaculoasele învârteluri ale furtunii și de nopțile luminoase ori negre, după fazele lunii.

Cum pământul se mai dezghețase, am sfârșit de săpat latrina. Mi-am îndesat în raniță mâncarea ce-ar fi putut atrage urși și-am legat-o sus, pe o ramură de plop, la marginea cealaltă a taberei, întocmai cum făcuse Wil. În lungul laturii sudice, mai călduroase, a colibei am pus în pământ semințele pe care le luasem din bucătărie în toamna trecută. Am băut apă de pârâu cu iz de piatră și am turnat-o rece și limpede peste

trupul gol. Mi-am luat timp să mă uit
cu minunare la lume – o vulpe
furișându-se în tăcere absolută,
simetria perfectă a unui bârlog de
castor, cum apăreau fluturii, ca niște
confetti colorate, chiar după ce se
deschideau primele inflorescențe cu
nectar, parada cotidiană a cocorilor
migrând la înălțime, știind exact
încotro se duc. Am strâns și despicat
mormane de vreascuri; am împletit o
plasă de sfoară cu ochiuri largi și am
vârât-o în iazul castorilor ca să prind
câte-un păstrăv tânăr; mi-am cioplit
un jilț cu spătar dintr-un ciot și pe el
stăteam de cele mai multe ori seara,
înfofolită în pătură, observând cum
apune soarele și cum se domolesc
glasurile pădurii, reduse treptat la
țipătul bufniței pe care o auzeam
noapte de noapte fără s-o văd
vreodată, admirând stelele pe măsură
ce se ițeau pe pânza cerească, una
câte una. În nopțile fără lună mă
uitam lung la amețitoarea pâclă a Căii
Lactee și, fără să fi învățat vreodată
numele, formele ori vreo

tără de astronomie, mi-am inventat
constelații

proprii printre stelele licăritoare: mâini
în rugăciune, floare de piersic, coadă
de purcel, trompetă.

În toiul acestei cadențe eterne,
apăsând pe talgerul balanței într-o
vestejire a fricii mele, eu și copilul meu

cresteam. Pe la finele lui mai burta mi-
era

^y
rotundă și tare ca un pepene, trupul,
pe deplin cărnos, fertil și uimitor, iar
copilul se întindea, se învârtea în mine
și mă lovea cu pumnișorii.

Într-o noapte, pe când norii joși
cuprindeau valea, m-am ghemuit cu
noi doi – eu și copilul nenăscut – în
cuibul de pături și mi-am imaginat
toate animalele din pădure făcând la
fel, pregătindu-și culcușul,
strângându-se la căldură. M-am dus
cu gândul la mamele pădurii care-și
simțeau copilul zvâcnind în vintre ca
mine, la cum își hrăneau, ocroteau și
apărau odraslele, întocmai cum aș fi
făcut și eu. M-am gândit la toată viața
care începea, dura și se sfârșea în
jurul meu, de la ursul cel mai mare la
insecta cea mai mărunță, la sămânță
și

^y
mugure și floare. Acolo, în pădure, nu
eram singură. Am ajuns să fiu
încredințată că era ceva ce Wil
încercase de la bun început să-mi
explice. Mi-am cuprins în mâini globul
pântecului îmbrățișându-mi copilul,
dar în același timp ceva mai mult, o
imensitate de nedescris la care mă
simțeam părtașă.

M-am gândit în urmă, la multele
nopti în care încercasem să adorm în
patul meu în vreme ce Seth și Og se

ciorovăiau la parter sau când prietenii
lui Seth răcneau betivănește unii la
alții și turau

motorul mașinii în curte. Mi-am
amintit ce

încercasem să uit: cele câteva dăți în
care mă trezise

zgâlțâitul clanței de la ușă în întuneric
– vreunul dintre amicii lui Seth ori
poate Seth însuși, cedând unei
provocări, unei dorințe nebune ori
unei slăbiciuni întunecate, deznădăj
duite –, apoi pași depărtându-se
înfrânți, salvată.

Pe când mă cufundam în somn, în
noua mea locuință din pădure,
brodată într-o tapiserie măreață și
misterioasă, singurul sunet pe care
voiam să-l aud era pulsul ritmic al
imensei adunări de inimi, inspirațiile și
expirațiile milionului de vieți care
 trăiau alături de mine. Mi-am dat
seama că niciodată, de când mă
știam, nu-mi fusese mai puțin

frica.

DOISPREZECE

Iunie promitea.

Vremea se făcuse caldă si cel mai adesea

> frumoasă. Zilele erau întinse si - rămasă fără

> treburile casei, corvezile de la fermă și pregătitul bucatelor - uluitor de încăpătoare. Orele pe care le petreceam în poiană ori hoinărind prin codru, scufundată în observațiile și gândurile mele, îmi păreau mai puțin stingheritoare și leneșe; dimpotrivă, erau vitale.

Dacă nu puneam la socoteală câte un păstrăv cât degetul, de mâncare nu prea găseam, însă tufele de zmeură pârguită erau puzderie pe coasta sudică, iar în grădina mea scoteau căpșoarele frunzulițe minuscule ce aveau să îmi asigure alimentația din iulie și august. Nu prinsesem încă nici o ieruncă și nici un iepure în capcana improvizată, dar nădăjduiam că priceperea îmi va spori cu repetiția și necesitatea.

La un moment dat, într-un crepuscul violet, am stat nemișcată pe marginea buruienoasă a unei mici pajiști învecinate. Capcana mea - o cutiuță pe care o înjghebasem din rămurele și fir - era pusă într-o dungă pe un băț în formă de Y, iar în jur împrăstiasem ca momeală trifoi. Am așteptat căpoasă, ori poate naivă doar, încredințată că aveam să reușesc. Deasupra se roteau lilieci, culegând molii pufoase

din aer. Zarva nopții sporea greier cu greier. O turturică a apărut pe marginea pajiștii, pășind legănat dinspre ploi. A încordat a surprindere gâtul, a clipit și s-a mutat ușor de pe un picior pe altul, nesigură ce să creadă despre mine. Ochii negri au lucit și au clipit iar, coada albă i s-a plimbat în sus și în jos a nehotărâre. Stană de piatră, m-am uitat la ea tintă. Văzusem multe animale de la

^y venire – veverițe de pământ și veverițe de copac și veverițe năsoase; marmote, iepuri, porci-spinoși, vulpi și un coiot singuratic vânând pe câmpie; turme de ciute și de elani suind pe coaste –, însă turturica asta era singura lighioană ce părea la fel de interesată de mine cât eram eu de ea. Ne-am holbat mult așa una la alta.

^y Turturica s-a întors grațioasă de unde venise și nu s-a mai văzut. La câteva clipe după aceea a reapărut, urmată de un pui cu pete delicate. Am rămas cu gura căscată la atata frumsețe simplă, iar păsările s-au uitat la mine în perfect unison. Puiul s-a dat mai aproape de maică-sa, făcând pași grijulii, neauziți. Au traversat pajiștea fluid, alături, apoi au dispărut în frunziș. Brusc, tufișurile au început să foșnească în locul de unde ieșise întâi turturica. M-am pregătit să dau ochii cu un animal de pradă în urmărire. Însă un al doilea

pui a izbucnit printre frunze, mai micuț și mai delicat chiar decât primul. S-a repezit peste luminiș să-și ajungă mama și frățiorul din urmă, așa de sfrijit și de neștiutor, că m-a săgetat inima.

Am văzut iarăși porumbița după câteva seri – cu puiul favorit alături și pricăjitul la niște pași în urmă –, când trioul s-a apropiat precaut de pâraul de lângă colibă. După ce m-au testat iar la următorul amurg, au ajuns să vină seară de seară să se adape. Simțeam camaraderie în încrederea lor și ușurare ori

de câte ori puiul mai slăbuț izbucnea din tufe, căutându-și decis familia.

Luna a trecut pas cu pas: trezirea, aprinderea focului, gătirea unei cratițe cu terci, o plimbare prin pădure, o încercare de a prinde ceva de mâncat, o cutie de fasole, căderea nopții. Am cărat crengi căzute din pădure ca să-mi construiesc un garduleț strâmb în jurul grădinii. Am adus cu bidonașul apă din râu, am stropit lăstarii verzi ce-și ițeau capetele, am pus peste ei o pătură, noapte de noapte, ca să-i apăr de brumă.

Când îmi aduc aminte de iunie 1949, mă văd la șaptesprezece ani, dezgolită pe malul pâraului după scăldat, cu soarele prelingându-se ca mierea caldă pe trupul meu tânăr,

burta – un glob palid și misterios, sânii – atât de plini și ciudați. Copilașul meu făcea tumbe în burtă și-mi izbea în inimă cu piciorușele. Floarea-soarelui, lupin mov și trandafiri sălbatici roz-deschis împodobeau coastele. Țepușe purpurii izbucneau din smârcurile pâ râului, fiecare tulpină un cerculeț de capete roz de elefant, cu trompele ridicate spre soare. Am prins lăcuste doar ca să le

studiez micile fălci rontăitoare. Am numărat o

>
duzină de culori diferite la fluturi. O delicată fericire își făcea loc prin noroiul îndurerării la fel de negreșit cum pădurea văratică înflorea după iarnă.

Spre sfârșitul lunii însă, puterea a început să-mi sece. Mai rău, au început poftete. Mâncarea din ultimele două luni nu fusese tocmai sătiosă, dar

>
îmi ajunsese. E drept, făceam zilnic inventarul alimentelor – citind ca pe un verdict vraful tot mai scăzut de conserve din ungherul colibei și tot mai mica greutate a desagii cu provizii ori de câte o coboram din copac – și încercam să consum cât mai puțin, ca să-mi păstrez stocul. La venirea lui iulie, dogoritor și fără strop de ploaie, carnea uscată, piersicile la borcan și ouăle murate se duseseră de mult, iar

alimentele conservate erau pe sfârșite, dar în grădină, afară, se maturizau verdețuri și mazăre- dulce, după care aveau să urmeze sfecla, varza și, în cele din urmă, cartofii și morcovii. Fâțe mărunte și

păstrăvi-curcubeu grași înotau în iazul castorilor. Zmeura se pârguia încet. Nu-mi făceam griji.

Dorința pentru alimente imposibile a început subtil. Într-o seară, cum stam în ciotul meu scobit așteptând familia de căprioare și împletind pătrățele de scutec din bumbac în vreme ce soarele aluneca pe după norii împestrițați cu roz și gri, m-am gândit la jambonul de sărbătoare al mamei. Tata măcelărea câte un porc la câteva luni, așa că nu ne lipsea carnea asta pe tot parcursul anului, însă jambonul de sărbătoare al mamei era special, cu glazură de zahăr brun și pus la cuptor întreg, lăsând picuri densi și dulci ca melasa. Ciudat lucru, la acești

picuri pofteam, ori fie și la o bucată de slănină. Mi- am imaginat cum aș tăia carnea densă și unsuroasă, cum aș duce la gură bucată după bucată. Când mi- am venit în fire m-a apucat sila de prostiile pe care le putusem gândi. Trecuseră ani de când apăruse o asemenea bucată de jambon pe

masa noastră și niciodată nu-mi plăcuse partea cu grăsimea.

A doua zi am poftit pui fript, apoi, mai târziu în aceeași săptămână, nu m-am putut opri să nu mă gândesc la sosul de carne, negricios și consistent, turnat peste scovergi ori doar sorbit cu lingura. Am mâncat prima păstaie minusculă de mazăre din grădină; chiar și după atâta îngrijire și așteptat nu mi s-a părut mulțumitoare. Am cules boabe de zmeură crude, amare, cu chef să le înec în frișcă. Friptură de elan, picioare de porc, felii groase de șuncă, plăcinte picurând de unt, cartofi feliați acoperiți cu brânză – parcă, tot mai mult, nu mă mai puteam gândi decât la mâncare. Zi și noapte o visam și mi-o doream cu atâta putere, că mă trezeam salivând și, nu o dată, izbucnind în lacrimi când fantezia se recristaliza în realitatea flămândă.

Mă simțeam hămesită într-un fel care aducea cu

> dorința pe care o simțisem pentru Wil când ajunsesem prima oară aici. Știam că trebuie să-mi recapăt stăpânirea asupra gândurilor. De data asta însă, nu izbuteam și pace.

Cu păstrăvii nu avusesem noroc în ultima vreme, dar am simțit un impuls disperat, fără veste, să prind unul. Patru zile întregi am tot coborât mreaja împletită de mână în heleșteul

castorilor, chinuindu- mi umflătura pântecelui ca să îngenunchez, dar fără să scot din apă altceva decât trestii moarte. Panica mă cuprindea ori de câte ori scoteam plasa goală. Într-un târziu, o străfulgerare de solzi iridescenți a licărit în balta luminată de soare și mi-am azvârlit plasa. N-am scos cine știe ce captură, poate de o palmă să fi fost, însă am luat-o grăbită cu peștele înapoi spre tabără, l-am spintecat cu zel și l-am pus în țepușă, apoi l-am perpelit pe tăciunii focului de dimineață. L-am devorat în câteva clipe, cu oase cu tot. Mi-au rămas în gât așchii de care am scăpat numai tușind și icnind, dar voiam mai mult, până și oasele, mai ales oasele. Știu acum, în retrospectivă, că eram lihnită.

Pe lângă pofte, mă sâcăiau slăbiciunea, durerile și crampele abdominale subite, care făceau din treburile zilnice precum adusul apei și strânsul de vreascuri îndeletniciri tot mai dificile. Abia dacă mă puteam îndoi de șale ca să așez surcelele, iar când făceam focul trebuia să-mi iau un răgaz ca să mă odihnesc. Când zmeura pe care o așteptasem atât a început să se coacă, transformându-se în nestemate dulci, m-am târât în susul versantului să culeg și să înfulec tot. Însă picioarele au izbutit cu greu să mă țină pe drumul de întoarcere în vale și în pat, iar după asta niciodată

n-am mai avut destulă putere ca să urc iarăși după fructe.

Atâta mi se mărise burta, încât ce mai rămăsese din mine părea să fi fost pus în slujba propășirii ei. Mădularele mi se veștejiseră. Labele picioarelor mă dureau. Simțeam junghiuri în spinare de la întinsul în pat. Statul așezată îmi făcea vezica și măruntaiele să agonizeze. Statul în picioare îmi punea povară pe umeri, iar la fiecare pas le simțeam de parcă ar fi fost pe cale să se desprindă cu totul.

Într-o noapte fără lună – la sfârșit de iulie ori început de august, cred, dar încetasem să mai măsoar trecerea vremii cu creștături pe peretele colibei, după cum renunțasem la toate celelalte care nu-mi erau necesare –, m-am sucit și m-am învârtit în pat căutând o poziție acceptabilă, încercând să-mi alung din minte poftele și neajunsurile. După ceasuri petrecute așa, m-am ridicat până la urmă frustrată, neștiind unde să mă duc ori ce să fac. Am aprins o lumânare, am tras pe mine puloverul lălau pe care i-1 luasem lui Og și am ieșit în noaptea răcoroasă, neagră. Milioane de stele clipeau deasupra, însă abia dacă le-am aruncat o privire, atâta mă zbuciumam să găsesc ceva alinător. Grădina m-a ademenit spre ea. Am îngenunchat și am tras din

pământ prima sfeclă. Nu mai mare decât o boabă de strugure, dar am mâncat-o cu tot cu pământul de pe ea și-o bucată bună de tulpină. Am smuls alta, și încă una, știind că distrug recolta, că o înfulec înainte să capete vreo valoare reală, numai că nu mă puteam opri. Pământul îmi scrâșnea printre dinți, un măciniș deopotrivă insuportabil și cumva plăcut, și îndată, inexplicabil, m-am trezit că-mi îndes în gură pumni întregi de țărână. Era o prostie și totodată ceea ce-mi potolea starea de neliniște – am început să plâng, copleșită de nedumerire. Lacrimile sărate cădeau peste pământul pe care-l lingeam de pe palmele murdare. Copilul izbea feroce, parcă cerând mai mult.

Când m-am ridicat și m-am întors la căldura

colibei, rușinată și uluită de ce făcusem, am simțit

că mi se încordează pânțele.

Crampa a început ușor, familiar, apoi s-a făcut intensă, a sporit și și-a strâns gheara până ce tot corpul mi-a rămas înălțat și rigid, făcându-mă să cred că mă paște leșinul. M-am străduit să ajung în pat. Până la urmă, durerile au conținut. Până și în ignoranța mea privitoare la naștere am recunoscut asta drept prima contracție. M-am îngrozit. Când somnul a venit până la urmă, m-am visat căutând ceva ce nu

puteam găsi. M-am trezit cu hainele de corp și așternuturile ude, cu ceva jilav lipindu-mi coapsele. Se spune că o miloasă uitare însoțeste nașterea și poate că e adevărat, fiindcă multe amănunte despre

venirea pe lume a fiului meu nu-mi amintesc. Îmi amintesc însă așa: știu că eram prea slăbită să fac ce se cerea făcut și totuși percepeam că trebuie să o fac oricum.

Contracțiile s-au intensificat zile întregi, cu fiecare

dintre ele făcându-mă mai sălbatică și mai

temătoare. Cel mai mult mă înfiora gândul că nașterea era inevitabilă, ca și cum m-aș fi suit pe un armăsar sălbatic și n-aveam încotro decât să-l călăresc până mă azvârle. Orice gând la mâncare s-a făcut nevăzut. Totul în jur dispăruse. Nu mai eram decât corp și deschizătură și arsură. Când durerea a devenit de nesuportat, am urlat și-am bocit și am căzut în genunchi în mijlocul taberei, legănându-mă în patru labe ca un animal chinuit. Când am fost sigură că șoldurile o să mi se disloce și-o să fie proiectate prin spațiu, aruncate în direcții opuse, am izbutit să mă târăsc cumva în colibă. Nu tin minte să

mă fi dezbrăcat, dar curând m-am pus pe vine, goală, pe pământul bătătorit, apucând strâns marginea patului.

Țin minte că am dus între picioare mâna tremurândă și acolo am atins creștetul tare al unui

craniu mititel. Nu țin minte să fi tras păturile roz sub mine; nu-mi amintesc împingerile ritmice care au făcut să alunece copilașul afară. Mă țin minte, vag, în genunchi, ridicând la piept pruncul alunecos ca un țipar, trupurile noastre legate încă de cordonul vinețiu, pulsabil. Ce-mi amintesc limpede despre pătrunderea în lume a fiului meu e că nu mișca.

Era mărunț și neînsuflețit ca o păpușă, datorându-și mișcarea doar mâinilor mele tremurânde. Mintea mi se lupta împăclită să reconcilieze imposibilul cu realul. Puternica forță vitală care se zbatuse atât ca

să se elibereze dispăruse de-acum. Știam că ceva se cere făcut pentru salvarea lui, însă eram doar o fată neghioabă în mijlocul sălbăticiei, fără habar. „Firește că bebelușul are să moară”, mi-am zis în toiul

delirului și zbuciumului, iar eu, mototolită și

extenuată, cu sânge șiroindu-mi pe coapse, urmam la rând. Nu mă

puteam gândi să fac altceva decât să
țip.

- Trăiește! am urlat, poate la fel de
mult adresându-mă mie însumi cât
copilului întins pe genunchii mei, așa
de albastrui și de moale. Trăiește! am
rostit cu sughițuri de plâns, iarăși și
iarăși, de parcă vorbele l-ar fi putut
trezi din morți.

Atunci însă, o jur, Wil mi-a apărut
alături. A ridicat copilul nostru, mi l-a
așezat în îndoitura cotului. Mâna
cealaltă mi-a luat-o într-a lui și

împreună am început să frecăm
pieptul pruncului, întocmai cum
făcuse cu cățelușul fleșcăit al lui

Ruby-Alice. La început lin, apoi cu
vigoare, decis, Wil a trecut cu palma
mea peste inima copilului nostru, l-a
răsucit și i-a netezit spinarea netedă
ca o pană, iarăși l-a întors pe spate,
masându-l, chemându-l la viață. Wil a
suflat în buzele mititele, albastre. Și
totuși copilul nostru nu se mișca.

Wil însă nu s-a dat bătut. Cu ajutorul
palmelor mele, a întins cercuri iuți
peste pieptul copilului, peste șirul de
coaste plăpânde, peste carnea vineție,
moale ca lâna. Deodată, ca și cum ar
fi fost apăsat fără veste și misterios
un buton, copilul a tras aer în piept.
Un sunet aspru, adânc, încleiat și
surprinzător. L-am întors cu fața în jos
și l-am bătut ușor pe spinare cu

degetele, încercând să-i curăț plămânii, și, cum manevra n-a funcționat, l-am rotit iarăși cu fața la mine și am băgat degetele în mucusul care-i bloca gurița minuscule, gumoasă. A horcăit încă o răsuflare, slabă și nesigură. L-am ridicat gura către a mea și am inhalat tare, am scuipat mucusul, iarăși mi-am lipit gura de a lui și am tras, iscând viață întocmai cum soarele convinge lăstarii să încolțească.

Primul țipăt al băiețelului meu a fost cel mai frumos lucru pe care-l auzisem vreodată. Am întors un zâmbet buimac spre Wil, încremenind când am descoperit că nu-mi mai stătea alături. Cu doar câteva secunde în urmă fusese acolo, ajutându-mă la salvarea copilului nostru. Și totuși singura dovadă a prezenței lui Wil rămânea bebelușul însuși, acum căpătând tente roz și răcnind de zor. L-am lipit de piept cu o mână și am tras încă o pătură de pe pat cu cealaltă. L-am sters și l-am înfășat, încercând să-i

> * » '

ogoiesc plânsul cu șoapte blânde. Știam că trebuie să tai cumva cordonul, dar nu izbuteam decât să mă agăț de el și să mă legăn înaintea și înapoi, suspinând de bucurie, uimire și recunoștință. Copilul meu trăia. Poate că nu fusesem atât de neghioabă cât

crezusem, fiindcă făcusem viața asta nouă și o

^{7**}
scosesem în lume.

Când a deschis, ușor-ușurel, ochisorii umflați și

^{7>>7>>*}
mi-a aruncat pentru prima oară o uitătură curioasă, am simțit o desfătare fără termen de comparație. În toate lunile din urmă îl crezusem un străin, o creatură enigmatică și-atât ori poate o meritată ispășire. Nu mi-aș fi închipuit nicicând că o să fie un omuleț pe care să-l recunosc din adâncimi lăuntrice fără nume, *acest* copil cu *acești* ochi negri, nepământean de familiari. Și-a îmbinat sprâncenele mititele și ne-am uitat

mult și bine unul la celălalt, ca două suflete iarăși

^{> 7*}
conectate după ce se aflaseră la un univers distanță.

TREISPREZECE

Prima oară când mi-am alăptat copilul după drama și euforia nașterii, laptele mi-a fost galben și gras precum untul. Durerea îmi străpungea sfârcul, semnalizând pântecelui să împing afară placentă.

Am dat de cutit si am tăiat cordonul
ombilical; a

>>7

sângerat intermitent până ce l-am
legat cu o bucată de ață galbenă din
trusa de împletit, sperând că va fi
bine. Lăsând harababura asta pe
podeaua colibei, m- am urcat în pat și
m-am înghesuit împreună cu pruncul
sub ultimele două pături rămase
neîntinate.

M-am temut ca musturile aromitoare
ale nașterii să

»

nu atragă animale, însă nu mi-am
putut aduna destulă forță ca să mă
ridic și să scap de ele. M-am minunat
de perfecțiunea bebelușului meu care
sugea: buze, nas, frunte fără cusur;
curbura delicioasă a fiecărei urechi;
ochii negri și contemplativi, atât de
aidoma cu ai tatălui său. Numele lui
de familie, am presupus, ar trebui să
fie Moon, Lună, și l-am alintat
chemându-l drăgăstos Față-de-Lună,
Lună-Alună și pe numele care s-a
prins de el, venit de la cântecul „Lună
Albastră” și de la sălbăticia munților
Big Blue dimprejur – Copilul meu
Albastru. După ce l-am adus pe lume
m-am simțit teribil de slăbită, însă
pătrunsă de recunoștință – pentru că
respira, pentru laptele meu, pentru că
ajunsesem de cealaltă parte a
însălmântătoarei lui sosiri, pentru că
aveam în brațe o bucățică de Wilson
Moon. Am dormit zile întregi în sacul

adăpost al nașterii. Câteodată, în
mijlocul pirotelii,
sânii mi se umflau și ardeau, făcându-
mă să mă tem

>⁷
că ceva mersese groaznic de prost,
dar laptele curgea încă, acum alb și
gros ca smântână.

Ce-mi mai rămăsese din putere s-a
scurs însă iute, și odată cu puterea s-a
dus și singura hrană pentru bebeluș.
N-aveam energia să pescuiesc. Și de-
aș fi suit pe versantul unde creștea
zmeura, acum umblau prin tufe prea
mulți urși. Nu mai aveam provizii de
mult, ci doar mica recoltă zilnică din
grădina încă pipernicită, verdețuri și
mazăre în cea mai mare parte – ce
neroadă fusesem să plantez
rădăcinoase și varză, care cresc lent!
– și niște

. . . t . t
morcovi subțiri, cartofi mărunți ca
pietrișul și vreo câteva sfecle rămase,
nu mai mari decât pumnul Copilului
Albastru. Eram așa de disperată,
încât,

adunând într-un sfârșit rufele
murdărite la naștere

>>
în pătura cea mai de deasupra și
târând bocceaua cât de departe de
tabără îmi îngăduia slăbiciunea, m-am
gândit chiar să mănânc placenta, cum
știam că ar face alte animale. Mi-a dat
prin cap și să-mi sorb propriul lapte

din palma făcută căuș. Însă am respins amândouă posibilitățile, socotind că nu puteam coborî atât de jos. Grădina trebuia să-mi ajungă. Numai că nu era destul și o știam.

Când Copilul Albastru avea ceva mai puțin de două săptămâni – și era tot mai prezent, cu toate că laptele și mintea mea începuseră să scapete –, m- am trezit într-o dimineață pâcloasă și rece ca un amurg de decembrie. Am simțit că ceva nu-i bine îndată ce am deschis ochii.

Am pus alături copilul adormit, așezând între plăpumi păturica împletită în care-l înfășasem. Tremurând, am tras pe mine puloverul cel mare și m- am uitat pe ferestruică. Zăpadă. Jumătate de metru, cel puțin, căzută peste noapte. Orice vreme își are locul în înălțimile capricioase ale munților. Poate că vecinii din lola se vor fi bucurat de ceea ce trebuie să fi fost prima ploaie de primăvară care căzuse pe pământul însetat. Eu, dimpotrivă, nu trebuia nici măcar să ies din colibă ca să pricep că neaua căzută pe nepusă masă și aerul geros îmi pecetluiau soarta. Aveau să-mi prăpădească grădina.

Am înțeles că trebuia să caut ajutor, și aveam s-o fac îndată ce trecea viscolul. Odată ce decisesem să renunț, voiam să merg până la capăt. Cerurile nu s- au limpezit și nici

temperatura n-a vrut să crească timp de două zile chinuitoare. Am ținut copilul adăpostit sub pulover, piele lipită de piele. Mai mult somn și alăptat. Când căldura ori laptele nu erau de ajuns, plângeam amândoi. Am ieșit la iveală în a treia dimineață și am găsit un soare de vară și pământul bând lacom zăpada pe cale să se topească. Până după-amiază aproape că nu mai rămăseseră urme, dacă nu puneam la socoteală niște petice de noroi în părțile cu umbră și terciul verzui și vâscos care fusese odată grădina mea. Nu supraviețuise nimic. Sfecla, morcovii și cartofii minusculi se

puteau încă mânca, însă părțile lor verzi, și prin urmare ce promiteau ele, fuseseră nimicite. Am scormonit prin ruine, să aleg și să mănânc ce se putea. Apoi i-am pus un scutec curat copilășului meu slăbănog, l-am înfășat bine în păturica împletită, l-am lipit de pieptul meu și am pornit într-o direcție spre care era mai probabil să dau peste ființe umane.

Cu câteva luni în urmă, la sosire, îmi imaginasem cum, atunci când se va face ziua plecării, îmi voi strânge cu grijă tabăra, voi culege roadele grădinii, voi scăpa de vatră și de suportul de bețe pentru oală, voi da jos frânghiile, voi scoate din colibă totul, voi răsturna bușteanul scobit pe care-l folosisem drept scaun. Plănuisem să șterg urmele verii mele

de rușine, să nu se mai stie nimic.
Acum însă, îndepărtându-mă, prea
sleită ca să-mi fac măcar patul, să-mi
umplu ranița și să mi-o salt în spinare,
m-am întrebat două lucruri: Cui
credeam eu că o să- i pese într-atât
încât să vină și să-și vâre nasul în
locul ăsta? Și ce aveam să fac cu
proba cea mai clară și stăruitoare,
copilul însuși? La ce mi-ar fi prins bine
o tabără ascunsă, când urma să pun
piciorul în lola cu un prunc în brațe?
Am clătinat din cap și mi- am văzut de
drum, mai bătrână cu o viață decât

^r>
fetișcana prostituată venită în aprilie.

A fost lungul marș al vieții mele. Nu
mai știu dacă am mers un kilometru
ori zece. Știam doar că

⁷
trebuie să țin bebelușul aproape lipsit
de greutate lipit de piept și să pun un
picior înaintea celuilalt. Aiuram, și asta
facea călătoria să mi se pară
nepământească. Pășeam iute,
hotărâtă, cu toate că nu știam încotro,
iar codrii dimprejur îmi păreau
dușmănoși într-un fel în care nu-mi
mai păruseră de

luni bune – soarele de sfârșit de vară,
o biciuire

^{> 7}
drăcească, cântul păsărilor, o
neîntreruptă și stridentă fanfară,
terenul, bolovănos și sumbru ca un
câmp înțesat cu cranii. Până și lujerii
înalți, purpurii ai răskoagelor îmi
dădeau cu tifla arătându- și eleganta
abilitate de a rezista viscolului care-mi

distrusese nădejdiile. Când copilul începea să se vaiete stins, mă opream și-l puneam la sân, știind că nu am de oferit decât câteva înghițituri dezamăgitoare de lapte subțiat, care îl mulțumeau doar câteva minute înainte să scâncească după mai mult. Precum împrejurimile pârlolite de dinainte de ninsoare, corpul meu se usca. Nu mai aveam nimic de stors.

Cum pășeam printr-o răritură, înaintând solemn, mama turturică și cu mine ne-am speriat una pe alta. N-o mai văzusem de săptămâni bune. La nici cinci pași, privirile ni s-au întâlnit. Eram acum amândouă mame, dar unde-i erau puii? Tufișurile au început să se înfoaie și odrasla ei preferată s-a ivit, o pasăre înaltă și elegantă. Puiul m-a măsurat cu înțeleaptă precauție și a pășit lângă maică-sa. Perechea și-a văzut grațioasă de drum. Al doilea pui n-a apărut. M-am așezat pe un bolovan și am zăbovit. Puiul cel sfrijit n-a apărut, așa că l-am tras mânărită la piept pe Copilul Albastru și am pornit iarăși, împleticit, la drum.

PAISPREZECE

La început n-am fost sigură că automobilul prelung și negru nu era

un miraj. Rătăcisem nu ştiu câtă vreme, căutând ȕuguiele de piatră care să-mi ghideze calea, însă descoperind doar kilometri de teren nefamiliar. Plopii tremurători şi sălciile lăsaseră de mult locul tufelor de perie-mare, ienupărului şi pietrei, când, ce să vezi: o maşină neagră de oraş parcată la drum, lângă o lizieră de pini galbeni. Era mai mult decât putea pricepe mintea mea încetosată.

^y M-am ^ypitit după un copac, încercând să pun noimă în ce vedeam. Lume ieşită la picnic. Un bărbat şi o femeie, un pled roşu întins pe jos, expunând merindele: o franzelă aurie, o roată de brânză, straturi de şuncă roz precum cea pe care o tăia atât de subţire, la tejghea, domnul Chapman, şi pe lângă ele – dar era cu putinţă? – două piersici superbe, trandafirii, mari ca mingile de softball, puse pe o pungă maro de hârtie. Dinaintea priveliştii, stomacul a început să mă roadă.

Încă şi mai fantastic decât nepreţuita mâncare era copilaşul înfofolit în flanel moale, bleu-spălăcit, pe care-l ȕinea în braţe femeia. Era mai mare şi poate mai nou pe lume decât Copilul Albastru. Se zvârcolea, împingea din picioruşe şi răcnea ca un adevărat bebeluş. Bărbatul stătea mai la o parte, trăgând din ȕigară şi ocărând două coţofene cârâitoare cocoţate pe o ramură de pin de

deasupra. Femeia si-a deschiat
cămaşa si a scos

»
neîndemânatică la iveală o tăță y y
rotundă si albă, tot

>
t
»
atât de plină și succulentă pe cât erau
ale mele de secătuite și veștede.
Copilul a împins sânul deoparte, însă
mama a insistat. Uitându-mă la
bebeluș cum se liniștește și începe să
sugă, am știut ce-mi rămâne de făcut.

Există un soi de tristețe mai presus
de tristețe, care curge precum siropul
fierbinte în toate fisurile ființei tale, cu
începere de la inimă și îmbibându-ți
celulele, chiar și curgerea sângelui în
vene, așa încât nimic – nici pământ,
nici cer, ba nici măcar propria- ți
palmă – nu mai arată vreodată la fel.
E tristețea ce schimbă totul.

Socotisem că știu deja abisurile
tristeții. Pierderea mamei, a dragii
mătuși Viv, a scumpului meu Cal
sfredelise o gaură în ceea ce fusese
tapiseria brodată a copilăriei mele
cuminți, însă Biblia mamei și nevoile
traului de zi cu zi îmi arătaseră că
rana asta se cere oblojită. Minteă mea
tânără și buimacă acceptase
considerentele practice și mersese
înainte, îmi înghițisem jalea ca pe un
boț dur de tăciuni, și acolo, în
măruntaie, îmi rămăsese. Iar când
auzisem în băcănia lui Chapman
vestea sorții tragice a lui Wil, nu mă

năpustisem să pun mâna pe un cuțit și să mă arunc răzbunătoare asupra lui Seth, ci îmi văzusem ascultătoare de gătit, spălat vase, țesălatul lui Abel și rânitul în poiata găinilor, cu lacrimi tăcute, furișe. Mă ținusem în mișcare. Fugisem în pădure, mă pregătisem, născusem, rămăsesem vie. Mâhnirea mă căznise, dar nu mă luase în stăpânire.

Acolo însă, când m-am furișat lângă automobilul acela negru și lung, când mi-am pus copilul pe bancheta caldă de piele din spate și l-am părăsit, am simțit dezlăntuindu-se în mine o îndurerare turbată,

>>'

care m-a cuprins până la ultima fibră. La început nu mi-am dat seama, așa ametită de foame eram, așa de obișnuită să îndur, să fac ce trebuie făcut. Când am

închis portiera și m-am îndepărtat de el, am făcut-o aproape ca și cum aș fi așezat acolo un pietroi oarecare. Sau dacă nu pietroi, atunci un cățel, ceva abia ieșit din ou, ceva de care avusesem grijă și pe care-l trecusem în mâinile altcuiva, o schimbare practică de posesie precum vânzarea unui purcel din cocină ori a unui puiet din livadă. Nu i-am pus căpșorul pentru ultima oară în scobitura gâtului meu, nici nu mi-am atins obrazul de creștetul lui

moale ca puful. Nu i-am tras în piept mirosul ca să mi-l sap în memorie când l-am așezat pe banchetă și nici n-am aruncat o ultimă privire la buzele lui perfecte pe geamul deschis al mașinii. Copiii care cresc la fermă învață iute să nu se atașeze de puii a căror soartă nu e în mâinile lor. Am tot vrut să mă uit în urmă, să pândesc dintr-un ascunziș până ce- mi băgau de seamă fiul – să știu cu certitudine că fusese descoperit, să-l văd ridicat și cuprins în brațe – dar în loc de asta am fugit. Slăbită cum eram, m-am întors cu spatele la mașină și am străbătut în fugă luminișul, fără să întorc capul măcar.

Am dat buzna peste stânci, crengi și cioate, am gonit pe după bolovani și tufe de perie-mare, m-am repezit în ciuda oboselii prin văiugi și pante abrupte, împiedicându-mă și căzând, chinuindu-mă să mă ridic și urmându-mi drumul. Ce făcusem? Eram

^y înnebunită, n-aveam habar încotro s-o apuc. Dacă prin pădure ar fi fost martori ai retragerii mele, li s- ar fi părut că, neîndoielnic, mă hăituiește ceva întunecat și flămând. Nimeni n-ar fi putut ghici că singurul prădător de pe urmele mele era fapta de neînchipuit pe care o săvârșisem.

Până la urmă m-am prăbușit la pământ. M-am întins pe spate și am icnit după aer. Țin minte doar asta:

deasupra mea, cerul era de un albastru tăios și fără nori, iar pe el se rotea un șoim cu coadă roșie. M-am fixat pe zborul lui grațios de parcă ar fi fost singurul lucru pe lume în care mai puteam crede. Pasărea nu părea să vâneze, ci să se bucure de plutirea pe suflarea vântului. Cerc după cerc, fără efort, fără măcar să bată din aripi. Cerc după cerc au urmat-o ochii mei. Am zăcut, cuprinsă de tremur și fără copil, mult dedesubtul încântării ei, copleșită de singurătate. Apropierea de lumea întreagă pe care o simțisem gravidă fiind dispăruse acum. M-am gândit la posibilitatea ca în ziua în care Wil și cu mine fuseserăm împreună – poate chiar în momentul exact în care spatele meu se arcuise în extazul dragostei – șoimul să se fi întors la cuib și să fi descoperit că-i fusese jefuit, că puii nu mai erau. Era cu puțință să fi fost pierdută în propria desfătare când șoimul fusese lovit de nenorocire, după cum nici păsării nu-i păsa acum de tragedia mea?

M-am întrebat, pentru prima oară, ce făceam în clipa în care automobilul familiei mele ratase curba. Mă jucam în livadă? La prima rostogolire a mașinii, când unul câte unul cei dragi mie erau azvârliți pe geamurile deschise, cu capetele despicate de pietre, mușcam oare dintr-o piersică dulce? Și unde fusesem când pornise de pe loc mașina lui Seth, la acea

primă zvâcnire catastrofală ce smucise brațele legate ale lui Wil? Așa de neghioabă fusesem încât să scot pâinea rumenită perfect din cuptor, în vreme ce Wil al meu îndura prima sfâșiere a cărnii pe pietriș ori își dădea ultima suflare?

Cât de absurd era să-mi doresc ca șoimul să-mi

> împărtășească suferința aici, departe, jos! Precum tot ce avea de-a face cu Copilul Albastru, aveam să-i îndur singură agonia pierderii. Faptul că existase până la urmă – pliurile imposibil de moi de pe gâtul lui, răsuflarea dulce, degetele dând să apuce – îmi era cunoscut și avea însemnătate doar pentru mine.

Și totuși, m-am gândit la ea atunci – femeia cu bluză albă, cealaltă mamă.

Apucasem s-o zăresc doar în treacăt, cât mă apropiasem pe furiș de mașină de după tufe și copaci, însă mi-am amintit părul ondulat, scurt și adus cu stil într-o parte, și cum își potrivise după ureche o șuviță când se uitase în jos la copilul ei care vântura din mânuțe. Era drăguță, cu pomeți rotunzi și nas delicat, însă mai era totodată palidă și lipsită de expresie, poate obosită de la umbletul cu mașina, săltând solemnă bebelușul în brațe și

bătându-l cu palma peste funduleț,
încurajându-l să se liniștească și să se
dedea suptului. Femeia aruncase câte
o privire bărbatului, care rămăsese cu
spatele lat întors la ea, înjurând
coțofenele și apoi uitându-se lung spre
desişuri, cu un fir de fum de la țigară
ridicându-se în spirală deasupra
capului brunet.

Am văzut cu ochiul minții ce a
urmat, de parcă aş fi fost de fată la
scenă: coțofenele în cele din urmă li-
niştindu-se, apoi femeia întinzând
gâtul când a auzit primele scâncete
înălţându-se din maşină. La început,
mi-am imaginat, a confundat
chemarea cu ciripitul păsărilor, însă
instinctul matern i-a zis altceva. Mi-am
imaginat-o închizându-şi nasturii
bluzei şi întinzând copilul soţului,
păşind spre maşină, precaută mai
întâi, apoi cu repeziciune, sigură pe
picioare şi iute. Am văzut-o
aruncându-şi ochii pe geam şi icnind
înainte de a trage cu putere de
portieră, de a o deschide şi de a se
uita în jos nevenindu-i a crede. Apoi,
eram sigură, femeia, în pripă, din
instinct, mi-a ridicat copilul la sân şi i-
a dat din laptele ei dulce şi gras,
hrana salvatoare pe care nu i-o
puteam oferi eu.

Şi, cât l-a ținut la piept, am sperat
că poate se va fi gândit la mine. Va fi
aruncat priviri cercetătoare, pline de

înțelegere, către desigur, știind că pe acolo, undeva, o tânără mămică, atât de aidoma cu ea, își lăsase copilul și dăduse înapoi împiedicată, buimacă. Se va fi întrebat cum ajunge o femeie să acționeze așa, ce situație extremă o poate îmboldi să aleagă un asemenea deznodământ imposibil, protest.

Am zăcut pe spate, în țărâna pădurii, încă hipnotizată de rotirile șoimului, cu palma dreaptă – ultima bucată din mine care atinsese copilul – apăsată de obraz. Mi-am imaginat că urma căpșorului se imprimase în liniile și încrețiturile palmei și mi-am trecut peste față mâna, iar și iar, sperând că el, cumva, reușește să-mi simtă atingerea.

Cred că am adormit, fiindcă ce-mi amintesc apoi e că m-am trezit pe solul tare unde mă lăsasem să cad, cu pietre împungându-mi spinarea și capul pulsând. Am stat nemișcată, uitându-mă la încetosarea

» 7 > y
apusului și la un nor sur, arătând ca un trandafir. Mi-am derulat ziua în minte. Când pornisem să caut ajutor nu avusesem de gând să-mi dau fiul de suflet. Dar văzându-i pe cei ieșiți la picnic – mașina neagră, elegantă, sâni plini, familia –, posibilele vieți ale bebelușului meu îmi străfulgeraseră pe dinainte. Într-o versiune, rămânea al meu, dar ar fi continuat să

slăbească și aproape sigur ar fi murit, iar dacă reușea să trăiască, dacă amândoi izbuteam, unde am fi putut să ne găsim adăpost? În altă variantă, avea parte de hrană, era sănătos, avea un viitor, un tată, un cămin. Precum turturica al cărei instinct de a-și prefera puiul mai puternic se bătea, desigur, cap în cap cu dorința de a-l ocroti pe cel mai slab, o voce de dincolo de logică, iubire sau chiar speranță îmi spusese că trebuie să fac o alegere similară. Mă apropiasem inconștientă, ca prin vis, de parcă o altă forță decât obișnuitul mecanism al creierului mi-ar fi mișcat picioarele prin iarba înaltă și uscată și tulpinile de perie-mare, peste pământul pietros, către mașină, avansând fără să fiu pe deplin conștientă de ce fac până nu o făcusem. Acum aveam la piept trupușorul lui. Apoi, îndată, deschideam portiera din spate, îl așezam pe scaunul de piele, închideam ușa cu un clic în surdină și o luam din loc.

Bezna a căzut iute, neagră și fără lună. M-am ridicat și m-am împleticit până la un pâlț de pini, după care m-am adăpostit cu iluzia că mă vor proteja de-a lungul nopții reci. Am tot picotit și m-am tot trezit în mai multe rânduri, bântuită de vise în care copilașul meu plângea după mine, iar eu îl căutam peste tot, fără să-l pot găsi. Îndată ce o panglică gălbuie,

abia mijind, s-a ivit la orizont, m- am ridicat, tremurândă și înțepenită, și am început să merg, încercând să mă întorc pe drumul parcurs cu o zi înainte. Până s-a făcut bine ziuă izbutisem deja să găsesc răritura și să mă opresc exact în același loc unde-mi lăsasem copilul. Mașina și cei doi nu mai erau. Nici măcar o urmă de cauciuc ori de talpă, ca și cum o nălucă mi-ar fi furat pruncul după ce-și bătuse joc, crud, de mintea mea. Aproape în neștire, m-am tot învârtit prin luminiș, rotindu- mi ochii peste priveliște de parcă încă o uitătură ar fi putut dezvălui vreun semn al sorții lui. M-a înhățat o panică grozavă că întregul episod fusese doar o negură a minții, că îl lăsasem cine știe pe unde.

Deodată, ochii mei au dat peste o piersică, cocoțată pe un bolovan înalt ca o nestemată nărâamzie în strălucirea zorilor. Pe pledul de picnic avuseseră două piersici. Acum ea avea copilul meu, iar eu căpătasem piersica. O lăsase pentru mine, ghicind poate din trupșorul prizărit al Copilului Albastru că mama lui e flămândă, însă, lucru de mai multă însemnătate, știuse, poate, că voi reveni aici, căutând o confirmare că băiețelul era pe mâini bune.

M-am apropiat precaută de piersică, necrezându- mi mintea. Când am întins mâna și am descoperit un fruct

real, atât de perfect pânguit că am simțit palma tatei rupându-i codița și atingerea blândă a Corei punând piersica în săculeț, mi-am dat seama că viețile noastre – a mea și a familiei din

>>

automobilul cel lucios – se intersectaseră încă dinainte să dau eu peste ei. Trecuseră pe la toneta noastră de la șosea. Era cu puțință să fi întrebat de vreun loc plăcut pentru ieșit în natură, un loc în care să se mai abată nițel de la autostradă, apoi să fi urmat indicațiile Corei. Poate că fix în momentul în

care arăta Cora încotro, ridicându-si brațele mari,

?

explicându-le pe unde s-o cotească la stânga și la dreapta ca să ajungă acolo, îmi începusem eu umbletul buimac către luminișul pe care-l descrisese. Niciodată nu avusesem credința tare ca

y

piatra a mamei în soarta dată de la Dumnezeu, însă în clipa aceea am decis că poate avusesse dreptate în privința voii Domnului. Copilul meu avea nevoie de sâni dolidora de lapte, de o mamă care să-l îngrijească cumsecade, de un tată pe acest pământ, și acestea sosiseră.

Avusesem nevoie de mâncare și

y

y

de încredințarea că fiul meu fusese găsit, iar acum țineam un fruct miraculos în mână.

Prima mușcătură a fost înțepătoare, intens de delicioasă. I-am lăsat dulceața să-mi explodeze în gura uscată, apoi am savurat cu încetineală următoarele câteva înghițituri. Neînfrânată, m-am apucat să devorez fructul cu înghițituri imense, pofticioase, cu suc curgându-mi pe coate și în mânecile zdrențuite ale puloverului. Cât ai clipi, darul prețios a dispărut. Supsesem orice fărâmiță de miez de pe sâmbure, îmi linsesem mâinile cleioase și încheieturile după ultimii picuri de zeamă.

Cum jinduiam după mai mult, am ieșit din luminișul unde fusese parcat automobilul negru. Am dat într-un drumeag care șerpuia prin pădure mai puțin de un kilometru înainte de a se încrucișa cu un drum mai larg, făcut din pietriș gălbui. Dacă aș fi fost în toate mințile, aș fi recunoscut deja unde mă aflu, dar îmi puneam toate puterile în mutatul căznit al trupului slab de pe un picior pe altuL Am ales să cobor panta nu atât fiindcă era o direcție logică, ci ca să nu fiu nevoită să urc. Însă era calea corectă spre casă, cum mi-am dat seama când drumul nesfârșit de pietriș a început să se întindă alături cu pâraul Big Blue și s-a contopit, într-un târziu, cu

Autostrada 50. Fără să arunc o privire măcar la vreo mașină ce-ar fi putut trece, am traversat prosteste asfaltul negru și fierbinte și m- am agățat de parapetul din cealaltă parte. Mai în jos de mine curgea râul Gunnison, agale și împutinat; parapetul se întindea în lungul malului său. Către

est se afla Iola, orașelul si fosta mea viață cărora nu-

mi îngăduisem să le duc dorul până în
acea clipă. Priveliștea mea,
fluturând din brațe, trebuie să fi

fost un spectacol pe cinste pentru
șofer. Mie nu-mi păsa nici atâtica, însă
cu părul meu împâslit și trupul sfrijit,
în haine murdare, e o minune că omul
a oprit totuși. Nu era de prin partea
locului, însă avea chip binevoitor și a
fost de acord să mă ducă până în târg.
Loțiune după ras dulceagă și mentă,
țigară, ceară de pantofi, benzină, piele
– simțul meu

olfactiv era atât de acut si de
neînvătat cu izurile

banale ale civilizației, încât interiorul
mașinii

aproape m-a copleșit. Cuvintele
politicoase ale bărbatului erau primele
vorbe care mi se spuneau de când
plecasem de acasă, în aprilie. Le
simțeam bari- tonale, săltărețe și
sincere. Nu era, slavă cerului, genul

care să pălăvrăgească. Mi-am lipit capul de geamul cald, am închis ochii și am lăsat vibrația motorului să mă îmbie la somn până ce am simțit că automobilul încetinește și iese de pe autostradă, traversează podul și iarăși cotește pe drumul neasfaltat către lola.

Acolo era standul nostru, strigător de familiar, cu șirurile ordonate de piersici perfecte, și draga de Cora, neschimbată, sprijinită de un par din gard, fermecând un străin de oras. Ademenirea acelor piersici mă trăsesese în mreje de pe munte, însă acum, că erau aproape, nu mă mai puteam închipui printre ele, nici stând la taclale cu Cora și nici intrând pe usa din față a casei. Mă sălbătisem, eram o

> * 7 pribeagă pe meleagurile mele. I-am cerut omului să dea ocol marginii orașului și să cotească pe drumul nostru, însă nici atunci n-aveam de gând să mă întorc acasă. Șoferul a oprit în fața a ceea ce n-ar fi avut de unde ști că e o casă, ascunsă între pinii întunecosi.

- Ești sigură? a întrebat neîncrezător, măsurând din priviri copacii.

- Da, domnule.

Ruby-Alice avea să mă primească, așa cum îl primise pe Wil. De asta eram sigură. I-am mulțumit omului,

am ieșit din mașina lui înmiresmată și
am

pornit împleticit printre pini, spre
poarta lui Ruby- Alice. Cățeii, bibilicile
și o mână de pui agitați au scheunat,
au cloncănit și s-au împrăștiat care
încotro.

Nici n-am apucat să ajung la ușa
roz, că Ruby- Alice a și deschis-o de
bun-venit. M-a călăuzit

înăuntru apucându-mă de un cot, de
parcă eu aș fi fost bătrâna fragilă, nu
ea, și m-am lăsat lată pe sofa. Ochiul
ei cel înfundat în orbită m-a privit cu
un fel de milă, în vreme ce ochiul
celălalt, holbat, mă cântărea cu
precauție și totuși înțelegător.

Mâinile albastrii și tremurătoare au
ridicat spre buzele mele pârjolate un
pahar cu apă. M-a hrănit cu fiertură și
pâine. Mi-a adus o piersică proaspătă,
tăiată bucățele ca pentru un copil de-o
șchioapă, aranjată îngrijit pe o farfurie
de porțelan fin. Deși în căsuță era
cald, m-a acoperit cu o pilotă roz pe
care am strâns-o la piept amintindu-
mi de bebelușul meu și de Wil.

Am dormit trei zile și trei nopți în
cap, trezindu-mă când și când ca să
primesc porțiile mici de hrană și
băutură pe care le putea reține corpul
meu. Ruby- Alice a crescut treptat
cantitatea și consistența mâncării,
până ce, trezindu-mă după prânz în

ziua a patra, am izbutit să consum prima masă completă de care avusesem parte în luni întregi. Tăiase și fripsese o găină, pe care am devorat-o cu pofta unui urs proaspăt ieșit din hibernare. Am înghițit tot ce mi-a pus dinainte: căpșune, cartofi prăjiți, fasole verde fiartă cu hălci de șuncă, briose pufoase cu zmeură, tăiate în două și scaldate în unt. Am mâncat

⁷> până mi s-a făcut rău, am lăsat să treacă o oră și am mâncat iar. Ruby-Alice m-a ajutat să mă îmbăiez și mi-a dat îmbrăcăminte curată. Mi-a descurcat suvițele de păr încâlcit și le-a adunat iarăși într-un > > > coc nu peste măsură de strâns. Amândouă fiind învățate cu tăcerea, nu vorbeam nici eu și nici

> ⁷> bătrâna, cu excepția multor expresii ale recunoștinței și a mormăielilor ei satisfăcute, ca > > > > > > răspuns. Dacă îmi auzise scâncetele și suspinele pentru copilașul pierdut, știa destule cât să mă lase într-ale mele.

N-aș fi știut-o în veci pe Ruby-Alice drept altceva decât o bătrânică având nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, de

n-ar fi fost Wilson Moon. Nu m-as fi
știut ' >>

atrăgătoare, frumoasă, nu mi-aș fi
cunoscut tăria ori sentimentul prețios
de a-l avea în brațe pe Copilul
Albastru dacă n-ar fi existat Wilson
Moon. Mi-am făgăduit să ridic acele
amintiri, de s-o putea, deasupra
durerii și pierderii. În cele din urmă
am săltat de pe canapea și am pășit
cu Ruby-Alice spre poartă. Mi-a permis
să-i cuprind scurt umerii osoși
într-o îmbrățișare recunoscătoare
înainte de a intra

>>

printre pini, spre poteca ce ducea la
ferma familiei mele. Iar şuieratul
prelung al trenului de 5.47 mi-a fost
tovarăș, cu melodia lui, pe drumul
spre casă.

CINCISPREZECE

Nu mai era nimeni la fermă, nici
Seth ori Ogden, nici tata sau Păstrăv.
Lipseau din cotețele lor până și găinile
și porcii. Casa era înțesată cu urme
ale

tatei – ziare vechi, cești de cafea cu
urme de zat,

' >> '

urme înnorosite de cizme, haine
murdărite și mănuși

7 >>

de lucru azvârlite la întâmplare –, însă odăile lui Seth și Ogden erau amândouă curate și pustii, cu excepția paturilor fără așternut și a dulapurilor care prinseseră pojghiță de praf. Vase murdare adunate de câteva zile erau clădite vraf pe blat și în chiuveta din bucătărie. Grădina se întindea uscată, neplantată. Numai dormitorul meu îmi lăsa senzația de normal, neatins din ziua plecării mele, cu biletul pentru tata rămas pe pat, desfăcut: *Te iubesc. îmi pare rău. Nu-ți face griji.* Acum, misiva părea naivă și copilărească. Am strâns ghemotoc hârtia și am aruncat-o la coș în timp ce ieșeam. Îmi iubeam tatăl, însă mă lepădasem de frica și ascultarea ce însoțiseră iubirea asta, așa încât nu aveam habar ce-

t 7 >

o se întâmpla.

Singurul căruia știam că-i datorez o cerere de iertare era Abel. L-am găsit în grajd, cam neîngrijit, dar sănătos. A coborât capul spre mine în semn de bun-venit, cu ochii blânzi de culoarea ciocolatei trimițând luminițe de recunoaștere și ușurare. I-am

> > y f

netezit grumazul lung, zvelt și arămiu, cu mângâieri lungi și lente, iar el mi-a amușinat umărul, zicând parcă:

„Suntem în regulă noi doi. Mă bucur că ai izbutit să te întorci acasă.” Sau

asta nădăjduiam. I- am adus o găleată cu crupe și a mâncat.

Am pupat steaua albă de pe osul cel mare și plat dintre ochii lui Abel, crezând, cel puțin în momentul acela, că doar fiindcă îl rănisem pe el aș avea de ce

să-mi caut iertarea lui Dumnezeu, a oamenilor și a

lighioanelor. Îndrăgostirea de Wilson Moon fusese cea mai onestă faptă a vieții mele. Neprevăzutele valuri provocate de o faptă onestă nu fac alegerea mai puțin adevărată. Nu-ți rămâne decât, învățasem de la Wil, să vii în întâmpinarea acelor unde – fie ele de neînchipuit, oribile, frumoase ori desperate – cu ce ai mai bun în tine. Mi l-am imaginat pe Copilul Albastru, de-acum cu o săptămână mai mare, făcându-se dolofan și trandafiriu de la hrană. Deși mi se frângea inima și prin oase mi se prelingea, ca o smoală groasă, îndurerarea, știam că o faptă onestă fusese aceea de a-mi lăsa acolo bebelușul.

> De departe, am auzit camioneta tatei huruind trudnic pe drumeagul lung. Mi-am adunat toate puterile și am ieșit din grajd să-l întâmpin. Nu m-a observat îndreptându-mă către camionetă, a parcat și a ieșit, însă Păstrăv a sărit în urma lui și a pornit

ca din pușcă spre mine, fluturând bucuros din coadă. Ghemuindu-mă să-l mângâi pe bătrânul câine, am ridicat privirea și am dat peste ochii cenușiu-deschis ai tatei. Erau opaci precum pietrele de râu, întorcându-mi uitătura de parcă aș fi fost o neroadă, o străină sau amândouă.

- Tata, am dat să zic, însă n-a făcut decât să-mi întoarcă spatele, îndreptându-se spre ușa de la bucătărie de parcă nu m-ar fi zărit.

Era slab, gheboșat și cu o salopetă soioasă. Șapca n-o purta, iar creștetul cu păr rărit se făcuse rozaliu de la soare. A tușit de trei ori, cleios, din coșul

pieptului, dispărând pe ușă, iar asta m-a înștiințat că nu se simte bine. Am mai stat un timp cu nasul în blana lui Păstrăv, care se smucea și scheuna

sărbătorind revederea noastră, apoi m-am ridicat și l-am urmat în casă pe tata.

Pregătea cina deja, cum făcuse, presupun, seară de seară în ultimele cinci luni. Uimită de îndemânarea lui cu spatula, cuțitul și cratița, am rămas în ușă și l-am privit cum lucrează. Știa că-s acolo, însă nu a ridicat ochii de la tocana de vită cu ceapă care forfotea pe plită. Nu bănuiam că are să facă destul cât să mănânc și eu, însă m-am

apucat totuși să pun masa pentru doi și să umplu pahare din carafa cu ceai îndulcit, pusă la rece. Mi-am luat locul la masă și am așteptat să văd dacă are să-mi așeze dinainte bucatele. Într-un târziu, cratița s-a ivit lângă umărul meu drept și o lingură dolidă mi-a aterizat în blid. Și-a pus și lui o porție mai mică, a lăsat pe plită cratița goală și s-a așezat de cealaltă parte a mesei. Nu l-am silit la o conversație pe care nu era gata s-o ducă, nu am simțit nevoia să umplu golul cu trăncăneli, explicații sau întrebări, așa încât am mâncat în tăcere în seara aceea, cu excepția câtorva accese de tuse horcăitoare și, la finalul mesei, a insistenței lui posace de a spăla vasele. Nu-mi dădeam seama nici dacă tăcerea lui era expresia unei mâni neiertătoare ori un zid contra subiectelor pe care voia să le evite, ca, de pildă, motivul pentru care plecasem sau pe unde umblasem, însă amuțirea asta îmi convenea.

După cină m-am plimbat printre fructele înmiresmate din livadă, în ultimele zvâcniri rozalii de lumină ale amurgului. Coșuri pline, la capătul fiecărui șir de pomi, așteptau să fie transportate de dimineață la tarabă. Am anticipat familiaritatea confortabilă a încărcatului bătrânei

camionete, a mersului alături de tata,
în mașină, până la stand,
cum aveam să cad în îmbrățișarea de
bun-venit a

>>
Corei, să descarc coșurile și să aranjez
frumos piersicile.

Am rupt de pe ram codița unei
piersici perfecte și mi-am înfipt dinții
în carnea-i molatică, gustul de
neconfundat de acasă. M-am așezat
pe un ciot lat ca să trag în piept
crepusculul neclintit și să bocesc
încetisor de dorul băiețelului meu. > »

La micul-dejun, în dimineața
următoare preparat și aranjat tot de
tata, cu toate ofertele mele de ajutor
–, au mai fost schimbate câteva vorbe,
apoi alte câteva pe drumul spre
tarabă. La prânz, altele, la cină, iar și
tot așa. Era un sloi de gheață cu
topire lentă, iar eu, un pârau răbdător.

Am ajuns, în nici o săptămână, să ne
împărțim treburile unul lângă altul, iar
conversația, cât de cât, a prins niște
spor. În tot timpul, tușea tatei s-a
făcut tot mai puternică și mai
persistentă. Aflasem, la o felie de
plăcintă cu zmeură și piersici pe care
o făcusem în calitate de ofertă
aparent irezistibilă de împăcare, că
șeriful Lyle îl interogase pe Seth
privitor la „necazu' cu băiatu' cel
indian”, cum formulase tata, și că

Seth plecase din târg la, din ce- am înțeles, solicitarea lui Lyle.

Am dat deoparte bucata mea de plăcintă și am tras o gură de aer.

- Seth l-a omorât pe băiat, tata, am zis după o tăcere lungă, cu inima zvâcnind atât de adevărul, cât și de inadecvarea cuvintelor. >

Fața deja solemnă a tatei a căzut într-un amestec posomorât de umilință, dezamăgire și părere de rău. S-a uitat lung la cana de cafea, cuprinzând-o în amândouă palmele de parcă i-ar fi trebuit ceva solid de care să se țină.

> - Si eu crez.

y Atât a zis și atâta avea să zică despre moartea lui Wilson Moon.

N-aveam să știu vreodată dacă tata ghicise că Wil îmi fusese iubit și cauză a plecării de acasă. Voiam să-i spun că are un nepot, un băiețel perfect, însă vorbele refuzau să-mi iasă pe gură.

- Și Ogden? am întrebat în loc de asta.

Tata n-a făcut decât să mormăie și să alunge întrebarea cu o fluturare a furculiței. Am priceput că-i mai bine să las lucrurile așa.

În noaptea aceea, tata a început să tușească sânge. Hârâitul din piept și

scuipatul icnit au tot sporit cât am spălat amândoi vasele. La fiecare atac se rotea, ferindu-și de mine fața, apoi revenea spre chiuvetă de parcă ar fi sperat că nu băgasem de seamă. Când a intrat în casă, după corvezile de seară, abia dacă mai izbutea să răsufle printre accese. A refuzat oferta mea de a-l aduce pe doctorul Bernette și s-a culcat devreme.

Cât a fost noaptea de lungă, tușea lui a pălmuit tăcerea neagră dintre dormitoarele noastre. Când episoadele s-au făcut atât de violente și de constante că n-am mai putut îndura, i-am ciocănit la ușă și am intrat. L-am găsit în capul oaselor, sub lumina unei veioze chioare, scuipând mucus însângerat într-o strachină.

- Tata, am zis moale, neînstare să-mi ascund șocul și mila.

A aruncat spre mine uitătura unui animal care își știe sfârșitul aproape, amestecul acela trist de frică și resemnare, apoi și-a coborât iarăși ochii în castron, așteptând următorul acces. Era așa de sfrijit și de micuț în cămașa de noapte, că aducea cu un copil. Când am dat să mă apropiu de căpătâiul patului, a ridicat palma, semn să mă opresc.

- Tata, lasă-mă să te ajut, l-am implorat.

- N-ai ce-i face, a răspuns răgușit.
Treci 'napoi în pat.

Am stat restul nopții trează,
ascultând cum se chinuie. Acum, că
fiul meu nu mai era lângă mine, tata
îmi rămânea singura legătură pe acest
pământ. Fiecare tuse tăia adânc în
ultimul fir, subțire, care mă conecta cu
familia mea. Când îmi zugrăvisem în
minte ferma, hăt departe, în sihăstria
mea din Big Blue, presupusesem că
are să i se poarte mai departe de
grijă, că are să rămână în esență
neschimbată. Ce mult mă înșelasem!
Totul se dusesse de râpă, cu excepția
piersicilor, și revenisem la o relicvă
încă și

mai stricată a ceea ce obisnuiserăm
să fim.

» Crezusem mereu că bărbații din casă
țin lucrurile

>> laolaltă. Nici nu-mi trecuse prin cap că
eram mai mult decât menajeră și
rândaș, că ajunsesem cumva inima
familiei și căminului nostru. Tata se
stingea, mai rămâneam, din ce
avuseserăm odată, doar livada
și eu. >

Unul dintre ultimele lucruri pe care
mi le-a spus tata, aiurând de febră și
insuficiență pulmonară câteva
săptămâni după aceea, a fost că
arătam exact ca mama acum, că-mi

lăsasem părul să crească și mi-l strângeam coc la ceafa.

- O frumusețe era, a zis cu rară nostalgie, amintindu-și cu drag iubirea pierdută, dar lăsând să se înțeleagă că sunt frumoasă și eu.

L-am ținut de mână cât a tot căzut intermitent în toropeală, bucurându-mă de felul în care i se împleteau degetele cu ale mele, săpându-mi în amintire orice pistrui, rid și încheietură colțuroasă.

SAISPREZECE

1949-1954

Tata a murit în duminica de după ce ultima recoltă a fost culeasă și trimisă la vânzare. De parcă s-ar fi îmbinat cu luare-aminte toate, în prima dimineață în care temperatura a scăzut sub limita de îngheț, zilierii au strâns ultimele piersici și tata nu s-a mai putut ridica.

I-am stat la căpătâi, cu Păstrăv ghemuit solemn lângă picior, și l-am privit lung și cu întristare. Când am întins brațul să-l ating pentru ultima oară, nu mi-aș fi imaginat o mână atât de rece.

Aproape toată lumea din lola a apărut la locul de veci al tatei, sub cel mai albastru cer toamnătic cu puțință. Apoi, când vecinii s-au întors la noi acasă la o gustare și ca să-și prezinte condoleanțele, am aflat de la șeriful Lyle că tata însuși îl denunțase pe Seth. Cum lipseau dovezile clare, Lyle nu-l putuse aresta, însă avusese grijă ca atât Seth, cât și Forrest Davis să dea de necaz dacă zăboveau prin partea locului. Cei doi o porniseră în mașina sport a lui Seth spre California, mi-a explicat Lyle, „cu șotiile lor cu tot”.

- Au fost, oho, mult mai mult decât șotii, am zis strângând din dinți.

Lyle a încuviințat cu gravitate, cu ochi cercetători și dornici de iertare. Mi-am dat seama că vrea să-mi » pună întrebări și că se abține din politețe.

- Să știi că tăticu-tău a umblat după tine zi de zi după-aceea, tot cu mașina prin Gunnison, Sapinero, Cebolla, ori în spinarea lui Abel pe povârnișuri, a zis

sucind furculița în farfurie, fără să ducă mâncarea la

^{>7} gură. S-a gândit, crez eu, că ai să te-ntorci acasă dacă afli că Seth nu mai e. M-a rugat să stau cu ochii-n patru.

Am cugetat la informația primită, curioasă ce știa tata până la urmă, întrebându-mă dacă acolo, pe dealuri, se alesese cu tușea care ajunsese să-i ia plămânii în stăpânire, dacă eu eram cauza pieirii tatălui meu, cum fusesem a lui Wil.

- Poate mă-ntorceam, am răspuns cu amărăciune, simțind cum mă înțeapă în fundul gâtului, de parcă aș fi înghițit un bărzăun, alternativa neimaginată de a-mi trata copilașul ca și cum ar fost un lucru nedorit.

Mi-a părut rău că pusesem odată la îndoială devotamentul tatei. Era prea târziu să-i mulțumesc și mult prea târziu ca să-i aduc acasa nepotul.

- M-a pus să-l strămut și pe unchiu-tău, a urmat Lyle.

- Să-l strămuți? am întrebat, venindu-mi greu să alătur termenul cu ce îmi spusese până la urmă tata despre Og – că „atârănătoru'„ avusese în tot timpul acesta rubedenii, însă luase legătura cu ele doar după ce nu mai fusese în casă o femeie care să-l slugărească.

- Ogden, a ieșit la iveală, are o mamă, a zis Lyle.

- Oricine are o mamă, am zis cu grosolănie, ostenită de frământările zilei.

- Nu oricine are una care-l tot caută de-aproape opt anișori. Taică-tău a

dat de-o scrisoare. M-a pus să vin și să-l culeg pe Og, să-l duc cu mașina la Salida și să-l bag în primu' tren spre Denver. M-a boscorodit cum i-a venit la gură, afurisita', tot drumul.

- Ce zicea scrisoarea? am întrebat.

- Zicea că femeia nu a crezut veștile de pe front, cum că amândoi băieții i-ar fi murit în primele luni de război. Zicea că Dumnezeu nu i-ar face una ca asta unei mame.

- Ba ar face, am spus gândind: „Dumnezeu ori vrea, ori nu vrea”.

- Dumnezeu nu i-a făcut-o, a replicat șeriful. Bătrâna asta, cumva, știa. Și-a găsit fiul și s-a rugat de el să se întoarcă acasă.

- Intuiție maternă, am spus pizmuind-o, fiindcă nu știam ce sortiseră Dumnezeu ori destinul fiului

»
meu, habar nu aveam unde l-aș fi putut găsi.

- Am încercat, la sediu, să găsim rudele băiatului mort, a adăugat Lyle cercetându-mi privirea în încercarea de a-si da seama dacă nu întinde coarda

»
prea mult. Mi-am zis c-are pe undeva o mamă și el. Am simțit că mi se frânge inima.

- Avea un nume, domnu' Lyle, am zis.

- Flăcău' ăla, Moon, s-a corectat. Numai că hoinarii îs greu de urmărit. L-am găsit în scripte, ultima oară, la o școală indiană din Albuquerque, da' nu se stie din ce rezervatie-i venit. De la școală

»+> fugise cu ani în urmă. Asta-i tot ce-am putut săpa.

Era prea mult ca să mai pot îndura. Mi-am luat ră- mas-bun de la șeriful Lyle și de la întreaga scenă unde se înghesuiau rochii negre, tăvi cu mâncare și străneri de mână pline de compasiune.

M-am trezit curând că umblu de una singură prin livadă, acum livada mea, printre frunzele galbene, căzătoare și puținele fructe, de-acum putrezite, care refuzaseră să-și dea drumul de pe crăci. Wil avea o casă către care nu-si mai aflase niciodată drumul, unde cunoștea pământul și pământul îl cunoștea, unde, poate, familia îl mai aștepta încă. Auzisem de copii indieni luați din rezervații si internati în scoli

» r > > » >

speciale. Deși crescusem crezând că nimic nu-i mai însemnat decât locul din care vii, nu mă gândisem niciodată la ce fuseseră siliți să lase în urmă copiii aceia. Wil nu-mi povestise despre trecutul lui, poate fiindcă îi

ducea dorul ori fiindcă, cine știe, nu mai conta. Nu-l luasem la întrebări, dar îmi păruse un copil de peste tot și deopotrivă de nicăieri, cu gingășia sa atât de aparte născută în locul de baștină, însă pârguită de îndepărtare, de tăria necesară ca să îndure. Nădărduiam numai ca bebelușul nostru să aibă aceeași putere de a se descurca în orice împrejurări.

La mai puțin de o lună după ce tatăl meu a căzut răpus de pneumonie, ultimul tren a trecut agale prin lola, iar mecanicul a făcut sirena să sune lung și tare. Compania Denver & Rio Grande Western renunțase să transporte pasageri cu un deceniu în urmă și, după aproape șaptezeci de ani, conducerea decisese să pună capăt și transporturilor de cărbuni și de vite, urmând ca în acea toamnă din 1949 întreaga derivație Western Slope să fie închisă. Mulți ziceau că de la început calea asta ferată fusese o nerozie. Procesul epuizant de întindere a șinelor prin Canionul Negru către Cimarron costase mai multe vieți și mai mulți bani decât îndrăzniseră să

>> *
admită autoritățile vremii. Mie însă acele șuiere de

^y locomotivă îmi marcaseră ritmul vieții, ^y
ca să nu mai

^y spun că mi-l aduseseră pe Wil. O liniște stranie a căzut asupra lolei în

acea primă zi fără şuierături. „Ca moartea”, s-au lamentat unii. „Parc-ar fi noapte întruna”, au zis alții. De unde să fi știut că asta era

doar prima liniște, că într-o zi lola întreagă avea să fie înghițită, fiecare sunet, fiecare sălaș, toate aveau să piară sub ape?

După ce s-a dus tata am ținut ferma cât de bine am putut. Alde Mitchell mi-au fost de mare ajutor o vreme, și când am avut nevoie am tocmit argați. Am pus iarăși răsaduri în grădina de zarzavat și am peticit gardurile stricate. Am ținut șanțurile de irigații pline cu apă, omizile, afidele și ratonii departe de pomi. Am curățat, fertilizat, pus îngrășămintă, stropit, rărit și cules. Când vreun pâlă se făcea prea bătrân pentru rod, tocmeam lucrători cu ziua să mă ajute să scot pomii, să altoiesc cu migală lăstarii proaspeți și să plantez un șir nou pe o limbă de pământ pusă la odihnă, exact cum făcuseră ai mei de generații. Presupun că pentru ochii cuiva din afară totul părea în regulă, însă mă trezeam în fiecare dimineață cu adevărul tăios împungându-mi inima: dragostea mea pentru acest loc era încă o frunză veștejită pe arborele golaș al familiei mele.

Bătrânul și credinciosul Păstrăv murise în patul tatei chiar în ziua în care scosesem afară ultima ladă cu

lucrurile lui. Am săpat o groapă
adâncă lângă iaz și i-am mângâiat
blana mătăsoasă a pieptului pentru o
ultimă oară înainte de a-i înfășura
corpul rămas fără vlagă într-o pătură
și de a-l așeza în pământ. Iarna
următoare l-am descoperit pe Abel
întins pe-o parte, pufnind greu ca să
respire pe o porțiune cu gheață de
lângă hambar, cu un ascuțiș de tibie
ieșind printr-o despicătură
însângerată a pieii minunate, acaju. N-
am avut inimă să-l împușc. l-am
mângâiat în schimb grumazul perfect,
cum făcusem și când venise pe lume,
cât i-a făcut veterinara din târg
injecția care i-a oprit inima. M-am
retras în grajd și am plâns în vreme ce
veterinara și asistenții ei târau de
acolo carcasa. Si așa, din familie mi-
au rămas

doar o mână de găini prăpădite.

Oricât m-aș fi aținut să nu recunosc,
găunoșenia felului în care-mi duceam
zilele și îngrijeam de fermă sporea zi
de zi. Am petrecut multe după-amiezi
la Ruby-Alice doar ca să fiu altundeva,
ajutând-o prin grădină, pe la poiată
sau bucătărie, alinată de gândul că
acolo sălășluisse Wil cândva și de
prezența stranie și silențioasă a femeii
și a cățeilor ei
adormiți.

Acasă, amintirile mă bântuiau.
Greutatea anume a câte unei perne

ori a unui săculeț cu orez părea deodată să atârne precum Copilul Albastru, și, cu toate că știam că-i scrânteală, nu mă puteam opri să n-o legăn în brațe. De câteva ori m-am trezit în toiul nopții așa de sigură că-l aud plângând după mine în coliba din munți, că am coborât în goană scările și nu mi-am venit în fire până ce n-am întins mâna după cizme. În unele seri stăteam să mănânc la masa cea lungă din bucătărie și, ca aievea, zăream mașina lui Seth alunecând prin dreptul geamului, auzeam mârâitul gros al motorului-demon devorând drumeagul lung.

Într-o noapte de primăvară, cu lumina albă a lunii căzând pe coamele versanților din depărtare și întinzând umbre negre pe veranda din față, am fost sigură că-l văd pe Seth privindu-mă pe furiș pe geamul salonului. Am sărit ca arsă din jilțul mamei și, cu rușine o spun, m-am ascuns. M-am ghemuit în debara de parcă debaraua m-ar fi putut mântui, tremurând ca un iepure prăpădit; într-un târziu mi-am adus aminte că în acea zi, mai devreme, îmi spălasem așternuturile și întinsesem păturile să se usuce pe verandă, nu pe frânghia din curtea înnoroită. Ce luasem drept față amenințătoare a fratelui meu era doar un petic de cârpeală. M-am îndreptat de șale și am încercat să-mi recapăt întrucâtva demnitatea îndreptându-

mă direct spre verandă ca să strâng și să împăturesc așternuturile.

Oricâți ani ar fi trecut, îi vedeam: pe Wil între pomii din dosul livezii, așteptându-mă, întinzând mâna spre a mea; tata printre copacii pletoși, desprinzând expert, cu o învârtire, codița unei piersici de pe ramură; mama îngrijind de grădină, adunând verdețuri proaspete pentru masa de seară; Cal strigându-mă din căsuța noastră din copac, de parcă n-ar fi căzut de atâta vreme în paragină; mătușa Viv și unghiul Ogden, amândoi încă plini de viață, furându-și sărutări pe verandă. Odată, locul acesta avusese parte de nădejdi și iubire. Speranțele, una după alta, pieriseră. Mi-am imaginat cum le-ar fi reînviat fiul meu, de-aș fi avut curajul să-l aduc acasa. Mi-am zugrăvit vedenia asta până am simțit că arde – el de-a bușilea pe dușumeaua bucătăriei, zicându-mi „mămica”, apoi, cu timpul, crescând înalt și zvelt, străbătând livada cu pasul grațios al tatălui său. Un singur lucru bun rămăsese pe pământul nostru, și anume, piersicii.

Când omul guvernului mi-a bătut la ușă, într-o după-amiază dogoritoare de iulie, în 1954, și-a întrebat dacă putem sta de vorbă o țără, am turnat două pahare înalte cu ceai și gheață, apoi l-am poftit să se așeze pe verandă. Auzisem zvonuri că se

plănuiește construirea unui dig în aval și despre posibile oferte de cumpărare a pământurilor din vale. Iola întreagă tuna și fulgera la ideea de a pierde totul din pricina unui nou lac de acumulare. Revolta era atât justă, cât și de așteptat, nu doar contra inundării orașului nostru, ci și împotriva sugrumării neîmblânzitului și minunatului râu Gunnison.

Planurile erau în cel mai bun caz nechibzuite, în cel mai rău dezastruoase, cum se dovediseră nenumărate alte proiecte făcute prin tot Vestul în numele progresului. Știam că e anapoda totul, dar așezată acolo, ascultându-l pe omul administrației cum își rostește propunerea, mi-am dat seama că în secret, cu rușine, îi agreez planul. Jinduiam să fie toate șterse. I-am spus că mă mai gândesc și I-am trimis să-si vadă de drum.

Am fost prima din Iola care a vândut. În acea lună septembrie, guvernul mi-a plătit o sumă frumușică pentru pământ, deși banii s-au dovedit o compensație insuficientă pentru indignarea pe care mi-au arătat-o apoi vecinii odată ce vestea trădării mele s-a răspândit. N-ar fi prea mult dacă aș spune că m-am simțit detestată. Oameni de-ai locului, pe care îi știam de-o viață, nu ne-au mai cumpărat

piersicile și au început să se uite în altă parte când mă vedeau pe Strada Mare. Până și alde Mitchell au rupt legăturile, ori din furie autentică, ori temându-se să nu fie ostracizați și ei prin asociere. În pofida dorințelor tatălui ei și, limpede, mai mult din obligație decât fiindcă și-o dorea, Cora a rămas la tarabă până la finele sezonului piersicilor din acel an, cu purtările odată voioase răcorite acum până la o politețe rigidă în contactul cu orice străin de oraș și mai ales cu mine. >

După ce am vândut ultima noastră plasă cu piersici și m-am apucat să zăvorăsc definitiv standul, Cora s-a suit greoaie în camioneta ei și a rămas să se uite lung la mine pe geamul deschis, de parcă m-aș fi schimbat dramatic, devenind de nerecunoscut.

- Să știi că tăticu-tău se-nvârte-n mormânt, Torie, a zis. Câte-o învârteală la orice dolar ce-l accepți de la oamenii stăpânirii.

I-am mulțumit pentru mulții ani de serviciu loial, apoi i-am amintit că acum nu mi se mai spune Torie.

Soarele după-amiezii se filtra prin praful ridicat de cauciucurile camionetei ei, dând un zvâc de frumusețe stranie drumului atât de banal.

>

O îndrăgisem pe Cora Mitchell, așa cum îndrăgisem încă o sută de lucrușoare având de-a face cu viața mea în lola. Însă tragedia și îndurerarea măcinaseră și ultimele emoții pe care mi le trezea acel loc. Am bătut ultima scândură peste taraba golașă și i-am șoptit bunicului o rugămintă de iertare. Nu i-am oferit și tatălui meu un prinos de regret totuși, fiindcă, în pofida a ce credea Cora, eram încredințată că tata stă calm și nemișcat în

i t t

mormânt. Orice ar fi avut de comentat Cora ori altcineva, știam cu certitudine că tata m-ar fi sprijinit în acel moment când mi se oferea ocazia să mă rup de târg și de toate amintirile lui. Atâta vreme cât nu lăsam de izbeliște livada, și nu voiam s-o las.

>?>

Bunicul, Hollis Henry Nash, știa că e o nebunie să încerce aclimatizarea piersicii de Georgia în ținuturile aride și înalte din vest, i-o spusese toată lumea; totuși încercase, și, după multe strădanii eșuate, izbutise într-unui dintre cele mai neașteptate locuri, în aerul rece și rarefiat din lola, Colorado.

Cel puțin așa umbla povestea în copilăria mea. Era, prin urmare, singura explicație pe care o primisem.

De multe ori îl auzisem pe tata apărând livada înaintea cârcotașilor, dintre care unii refuzau să-i admită existența chiar și când li se puneă în palmă greutatea rotunjită a uneia dintre piersicile noastre perfecte. Se pare că atât extinderea, cât și calitatea livezii fuseseră încă de la început un soi de miracol al biologiei. Or fi fost ori nu vestite piersicile, cert e că mama ne învățase despre natura păcătoasă a mândriei și că ferma noastră e în primul rând un cămin și nu o sursă de lăudăroșenie desăntată. Asta

> » » *

până ce a trebuit să decid ce avea să rămână și ce avea să se scufunde. În viață avusesem parte de multe care nu se mai puteau salva. Pe bunicul Hollis nu-l cunoscusem, însă de dragul lui și al tatei eram hotărâtă să salvez livada.

Din păcate, nu aveam habar și cum s-o fac, iar acum, că orașul întreg mi se întorsese împotriva, eram singură cuc. Ruby-Alice nu părea în stare să mă ajute nicicum, în afară de bunăvoința de a-mi asculta necazurile, dar prin intermediul ei am găsit un ghid.

An după an, de când mă împrietenisem cu ea – ori, mai degrabă, de când avusesse ea bunăvoința să se împrietenească cu mine –, Ruby-Alice se veștejise.

Femeia străveche din amintirile copilăriei era tânără în comparație cu cine devenise. Bicicleta stricată prindea rugină de câțiva ani, lepădată în bățatură, ajunsă loc de cocoțat pentru găini și câini. Hrana pentru ea însăși și pentru animale îi era trimisă de la Chapman, și altminteri nu avea de-a face cu nimeni în afară de mine. Spinarea îi era la fel de cocârjată ca bătrânul plop la care mă văzusem odată cu Wil, ochii albaștri ca gheața erau coborâți cel mai adesea în pământ, unul încă holbat și străbătător, celălalt ajuns vâscos și înfundat. Mădularele subțiri îi tremurau. Eram sigură că-mi aprecia vizitele, deși aveam puține dovezi în această privință, în afară de câte o palmă lăsată ușor pe brațul meu și poate vreo masă pregătită cu trudă pentru amândouă.

În timpul unei asemenea cine, la câteva săptămâni după ce închisesem taraba, Ruby-Alice a slobozit un țipăt slab, ca un scrâșnet de roată ruginită, apoi s-a prăbușit cu fruntea în farfurie. Am sărit și am ridicat-o, ușoară și moale ca un sac cu pene, și am dus-o pe sofa. M-am apucat să caut în grabă un telefon, ceea ce, firește, nu avea. Cu toată urgența de a o zbughi pe potecă, spre casa mea, să cer ajutor, n- o puteam lăsa așa, mânjită cu mâncare pe fața încrețită. Dacă era să moară cât lipseam, măcar să nu

moară murdară. Am umezit o cârpă și i-am șters delicat pielea subțire, restituindu-i un pic de demnitate, întocmai cum făcuse și ea pentru mine cândva. Am luat-o apoi la goană spre casă, repetând cu suflarea tăiată zicerea mea din copilărie,
DoamneAjutoPeRubyAliceAkersAmin.

În cele zece minute cât mi-a luat să alerg la telefon, să-l sun pe doctorul Bernette și să iau camioneta tatei înapoi până la casa bătrânei, n-a mișcat deloc. I-am apucat încheietura minusculă și i-am simțit pulsul, moale și aritmie ca primii picuri de ploaie. Răsuflarea îi înălța și cobora, abia sesizabil, pieptul osos. Îmi amintesc minutele acelea alungite, silențioase – înainte ca doctorul Bernette să ajungă, apoi haosul ambulanței și luminile roșii tăioase, bărbați intrând grăbiți, panica, forfota, scheunatul câinilor și cloncănitul găinilor –, cuprinse ca într-o bulă atemporală. Spre deosebire de celelalte decese cu care mă confruntasem, această plecare avea logica eternă a unei vieți lungi care, pur și simplu, se reunea cu tot restul. „Din țărână suntem și în țărână
ne vom întoarce”, ar fi spus mama, convinsă de înțelepciunea divină a mortalității. Am luat într-a mea palma imposibil de ușoară și de mătăsoasă a

lui Ruby-Alice și mi-am rostit vorbele de rămas-bun.

Ca o ultimă rebeliune împotriva așteptărilor, Ruby-Alice nu a murit. N-am știut asta cât mi-am petrecut noaptea la ea acasă ca să liniștesc animalele și să am grijă de ele după ce a luat-o salvarea, ori când m-am întins sentimental pentru o ultimă oară pe sofa ei, trăgând pe mine păturile roz și cugetând la viața ei atât de stranie. Când am ajuns înapoi la fermă, odată cu răsăritul, am auzit țârâitul telefonului. Doctorul Bernette mi-a spus că suna de ore bune. Că Ruby-Alice se ridicase brusc în capul oaselor, în miez de noapte, și că nu se mai lungise în pat de atunci, că spitalul îl întrebase dacă are rude care să vorbească în numele ei, de vreme ce rămânea mută ca un perete.

M-am dus la Gunnison cu camioneta tatei și am

i
spus recepționerei de la spital că Ruby-Alice mi-e bunică. Am completat formulare. I-am pieptănat părul. I-am dus cu lingura niște peltea verde la buzele tremurânde. Am dormit la căpătâiul ei, pe un scaun țeapăn. Se întorcea spre mine ușor de câte ori infirmiera se apropia cu seringă ori, câteodată, ridica
fata fără vreun motiv, cu un soi de asentiment în

ochiul holbat si, cred, recunostinta în
fanta subțire a

celuilalt. Mulțumirile îmi erau de ajuns
cu asupra de măsură.

Când Ruby-Alice dormea, evadam
din albeața sterilă a spitalului și o
luam la plimbare pe străzile largi din
Gunnison. Cafenelele, barurile și
mașinile colorate de pe Strada Mare
mi s-au părut la început înviorătoare și
interesante, însă n-a durat mult până
ce îmbulzeala să mă copleșească. A
doua zi am ocolit centrul și m-am
plimbat până la campusul colegiului.
Nu mai pusesem ochii pe un
asemenea gazon tăiat milimetric,
verde până și în octombrie, cu un șir
de îngrijitori greblând frunzele
galbene aproape la fel de iute pe cât
cadeau din crengile plopilor. Cărrile
curbate de beton care legau clădirile
înalte de cărămidă roșie gemeau de
studenți – băieți rași proaspăt, cu
pulovere dichisite și pantaloni cu
curea, fete în fuste strâmte de lână și
bluze albe apretate. Nu mă gândisem
până atunci că sunt pe lume și femei
care merg la facultate. În lola, fetele
faceau arareori drumul până la
Gunnison, la liceu. Eu, una, nu
văzusem rostul. Fetele pe lângă care
am trecut în campus mi se păreau la
fel de exotice precum animalele de la
zoo. Grupuri mici trepădau pe tocurile
înalte ori în pantofi din piele albă și

neagră, țacănind ritmic și sec pe
pavaj. Eram la numai cincizeci de
kilometri de casă, dar mă

^Asimțeam în țară străină. încă nu
hotărâsem unde

^yaveam să mă mut după ce achiziția
guvernamentală era stabilită și
plecam în cele din urmă din lola, însă
am decis că locul cu pricina nu va fi
Gunnison.

Lângă o clădire cu stucatură albă
mi-a atras privirea o grădină
întortocheată, cu plante neobișnuite.
Am apucat-o prin mijlocul ei,
admirând îndeosebi arborii cei
minunați și necunoscuți,

^yfiecare cu câte un nume de nerostit
imprimat pe o plăcuță dreptunghiulară
de metal înfiptă în pământ. Cărarea
prin grădină se sfârșea la o ușă de
sticlă, intrarea, mi-am dat seama, în
sediul facultății de științe. M-am uitat
prin sticlă și am văzut un coridor lung
unde se înșirau uși numerotate,
închise toate, cu excepția uneia
însemnate cu *Birou*. Am tras în piept o
gură bună de aer și am intrat. Femeia
blondă din spatele pupitrului avea
într-o mână o cană cu cafea, iar cu
mâna cealaltă completa o fișă. încă de
dinainte să-și ridice spre mine ochii
politicoși și cercetători, mi-a amintit
de cine ar fi putut să ajungă mătușa

Viv de-ar fi trăit până la vârsta
maturității. Femeia avea stil,
încredere în sine

și aerul că poate să se ocupe
competent și simultan de sarcini
multiple. Numele îi era scris negru pe
alb pe un cartonaș cu ramă
dreptunghiulară de argint: *Louise
Landon, Secretară.*

- Spune-mi ce-ți trebuie, dragă, a
zis totodată zorit și îndatoritor.

- Sunt Victoria Nash, am spus
întinzând mâna și făcând-o să lase
condeiul ca să mi-o strângă. Nu merg
la școală aici. Dar aș avea nevoie de
un sfat.

I-am vorbit despre faimoasele
piersici ale familiei mele și despre
planurile guvernului de a inunda lola.
A zis că auzise și de unele, și de
celelalte. M-a

ascultat concentrată, îmbinându-și
sprâncenele și ignorându-și cafeaua
care se răcea.

Când am isprăvit să-mi explic
dilema, a apucat receptorul negru al
telefonului. Cât a format cu rotiri iuți și
precise de disc numărul, mi-a aruncat
o uitătură și a zis:

- Ce-ti trebuie dumitale,
domnișoară Nash, e un
botanist plecat cu sorcova.

Domnișoara Landon m-a călăuzit pe scări către cabinetul doctorului Seymour Greely, după ce i-a explicat la telefon, pe scurt, situația mea. Pe drum mi-a arătat laboratorul lui printr-un geam de pe hol – o junglă de lujeri, frunze și rădăcini într-un talmeș-balmeș de ghivece, tuburi, găleți și acvarii. Domnișoara Landon a chicotit și mi-a spus să nu-mi fac griji.

- Crede-mă, e omul tău.

Seymour Greely ne aștepta în ușa cabinetului. Nu cunoscusem până atunci vreun profesor de facultate, însă ochelarii negri rotunzi, cu ramă subțire, și jacheta supradimensionată de tweed păreau să se potrivească cu rolul. Era mai tânăr decât mă așteptasem, și purtările îi erau totodată mai agitate și mai elegante. Părul roșcat îi era răvășit, de parcă și-ar fi trecut prea adesea degetele prin el. Zâmbetul îi era stângaci, sincer. Mi-a plăcut de el pe loc.

- Piersicile Nash, a zis precipitându-se să dea mâna cu mine.

- Victoria, am răspuns întinzând-o pe a mea.

Mi-a strâns-o cu un entuziasm debordant, de parcă ar fi cunoscut o persoană de vază.

- Seymour Greely. Studenții îmi zic Greeney, Ver- zișor, fiindcă, vedeți, sunt un om al plantelor.

Haideți în birou. >

A lăsat o palmă pe spatele meu ca să mă ghideze. Domnișoara Landon a arborat un zâmbet larg, satisfăcut, și a plecat la ale ei.

Cabinetul era un vălmășag de cărți, foi de hârtie și plante. S-a așezat la birou și mi-a făcut semn să stau pe celălalt scaun. Am dat deoparte un vraf de hârtii și am luat loc. S-a sprijinit în coate pe tăblie și m-a ascultat cum zugrăvesc soarta livezii mele. Când mi- am terminat discursul implorându-l să mă ajute, și-a trecut degetele prin păr, încruntat.

- Nu vreți, presupun, să butășiți lăstari și s-o luați de la început? a întrebat.

- Nu, am replicat, neștiindu-mi nici eu planul până ce nu-l rostisem cu voce tare, vreau să-i salvez. Să-i mut până la ultimul.

- Am înțeles, a zis meditativ. Chiar si cei mai

bătrâni? Mă tem că pomii îmbătrâniți nu prea merită salvați.

Știam că are dreptate. Pomii familiei mele produceau fructe de calitate un timp mai lung decât mulți alții, douăzeci până la douăzeci și cinci de ani, înainte să înceapă să se usuce.

Bunicul Hollis și tata ținuseră amândoi o socoteală strictă a rotației,

mereu cu o parcelă în așteptare pentru un nou rând de puieți când vreun pâlț mai vârstnic trebuia scos din pământ și făcut compost. Știam bine schema rotației, însă nu voisem să admit că nu-i pot salva pe toți. La fermă aveam un singur pâlț care urma curând să-și încheie viața roditoare, patru șiruri lungi de copaci bătrâni, cu crengi rășchirate, pe care îi iubeam, răsați în anul nașterii mele. Mi-ar fi

frânt inima să-i las de izbeliște.

- Bun, am spus întristată, de acord. Dar e numai un pâlț așa. Mai avem o duzină de pâlcuri care e musai să trăiască.

Încruntarea lui Verzișor a sporit. Și-a aruncat gânditor privirea spre raftul cu cărți.

- Nu pot promite, a zis în cele din urmă, trecând apoi la explicații privind complexitatea transplantării.

Unii termeni îi știam pentru că mă aflasem o viață printre pomi, însă alții, precum pH-ul solului, nivelul de expunere solară și interconectarea rădăcinilor, mi s-au părut știință cu nasul pe sus pentru o livadă care

vreme îndelungată ştiuse prea bine cum să crească.

- Rădăcinile noastre sunt puternice, am zis.

- Asta cred, cum nu. Pomii voştri sunt legendari. Dar sunt puternici în solul lor. Strămută -l, si... as vrea doar să înţelegeţi, asta-i tot. S-ar putea să-i pierdem cu totul.

- Trebuie să încerc, am zis, şi vorbeam serios.

Rostisem calm cuvintele, însă ezitarea si

avertismentele lui îmi stârniseră panica. Aşezată acolo, în cabinetul dezordonat al aceluia străin, m-a cuprins subit certitudinea că fără livadă nu voi putea nicicum să-mi văd de viaţă. Pe Wil nu-l putusem salva, cum nu-i putusem salva pe ai mei ori ferma noastră. Copilul n-aveam în veci să-l mai pot strânge la piept. Însă pomii noştri îi puteam salva.

- Vă rog, domnule, l-am implorat.

A dat din cap, îmblânzindu-şi încruntătura sprâncenelor.

- Atunci voi încerca şi eu, a spus în timp ce-şi netezea părul vâlvoi. Va fi o provocare şi o onoare, domnişoară Nash.

- Victoria, am zis iar, cu un zâmbet.

Ruby-Alice a fost externată în dimineaţa următoare. Doctorul ei,

care aducea de la cizme până la catarama curelei a văcar, mi-a spus că inima îi e un orologiu șubred. Am înțeles de aici că are să ticăie până ce n-o să mai poată, și cu asta, basta.

În vreme ce o ajutam pe Ruby-Alice să urce pe bancheta camionetei, un cuplu tânăr a ieșit pe ușile de sticlă ale spitalului. Bărbatul avea mâna petrecută pe după umărul femeii, care ducea, cam neglijent, un nou-născut în brațe. Căpșorul care se ițea din păturica de flanel albastru avea un vârtecuș de păr negru ca smoala, întocmai precum Copilul Albastru. Am înghițit tare în sec și m-am holbat, stăvilindu- mi impulsul de a-i smulge copilul din brațe și de-a o lua la sănătoasa. Când femeia s-a uitat la mine cu ochi măriți și îngrijorați de proaspătă mămică, mi-a venit să-i spun că ar face bine să țină copilașul mai strâns.

Cât a durat drumul pe Autostrada 50, urmând șer- puiile râului Gunnison înapoi spre Iola, nu m-am gândit la piersici și la riscurile transplantării. Nu-mi puteam scoate din minte ochii acelei femei. M-am gândit la pruncul ei, la ce fel de viață îl aștepta, dacă mama lui se va ridica la înălțimea așteptărilor și la ce fel de mamă as fi fost eu, dacă ni s-ar fi dat – mie

si fiului meu – o sansă.

» *

Animalele flămânde mi-au dat binețe la poarta lui Ruby-Alice. Am lăsat-o în cabină să doarmă cât le- am hrănit, mai întâi cei cinci cățeluși, apoi bibilicile și puii. Am luat în brațe un câine, după ce-a terminat de mâncat, i-am lipit corpul neted de piept și i-am cuprins capul negru în căușul palmei. Peste câteva clipe, fără să stau pe gânduri, am dus toți căței în camionetă. Ruby-Alice s-a trezit cu căței umblându-i pe picioare și sărindu-i în poală. A întins o mână tremurătoare și i-a atins pe rând. Am ușuit găinile în cuști și am suit cuștile și sacul lor cu crupe în remorcă. Luasem decizia: bătrâna și ceata ei aveau să vină acasă cu mine.

Am găsit o plasă mare de iută în bucătărie și am intrat în dormitorul lui Ruby-Alice ca să-i adun niște haine. Odaia avea lucruri puține, era ordonată și la fel de roz ca restul casei. Am scos două pulovere verzi, am luat o scufie de pe cuierul din perete și le- am băgat în plasă. M-am simțit prădalnică așa, deschizându-i sertarul la șifonier, căutând ceva de folos, o cămașă de noapte, poate, ori lenjerie de corp. Am găsit în schimb o stranie colecție de obiecte aranjate frumos într-un singur șir, ca într-o vitrină de muzeu: o oglinjoară de fildeș, o igliță, un ceas de buzunar din

argint, o pipă de mahon, o mulinetă, o batistă bărbătească împăturită, brodată cu o pasăre mărunță și cafenie, o păpușică în rochie de muselină, cu fața de porțelan, două verighete de aur legate cu fir împletit. Erau toate vechi și uzate, însă lustruite și fără praf, toate dintr-o vreme care mă făcea să cred că sunt relicve de preț. Aparținuseră, am presupus, rubedeniilor pe care le pierduse laolaltă Ruby-Alice din pricina gripei. Nu puteam desluși ce-mi istoriseau obiectele acelea – dacă verighetele erau ale părinților ori chiar ale ei, dacă păpușa aparținuse vreunei surori, verișoare ori fiice –, dar înțelegeam că povestea, una de iubire și tristețe, se dovedise prea greu de îndurat pentru Ruby-Alice.

Am împins la loc sertarul, simțindu-mă vinovată că-mi bag nasul. Am tras de pe pat două păaturi roz și am adăugat în sacoșă câteva figurine din salon, după care m-am întors la camionetă. Bătrâna adormise iarăși, cu unul dintre câini în poală. Nici o lighioană nu s-a mișcat când am pornit spre casă.

Odată ce am plasat-o în fosta cameră a lui Og, cu obiectele știute în jur și cu câinii încovrigați pe pat, bătrâna s-a arătat îndeajuns de satisfăcută de mutare. Dormea liniștită acum, ceasuri multe, și

*7, >

accepta mâncarea când i-o duceam la gură. îmi plăcea să am găini în curte și, din nou, pe cineva căruia să-i port de grijă.

Verzisor și câțiva absolvenți de-ai lui au sosit două

săptămâni mai târziu, s-au pus pe descărcat tot soiul de dispozitive științifice și s-au apucat imediat de treabă. Au adunat date săptămâni în șir. M-am ținut departe de ei cel mai adesea, cu excepția momentelor când le răspundeam la întrebări, le ofeream piersici proaspăt puse la borcan și, fiindcă vremea se răcea, le aduceam carafe cu cafea fierbinte și cani înghesuite într-o cutie de pantofi. Până să cadă neaua lui decembrie, Verzisor a întocmit un

plan. Aveam să găsim o parcelă de teren agricol dincolo de munții West Elk, în înverzită depresiune North Folk Valley; urma să petrecem iarna cu pregătirea solului nou, să-l facem cât mai aidoma cu pământul gras al fermei noastre, iar la primăvară aveam să ne apucăm de scormonit în livada familiei și să mutăm pomii unul câte unul. Nu era o întreprindere mai imposibilă decât visul de la început al bunicului, după cum îi plăcea lui Verzisor să-mi aducă aminte, ba, făcuse rost și de un grant universitar cu care să achite cheltuielile.

- Piersici-miracol de la bun început, zicea liniștitor.

Apoi se încrunta, ca un savant care de fapt nu crede câtuși de puțin în miracole.

M-am pregătit de ultima iarnă în lola. Cascade calme de zăpadă au prins să se cearnă peste fermă, amuțind toată creația și îndemnând la odihnă. Mi-a

căzut bine liniștea și m-am lăsat dusă de blândețea

zilelor. Se apropia schimbarea. Când am sunat un agent imobiliar ca să-i fac o ofertă pentru un teren găsit de Verzisor pe lângă orașelul Paonia, pe care voiam să-l cumpăr pe nevăzute, am știut că trebuia să-mi adun puterile pentru la primăvară.

Sarcina următoare a fost să decid, bucată cu bucată, ce părți ale vieții mele trecute vor călători cu mine. Am cărat coșarci din hambar și le-am pus în colțul salonului, alături de un vraf de cârpe curate de vase. Seară de seară, după ce Ruby-Alice era hrănită și câinii, aduși în casă pentru noapte, mă așezam pe sofaua aurie, înconjurată de lucrurile familiei, încercând să fac bagajul pentru plecare.

Mi-l aminteam adesea pe agentul guvernamental care se așezase pe aceeași sofa la a doua lui vizită,

încrucișându-și picioarele sfrijite și cu
mâinile odihnind elegant peste un
genunchi. Când mă informase cu cel
mai firesc aer din lume că tot ce
lăsam în urmă avea să fie scos la
licitatie, ars ori

inundat, mă întorsesem de la ochii lui
albaștri și

scăpărători ca să arunc o privire
asupra salonului. Mama stăruia în
orice cusătură precisă a pernelor de
muselină și a broderiilor înrămate;
colecția ei de

cruci de porțelan era expusă pe raftul
alb; vaza ei preferată, albastru-
deschis, stătea peste macrameu pe
masa de stejar de lângă perete. Tata
era în radioul lucitor, castaniu, pe
care-l adusese acasă în pofida mamei,
Cal, în tabla de dame făcută manual,
Vivian, în jilțul ei preferat. Clătinasem
din cap și îl asigurasem pe agent că
nimic n-are să fie lăsat în urmă.

- Semnați aici, vă rog. Îmi înmânase
încă un document, arătând către o
linie neagră și goală din josul foii, apoi
adăugase zâmbind sceptic: Așa, să fie.

Îmi dădusem ochii peste cap de
atata absurditate și semnasem.

Acum însă nu izbuteam să
împachetez nimic. Am încercat, dar
canapeaua fără pernuțele mamei și

masa de la perete fără vaza albastră păreau în gravă neregulă, așa că am așezat lucrurile înapoi. Aparatul de radio nu funcționa de ani întregi. Tabla de dame îl conținea pe Cal, dar și pe Seth: să-l iau cu mine pe unul dintre băieți însemna să-l iau și pe celălalt. Jilțul lui Vivian era grozav de incomod. „Atunci pupitrul mamei”, mi-am zis, însă când am deschis delicat măsuța rabatabilă, am descoperit-o încă a ei cu totul, cu conținutul perfect organizat. Așa că, noapte de noapte, umpleam soba cu lemne și mă așezam după aceea la geamul din salon și mă uitam cum cade zăpada. îmi spuneam că-i prea degrabă, iac-așa, pentru făcut valiza. Aveam să găsesc, firește, mijloace pentru asta în primăvară.

ȘAPTESPREZECE 1955

Zorii de februarie au mijit limpezi și înviorători. După micul-dejun am ajutat-o pe Ruby-Alice să se ducă la toaletă, apoi am călăuzit-o, ținând-o de brațul scheletic, până la fotoliul de lângă geam. De- acum era cu neputință să-i mai citești pe chip vreo urmă de mulțumire, dar cred că-i

plăcea să se uite la zăpada licărind ca
nestematele și la cerul acvamarin. I-
am pieptănat părul rărit. A întins spre
mine un

brat tremurător, trecând cu buricele
mătăsoase ale

degetelor peste încheietura mea,
admițând micuța și strania noastră
prietenie drept tot ce stătea între noi
și singurătate.

Mai târziu i-am dat terci de cereale
cu miere, apoi am adus-o iarăși între
pături, să picotească. Mi-am tras
cizmele de zăpadă și paltonul albastru
de lână, gata de un umblet rapid până
în târg. Doar în două locuri aveam de
oprit – ceva de-ale gurii de la
Chapman și o coadă nouă de topor de
la prăvălia lui Jernigan, apoi iar acasă.
Pălăvrăgelile prietenoase n-aveau,
firește, să mă încetinească. În ultimele
luni nu mă alesesem nici măcar cu un
salut înțelegător din cap. Vecinii erau
și așa supărați că vând tot, dar de
când se răspândise zvonul că o silisem
pe Ruby- Alice să vândă și ea, după
care pusesem gheara pe profit,
ajunsesem o adevărată paria. În
realitate, nici nu vorbisem cu ea
despre baraj sau ofertele statului,
socotind că pacea minții în ziua când
părăsea lumea asta era toată averea
de care avea nevoie.

Cum pășeam greoi pe drumeagul cel lung, aerul iernii, de obicei șfichiuitor, mi s-a părut dezmierdat de soare și un balsam pentru plămâni. Zăpada avea o aureolă de basm. Graurii flecăreau țâșnind printre plopii golași, semn sigur că primăvara era aproape. Trecând pe lângă proprietatea lui Ruby-Alice, mi-am amintit tihna acelei căsuțe dintre pini unde simțisem întâi îmbrățișarea lui Wil, unde Ruby-Alice mă oblojise după ce ieșisem la iveală din Big Blue. Am simțit un junghi de nostalgie pentru ce aveam să las în urmă, pentru reliefurile inocente din jur, osândite la înec. Însă, apropiindu-mă de oraș, m-am gândit că locul ăsta era în același timp un cuib al cruzimii ignorante, în care se găseau unii care să creadă că diavolul poate intra în pielea unei bătrâne singure pe lume și că un băiat frumos, cu piele arămie, e un derbedeu de cea mai joasă speță. Aceeași aversiune fără noimă era ațintită spre mine acum, și nici toată melancolia din lume nu mă putea face să zăbovesc. Am înaintat pe Strada Mare, apoi am urcat treptele băcăniei visând la momentul plecării.

Cum stăteam în ușă, descheindu-mă la palton, doamna Chapman mi-a aruncat o privire de o indiferență rece peste capetele mușteriiilor înșirați la tejghea. Nu mi-a păsat. Când doi dintre clienți s-au rotit pe scaunele înalte spre mine, nimeni alții decât

Millie și Matthew Dunlap, m-am simțit, dând nas în nas cu ei, imună la orice ar fi avut de zis.

M-am abținut să dau ochii peste cap când Millie mi-a intonat dulceag numele:

- Ian te uită, îi Torrrrie Naaaash.

Alde Dunlap îmi trimiseseră ceva zilieri de la pensiune în toamna aceea, cum făceau, recunoscători, la fiecare recoltă de când murise tata, numai că, de când se răspândiseră bârfele despre trădarea mea, nu mai ceruseră marfă și nici nu mai apăruseră pe la punctul nostru de desfacere.

- Doamnă, am răspuns și am apucat să înclin capul spre Matthew înainte să-mi întoarcă iar, fără veste, spatele.

- Ei, nu mă mai *domni* atâta. E Millie, scumpo, Millie și-atât. S-a ridicat de pe scăunașul ei și s-a pogorât spre mine ca un copac ce se prăbușește prea iute ca să-i poți fugi din cale. Cât a *trecut*? M-a înhătat de umeri, mai-mai să mă îmbrățișeze. Ian te

uită la tine. Ptiu, să nu te deochi. Fata rotundă îi era acum încrêtită și albicioasă ca o

varză, dar semiluna ochilor ei căprui lăsa încă impresia falsă a candorii. Învățasem de mult să nu mă încred în ochii aceia ori în vorbele ei fredonate

pe melodia prieteniei. Aproape șapte ani se scurseseră din acea oribilă dimineață, în bucătăria

pensiunii, de la subita ei scârbă la întrebarea mea despre băiatul pe care-l numise „indian jegos”, dar pentru mine era ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. Rânjetul ei numai lapte și miere, în pragul băcăniei lui Chapman, mi-a amintit de ce, în afară de socoteli legate strict de afaceri, păstrasem de atâta vreme distanta.

M-a întrebat dacă ieșise bine culesul, așteptând, vezi bine, mulțumiri pentru argații trimiși. I-am mulțumit. A început să mă bârâie apoi cu starea vremii și alte nimicuri, în vreme ce mintea mea căuta o cale de evadare.

Înainte să scap, mi-a arătat prea mulți dinți zicând:

- Si, slavă cerului, ce fain trebuie să fie să-ti vezi

iară fratele!

M-am uitat la ea buimacă, de parcă promisem o scatoalcă peste obraz.

- Ce? am îngăimat.

O auzisem prea bine, însă vorbele îmi trecuseră din urechi direct în măruntaie, sărind peste minte.

- Să-l vezi iarăși pe Seth, a repetat.
Ce fain de voi doi.

Mi-a gherăit brațul cu degetele
încârligate, ca o pisică jucăușă.

Nu mai auzisem numele fratelui meu
rostit de ani de zile. Presupusesem că
Seth fusese radiat din memoria
comună, după cum în lola nu vorbeam
niciodată de o recoltă slabă ori de
vreun accident neglijent cu combina,
pază împotriva rușinii ori a
nenorocului.

- Matty și cu mine tare ne-am mai
mirat când am aflat că Seth *habar nu*
avea că iei bani de la stat, pe ideea că
jumate din sumă ar fi a lui și așa mai
departe.

Ochii ca semilunile și-au sporit
arcuirea.

- Seth..., am icnit răgușit, cu
numele arzându-mă pe gâtleej. Seth e-
n California.

- A, pe toți sfinții, nu, a zis bătându-
mă iarăși peste braț, ușurel, uluită
parcă de neghiobia mea. A fost o
țără... pe lângă Fresno, crez că i-a
spus lui Marty... da-i în Montrose de-
acu', de aproape un an. În vestu'
așezării. Lucrează la porumb. L-am
mai văzut la licitație colo, când și
când, apoi acu' câteva zile doar, după
ce-am fost la cinema. Nu prea
vorbește el, păi, cum. Il știi pe Seth
doară.

A lăsat în suspensie remarca,
studiindu-i efectele.

„Da, îl știu pe Seth”, îmi venea să-i
scuip înapoi în mutră.

- Nici nu știu ce l-a necăjit pe bietu'
băiat mai tare, cât am stat de vorbă, a
urmat Millie, prefăcându-și în acreală
dulcegăria. S-auză că vinzi tot, ori că
ai luat-o la tine pe babornița aia
nebună de Akers și-ai făcut-o și pe ea
să vândă. A conținut câteva clipe,
crudă, apoi a dat din umeri: Spunea
totuși c-o să treacă în vizită, așa că
mi-am zis c-ati

» scos-o voi la capăt cumva.

Seth. în lola. Am ieșit pe ușă și-am
luat-o la goană spre casă până să
apuce Millie Dunlap, după ce-și
împroșcase veninul, să se cocoaște la
loc, mulțumită, pe scaun.

Am intrat zorită în bucătărie, cu
răsuflarea tăiată și roșie în obraji. N-
am stat să-mi recapăt suflarea ori să-
mi trag din picioare cizmele, ci am dat
fuga în odaia lui Ruby-Alice și i-am dat
ușa de perete. Nu sunt sigură ce mă
așteptasem să găsesc – pe Seth
aplecat peste ea, cu o armă în mână,
ori, mai rău, deznodământul sângeros
al invaziei lui –, însă am descoperit-o
exact cum o lăsasem, dormind dusă,
respirând abia simțit, cu inhalări și
exhalări lente. Doi dintre cățelei
ghemuiți lângă ea mi-au aruncat

priviri leneșe, apoi și-au văzut de somn.

M-am dus la bucătărie și am umplut un pahar cu apă cu mâini tremurânde. L-am dat pe gât lacomă, l-am umplut și l-am golit iar. Mașina lui Seth încă bântuia ochiul de geam din fața mea. Niciodată n-aveam să-mi pot stăvili vedenia automobilului alunecând, mugind de cealaltă parte a cadrului acestei ferestre, în noaptea în care Seth plecase prima oară după Wil. Mă așteptam să-l văd acolo pe Seth, iarăși făcându-și salutul sinistru. Dar nu era.

Nici în salon, nici la etaj ori în șură ori ascunzându-se în cocinile dărăpănate unde cândva se ocupase de porci. Zăpada netedă nu revela urme de pași către ori dinspre livadă. Toată ziua mi-am petrecut-o căutându-l în orice loc posibil și imposibil. Când nu mă uitam, stăteam cu urechile ciulite, cu întreaga ființă în gardă, ca un câine amenințat. Am tras toate draperiile, am zăvorât fiecăre fereastră și ușă. În noaptea aceea n-am pus geană pe geană.

Întinsă pe pat, în noaptea fără lună, am stat cu ochii la clanță, cum făcusem, copilă, atâtea nopți. Mi-era silă de Seth, da, însă și de mine. Prea mult trăisem cu spaima de fratele meu, înfricoșată de lucruri pe care nu le puteam numi.

Mi-am amintit apoi acele prime nopți nesfârșite în coliba de pe munte, încredințată că ceva hain pândește afară, și cutezanța, crescând zi de zi în mine, de a înfrunta orice avea să fie. Mi-am amintit groaza și bucuria nașterii, zămislirii unei vieți și aducerii ei pe lume, și curajul de a-mi lăsa copilășul din brațe și de a mă desprinde de el ca să-l salvez. Mi-am amintit întoarcerea acasă, revederea cu tata și

cum îmi văzusem de treabă, cu pricepere, după ce pierise. Mi-am amintit cum smucisem furioasă acele pături pe care le confundasem cu fața lui Seth pe verandă și mi-am jurat ca din acea noapte încolo să nu-l mai las să mă bântuie.

Am azvârlit deoparte învelitoarea și m-am ridicat. Dacă Seth venea, aș fi făcut bine, ce mama naibii, să fiu pregătită.

Dimineața următoare s-a ivit cenușie și solemnă.

Răsăritul incolor m-a găsit sorbind din cafea în bucătăria slab luminată, cu pușca tatei alături. Nu mă atinsesem de armă după ce murise, și nici în anii de dinainte, nu de când mă dusesese să trag de vreo zece ori, când aveam treisprezece ani, înșirând sticle goale de Coca-Cola lângă plasa gardului din dos. La început fusesem o trăgătoare lipsită de entuziasm și imprecisă. Tata

Însă era la fel de stăruitor pe cât eram eu de ascultătoare, așa că am continuat. Până

la urmă am ajuns să nimeresc toate cele șase sticle la rând, apoi am întrebat dacă-i destul. Nu suportam greutatea armei în mâini, bubuitul asurzitor, reculul izbind în umărul meu mic, izul acru. Îmi displăcea până și să nimeresc ținta, cioburile alea zburând împrejur, imitând felul în care glonțul distruge o viață. Arma stătea sprijinită acum de scaunul meu din bucătărie, însă n-aveam de gând să trag cu ea. Dacă se arăta Seth, voiam s-o am în mână. Aveam nevoie ca el să vadă din prima clipă că nu mai sunt fata pe care o știa.

M-am apucat de dat mâncare la găini și la câini, de adus lemn de foc și de pregătit terciul de cereale matinal pentru Ruby-Alice, ferm hotărâtă să fiu neînfricăată, cu pușca mereu la o lungime de braț. Tânjeam tot mai mult să părăsesc ferma, așa că într-un târziu am început să-mi strâng lucrurile, turnându-mi freamătul energiei în umplerea a patru coșărci înainte de amiază și iarăși ocupându-mă cu treaba asta după prânz. Parcă, subit, mutatului nu-i mai venea odată vremea.

Am cărat o scară pentru cules din șură în camera de zi, să ajung la colecția de cruci de porțelan pe care o

păstrase mama pe etajera înaltă, albă.
Scara cea veche a trosnit și s-a
hâtânat sub mine, însă m-

am oprit pe un fustei de sus, admirând
expoziția, ducându-mă cu gândul la
diminețile de Crăciun în care mama
despacheta crucea nouă pe care i-o
cumpăraseră tata, cum mereu se arăta
surprinsă și mulțumită. Erau toate
cam cât palma mea, de un alb
scilpicios, decorate cu flori, panglici
sau păsări în zbor de nuanța
topazului. Tata comanda anume
cruce la Jernigan, dintr-un catalog
Sears Roebuck, negreșit în fiecare
decembrie, și am simțit tandrețea în
tradiția asta cât am lustruit și
înfășurat, una câte

una, crucele în hârtie. Printre ele era și
una care se

spărsese, știam, așa că am căutat-o,
s-o ridic de acolo cu un plus de
atenție. Trecându-mi buricul degetului
peste îmbinările în zigzag ale
cioburilor lipite la loc de tata, am
retrăit acea oribilă dimineață de
Crăciun în care Seth, furios fiindcă i se
păruse că e provocat ori luat în râs,
pusese mâna pe ce-i ieșise în cale și
aruncase în Cal. Darul pentru mama
se lovise de peretele salonului și se
făcuse bucăți. Tăcerea zdrobise
camera cât așteptaserăm reacția
mamei. Nu făcuse decât să strângă
din faie și să-și coboare privirea spre
mâinile încleștate una într- alta.
Năbădăile lui Seth o făceau de obicei
să se aprindă, însă de data asta, mi-
am dat seama, era

doar tristă și atât. Tata ne-a făcut vânt
din salon și > >

mi-am petrecut restul acelei dimineți
de Crăciun bocind în boxa lui Abel.

În mână cu acea cruce lipită, simțind încă melancolia acelei zile duse de mult, am băgat de seamă o altă cruce de lemn, lucrată de mână, lățită pe etajeră cu fața în jos, în spatele celorlalte. Era făcută din două stîngii de salcie prinse cu o panglică roșie de Crăciun în mijloc. O uitasem, însă am recunoscut-o îndată. O făcuse Seth pentru mama. O pusese într-o cutiuță, legată cu o fundă dezordonată, și i-o prezentase pocăit odată ce ni se îngăduise iarăși să intrăm în casă, la cina de Crăciun cu șuncă glazurată cu zahăr brun. Mama o primise politicoasă, însă posacă, o lăsase apoi deoparte și își văzuse de masă. Seth nu ridicase ochii spre ea ori spre vreunul dintre noi, ceilalți, până nu începuserăm să ne trecem unul altuia platourile. Cu toată abundența bunătăților pe care mama și Viv le pregăteau doar de sărbători, Seth abia dacă se atinsese de mâncare.

Am coborât de pe scară, ținând într-o mână crucea fisurată de porțelan și în cealaltă crucea lucrată de mână. Perechea lăsa să se întrevadă adevăruri despre fratele meu, despre impetuozitatea și mânia lui, dar și

despre o parte a lui care înțelegea ce e just și cum s-o facă, o parte a lui care voia mai multă dragoste decât știuse vreodată să atragă asupra sa.

Încrâncenarea lui și mâhnirile care rezultaseră din

> asta îmi umpleau într-atât amintirile, încât abia dacă-l mai țineam minte pe băiatul acela în stare să

construiască atent o cruce de salcie și s-o ofere ca

> prinos pentru iertare. Mama păstrase amândouă crucile. Am simțit că asta ar trebui să însemne ceva

y pentru mine. Le-am ținut în palme și m-am uitat îndelung la ele, după care le-am adus în bucătărie și le-am aruncat în găleata de gunoi.

Peste câteva zile, când ștergeam și puneam în raft vasele de la prânz, am auzit pași grei pe veranda din față, urmați de trei bătăi puternice în ușă. El era, o știam. Nervii au început să-mi freacă, făcându-mă să mă frăsui fără noimă prin bucătărie. Îmi imaginasem multe versiuni ale apariției lui Seth la fermă, dar în nici un scenariu nu-și găsisese loc o bătaie cuviincioasă în ușă.

y Am tras o gură bună de aer și am apucat pușca tatei. M-am gândit, străbătând holul și salonul, la toate felurile în care Seth ar fi putut să intre cu de-a sila. Luasem, firește, cheia de

pe grinda verandei, unde atârnase decenii pe-un cui, dar poate că avea și el cheie sau putea sparge un geam ori da de perete ușa izbind-o cu umărul. Însă, cum m-am apropiat, n-a făcut decât să ciocăne iar, mai tare, stârnind un cor de lătrături din partea câinilor închiși la Ruby- Alice în cameră.

Mi-am adunat curajul să arunc o privire furișă pe geamul salonului, și acolo, întorcându-mi uita-tura, aproape nas în nas, era fratele meu. Am sărit înapoi, simțind că-mi sare inima din piept.

- Deschide naibii ușa, Torie, a cerut Seth prin sticla geamului.

Din cât apucasem să-l zăresc, nu deslușisem cine stie ce, doar că era mai slab acum și-l lăsase o barbă negricioasă și zburlită care-l făcea să arate mai mult a bărbat adult decât mă așteptasem.

- Hai acu', m-a îndemnat cu vocea joasă, încercând să mă convingă. Nu-ți fac nimica.

M-am oprit o clipă ca să-mi descâlcesc emoțiile și mi-am dat seama că nu mă teme-am pentru mine însămi. Orice belele aducea Seth, dacă pe mine voia să mă atace, mă descurcam cumva. Dacă se îndrepta asupra lui Ruby-Alice, nu mai eram atât de sigură.

După ce s-au liniștit câinii, m-am apropiat iarăși de fereastră și, prin geam, i-am poruncit să se așeze pe scaunul din verandă. S-a hlizit un pic la solicitarea mea, însă a făcut întocmai.

M-am înfășurat într-o bluză groasă. Am apucat după aceea pușca și am ieșit zorită, blocând clanța și trântind ușa după mine, fără să-l scap din ochi cât m-am grăbit să ajung în cealaltă parte a verandei.

Seth a râs răgușit, zicând apoi:

- Credeam că ți-i silă de pușca aia veche.

- Așa-i, am răspuns, satisfăcută că acesta fusese primul lucru pe care-l observase și nădăjduind că asta spunea despre mine tot ce aș fi vrut eu să spună.

A urmat o tăcere prelungă în care ne-am studiat unul pe celălalt. În chip straniu, era Seth și parcă nu era Seth. Mirosea lafel, a țigări și a whisky, însă adolescentul de șaisprezece ani îndesat, cu păr cânepiu, care fugise din lola, se preschimbase într-un bărbat de douăzeci și doi de ani cu barbă și păr castaniu, iar pe față avea săpate unghiuri și curbe noi. Între sprâncenele stufoase i se vedeau riduri adânci, iar un obraz îi era brăzdat de o cicatrice lungă și albă. Ochii cenușii îmi păreau familiari, tot iuți și neliniștiți, însă parcă înmuiați

cumva, mai puțin îndurerați decât cei ai băiatului pe care-l știusem. Era lat în umeri, dar sfrijit pe sub jacheta groasă de pânză maronie. Mâinile-i murdare erau

butucănoase și răschirate ca ale tatei și tremurau

» > >

nițel când și le ștergea, repetat, de crăcii năclăiți ai nădragilor. Ceva din postura lui dădea mărturie că avusese necazuri multe în ultimii șase ani și că pe toate și le adusese singur pe cap.

N-am ghicit ce gândește despre schimbările pe care le vedea în mine, însă, dincolo de nou-găsită mea ușurință de a da ordine și de a tine o pușcă în

^y ^y ^y ^y ^y ^y
mână, nu-mi prea păsa.

- Am dat peste alde Dunlap în Montrose și..., a dat să zică.

- Știu. Mi-a povestit Millie tot.

- Asa? Credeam că nu vă mai aveți la inimă.

^y ^y
Am ridicat din umeri.

- A zis c-o să vii încoace, după bani.

- Deci nu te miri că mă vezi, a chicotit stingher.

- Mă uimește doar că ti-a luat atât să-ti faci

^y ^y ^y
apariția.

Voiam să-i insult lăcomia, însă a răspuns ca și cum am fi avut o discuție tihnită.

- Mda, ere' că nu m-am putut hotărî la ce să fac. Tot timpu' mi-am zis că nu mai calc pe-aici în vecii vecilor.

Își încălcase promisiunea pentru ceva parale, nu și ca să vină la înmormântarea tatei, mi-am spus. Ghicindu-mi gândurile, a dat din umeri ca să-mi înlăture judecata nerostită.

- Poate c-am venit pentru mai mult decât biștari și-atâta, a spus într-un târziu.

- Adică ce? I-am luat tare.

- Poate c-am avut nevoie să-ti zic niște lucruri.

» *

Mă privea cu ochii mijiți, aducând mult cu băiatul care-i înfățișase mamei crucea cioplită de mână după ce ne făcuse Crăciunul zob.

Am cugetat la deosebiriile dintre felurile în care eu și fratele meu ne purtam poverile. Nu fuseserăm îndeajuns de vârstnici ca să știm cum să privim pierderea celor dragi, când pierderea lor ne găsisese oricum. Merseserăm înainte – fără mama, fără Cal și mătușa Viv, cu un părinte din ce în ce mai dărâmat și un unchi înrăit și devastat rămași în locul

lor –, devenind versiuni mai serioase a ceea ce fuseserăm întotdeauna; eu, fata ascultătoare; Seth,

^A băiatul înfuriat. Altă cale nu stiuuserăm. Însă

^y iubindu-l pe Wil ajunsesem să mă dezbar de armura timidității, iar Copilul Albastru îmi arătase ce putere am. Mă îndoiam ca Seth să fi fost la fel de norocos. M-am ținut bine pentru ce avea de spus.

- Tot am vrut să-ți zic, a continuat, înghițind tare în sec, că nu io l-am omorât pe băiatu' ăla, pielea- rosie.

^y Mi-am domolit răsuflarea. Voiam să-i spun că Wil nu fusese băiat și nici „piele-roșie”, ci un bărbat cu nume și o gingășie în iubire dincolo de capacitatea lui de a pricepe. Dar n-avea rost. Mi-am înfipt și eu colții:

- Păi, ce altceva să spui, nu? Dacă tot ai venit încoace cu nădejde să scoți bani de la mine. Ai da pe gură orice.

- Nu, Torie, chiar, a zis scuturând înverșunat din cap. Tipu' ăla a fost, Forrest Davis ăla. El... l-a legat... el i-a făcut-o puștiului. Am fost de față și nu trebea să fiu, da' n-am făcut-o eu.

Nu i-am putut răspunde altfel decât apucând și mai strâns, la vedere, pușca. Violența îmi era la fel de

străină ca planeta Marte, numai că în clipa aceea înțelegeam răzbunarea, explozia ei, zbaterea deznădăjduită de a anihila durerea provocând-o, cât de mult cu putință, altcuiva. Mi-am amintit noaptea oribilă în care sosise acasă Seth, beat și triumfător, desigur, cu sânge pe mâini; atunci nu izbutisem decât să mă târăsc din calea lui.

- Dacă erai acolo, am zis când mi-am găsit iarăși cuvintele, de ce naiba n-ai împiedicat crima?

Tremuram acum, dându-mi seama că mereu îl bănuisem pe Forrest Davis pentru uciderea lui Wil, dar știusese în tot acest timp că Seth era prea slab, prea strâmb în cuget, prea mânat de bigotism orb ca să facă altceva decât să se uite la Wil cum moare.

- De ce? am repetat, venindu-mi să țip, dar stăpânindu-mă, luptându-mă să-mi rețin lacrimile. De ce nu l-ai ajutat?

Seth s-a holbat un minut lung la dușumeaua uzată, după care a zis:

- Eram un nerod afurisit atuncea. Un dobitoc prost ca noaptea și plin de draci.

Palmele lui aspre frecate de blugi au devenit singurul sunet dintre noi. A dus apoi mâna la buzunarul gecii, după pachetul de Lucky Strike, și-a lepădat o țigaretă în palmă, a săltat-o

la buze și a aprins-o. La fiecare pufăit lung, pârâitul tabacului fisura liniștea.

»

Afară, norii se alungeau precum o duzină de șerpi gri, cuprinzând cerul mai înainte înșorit și întinzând peste zăpadă umbre lungi. Aerul acrit de fum se răcea.

- Un lucru n-am fost prea slab de tărăcuță să-l pricep, a zis gesticulând spre mine cu țigara. N-am fost așa prost să nu știu de ce-ai fugit.

Mi-am mușcat buza și am așteptat să-l aud că știuse despre copil, că știa de copil tata, știau Og, Lyle și târgul întreg.

- Te-ai temut c-o să-ti venim si tie de hac, a zis

morocănos, trăgând iarăși tare din țigară și trimițând scrumul cu un bobârnac pe verandă. Da' nu-ti făceam io tie rău niciodată, Torie. Eu si cu

tine... noi... S-a oprit, pironindu-și iarăși privirea în podea. Nu mi-a căzut bine deloc atuncea... când m- am strecurat în urma ta și te-am văzut că- l pupi pe indianu' ăla. Asa-i. Deloc nu mi-a căzut bine. Da' n-

am dat vina pe tine. N-aveai de unde ști tu de soiul lui, de vrăjile și momelile lor și alte cele.

„Indianu' ăla”, mi-am zis cu dezgust.
„Soiul lui. Vrajile și momelile.”

Mi-am amintit cum explicase Cal furia lui Seth când îl oprisem să intre în căsuța noastră din copac. „Il ia invidia, asta-i”, zisese Cal. „Pe mine și pe tine.”

- Când a-nceput Lyle să ne sufle-n ceafă și s-a gândit Davis că ne-ar fi mai bine s-o tulim din oraș, te-am căutat, a zis Seth. Am umblat cu masina-n

cruciș și-n curmeziș. Voiam să stii că, acu', că Davis

nu mai era, nici indianu', puteai să te-ntorci acasă în pace. Zi că mă crezi.

Nu-l credeam. Ori poate că da. În orice caz, nu mai avea importanță.

- Ce vrei tu, Seth? am spus cu răceală, simțind nevoia să pun capăt întrevederii. Ce cauți aici?

- Nu știu, a zis aruncând pe dușumea țigara și strivind-o sub bocanc. Să-mi iau bănuții ăia. Da'

acum, dacă tot sunt aici, aș... S-a oprit să chibzuiască. Hoasca a nebună de Akers e-năuntru?

- Nt, am făcut. A murit. De mult.

A pufnit neîncrezător:

- Io nu asta am auzit.

Am dat din umeri și iarăși l-am întrebat:

- Ce vrei, Seth?

- Păi... stau si mă-ntreb. Cine-o să trăiască aicea
după ce te-i duce tu? Cine-o să muncească pământu'?

„Peștii”, mi-a venit să-i răspund.
„Putregaiul și bălăriile din apă.”

- Lumea zice că acumularea aia n-o s-o facă ei niciodată. Că cine vinde i-un prost.

Poate că avea dreptate, însă nu-mi păsa. Aveam un plan și o ieșire.

A urmat:

- Dacă nu vrei tu locu', poate-l vreau io. Am ostenit ca un câine să umblu asa teleleu, fără casă. Si
pe-aicea nimenea nu știe să-
ngrijească livada ca mine.

- Bun atunci, am zis năpustindu-mă asupra a ce speram că e o ocazie. Predă-l pe Davis lui Lyle, depune mărturie despre ce ai văzut în noaptea aia și a ta e.

- Îs două probleme aici, a răspuns. Una, că la nimenea n-o să-i pese destul de-un puști indian de hăt demult ca s-adune laolaltă niște jurați. S-a oprit ca să-mi citească ochii. Când aceștia i-au spus, cu mâhnire, că știu că are dreptate, a continuat: în al doilea rând, orisicum n-ar conta. Pe Davis l-a omorât

în bătaie unii, când eram coala-n Fresno, a zis arătând spre o tăietură albă ce-i trecea peste obraz. A naibii pacoste, mai că m-a luat și pe mine cu el. Iarăși s-a oprit, apoi a adăugat: Atâta dreptate o să se facă.

Mă înțepau ochii. Trebuia să-l văd dus.

- Până în vară plec, am zis. Să te ții dracului departe, în rest, poți să faci ce te trăsnește. Dar dacă te mai apropii de mine, o să torn benzină peste tot locul ăsta și-l ard din temelii.

^y A pufnit batjocoritor.

- Livada... nu crez.

- Cu livada o să-ncep, am mințit străpungându-l cu privirea.

Ochii lui îndurerați mi-au spus că măcar un lucru în lumea asta crâncenă – piersicii – își avea loc în inima lui asprită.

- Să nu te-ndoiești de mine, Seth, am zis pășind mai aproape. Să nu te arăți pe-aici până ce n-o să fiu de mult plecată. După aceea n-ai decât să iei pământul, dacă pământul te vrea. Și dacă te descoperă Lyle sau vin oamenii statului să ia în primire locul, asta n-are nimic de-a face cu mine. Înseamnă că încălci hotarele și-o să ai de dat

^y socoteală doar tu.

A părut uluit că sunt atât de înțeleghătoare. Numai că nu-i dădusem nimic din ce nu promisesem înainte puhoaielor de apă. Ce se alegea de fermă odată ce pomii erau salvați, după ce-mi începeam noua viață, nu mai avea nici o însemnătate pentru mine. Dacă se întorcea până la urmă, livada avea să lipsească, locuința avea să fie goală, rămânând doar nălucile regretului. Răzbunarea mea, și singura justiție pe care urma Wil s-o capete, ar fi prins forma remuscărilor lui Seth și a zilei în care râul

Gunnison avea să se umfle și să șteargă totul din cale. Am ridicat pușca, îndreptând țeava direct spre pieptul lui.

- Și-acu' cară-te naibii de pe veranda mea.

S-a ridicat privindu-mă cu un chip atât de boțit și de necăjit, că părea să aibă opt ani, nu douăzeci și doi. Așa de trist părea, încât, doar pentru o clipă, iarăși am fost fetita care-si iubește fratele și vrea să

descâlcească iubirea asta din ghemul de frică și nedumerire, să-l salveze de el însuși și să-i pună toată răutatea, toată răutatea din lume, în balanță cu ascultarea ei. Mi-a venit să-i spun că găsisem mai mult înlăuntrul meu decât aș fi crezut cu puțință vreodată și că, poate, era mai mult și în el.

Însă nu am lăsat pușca până ce Seth n-a coborât alene pe scara verandei, până ce nu a străbătut drumeagul cel lung și nu a dispărut dincolo de liziera de plop. Nu am coborât țeava, nici măcar n-am tras aer în piept ca lumea decât după ce am auzit huruitul unui motor și o mașină îndepărtându-se.

Aproape ca și cum Seth ar fi luat iarna cu el, topirea nămeților a luat avânt în următoarea zi. Pe parcursul următoarelor două săptămâni pământul s-a ivit treptat, petice răspândite ici-colo, apoi tot deodată. Zăpada s-a făcut noroi și noroiul a înverzit. Cât au finalizat Verzișor și studenții lui pregătirea solului pe lotul cel nou de dincolo de munții Elk, am curățat de uscături, creangă cu creangă, livada fără frunziș, cu excepția copacilor bătrâni pe care eram nevoită să-i las în urmă. M-am îmbărbătat singură, spunându-mi cu voce tare că transplantul va reuși, că pomii mei vor înflori în Paonia, odată cu mine, la

venirea lui mai. Si chiar când vorbeam, stomacul mi

> 7

s-a strâns, ros de posibilitatea eșecului. Așezată pe pământul gloduros, cu spatele lipit de trunchiul răsucit al bătrânului copac căruia aveam să-i duc cel mai mult dorul, mi-am împreunat palmele în rugăciune.

Mi-a dat seama, când cuvintele au
început să urce spre cer, că nu cu
Dumnezeu

vorbeam, ci cu tata, cel care stiuse si
iubise livada

⁷ ' > >

mai presus de orice. I-am cerut ajutor
și binecuvântare, i-am cerut piersici-
miracol, vreme

bună si i-am mai cerut, dacă totul
avea să se

> 7

sfârșească groaznic, iertare și
înțelegere că măcar încercasem.

În prima zi de martie m-am dus în
livadă cu Verzișor și patru studenți.
Am privit cu neliniște cum doi dintre
tineri sapă cu grijă în jurul primului
pom, afânând țărâna până ce
rădăcinile au început să iasă singure.
Când au ridicat pomul din pământ, am
căzut în genunchi și la fel a făcut și
Verzișor, admirând rădăcinile groase
și încâlcite, încercând să păstreze pe
ele cât mai mult pământ cu putință.
Ceilalți doi studenți s-au grăbit să
înfășoare în pânză de sac marele
rotocol al rădăcinii, apoi am așezat
împreună pomul în roabă și l-am dus
până la remorca ce aștepta. Nici n-am
răsuflat cum se cuvine până ce n-a
ridicat Verzișor degetul victorios,
zâmbindu-mi larg și plin de speranță.
I-am zâmbit și eu, însă pe dinăuntru
mă podidea un val de gheață.

Am ținut-o așa zi după zi, câte un pom odată, până ce o remorcă de camion s-a umplut, a plecat și încă una a fost adusă în loc. Gropile uriașe rămase în

livadă erau ca niște răni deschise. M-am temut că

> pământul simte durerile extracției, mi-am imaginat suferința lipsită de sânge, tăcută a solului sfâșiat, a pietrei mișcate și a rădăcinii strămutate, una pe care aveau s-o simtă și la ultima gură de aer de dinaintea creșterii apelor. Dar munții aceștia mă învățaseră

> r pământul îndură, dezbărându-se de nerozia omenească atunci când e nevoit, salvându-se singur când e în stare să continue să ființeze. Totuși, au

> ceva:

y . fost seri în care, în crepusculul albastru, răcoros din livada cotropită, mi-am cerut iertare pentru ce săvârsisem.

y Ruby-Alice dormea bună parte din zi și nu părea preocupată de planuri și schimbări, însă odată cu încărcarea acelei prime remorci, a început să refuze, întorcând capul, mâncarea și băutura. Lola era căminul ei și, ghiceam, refuza să fie săltată și dusă departe precum pomii. Au trecut zile fără să se hrănească și fără să miște. Când am simțit că i se

y
apropie ceasul, i-am purtat trupul
minuscul la camioneta tatei, i-am
chemat si câinii acolo si am

y
readus-o acasă la ea, printre pini. Am
așezat-o pe sofaua unde-i plăcea, am
învelit-o bine, și în doar câteva ore
răsuflarea a început să i se scurteze și
să i se rărească, cu intervale tot mai
lungi de pauză. S-a stins pe cât de
liniștit și-ar fi putut dori oricine, cu
mâinile albastre încrucișate pe piept,
patru câini adormiți alături și unul
încovrigat pe umărul ei. Am sărutat-o
pe frunte și m-am simțit bucuroasă
pentru viața ei – atât de stranie și de
singulară, atât de bizar suprapusă cu
propria-mi existență – și bucuroasă
pentru moartea ei, singura pe care o
știusese vreodată a fi dreaptă.

- Du-te ca râul, i-am șoptit cum ar fi
făcut poate Wil, și, jur, am simțit cum i
se înalță sufletul.

M-aș fi așteptat ca înmormântarea
lui Ruby-Alice la cimitirul din Lola să fie
asa cum fuseseră în

y
ultimul timp și viețile noastre, doar noi
două prezente și împrejur, la înălțime,
sălbăticia munților Big Blue. Părea
nimerit să fie așezată adânc în glia
aceea, unde margarete albe înfloreau
întreaga vară și unde odihneau familia
ei pierdută, a mea și generații de
localnici, sub pietrele umile de
căpătâi. Dacă se făcea lacul de

acumulare, rămășițele lor pământești
aveau să se înece odată cu pământul
sau, cum promisese agentul
guvernamental, aveau să fie
strămutate pe o coastă înaltă de deal,
monument a ce și cine a fost cândva.
Am strâns într-o cutie

y
obiectele vechi și orânduie cu grijă pe
care le descoperisem în sertarul lui
Ruby-Alice și i le-am dat reverendului
Whitt să i le pună în sicriu înainte să
fie închis. A întrebat dacă e îi e
îngăduit să spună câteva cuvinte în
dimineața înmormântării și am
y
încuviințai.

y
Vrăbii gureșe, împreună cu razele
solare de un auriu perfect, m-au
însoțit în plimbarea spre cimitir.
Aveam de gând să plec capul la
mormânt, să-l las pe bătrânul
reverend să rostească o rugăciune și
să-mi iau apoi rămas-bun. O viață
nouă mi se deschidea înainte. Nu
încetasem nici o clipă să-mi pun la
îndoială alegerile trecute, dar în lumea
asta fiecă pas îl iscă cu necesitate pe
următorul și trebuie să pășim în acel
spațiu deschis, fără hartă și nepoftiți.
Wil, râul Gunnison și straturile de
viață și de moarte din

y
pădurile de pe Big Blue încă mă
y
învățau asta. Corect sau greșit,
următorul pas se cerea făcut, și
încercam, cât de bine puteam, să-i

acord încredere, îngropăciunea avea să-mi deznoade și ultima legătură cu lola. Peste puțină vreme aveam să mă aștern la drum.

Apropiindu-mă de cimitirul îngrijit, ochii mei au căutat neîncrezători spre mulțimea care începuse să se adune. Si totuși era adevărat: două duzini de localnici pătrundeau pe poarta albă de fier forjat, învesmântați cuviincios în haine de doliu, unii cu

mănunchiuri de perie-mare legate cu panglici în locul florilor care nu îmbobociseră încă. Tradiția s-a

dovedit mai puternică decât orice altceva: mi-am luat locul printre ei. Reverendul a recitat psalmi. Culmile albe scânteiau. Ne-am luat de mână cu totii

și am cântat împreună, ca întotdeauna, imnul funerar al comunității noastre, „Un dulce adio”. Mi-am rotit ochii peste chipurile grave, brăzdate, m-am uitat la familia Mitchell, la cei trei fii ai reverendului Whitt, la doctorul și doamna Bernette, la domnul Jernigan, la niște foști colegi de școală pe care abia i-am recunoscut, la fermierii pentru care lucrase tata și alți vecini de prin târg, mai puțin, deloc surprinzător, alde Dunlap și Martindell.

Nu se găsea printre ei nici o poamă stricăță. Ei erau oamenii cumsecade și

sârguincioși cu care trăisem de-o viață, care veneau la înmormântări și și-i apărau cu dârzenie, chiar și orbește, pe-ai lor. Nu izbuteam să-mi închipui încotro se vor duce, cine vor fi și ce vor mai apăra după ce puhoaietele aveau să schimbe totul, cum își vor strânge la loc frânturile inimii și vor trăi mai departe.

La poartă le-am mulțumit pe rând tuturor pentru că veniseră. Mulți mi-au strâns mâna, lăsând cele

rele să se spele, pentru moment cel puțin. M-am întrebat câți ar fi venit la înmormântarea lui Wil

dacă li s-ar fi dat ocazia. Nu toți, am decis, însă neîndoielnic majoritatea, și gândul mi-a adus pe obraji lacrimi șiroi pentru tot ce pierdusem și nu pricepusem.

Reverendul Whitt și fiii lui au sfârșit cu serviciul

funerar, și-au încărcat uneltele în camionul negru și au plecat. Am zăbovit un timp lângă movila proaspătă dintre cele opt pietre mici de mormânt de pe locul de veci al familiei Akers, simțind un fel de ușurare la gândul că Ruby-Alice se odihnea în fine printre ai ei.

Ai meu erau îngropați pe o ridicătură de pământ ierboasă. Am pășit printre morminte și am atins însemnele

boltite de lemn, rostindu-le cu voce tare numele. Când lumea se adunase acolo ca să se tină

de mână și să cânte pentru fiecare dintre ei, socotisem că, în ziua când o să mă ia moartea, înmormântarea îmi va arăta întocmai. Ciudat lucru, am cugetat odată cu vorbele ultime de rămas-bun, că nu izbuteam să-mi zugrăvesc în minte cum îmi va arăta de aici încolo viața, darămite moartea.

Pe la mijlocul lunii, Verzișor și cu mine am isprăvit de coordonat extragerea și transportarea tuturor pomilor de preț. Cu acei copaci din urmă am părăsit și eu Iola.

Găinile băgate în cuști au fost puse în așteptare pe sofaua aurie, lângă coșuri cu obiecte de uz casnic, lăzi cu piersici la borcan, uneltele pentru livadă ale tatei și ce mai izbutiseră să înghesuie studenții voluntari în remorca bătrânului camion. Verzișor și

» »
studenții au intrat apoi în mașinile lor și au pornit, deschizându-mi drumul spre livada cea nouă. M-am întors la ușă, să mai străbat casa pentru ultima oară, dar m-am oprit. Luasem deja de-a fir a păr odăile silențioase și făcusem pace cu amintirile și lucrurile pe care aveam să le las în urmă. Așa că, în schimb, am pus ultimul coș pe bancheta din stânga. Era marcat cu o panglică albastră, însemnând că se

aflau în el obiecte speciale: crucile de porțelan ale mamei, goblenurile puse în ramă și Biblia ei; cămășile de flanel ale tatei; două dintre păturile lui Ruby-Alice și una dintre figurinele ei care-mi plăcea. Am chemat toți cățeeii de prin casă și din bățatură, i-am oploșit pe bancheta din spate. Am închis după aceea, trăgând-o după mine, ușa de la bucătărie.

Am pornit pe drumeag, încercând să nu mă uit în urmă. Însă n-am reușit. Am parcat camioneta și am coborât să arunc o ultimă privire asupra locului care mă făcuse. M-am suit iarăși la volan și am continuat

să conduc. Aveam să-mi las trecutul în urmă și să

încerc zidirea unei vieți noi, sperând nu la minuni, ci, pur și simplu, să capăt putere în pământul cel nou. Mi-am zis că, dacă pomii mei izbutesc să supraviețuiască scoși din rădăcină, vitregiți, atunci, afurisită fie soarta crudă, tot așa voi putea și eu.

PARTEA A TREIA

1955-1970

OPTSPREZECE 1955

Când am străbătut pentru prima oară Grand Avenue mi s-a părut că Paonia e prea sclivisită pentru mine.

M-am uitat peste volan la trotuarele și bordurile bine întocmite, la Cinema Paradise cel plin de culoare, cu un panou înrămat care anunța filmul zilei, și la o clădire înaltă ce avea, peste cărămizile galbene, inscripția *Hays Variety* zugrăvită cu litere cursive roșii. Cafeneaua avea o copertină verde, uși curate de sticlă și o tablă pe care era trecută cu cretă specialitatea zilei, păstrăv cu gofre. Câțiva localnici mi-au aruncat priviri curioase când le-am trecut pe dinainte. M-a fâstâcit jena intruziunii mele, huruitul morocănos al motorului care le tulbura după-amiaza liniștită de primăvară.

Însă după ce am cotit pe Second Street și am traversat calea ferată spre Minnesota Creek, în față au început să se întindă, până în zare, livezi, pășuni și câmpii. O pădure de pini depărtată se cocoța pe un deal deșelat a cărui curbura lega două culmi înzăpezite, una zimțuită și inaccesibilă, cealaltă domoală și netedă ca spinarea unei balene. Am luat de pe bord biletul scris de mâna lui Verzișor și i-am urmat instrucțiunile: stânga la un hambar roșu, dreapta peste podețul ce traversează canalul de scurgere, apoi

pe un drum de pământ fără nume și încă un viraj la stânga.

Noua mea fermă, stranie, în așteptare, m-a întâmpinat atunci ca o rudă de departe pe care nu apucasem până atunci s-o cunosc. Casei de culoarea albastrelor îi trebuiau o zugrăveală proaspătă și un acoperiș nou de tablă, însă era pătrată și avea farmec, cu o verandă încăpătoare în față și un șir de geamuri albe cu montanți la etaj. Curtea înierbată era mică, presărată cu galben de păpădie și umbrită de plop ce prindeau să înverzească. Tufe de liliac și alți arbuști al căror nume încă nu-l știam căptușeau

>

>

»

r >

un gard ruginit de fier forjat. Am urmat cărarea de pietriș mărginită de o grădină de zarzavaturi și de straturi de flori și am ajuns la un garaj vechi a cărui ușă largă se căsca spre interiorul opac. Am poposit un moment acolo, simțindu-mă ca o intrusă, însă poteca de pietriș continua, așa că am mers mai departe – pe lângă două sălcii plângătoare și un șopron păraginit, înconjurat de tulpinile tari, adormite ale unor tufe de zmeur, pe lângă un staul mare, cenușiu de la trecerea anilor, însă drept și solid. Inima mi s-a zbatut în piept când în fața ochilor s-a ivit livada.

Pomii erau acolo. Pomii mei.
Rămăseseră câțiva

^y încă neplantați, înclinați în unghiuri
neobișnuite în pânza de sac lângă
gropile ce-i așteptau, însă majoritatea
stăteau falnici în șiruri lungi și drepte,
fiecare trunchi arăcit, cu îngrășământ
împrejur, cu crengile golașe
întinzându-se toate către un nou petic
de cer. Ar fi o neghiobie să spun că
pomii miau dat binețe, deși aș fi
acceptat cu dragă inimă un semn că
mutarea le convenea și că nu făcusem
o

^y greșeală groaznică. Am deslușit de la
ei și din solul înlocuitor doar că
începuse o călătorie nouă. De- acum
n-aveam habar ce urma să se
întâmpile. Eram îndeajuns de
înțeleaptă să știu doar un lucru:
pământul îmi va hotărî soarta.

Verzișor și câțiva studenți, auzind
apropierea camionetei, au dat fuga pe
drumul din livadă fluturându-și
brațele, chiuind și râzând ca niște
copii victorioși. Am claxonat
nebunește ca răspuns, simțind în mine
mai multă nădejde decât simțisem
până atunci. În acel moment a
răsunat, nu departe, un șuierat
prelung, și, pentru prima oară în ani,
am zâmbit la huruitul și vuietul unui
tren ce trecea.

^y Am străbătut livada în acea zi și am
atins tot

y >
pomii, unul câte unul, numărându-i,
binecuvântându-i și încurajându-i cu
voce tare, cum aveam să fac, de două
ori pe zi, în săptămânile următoare. I-
am curățat de uscături, i-am stropit și
le-am pus îngrășământ potrivit
învățăturilor tatei, instinctelor proprii
și recomandărilor lui Verzișor,
izbutind, încet, să-i înduplec să arate
semne de viață.

y
Serile mă îndeletniceam cu ciudata
corvoadă de a – mi orându-i
gospodăria într-un cămin care mi se
părea al altcuiva. Casa cea veche
mirosea cum doar casele vechi miros,
a povești, a decenii de prăjit la tigaie,
a cafea neagră și robinete
picurătoare, a familie, viață și lemn
îmbătrânit. Casa din Paonia

y y y
aducea în anumite privințe cu a mea
din Iola, însă nu poveștile familiei
mele, obiceiurile și istoria ei îi
înmiresmau pereții. Fără să știu ce
năluci alungasem, m-am străduit să
mă acomodez. Am îndreptat
canapeaua aurie către cea mai reușită
privești montană de la geamul
salonului și am dormit noapte de
noapte acolo. Am aranjat pe policioara
șemineului, grijulie, crucile mamei. I-
am pus vasele albe în dulapurile din
bucătărie și am alimentat camera cu o
duzină de borcane conținând

y

piersici din ultimul sezon. Proprietarii de dinainte lăsaseră o masă din pin lungă, de sufragerie, care se dovedise poate prea greoaie ca să fie mișcată din loc. La etaj, două paturi încăpătoare, cu tăblii de stejar și comode asortate, păreau să mă aștepte să mă așez cumsecade locului și să accept ospitalitatea adevăratului proprietar.

În acele săptămâni dintâi, când nu eram în livadă, nu am fost tocmai sigură unde trebuia să mă aflu. Plantarea semințelor aduse de acasă în grădina de zarzavat a fost de ajutor, cum a fost și plimbatul câinilor lui Ruby-Alice pe drumurile nepietruite și pe poteci. Verzișor sau unul dintre studenți treceau să adune date în fiecare joi. Îi invitam la un prânz și la o actualizare a datelor despre progresele noastre, încă încete și nesigure. Când vecinii au început să treacă pe la mine cu mâncare caldă de bun-venit, cu plăcinte abia scoase din cuptor ori dulcețuri făcute după rețeta bunicilor, le-am primit binevoitoare

darurile și am schimbat numere de telefon.

»

Flecăreala lor era suficient de prietenoasă, însă nu ascundea că, pentru cei mai mulți dintre ei, o femeie tânără care trăiește singură și se ocupă de o livadă

era o idee atât bizară, cât și sortită
eșecului. Cei mai

mulți auziseră despre piersicile Nash,
dar pomii mei și cu mine ne găseam
acum în adevăratul ținut al piersicilor
de Colorado, mi-au spus, alături de
cireșii, perii și merii cei mai de soi din
întregul stat. Unii au lăsat să se
înțeleagă, ba chiar mi-au spus-o de-a
dreptul, că dacă pomii mei trăiau,
ceea ce rămânea de văzut, n-aveam
de ce să mă aștept să fie speciali. Am
încuviințat din cap, le-am strâns
mâinile și le-am spus că asta îmi
convenea de minune, deși bănuiam
că, odată ce-o să desfacă o piersică
Nash, desprinzându-i de sâmbure
miezul rubiniu și mușcând din el
pentru întâia oară, nu era exclus să-și
schimbe părerea. M-am rugat să aibă
ocazia.

Într-o dimineață pâcloasă de aprilie,
m-am așezat pe canapea cu ceașca
de cafea în mână, uitându-mă pe
geam la ploaie. Lumea era împâslită și
tăcută. Nori plumburii se buluceau pe
fundul văii. Învățasem între timp pe
dinafară noul peisaj de la fereastră –
pădure de pini ridicată în depărtare pe
țancuri, înălțarea abruptă a stâncii
către piscurile în zigzag ale muntelui
Lamborn și panta domoală,
împădurită a muntelui Landsend
învecinat –, dar în acea dimineață nu
se vedea mare lucru dincolo de pânza

sură a negurii. Numai vârfurile celor două piscuri se ițeau deasupra norilor, unul ascuțit, celălalt rotunjit, amândouă împungând spre cer, captând prima geană de lumină a răsăritului violet.

Lumea părea cu susul în jos în momentul acela – pământul inversat, suit deasupra norilor, norii mai jos decât pământul –, arătându-se, în întregul ei, totodată frumoasă și descumpănitoare.

Când ploaia s-a oprit într-un târziu, mi-am tras cizmele de cauciuc și am pornit spre livadă. Solul îmbibat de apă mirosea intens și dulceag, însă altfel decât acasă. Păsările erau nemișcate și tăcute. Am

auzit din depărtare şuieratul unei locomotive. Norii groși se legănau pretutindeni, ridicându-se lent, astupând piscurile munților și orice nădejde de soare. O dispoziție potrivită pentru sarcina cruntă a acelei dimineți. Pomii mei lăstăriseră frunzulițe

verzi și lucioase, iar printre ele se vedeau mugurași cât bobul de mazăre, cu miraculoasa promisiune a vieții, a florii și fructului sădită temeinic în fiecare.

Însă în ziua aceea am umblat din creangă în creangă cu foarfeca și i-am ucis pe toți până la unul. Fiecare tăcănit tăios dădea peste cap tot ce știusem vreodată despre sacralitatea unui mugure de piersic, despre îngrijirea lui ca pe un giuvaier până ce se desfăcea într-o floare roz delicată. Cercetările lui Verzisor îl

convinseseră că în primul an după transplantare, ba chiar în primii doi, pomii nu vor da rod. Retezarea mugurilor trimitea energia pomului înapoi spre rădăcini, a zis. Sacrificarea mugurilor însemna o creștere mai viguroasă după aceea. L-am crezut, ce să fac. Însă cu fiecare tăietură, cu fiecă mugure prețios căzând irosit în glod, simțeam o împunsătură în măruntaie și nu mă puteam opri să nu mă întreb ce-ar fi zis tata. Ploaia a început iar, întâi ușoară și vapoasă, apoi s-a întetit, cu zurut ca de pietricele, dar mi-am văzut de scurtat crengile, cu lacrimile curgându-mi pe obraji laolaltă cu stropii căzuți de sus. Am ridicat fața spre cer, cu ochii închiși și brațele ridicate, ca și cum, într-un fel, m-as

fi predat, și am lăsat ploaia să mă îmbibe și să mă limpezească.

În noaptea aceea am dormit iar pe canapea, sub păturile lui Ruby-Alice. Doi dintre căței mi s-au întins la picioare, alți doi s-au ghemuit pe

duşumea, aproape de mine, într-o felie albă tăiată de lumina lunii. Cel mai în vârstă lipsea de mai multe zile, rătăcit, înhătat de vreun coiot ori doar retras undeva

>

într-un ungher să moară, cum fac câinii bătrâni. M-am întrebat ce emoții ar fi trăit Ruby-Alice și am încercat să mă pun în pielea ei, arătând un stoicism la fel de tăcut în privința lighioanelor pierdute ca și în toate celelalte. Mi-am amintit apoi de puiul bălțat pe care îl salvase Wil cu mâinile-i fermecate, întrebându-mă ce se alesese de el, apoi, fără veste, absurd, a pornit să mă roadă întristarea pentru cățelul la care nu mă mai gândisem de ani. Am strâns la piept păturile și am plâns în vreme ce razele lunii urcau agale dinspre podea peste tot corpul meu. Când au ajuns la față, am închis ochii de la lumină și mi-am domolit suspinele, știind că lacrimile nu erau de fapt pentru cățeluș.

În noaptea aceea am visat că umblu pe un drum lung și lat, cu un bebeluș înfășat în brațe. Brațul meu stâng îl ținea de sub fundulețul căptușit, mâna dreaptă îi sprijinea spinarea, iar creștetul mățâsos i-l cuprindeam în palma adusă lângă umăr. Răsuflarea lui îmi gâdila gâtul ca un puf. Știam că trebuia să duc undeva copilul, că viața îi depindea de sosirea în locul

respectiv, însă, grăbindu-mă să ajung la destinație, habar n-aveam încotro să mă îndrept. Mă năpusteam frenetică spre un loc ce nu exista nicăieri. Deodată, picioarele au început să-mi alunece. M-am uitat peste ghemotoc, să-mi cercetez următorul pas grijuliu, și am descoperit: călcam pe nimic. Țărâna de sub tălpi, pământul ce-ar fi trebuit să fie sigur, solid, se făcuse cavernos, golit întru totul de lumină și substanță. Inima îmi bubuia.

Trebuia să-mi urmez drumul. Am pășit cu codeală, pe o pojghiță de gheață parcă, temându-mă că nu-mi va suporta greutatea, dar știind că trebuie, strângând mai bine în brațe copilul, care era încrezător că nu voi cădea. Și apoi am alunecat și neam dus împreună de-a berbeleacul în beznă fără fund. Rotindu-mă și cufundându-mă, m-am agățat de el din toate puterile. Însă forța care îl absorbea era prea tare. M-am trezit tresărind chiar când era smuls din brațele mele.

Am sărit ca arsă de pe sofa, asudată și tremurând, și am început să dau ocoluri prin casă. Îl visasem și altădată pe Copilul Albastru, firește, de zeci de ori în toți acei ani, însă rareori cu asemenea groază. Nimicul din vis mă zguduise la fel de mult ca faptul că-i dădusem drumul.

Mi-am tras geaca peste cămașa de noapte. Când am pășit în bătătură, făpturile nopții au amuțit. Aerul răcoros era îmbibat de izul pământului jilav. O semilună strălucitoare se înclina spre pantele de la apus. Am stat așa o vreme, privind cu luare-aminte la peisajul umbrit. Nu pricepusem, întâlnindu-l pentru prima oară pe Wil, de ce proclamase el că un loc e la fel ca altul. Nu crezusem că gândește așa nici când o spusese, după cum n-o credeam nici acum. Acum însă înțelegeam ce voise să zică: atunci când nu esti binevenit niciunde, totul devine un fel de nicăieri, pământul întreg e la fel de nesigur ca în visul meu înfricoșător.

În vreme ce vârful lunii dispărea dincolo de zare și cerul se făcea negru și spuzit cu stele, am îngenunchat în iarba umedă și am cerut pământului binecuvântarea. Voiam să-mi clădesc un cămin acolo, pentru mine și pentru pomi. Am făgăduit în schimb că voi iubi și îngriji palma aceea de loc până la capătul zilelor mele. Dorind un răspuns de vreun fel sau altul, am adăugat iute cererii mele ceea ce voiam mai mult decât orice, însă nu-mi îngăduisem niciodată să admit: că dacă, printr-o minunată întorsătură a sorții, copilul meu s-ar fi întors la mine, pământul și cu mine l-am fi putut hrăni și crește împreună, l-am fi putut învăța că un loc nu e la fel ca

oricare altul, că în crâmpeliul acela din lumea largă și de neștiut eram socotiți neamuri bune.

Sunetele nopții, domolite de la pașii mei în întuneric, au început să se audă iar – cântec de greiere și țârâit de lăcustă, brotacii orăcăind din stufărișul ud, țipătul găunos al unei bufnițe, departe – și, stând așa în picioare, am luat corul drept o acceptare a ofertei mele sau, măcar, credeam, o posibilitate a acceptării.

O bătaie puternică în ușă, stârnind lătratul câinilor, m-a făcut să sar dintr-un somn adânc. Mi-a trebuit un moment să mă ridic buimacă de pe sofa și să localizez ușa din față. Nu pusesem încă vreo oglindă pe perete, dar firește că, după noaptea frământată de dinainte, arătam mototolită. M-am frecat la ochii umflați de somn și mi-am priponit într-o agrafă părul înaintea să mă apropiu de ușă, după care, dându-mi seama că eram încă în cămașă de noapte, cu două pete uscate de iarbă pe genunchi, m-am întors din cale și m-am îmbrăcat în pripă cu pantalonii și puloverul lepădate pe dușumea cu o seară în urmă. Când am deschis usa, soarele lucitor

> *

al dimineții m-a izbit ca o pocnitoare. M-am uitat cu tresărire și ochi mijiți la umbra înaltă de pe verandă.

- Donșoara Nash? a zis o voce de bariton pe care am recunoscut-o drept a agentului imobiliar cu care discutasem la telefon și semnasem actele prin corespondență, fără să ne fi văzut vreodată față în față.

>
- Da, am hârâit.

- Ed Cooper, a zis făcând un pas spre mine și întinzând mâna. Agentul dumitale imobiliar. îmi pare nespus de rău. Te-am trezit cumva?

Din ce știam eu, la țară nu-i ușor să găsești pe cineva dormind după șase dimineața. Acum, după cum arăta soarele, trecuse binișor de nouă. Am dat să mă scuz, să-mi justific aspectul dezordonat, însă ochii lui albastru-deschis erau indulgenți și defel preocupați, așa că am decis să-l invit la o cafea.

- Nu-ți trebuie paturile lăsate de domnul Harding? a întrebat trecând pe lângă canapeaua înțesată de pături și perne, peste care trona cămașa mea de noapte murdară.

- Nu încă.

A chicotit de parcă n-ar fi fost tocmai sigur ce voiam să zic, dar mă găsea simpatică.

Am pus ceainicul pe foc și m-am scuzat pentru lipsa scaunelor. A dat din umeri, s-a rezemat de peretele bucătăriei și a întrebat cum mă

descurc. Purta o cămașă cu guler alb, pantaloni negri și ciocate negre care-și pierduseră lustrul. Părul mai mult cărunt nu i se potrivea cu chipul și purtările tinerești. Ceasul de la mână și verigheta erau din același aur sclipitor ca și cele două stilouri vârâte în buzunarul de la piept.

- Mă descurc binișor, am răspuns cam cu jumătate de gură.

- Păi, stii doar, îți ia o târă să te stabilești într-un

loc nou, m-a îmbărbătat el. Ce întrebări ai în minte?

- Ar fi câteva, am spus în vreme ce puneam cafea instant, cu lingura, în două căni albe. Mă întrebam ce-i cu oamenii care au vândut locul ăsta. De ce au plecat?

- Of, e o tăărășenie tristă, chiar așa, a zis clătinând din cap. Erau oameni buni. Creșteau mere de soi. Ceva porumb dulce. Dar după aia, ce să vezi, au fost păliți rău de tot. Băiatul le-a murit în război, după aia fata lor a fugit cu un rânđaș mexican, și mai ții minte seceta din '49? Domnul Harding s-a apucat de băut cam pe-atunci. Au pierdut cam totu' în anul ăla. Pomii s-au veștejit și s-au uscat.

Ed mi-a mai spus că domnul Harding încercase după aceea să lucreze la o mină de cărbuni de pe vale, în Somerset. Și că îl omorâse un atac de

inimă, în adâncul minei. Doamna Harding se făcuse chelneriță la bistrou și lucrase un timp la casa de marcat de la Hays, dar tot nu-și putuse plăti cheltuielile.

- Lila o cheamă, a zis Ed. Cea mai de treabă femeie din câte ai cunoscut vreodată.

Am turnat apă clocotită în căni, am amestecat și i- am întins una. A acceptat-o cu o înclinare din bărbie.

- Si cum e cu terenul? am întrebat.

> ^
- A, păi, s-a umplut de gunoaie și bălării. Îți închipui? Prin părțile astea? Poate că ar fi izbutit să-l salveze dacă-i purtau de grijă o țară sau cereau ajutor. Savantul ăsta... prietenul matale, profesorul? A naibii chestie. M-a sunat tocmai în ziua în care mi-a intrat Lila Harding în birou, cu lacrimi în ochi,

si-a zis că-i musai să vândă tot.

>
Am luat amândoi un moment de respiro și am sorbit din căni.

- E lucru bun, bun de tot ce-ati făcut aici

dumneata și profesorul, a zis schițând un gest spre fereastră.

Am zâmbit politicoasă și am replicat:

- O să fac tot ce pot. Dacă pământul mă vrea.

- Ehei, alde Harding n-au fost primii scoși din joc de supărări și de vremea

schimbătoare. Vă doresc dumitale și
piersicilor dumitale o soartă mai bună.

- Să ridicăm paharul pentru asta,
am zis.

Ne-am ciocnit cu clinchet cănile și
m-am întrebat

>
în ce zi oare, în care ceas norocul
familiei Harding începuse să scapete
și dacă al meu, după atâta zbatere și
chin, nu începea să se schimbe. M-am
văzut căzută în genunchi în iarba udă,
în toiul nopții, cerând o șansă.

Ed a continuat cu amănunte despre
orășel și împrejurimi, dintre care unele
nu mă interesau nicicum, precum
bârfele despre vecini, unde puteam
găsi chiftelele cele mai bune sau unde
să dau de

bărbați buni de însurat. Alte informații
s-au dovedit

»
însă valoroase – de unde venea și
unde se ducea

»
calea ferată; unde se găseau cele mai
bune puncte de desfacere pentru
zarzavaturi și piețele țărănești din
zilele de marți; ce instalator să
tocmesc ca să-mi dreagă conductele
de irigații, ce mecanic putea repara
tractorul vechi care ruginea în spatele
șurii și pe cine să sun dacă mi se
înfunda canalul de scurgere cu
rămășițe aduse de ploile primăverii ori
dacă seca toamna.

- Râul de colo alimentează canalul meu, am spus, dându-mi seama că era pentru întâia oară când revendicam ceva acolo. Îi zice Brațul Nordic?

>

A dat din cap că așa era.

- Al cui brat nordic, mai exact?

- Păi, brațul nordic al râului Gunnison, altfel cum?

- Gunnison?

Nu mi-a venit a crede urechilor.

- Sigur. Imediat ce Gunnisonu' trece prin Canionul Negru, Brațul Nordic se întâlnește cu el la Platoul lui Roger, a zis închipuind un V din podul palmelor ca să ilustreze confluența și arătând apoi cu degetul spre sud. La vreo cînșpe mile mai la vale. A chicotit apoi: Ehei, da' tot apele alea ale Gunnisonului trec mai întâi prin lola. Așa că le știi bine.

- Da, le stiu, am încuviintat.

7

y

7 »

Cuvintele lui se voiseră reconfortante și le-am acceptat ca atare, deși simțămintele față de Gunnison îmi deveniseră la fel de turbulente precum râul însuși. Mi-am zugrăvit în minte traseul albiei, de la izvoarele de sus, din Almont, de unde mânau odată cirezile Seth și cu tata; prin orașelul Gunnison, prin lola și locul meu de baștină; dincolo de unirea cu pârâul Big Blue, în care încă

îmi curgeau lacrimile pentru bebeluș;
săpa apoi prin Canionul Negru,
tragicul mormânt al dragului meu Wil.
Bucata aceea de râu vijelios îmi
spunea povestea. Îmi erau dragi
undele lui șerpuitoare, dar totodată
mi-era ciudă pe ele, și mă uluia
descoperirea că mă urmase până aici.

Ed a terminat cafeaua și a pus cana
pe blatul din bucătărie. Cât l-am
condus la ușă și a pășit în soare mi-a
zis să țin aproape. Și că pe nevastă-sa
o chema Zelda și că tare i-ar fi plăcut
s-o cunosc.

- Alde Walker se mută și vând ce-i
de prisos, sâmbăta asta, uite colo, la
drumu' din Valea Seacă, a zis
arătându-mi cu brațul de pe verandă.
la-ți o

mobilă-două si mai zăbovește nițel,
donsoară Nash.

» » > 7 »

Făcând prietenește cu ochiul, a
adăugat: N-ai grijă. Alde Walker nu-s
altă istorie tristă. Au venit de la
oras si vor să se-ntoarcă. Dă-ti seama.

>>>

- Dă-ți seama, am răspuns ca un
ecou, zâmbind.

Pe când strângeam păturile roz de
pe sofa, m-am
gândit la ce spusese Ed despre
existențele complicate care-și
avuseseră sălaș în casa asta veche. M-
am gândit la Harding-fiul care

părăsise pacea fermei pentru iadul războiului, apoi la fata care-și luase tălpășița cu, puteam presupune doar, o iubire interzisă. Eram sigură că în amintire băiatul rămăsese un erou, iar fata, o nelegiuită, însă aceeași cutezanță nebună de a ieși pe ușa asta îi mânase pe amândoi altundeva. M-am gândit la domnul Harding, amorțindu-și cu băutură durerea, și la Lila

Harding, cu inima tot mai frântă zi după zi. Și am chibzuit la cum nu-mi găseam liniștea de când sosisem acolo și la cât de mult semănăm cu Ruby- Alice așa, dormind pe sofa noapte de noapte.

În momentul acela, o decizie s-a cristalizat brusc dinaintea mea. Am luat păturile, am apucat-o pe scări spre etaj și le-am pus pe un raft al debaralei din hol. M-am îmbăiat apoi, am tras o rochie decentă pe mine și m-am suit în bătrâna camionetă. Am condus

până la Hays Varieties și, pentru prima oară în viață, mi-am cumpărat așternuturi de pat noi-nouțe.

La întoarcere am ales dormitorul de la etaj care dădea spre livadă. Am întins pe patul cel lat cearșafurile noi, scrobite, o pătură de bumbac albastră precum cerul și o cuvertură asortată pe care îmi luase jumătate de ceas s-o

aleg. Am pus fețe albe celor patru perne dolofane pe care le cumpărasem ca extravaganță finală și le-am sprijinit de căpătâiul de stejar. M-am dat înapoi și mi-am admirat noua odaie. Lui Wil îi plăcuse să glumească zicând că numele meu e potrivit pentru o regină. I-am spus, cu un zâmbet, să se uite acum, că am un dormitor pe măsură. Așezată pe marginea saltelei, mi-am aruncat ochii pe fereastră. Pomii mei gata să înverzească se înșiruiau în rânduri strânse, perfecte. Dincolo de ei vedeam până departe, la gardul cu sârmă ghimpată și poarta de metal argintiu care marca partea din spate a pământului meu, apoi, și mai departe, la iarba care sta să se ivească pe pajiștea unui vecin și la depărtatul Braț Nordic, lucind, umflat de zăpada topită pe culmi.

Am cumpărat mobilă de la vânzarea recomandată de Ed Cooper și am aranjat-o după plac. Am ales niște pânză imprimată cu inflorescențe galbene și

mărunte de floarea-soarelui și din ea am cusut

»

perdele pentru bucătărie și dormitor. Am retezat și ultimul mugure din pomi și i-am stropit și hrănit, sporindu-mi, pe parcurs, credința.

Am început să conduc săptămânal pe lângă albia Brațului Nordic, până la

confluența cu Gunnison de la Platoul
lui Roger. O apucam pe potecă,
printre tufe de perie-mare, flori de
câmp și sălcii, apoi îmi scoteam din
picioare pantofii, îmi suflecăm
nădragii și mă avântam în apele reci și
învolburate, oprindu- mă în locul exact
în care se contopeau cele două râuri.
Mugetul întâlnirii îneca orice alt sunet
în afara străvechii lor conversații.
Incârligam degetele de la picioare
peste pietrele alunecoase de
dedesubt, mă

balansam contra curentului, cu ochii
închiși, și

⁷ > ⁷ >

ascultam. N-aș putea spune exact ce
mi-au vorbit acele ape translucide.
Știu doar că tot ce mi-au spus era
adevărat.

^A
Într-o zi, pe la finele verii aceluia an,
m-am așezat pe mal în dreptul
confluenței, lăsându-mi picioarele să
se încălzească la soare. Wil mă
îndemnase adesea să mă întind cu
spatele la pământ și nu doar să mă
așez, ca să-mi simt trupul întreg
lipindu-se de sol și

să mă uit către cer, și în ziua aceea i-
am urmat sfatul

⁷ >

doar din plăcerea de a absorbi lumea.
Mi se părea că pot simți vibrațiile
râurilor, pietrele, cerul de un azuriu

perfect și insectele harnice. Când m-am ridicat în capul oaselor m-am simțit întărită și sigură. Am făcut cale-ntoarsă pe potecă și m-am suit în camionetă. Până să-mi dau pe deplin seama ce fac, m-am trezit în drum spre Iola. Nu eram tocmai sigură ce chestiuni neterminate mă împingeau într- acolo, până ce kilometrii de tufe de perie-mare miau deschis drum spre Valea Gunnisonului și mi-am dat seama că nu spre casă mă îndreptam.

Am făcut în schimb dreapta de pe Autostrada 50 pe drumul de pietriș paralel cu pâraul Big Blue. Camioneta a urcat gemând dealul pe care mă împleticisem cândva, femeie tânără, flămândă și buimacă. Mă întorceam, pentru prima oară, în locul în care îmi lăsasem din brațe copilul. Nu știu ce credeam că voi găsi acolo. Nimicnicia, cel mai probabil, crâncena pustiire a locului în care jinduiam să mă aștepte el, totodată conștientă, firește, că nu-l voi găsi.

Voiam să-i spun că acum eram gata pentru el. Să-i spun că știam ce e durerea strămutării și cât îmi părea de rău – cât de profund, de nerostit, de adânc regretam – că îl lepădasem în seama altora, că nu găsisem o altă cale de a-l salva.

Porțiunea pietruită a dat într-un drumeag îngust de pământ bătătorit, mai lung și mai abrupt decât îmi

aminteam, care se ridica dintre tufele de perie- mare și stejarii pitici și se curba prin codrul des. Mi s-a curmat răsuflarea în piept când am recunoscut luminișul. Am oprit mașina în locul unde fusese parcat odinioară automobilul negru și lung și am pus piciorul pe același pământ pe care îmi strânsesem pentru ultima oară bebelușul în brațe. Cu palmele peste inimă de parcă aș fi vrut s-o păstrez în piept, am străbătut luminișul până la bușteanul unde încă o vedeam limpede, cu ochii minții, pe femeie alăptându-și pruncul. Graurii pălăvrăgeau pe aceeași creangă groasă de pin galben unde se cocoțaseră cele două coțofene gureșe, deasupra capului soțului ei, învăluit de rotocoalele fumului de țigară. Arborele cuprindea în umbra-i încăpătoare locul picnicului lor, cândva răsfirat pe o pătură roșie. M-am așezat pe buștean, în locul celeilalte mămică, și am plâns.

Pot asemăna emoțiile de care am avut parte în ziua aceea cu cele ale nașterii însesi, animalitatea

>>'

deplină, propulsia crudă în ceva care depășea în așa măsură alegerea și rațiunea, încât suspinele mele au sporit, devenind urlete spasmodice. M-am cuprins cu brațele peste burtă și m-am îndoit de șale, ocrotind greutatea lăuntrică de nenumit pe

care nici o jelanie de pe lume n-o putea înlătura, caverna pe care nimic în afara lui n-ar fi putut să o umple. Am tras lacomă în piept aerul răcoros de munte, încercând parcă să simt gustul Copilului Albastru, și, când plânsul mi s-a domolit în cele din urmă, am închis ochii și am ascultat de parcă l-aș fi auzit în pădurea silențioasă.

Bolovanul pe care cealaltă mamă îmi lăsase piersica se ridica la marginea luminișului. Nu aducea cu celelalte pietroaie din jur – nu era rotund și gălbui, ci colțuros, de nuanța bronzului, cu trei dungi negre care-i brăzdau fața ca niște urme de gheare. Părea să se fi despicat în două și cealaltă parte să fi fost dusă de trecerea secolelor. Din toate la câte stătuse martor bolovanul, vizitele mele aici nu însemnaseră mai mult decât un strop de ploaie. Si totuși stânca se înălța atât ca monument, cât și ca

ancoră, probă tangibilă că cele întâmplare acolo în vara anului 1949 nu fuseseră doar un vis.

M-am apropiat șovăielnic, fără să știu pentru ce, de pietroi. Pe partea aplatizată de deasupra, la nivelul pieptului meu, nu avea nimic în afara unor ace arămii de pin și a unei pietre rotunde, netede. Am luat piatra și am cuprins-o în palmă, amintindu-mi de

piersica aceea. M-am lipit cu spatele de rocă și m-am uitat în jur. Flori purpurii de răscoage luceau în lumina după-amiezii. Păsările cântătoare care fugiseră speriate de plânsul meu se întorseseră pe crengile de deasupra. M-am uitat în jos și am văzut o piatră netedă, aidoma cu cea din palmă, și m-am aplecat să mi-o însușesc. Mai era una, în glodul jilav de alături, și am cules-o și pe aceea.

Atunci am hotărât: aveam să adun șase pietre netede și să le așez peste bolovan, una pentru fiecare an de la nașterea copilului meu. Vara următoare aveam să mă întorc și să mai pun o piatră, și în vara de după și tot așa. În felul ăsta aveam să clădesc un fel de monument, un loc în care să-l simt, un altar pe care să ofer un prinos simplu de binecuvântare, de ziua nașterii fiului meu.

M-am rugat ca anii aceștia să fi fost blânzi cu el și am aranjat cele șase pietre, una după alta, într-un cerc perfect.

NOUĂSPREZECE

1955-1962

Toamna lumina cade altfel pe geam decât în orice vreme din an. Era adevărat pentru ferma din Iola și la fel de adevărat în noul meu cămin. Oricare ar fi fost afară temperatura ori culoarea frunzelor,

toamna începea mereu cu o primă atingere a razelor de pervazul ferestrei din miazăzi. Dincolo de furișarea piezișă a luminii, toamna lui 1955 a fost altfel decât tot ce stiussem vreodată. Nu

> erau piersici pârguite care să aștepte în ram să fie culese. Nici un termometru nu necesita

^ monitorizare atentă. îngrijorările privitoare la brumă, coșuri răsturnate, fructe lovite sau lipsa argaților nu mă țineau nedormită în miez de noapte. Mă îngrijeam negreșit de pomi în zori și pe seară, însă aveau nevoie de foarte puține în afara răbdării mele. Nu-mi mai simțisem atât de libere și lungi zilele din începutul acela de vară, în coliba de pe munte, când învățasem întâi să mă încred în ore și nu doar să le umplu.

În acea primă și încăpătoare toamnă în Paonia mi- am făcut obiceiul ca, după ce isprăveam cu puținele corvezi de la fermă, să hoinăresc pe malul Brațului Nordic și să-i învăț meandrele. Pietre rotunde și

y negre scoteau spinări ca de țestoasă adormită prin undele puțin adânci, și săream adesea din piatră în piatră, oprindu-mă în mijlocul râului domol curgător ca să mă uit cum se

pregăteau împrejurimile de iarnă.
Păstrăvii-curcubeu se hrăneau cu
larve de efemere în bulboane bătute
de soare; papuri cafenii, dolofane, își
întindeau capetele pe deasupra
fustelor lungi, aurii, gata să
plesnească; întinderi de flori uscățive
de câmp își slobozeau în fel și chip
semințele; deasupra a tot și toate, ulii
cu coadă roșie și vânturei cu aripi
albastre vânau, iar găștele de Canada
migrau în V-uri lungi, simetrice.
Câteodată lăsam râul în urmă și mă
duceam cu

^y
camioneta până pe Platoul Lamborn,
în codru, doar ca să mă opresc în sita
de lumină a frunzișului și să absorb
totul – izurile fetide, de mușchi jilav și
de pin, zumzetele, ciripitul și
chemările dimprejur. Îmi clădeam zi
după zi o viață după cum voiam, și era
o viață bună. Știam ce-mi lipsea, însă
prețuiam totodată și ce aveam.

^y
Toamna a alunecat într-o iarnă
blândă și însorită,

^y
cu doar îndeajuns de multă zăpadă
cât să fie plăcut, însă nu atât cât să
devină împovărător. Am adunat
câteva scaune desperecheate pentru
masa lungă de pin pe care mi-o lăsase
familia Harding. Verzișor și ai lui erau
obișnuiți la masa mea, la fel Ed
Cooper și soția lui, Zelda, o blondă
efervescentă, cu bijuterii multicolore,
care negreșit aducea pâine de la

brutărie, o conversație simpatică și câte un musafir ori doi în plus, în încercarea deloc subtilă de a mă da pe brazdă. În acel an, pentru prima oară, Ed și Zelda m-au invitat la masa de Crăciun. Rubedenii zurlii din susul și din josul văii ni s-au alăturat în casa lor înaltă în stil victorian din orășel, și sunt sigură că n- am mai râs în viața mea atât într-o singură zi. În ianuarie, încă o familie s-a mutat în târg, mai jos pe

sosea, si-si trimiteau adesea băiatul la mine să

>'>>

împrumute câte ceva – o ceașcă de zahăr, vreo unealtă ori vreun bec, cum e între vecini. Gospodina casei era prea sfioasă ori ocupată, socot, ca să vină chiar ea, însă fiul, Carlos, se arătase plăcut la fire, curios și exact de vârsta Copilului Albastru. Îi dădeam ce-mi cerea, cu o prăjiturică pe deasupra, și vorbeam tot soiul de năstrușnicii câtă vreme îl

y

convingeam să zăbovească. La plecare, în timp ce mă uitam după el de pe verandă – mai oprindu-se în bătătură să se joace cu câinii, să facă un bulgăre de zăpadă, zâmbitor, mucos și cu obrații roșii, cu părul drept și negru ițindu-i-se de pe sub căciula de lână cu moț, așa cum mi-l închipuiam și pe fiul meu –, nu mă puteam opri să nu-mi imaginez că puștiul bine înfofolit e al meu. De

atunci încolo, Carlos avea să devină unitate de măsură pentru cât creștea băiatul meu.

La ivirea primăverii anului 1956 lumea era prea ocupată pe la ferme ca să mai stea la taclale. M-am conformat cu bucurie ritmului cotidian al muncii pe când pământul meu se dezmoțea din iarnă. De două ori mai mulți muguri de piersică decât în primăvara de dinainte s-au ivit în chip de promisiuni dolofane, lucitoare. Mugurii râvneau – și eu împreună cu ei – să fie lăsați să se facă mari. Verzișor însă mă povățuise să le mai las un an de odihnă, așa că iarăși am petrecut săptămâni retezând la muguri. Corvoda mi s-a părut mult mai puțin supărătoare decât data trecută, fiindcă aveam dovezi acum că metodele lui Verzișor funcționau și că

>>>

tuturor ne trebuia mai mult timp. Am pus îngrășămintele, am curățat, am plivit și-am așteptat. Mi-am plantat verdețuri în grădină, am reparat conductele de apă, am curățat șanțurile și am studiat nuanțele noului meu lot agricol, ajungând să-l cunosc ca în palmă.

În acea vară m-am întors în lumină și am așezat o a șaptea piatră în cercul de pe stâncă, rostind o binecuvântare pentru fiul meu. Și asta mi s-a părut mai puțin chinător decât

În anul de dinainte. M-am așezat pe
buștean, sub cântecul păsărilor și
coroana pinului, și i-am spus că acum
clădeam un loc nou pentru noi, dacă
un loc nou îi trebuia. Și am vorbit
și cu ea, cu cealaltă mamă. I-am
multumit

> 7 *

întrebându-mă cu glas tare pe unde
se afla, împreună cu fiul meu.

Memoria mea pierde șirul
amănuntelor din anii care s-au scurs
după aceea. Necazurile au venit și s-
au dus, cum e felul necazurilor. Cățeii
lui Ruby- Alice au murit ori au dispărut
unul după altul. În primii doi ani, mai
toată recolta de piersici am aruncat-o
în troaca porcilor. M-am războit cu
bruma, cu seceta, cu dăunătorii, cu
echipamentul uzat, cu singurătatea și
câte alte încercări. Însă nu mă
plângeam de viață. Glia cea nouă
alesese să mă păstreze și îi
răspundeam cu toată grija și
hotărârea pe care o merita o
asemenea onoare. Paonia și Valea
Brațului Nordic mă cuprindeau în
ritmul lor alinător și-mi potoleau
îndurerarea. Toamnele veneau cu zile
de făcut conserve și ore lungi de
ajutor dat vecinilor; soseau apoi ierni
domoale cu mâncare bună, timp
pentru citit, ninsori, sărbători
petrecute cu cei doi Cooper;
primăvara se arăta cu munci,
minunare și puzderie de fructe pe

ramuri la mai toate fermele. Cel mai bine țin minte verile lungi, dogoritoare, îngrijirea livezii, plimbările pe mal de râu și întoarcerile în luminiș, în fiecare august, să mai pun câte o piatră. Apoi, într-un târziu, slavă cerului, după mai mulți ani de așteptare, am avut acea primă recoltă bogată de piersici Nash de la fiecă pom transplantat, urmată vară după vară de roade aidoma.

Și nu că nu m-aș fi gândit la lola în acei ani. Ed Cooper mă ținea la curent cu ce crâmpie se auzeau despre planurile lacului de acumulare, până ce și-a pierdut interesul pentru proiectul atât de lung și de complicat și n-a mai adus vorba despre el deloc. În fiecare lună august, după ce plecam din luminiș, mă opream la răscrucea dintre drumul de pietriș și Autostrada 50, știind că n-am decât să virez la dreapta, să urmez albia râului Gunnison și calea ferată ruginită ca să trec pe lângă ce lăsasem în urmă în lola. Numai că de fiecare dată alegeam să cotesc la stânga, spre căminul meu de acum, ferindu-mi privirea de betoane, de macaralele și buldozerele care mâncau din vale în dreptul tot mai impozantului baraj, recunoscătoare să văd că râul Gunnison curgea încă nestingherit.

Într-o zi răcoroasă și înnorată de iunie din 1962, mi-am terminat

treburile prin gospodărie, am ieșit în oraș cu mașina să-mi cumpăr ceva provizii și apoi, deși mi se părea o nerozie să plătesc pentru cafea dacă mi-o puteam face acasă mai bună, am încuviințat să mă văd cu Zelda Cooper la The Diner. Conversația cu Zelda era întotdeauna interesantă și

distractivă. Era isteată, citită, sigură pe ea și mă făcea des să râd. O bănuiam a fi sursa de proveniență a burlacilor care de-a lungul anilor îmi bătuseră la ușă și, cu toate că bărbații ăștia nu mă

interesau, mă simțeam recunoscătoare știind că

Zelda se gândește la binele meu. Dacă nu puneam la socoteală strania legătură cu Ruby-Alice, Zelda îmi era, de fapt, prima prietenă din viață.

În ziua aceea purta pantaloni strâmți de culoarea limetei și o cămașă cu dungi portocalii și roz. Părul blond oxigenat izbucnea dintr-o legătură verde și se sfârșea în cârlionți ondulați cu placa, dați pe după cerceii cu strasuri oranj. Pe lângă ea, ceilalți mușterii – inclusiv eu, cu rochia veche de bumbac și

cosițele șatene fără luciu – păreau să nu-și dea seama că anii șaizeci erau printre noi. Încercasem să mă văd îmbrăcată ca Zelda Cooper și nu izbutisem nici în închipuire. Odată îi

mărturisisem Zeldei că până și modestul bulevard din orășel mi se păruse prea cu nasul pe sus când pusesem piciorul întâi în Paonia, iar ea își azvârlise pe spate capul și nechezase ca un ponei.

Ospătărița ne-a adus cafelele și două felii de tartă cu streusel. Zelda s-a pus pe bârfit, eu, pe ascultat. Fluturând din degete, m-a întrebat dacă îmi place culoarea unghiilor ei.

- Îi zice Albastru Rușinos, a gângurit zâmbind cu prefăcută timiditate.

- Aa, păi, îți vine ca turnat, am glumit de parcă înțepăturile prietenoase mi-ar fi fost o a doua natură, făcând-o să pufnească în râs ca o școlăriță.

Felul ei degajat de a fi mă trezea adesea la conștiința faptului că îmi petrecusem o mai lungă bucată de viață printre pomii fructiferi decât printre oameni. Dacă o mai zbârceam conversațional, Zelda, slavă cerului, nu se plângea niciodată.

A continuat să zică despre oja ceva, în vreme ce eu aruncam priviri spre o masă vecină. Fermierul de acolo își despăturise exemplarul din *Delta County Independent* și și-l apropiase de față, fără îndoială pe post de barieră contra flecărelilor noastre. Titlul de pe pagina întâi era scris cu litere negre și mari: „BUN-RĂMAS IOLA, SAPINERO CEBOLLA –

LOCALITĂȚILE DE PE PANTA SUDICĂ, EVACUATE PENTRU NOUL LAC DE ACUMULARE”.

Mi-a căzut fața. Zelda m-a cercetat îngrijorată cu privirea. Am arătat spre titlu și am încercat să-i lămuresc ce înseamnă pentru mine.

- Păi, dulceață, a zis nu fără blândețe, știai de ceva

ani c-o să se întâmple.

Am încuviințat fără o vorbă. Avea dreptate. Numai că nu crezusem până în clipa aceea că orășelele puteau cu adevărat fi radiate de pe hartă, de pe propriul pământ, că localnicii puteau fi alungați,

căminele și acareturile, arse și inundate. Eu mă

strămutasem, dar ce se alesese de ceilalți? Până și

soarta lui Seth mă preocupa. Dacă izbutise să rămână la fermă până atunci, unde s-ar fi putut duce de-acum, fără bani, fără puterea de a-și reveni, fără noimă? L-am văzut cu ochii minții pe vecinii cu care crescusem încărcându-și în camioane ce aveau, mânându-și turmele la loc sigur, către răsărit de Gunnison, adunându-și în remorci caii, pui și porcii. Evacuarea dura probabil de luni întregi, și eu nu ajunsesem niciodată cu mașina pe acolo.

- Ți se frânge inima, absolut. Zelda a sorbit din cafea și a mușcat din tartă, adăugând: Dar ce naiba, nimic nou. Gândește-te la Ute.

»

Candoarea ei m-a luat pe nepusă masă. Majoritatea cunoscuților aveau tendința să se gândească la nativii Ute cu dispreț, dezgust ori, mai adesea, deloc.

A continuat:

- Adică, stăm aici numai fiindcă i-au alungat pe ei de pe pământul ăsta, pe care ne place să-l numim al nostru. Nu e un lucru mai puțin adevărat doar fiindcă lumea îl ignoră.

Wil nu-mi spusese niciodată din care trib anume se trăgea, iar eu fusesem prea sfioasă și ignorantă să-l întreb, însă mi-a venit să-i replic Zeldei că da, mă gândisem la tragicul tratament aplicat populațiilor băștinașe mai mult decât i-ar fi venit a crede.

- Nu spun că-i aceeași chestie. Zic doar că guvernul, al naibii, face ce are chef, iar lumea suferă. Și nu învățăm din istorie nici cât negru sub unghie.

Mai departe a adus în discuție chestiuni politice pe care nu le înțelegeam pe deplin, însă eram conștientă că ar fi trebuit să le știu, deși în clipa aceea nu dădeam pe ele o para găurită.

- Uite la ce-ncepe Kennedy în Vietman, zicea acum Zelda. Ascultă-

mă bine, o să se transforme într-un
tămbălău de zile mari.

N-o mai ascultam, mintea îmi
rătăcea iarăși la Wil, la obârșia lui, la
cum nimerise în școala aceea din
Albuquerque. Și de ce, odată ce
izbutise să fugă, nu se întorsese
acasă.

M-am mai gândit și la pruncul meu,
într-un chip nou și tulburător. Știam,
văzându-l pe Carlos, că fiul meu se
transforma într-un adolescent deșirat,
având

^y
cu siguranță acea nuanță delicioasă a
pielii de la tatăl lui și nedumeriri că nu
arată ca restul familiei.

^y
Se întreba oare dacă acela îi era locul?
Si dacă da,

^y
asta din pricină că cealaltă mămică îi
dezvăluise adevărul abandonului, ori
fiindcă ducea, în miezul celulelor sale,
o nepământeală amintire a dislocării?
M-am întrebat dacă vreuna dintre
relele astea avea să se lecuiască în el
ori dacă, pur și simplu, tăiau prea în
adânc.

Chelnerița ne-a umplut iarăși cănile.
Zelda și-a luat un moment să-i
mulțumească, apoi s-a lansat iarăși cu
Vietnamul. În momentul acela n-
aveam

^y
habar pe unde-i Vietnamul sau de ce o
preocupa atât»

- Ai zice că, la câți flăcăi de ispravă am pierdut în război, oamenii o să fie mai îngrijorați de viitor.

Doi agricultori bătrâni, așezați la geam, i-au aruncat uitături dezaprobatore, de parcă războiul n-ar fi fost al ei ca să-l pună în discuție.

- Dar tu? a zis în șoaptă, aplecându-se spre mine. Ai pierdut pe careva, când cu războiul?

Spusese „războiul” de parcă unul singur fusese. Știam însă la ce se referă.

y
- Unchiul meu, am zis, ceea ce era oarecum adevărat. Si fratele lui.

y
N-am mai adăugat că-mi fusese luat Wil și apoi îmi pierdusem copilașul într-un soi de război fără nume.

- Și unchiu-meu, a zis ea, părând o clipă melancolică, însă alungând pe loc starea. Dar destul cu asta. Pe Eddie l-ar trece bâtul dacă m-ar auzi că

y
iar vorbesc de politică. Zice că-și pierde clienții de la ea.

Și-a dat ochii peste cap și a schimbat subiectul, apucându-se să-mi povestească versiunea cinematografică a cărții *Să ucizi o pasăre căutătoare* și încredințându-mă că nu trebuia să scap filmul, încă rula la Paradis. Avea să vină cu mine, să-l mai vadă o dată.

I-am răspuns că citisem cartea și nu voiam s-o stric cu filmul. Adevărul e că titlul acela de ziar încă se holba la mine, și, cu toată discuția noastră despre strămutări, nedreptate și război, n-aș mai fi suportat un adaos de mâhnire.

La ieșire am luat un ziar din teanc și am lăsat să

cadă un bănuț în borcan. Zeldei îi plăcea să strângă în brațe, mie nu tocmai, însă nu m-a stânjenit îmbrățișarea ei de despărțire, mai lungă ca de obicei.

M-am suit în camioneta parcată pe Grand Avenue și am citit articolul din *Independent*. Reieșea că localitățile fuseseră evacuate în vederea punerii în funcțiune a barajului pe un parcurs de trei ani, nu de trei luni. Articolul spunea că majoritatea locuitorilor se mutaseră în intervalul respectiv, fără tragere de inimă, dar și fără să protesteze prea tare, însă unii zăboviseră până la termenul ultim, din săptămâna în curs. Era citat și unul dintre întârziati – tocmai

Matthew Dunpal se nimerise. Am clătinat din cap, nesigură că vreau să citesc ce are de spus. Ironia vorbelor lui m-a îngreșat: „Asta e America”, era trecut pe foaie, „tărâmul libertății. Unde oamenii au drepturi și li se datorează respect”. Un alt citat din el, ceva mai jos, mi-a făcut sângele să

fiarbă: „Un cetățean care respectă legea nu poate fi dat afară în suturi, ca un câine. Nu-i corect”.

Pe când mă plimbam prin livadă în seara aceea, m-am simțit posomorâtă și apăsată. Am pus mâna pe fiecare pom în parte, am trecut în revistă progresul fructelor tinere, verzi, în minte cu zecile de dăți când îl văzusem pe tata făcând la fel, în lola. Mi l-am imaginat pe Wil în marginea livezii celei noi, cu fiul nostru alături. Le-am spus tuturor cât îmi pare de rău că lumea este așa cum este.

Apoi am decupat articolul din ziar – mai puțin citatele enervante din Matthew Dunlap – și l-am vârat între paginile Bibliei mamei. Dacă lola avea să fie curând ștearsă de pe fața pământului, familia mea ar fi vrut să mă stie salvând câteva dovezi că existase odată.

A doua zi am străbătut cu mașina drumul de două

ore până la lola. Era pentru prima oară de când plecasem. Sau, mai precis, am condus cât de departe am putut înainte să fiu oprită, pe pod, de un ajutor de șerif S-a aplecat spre geamul camionetei fără să-și scoată ochelarii de soare și a vrut să stie încotro

mă îndreptam.

- Lake City, am zis, știind că trebuia să se permită trecerea celor care aveau drum către localitățile din sud.

- Puteți mai departe pe șosea, doar să nu ocoliți prin lola, a zis.

Mașina de poliție, oprită pe marginea drumului, își rotea luminile roșii de parcă ar fi fost un accident.

- Aud că lumea-i alungată, am spus doar ca să-l aud cum răspunde.

- Evacuată, m-a corectat monoton. Să facă loc progresului, doamnă.

M-am întrebat, în vreme ce ajutorul de șerif dădea înapoi un pas și-mi făcea semn să trec podul, care sunt limitele progresului și dacă vom ști vreodată când le vom atinge.

Am oprit în dreptul tonetei noastre abandonate, cu intrarea bătută în scânduri și buruieni împrejur, parcă anunțând că ceea ce fusese viu cândva pierise de-acum. M-am abătut de la sosea. În față, un alt

echipaj de poliție străjuia o barieră albă de lemn. M-am uitat la agent sperând să-l văd pe șeriful Lyle care m-ar fi întâmpinat cu bucurie și mi-ar fi dat voie să trec, însă polițistul ăsta era tânăr, rotofei și stătea cu brațele încrucișate sever, privindu-mă ca pe o intrusă. Dincolo de el nu era decât nemișcare.

M-am mai uitat o dată, lung și final, la drumul din spatele lui, la ȕuguiele clădirilor familiare, la catargul fără stindard al școlii profilându-se la distanȕă, la ocoalele goale de vite, la șurile și camioanele lăsate fără roȕi care împestriȕau fundul văii, și, cu toate că nu o zăream prea bine, la acea răscruce a sorȕii dintre North Laura și Strada Mare. încă o dată m-am

^yuitat, pe îndelete, la toneta noastră. De când fusese construită, trecând prin deceniile de mușterii până la închidere, părăginire și sfârșitul ce sta să vină, acea construcȕie dărpănată și ursuză spunea povestea familiei mele în vale, o poveste care ajunsese acum la final. Am întors camioneta și am pornit înapoi.

Agentul de pe pod se sprijinea de mașină, abia

aruncând un ochi către mine când am trecut iarăși

[>]pe lângă el. După ce am traversat, am oprit încă o dată și m-am uitat de sus asupra râului Gunnison.

Undele alburii se năpusteau și se rostogoleau grăbite la fiecare aversă a începutului verii, nespus de frumoase, nebănuindu-si soarta. Uitându-mă de sus la râul care avea curând să se facă lac, am fost sigură că după ce se termina de construit barajul, niște

porți de evacuare aveau să se deschidă către aval și ceva din curentul apei încă avea să stăruie. Oricât de lente și de chinuite i-ar fi fost meandrele, oricum și-ar fi furișat ițele de apă, știam că va găsi o cale de a-si urma cursul. Si când asta avea să se întâmple, eu, în noua mea viață de pe Brațul Nordic, aveam să mă aflu de cealaltă parte ca să-l întâmpin.

Iola și tot ce avea de-a face cu ea s-au făcut mici și

distante în oglindă, pe măsură ce mă depărtam către apus. Am ieșit de pe autostradă la pârâul Big Blue, și bătrâna camionetă a apucat-o huruind pe drumul pietruit. Era devreme pentru vizita mea anuală în luminiș, însă tânjeam după cântec de păsări și un loc de odihnă știut.

Când am ajuns, am găsit petice acoperite încă de zăpadă la umbra copacilor și pe la marginile răriturii, însă bușteanul zăcea curat și uscat în

lumină. M-am așezat pe el, cum făceam mereu, unde se așezase odată și ea. M-am gândit la ea, mama cealaltă, cum făceam mereu stând acolo. I-am mulțumit cu voce tare, după cum se înfiripase ritualul. Inutil, da, însă ne ținea conectate cumva.

Poate, cum simțise că îmi trebuie piersica aceea, simțea și că mă gândesc la ea de aici, că voiam să-i apuc mâna într-a mea, să mă uit în ochii ei și să-i spun, simplu, mulțumesc.

Vorbitul cu fiul meu în acel loc se făcuse tot mai greu cu timpul. Altă dată mă așezam pe buștean și-i spuneam fără înconjur că îl iubesc, că într-o zi ne vom găsi, poate, și-l voi lua de mână și-i voi lămuri doar părțile cele mai bune despre tatăl și nașterea lui. Îmi închipuisem că-l voi invita să stea cu mine pe pământul cel nou și că-l voi învăța despre arborele lui genealogic. Însă prin iunie 1962 nu mai era un copil care ar fi putut să-mi aparțină ori să creadă naiv o versiune edulcorată a tragicei istorii părintești. Acum mă puteam gândi la un singur lucru pe care să i-l spun. Două vorbe fără folos, când nici o mie n-ar fi putut cuprinde ce se cerea spus.

- îmi pare rău, am rostit către luminiș.

Oprită să ajung la lola, simțeam un straniu pustiu lăuntric, de parcă aș fi rămas eu însămi orfană în acea zi.

Urme mărunte, lăsate de nevăstuici și veverițe,

ornamentau pojghița de zăpadă de sub arbori. M-am uitat către adâncul codrului și m-am gândit să testez cât

de departe sunt în stare să ajung. O singură dată, din toate vizitele mele, mă aventurasem dincolo de luminiș, încercând să aflu cabana din munți. Nu

⁂ >

izbutisem să-mi țin firea când nimic nu-mi păruse cunoscut și preferasem să fac iute cale-ntoarsă decât să mă rătăcesc. Știam, de data asta, ca urmele pașilor mei pe stratul subțire de omăt aveau să mă călăuzească înapoi dacă mă abăteam de la drum. Mi- am imaginat însă coliba de acum, dărăpănată poate de vreo avalanșă, de putregai, ori găzduind, cine știe, pe altcineva – vreun păstor, vânător sau fugar, gătindu-și fasolea în cratița lăsată de mine, luminându-și noaptea cu lumânările mele – și m- am întrebat: ce să mai caut acolo? Odată ce noi – pajiștea și cu mine – ne terminaserăm treaba una cu alta, nu mai avuseserăm nimic de împărțit. Cum învățasem iarăși la marginea lolei, chiar în ziua aceea – lucru pe care trebuie să-l fi știut și Wil –, uneori pur și simplu nu ne putem întoarce.

Am mai stat așa, trăgând aerul înviorător în piept; m-am ridicat apoi și am căutat pe jos o piatră, a treisprezecea, pentru cercul meu. Am găsit una – netedă, ovală și palidă, precum toate celelalte pe

care le alesesem si le asezasem –, am sărutat-o si

>>'>

m-am apropiat de bolovan cu ea încă apăsată peste buze.

Atunci am văzut urmele de pași omeneschi în zăpada ce înconjura stâncă și în noroiul ce înconjura zăpada. Două rânduri de încălțări. Apropiindu-mă,

am observat că un sir de urme erau cam de mărimea

>

mea, celelalte, parcă mai mici. M-am uitat de jur împrejur la desigurile tăcute, bănuindu-mă deodată privită. Însă pașii, dezvăluind că vizitatorii se deplasaseră în multe direcții, prinseseră crustă, erau vechi de cel puțin câteva zile. În toți anii în care venisem până la luminiș nu văzusem semne lăsate de alți vizitatori. Doar din când în când, la revenire, găseam câte o piatră mutată ori zăcând alături de bolovan, împinsă de intemperii ori de botul vreunei lighioane. Cercetând urmele, inima mi-a luat-o la goană. M-am năpustit să mă uit deasupra bolovanului. Cercul meu din douăsprezece pietre nu fusese atins.

Însă în mijloc se afla acum o piatră rotundă. Am luat-o și am ținut-o în palmă, minunându-mă ca de o vedenie. Era greuță și rotundă,

neîndoielnic de mărimea și forma unei piersici.

M-am tot uitat prin luminiș, dornică de explicații. Nu tu pasăre, veveriță ori creangă mișcată. Până și norii alungiți, ca de puf, ai după-amiezii se opriseră din apropierea de soare. Am stat în neclintire nici nu știu cât, ascultând. Mi-am lipit de burtă piatra rotundă și am căutat peste tot indicii.

Într-un târziu, cum n-am dat de nimeni și de

nimic, am făcut lucrul pentru care venisem. Am depus o a treisprezecea piatră în cerc și am rostit o binecuvântare pentru fiul meu. Norii au cuprins cerul și după-amiaza s-a făcut prea rece pentru brațele mele dezgolite, însă nu mă dădeam dusă.

Știam că, după toate probabilitățile, piatra rotundă lăsată pe creștetul stâncii nu era decât o frântură de rocă banală. Iar pașii, doar urmele unor necunoscuți curioși cărora cercul meu de pietre li se păruse, cine știe, o formă aparte de artă, la care își dăduseră obolul și ei. Nu mă puteam însă sustrage gândului la o altă posibilitate: dacă, după atâta amar de ani, locul acesta îi chemase la el, pe cealaltă mamă și pe fiul meu, așa cum mă chemase și pe mine; dacă cercul de pietre îi făcuse să se întrebe ce-o fi cu mine, după cum și eu îmi puneam întrebarea în privința lor, și dacă prin

urmare nu-mi lăsaseră un mesaj în formă de piersică, în caz că l-aș fi găsit vreodată.

DOUĂZECI

1970

Cu timpul, m-am simțit din ce în ce mai îndrăgostită de zorii văratici ridicându-se asupra livezii mele. Orice dimineață care începea cu pășitul afară din casă în aerul dulce, înrourat, cu mireasmă de piersici pârguite, pământ mănos și ploaie căzută peste noapte era, pentru mine, o zi bună. O asemenea dimineață a răsărit, proaspătă și aurie, în mijlocul lui august 1970. Am răsucit robinetele reci de metal ca să dau drumul apei de irigat peste brazde, am luat apoi un coș pentru piersici și m-am pus pe cules. Recolta era uniform de dolofană, nepătată și de o superbă dulceață.

Pământul și anii fuseseră, în bună parte, blânzi cu mine. Lui Verzișor și mie ne luase aproape un deceniu să convingem pomii transplantați să-și recapete rodul și calitatea depline, și cam la fel de mult le luase celor altoiți să se preschimbe în șiruri productive

de pomi, însă acum bunicul Hollis și tata ar fi fost mândri de mine. Fiecare punct de desfacere din zonă ajunsese să aibă piersici Nash la vânzare, și clienții loiali veneau iarăși de departe.

Verzișor publicase articole, câștigase premii și un post stabil; cât despre mine, îmi petrecusem toate răsăriturile de sfârșit de vară și de început de toamnă culegând piersici, cum făceam de mică.

^{A.}
Îmi continuasem pelerinajele anuale în luminiș, dar nu rezolvasem încă ghicitoarea pietrei în formă de piersică. După ce găsisem piatra și urmele în zăpadă, în acea zi de primăvară din 1962, mă tot întorsesem acolo, aproape săptămână de săptămână, vreme de luni bune, sperând să dibui vreun semn al revenirii vizitatorilor sau vreun indiciu al identității

[>]
lor, fără să descopăr însă nimic. Apoi, câțiva ani cercetasem în amănunt marginile luminișului la fiecă expediție din august, dornică să capăt – ce? – vreun semn de la ei, oricât de neînsemnat. Lăsasem chiar și un bilet odată, mâzgălit în grabă pe o bucată de hârtie găsită în camionetă, prea scurt și vag, probabil rău proptit contra vântului. Scris simplu: „Spune-mi”. Însă tot nimic.

M-am oprit până la urmă din căutat indicii și m-am dezbărat de ideea disperată că piatra rotundă fusese lăsată pentru mine. M-am străduit să cred că popasul pe buștean în locul acela silențios și sacru și adăugarea încă unei pietre pentru fiul meu erau destul. Piatra rotundă își ocupa de mult locul pe etajera mea de acasă, nu ca simbol al nădejdiei într-o revedere cu fiul pierdut, ci ca avertizare contra dorințelor nebunești și festelor pe care ți le poate juca imaginația când îți dorești prea tare ce nu poți avea.

La fiecare cules tocmeam argați – oameni de prin partea locului, fiii lor și lucrători în trecere care-mi bătuseră la ușă – care trudeau alături de mine ca să

»
se asigure că fiecare piersică e culeasă și trimisă la vânzare desăvârșit de coaptă. În acea dimineață anume de august 1970, după ce au apărut zilierii, am plecat de lângă pomi și am apucat-o spre poiată. Bibilicile au dat fuga la picioarele mele, țipând strident, le-am împrăștiat crupele și am strâns un coș de ouă împestrițate. Zelda venea la micul-dejun. Făcuse comandă și mă bucuram să-i fac pe plac: ouă de bibilică jumări, cu usturoi și spanac din grădină, brișele mele cu piersici și zmeură, iar ca garnitură, piersici

feliate, proaspăt culese și presărate cu scortisoară.

Ed și Zelda erau singurii oameni din vale care nu-și cultivau nici un duminicatul de mâncare. Zeldei îi plăcea să spună că ea și bărbatul ei sunt făcuți să cumpere și să vândă teren, nu să-l lucreze. Și nu glumea. Alde Cooper nu-și murdăreau niciodată mânușițele, ceea ce făcea aproape inexplicabilă afinitatea dintre noi. Ajunsesem să-i iubesc pe amândoi însă, de-a lungul anilor, iar Zelda era una

dintre cele mai de seamă binecuvântări ale vieții

mele. Nu ne vedeam des. Mă țineam de treburile la

fermă și-mi plăcea să fiu singură, să hoinăresc prin păduri ori pe maluri de râu sau pe unde mai aveam chef. Zelda îl ajuta pe Ed cu afacerea lui în domeniul imobiliar, petrecea timp cu familia ei din Hotchkiss și, săptămânal, se ducea la cumpărături în Grand Junction. Totodată, citea cu aviditate și, când izbuteam să ne vedem până la urmă, avea mereu de spus ceva demn de ascultat. Aducea de obicei câte un *Reader's Digest* sau *Time*, arătând cu degetul titlurile și rezumând articole, amintindu-mi că există o lume frământată, pe cale să dea în clocot, dincolo de Valea Brațului Nordic.

În dimineața aceea, Zeldei nu i-a
tăcut o clipă gura cât am luat micul-
dejun la masa mea lungă de pin,
arătându-mi articole despre drepturile
omului, hipioți mărșăluind la o chestie
numită Ziua

Pământului și ultima calamitate din
ceea ce numea,

negreșit, „afurisita' de Vietnam”. Îmi
plăcea să învăț de la Zelda. Nu-mi
plăcea însă celălalt subiect favorit al
ei, bărbații adică.

- Te-a mai sunat apicultorul ăla
drăguț? a vrut să stie.

Soarele de aproape amiază îi făcea
tunsoarea blondă și rotunjită să arate
ca o aureolă, însă nădejile ei pentru
mine și apicultor nu erau defel
angelice.

- Fir-ar, Zel, am oftat. Chiar trebuie
să vorbim mereu despre asta?

Stabilise de mult că e misiunea ei
să-mi corecteze lipsa vădită de interes
în privința bărbaților.

- Da, musai, a dat cu încăpățănare
din cap, extrăgând din coșuleț o
brioșă caldă. Te-a sunat?

- Nu vreau să-mi dau întâlniri cu el,
am replicat.

- Da' cine zice de dat întâlniri? A
făcut cu ochiul, a mușcat din brioșă cu
un geamăt de plăcere. Pentru

numele cerului, V. Stiu ce zici. Nu te interesează

⁷ >

căsnicia. M-am prins. Dar oricui îi trebuie un pic de... miere... din când în când. A izbucnit în râs, eu am dat ochii peste cap.

- Păi, și ce aștepti? a zis. Să-ți ciocănească Warren Beatty la ușă?

- Chiar că nu, am zis surâzând a lehamite și clătinând din cap.

- Atunci ce?

A oftat și și-a lăsat umerii să cadă, semn dramatic

> » *

al înfrângerii. Apoi ochii ei mari s-au făcut serioși, trecând de glumele noastre obișnuite pe marginea subiectului, implorându-mă să explic ce-i cu mine. Numai că nu puteam.

Fusesem de multe ori tentată să-i spun povestea lui Wilson Moon.

- Nimic, am zis în schimb. Ți-am mai spus. Nu aștept ceva anume. Ori pe cineva. Nu-mi stă gândul la *mierea* nici unui apicultor.

Am zâmbit cu toată gura, însă Zelda, care de obicei izbucnea îndată în hohote, ba chiar cu asupra de măsură dacă subiectul era sensibil, nu și-a ferit de data asta privirea. Și-a pus furculița pe farfurie și s-a aplecat spre mine.

- Ce e, V.? Hai acuma, a dat să mă îmbuneze. De ce nu-mi spui pentru ce nu vrei să-ți dai întâlniri?

Cum i-aș fi putut explica de ce o primă iubire tragică, la doar șaptesprezece ani, mă oprea să mai iubesc vreodată?

- Hai să vorbim odată despre asta, stăruî Zelda. Însă prin minte mi se perindau acum doar multele feluri în care îl lăsasem pe Wil de izbeliște, ori pe fiul nostru. O viață dusă în singurătate era o garanție că nu-i voi mai trăda, că nu voi mai trăda niciodată pe nimeni. Îmi păsa doar de ce știam să iubesc, adică pământul, pomii și piersicile.

- Ti-a făcut ceva vreun nenorocit? Asta-i? a

»
Întrebat Zelda îmbinându-și sprâncenele pensate.

- Nu, nu, m-am grăbit să răspund. Nu-i asta. E ca.. *

Mă ardea să-i spun totul. Dar secretul meu sălăsluia într-o tainită atât de adâncă, încât nu știam

> > >
cum să deschid zăvorul și să-l eliberez. Nu mă

y
temeam de batjocura Zeldei. Și totuși nu izbuteam să rostesc vorbele. Nu-mi puteam explica nici mie însămi trecutul, în afara faptului că un tânăr

frumos murise pentru mine și că pruncul nostru era cine știe pe unde, fără să aibă habar cine e și de unde se trage.

£«.. ce? Aștepta, cu ochi curioși.

- E... nimic, am răspuns, iarăși lăsând adevărul să treacă precum o sămânță plutitoare, neînstare să prindă rădăcini.

- Ești lesbiană? a întrebat, deloc acuzator. -Nu.

- Îți place de amicul ăla al tău tocilar, savantul?

- Verzisor? Nu, slavă cerului.

Verzisor rămăsese, de-a lungul anilor, un sfătuitor prețios și, din când în când, un musafir primit cu bucurie. Însă viața lui privată nu mă preocupase nicicând și nici nu-mi vorbise despre asta. Vorbeam despre rădăcini, sol, fungus și gustam împreună din piersici, cu precizie metodică.

- Ești măritată cu livada, ca un soi de măicuță a

pomilor? a întrebat fără ironie.

- Nu, am spus zâmbind la umorul sec al formulării și cugetând la măsura de adevăr din cuvintele ei.

A oftat și și-a terminat ouăle, iar eu m-am dus la

bucătărie să mai tai niște felii de piersică.

- Așadar, nu tu bărbați, nu tu copii, a zis la întoarcerea mea.

Am simțit că-mi stă inima. Despre bărbați, de bine, de rău, puteam măcar să vorbesc. Despre odrasle, nu.

Cercul de pe stânca din luminiș ajunsese să aibă de-acum douăzeci de pietre, așa de multe că ajunsese să se înconjoare singur, o șerpuire lungă și spiralată ca o cochilie de melc, ce cuprindea acum întreaga parte de sus a bolovanului.

Piatra sură, în formă de piersică, descoperită cu ani în urmă în centrul cercului, odihnea pe un raft de cărți aflat chiar la ceafa ZeldeL

> - Dar tu? am replicat, făcând să ricoșeze discuția înspre ea. N-ai zis niciodată de ce nu aveți odrasle, tu și Ed. M-am întrebat, normal. Dar n-am vrut să- mi vâr nasul.

- A, scumpo, nu ești indiscretă orice m-ai întreba, a zis alungându-mi stângăcia cu un gest al mâinii manichiurate. Dar pe bune, e nașpa, a urmat. Corpul ăsta poate că arată el fantastic – aici și-a trecut palmele peste laturile rochiei oranj, scurtă și fără mâneci, de parcă silueta i-ar fi fost un premiu la un concurs televizat –, dar nu poate să producă bebeluși.

>

De șase ori, a zis. Șase sarcini. Șase copilași pierduți. La al șaselea, a explicat cu o chircire demnă de milă a trupului, pierduse sarcina într-o fază atât de târzie, că ajunsese să-și țină literalmente în palme pruncul minuscul, albăstrui.

- Of, Zelda, am gemut înfundat, amintindu-mi de zbuciumul cu care-mi luasem în brațe nou-născutul

»

și de miracolul pur al primei sale suflări răcâindu-i gâtulejul.

În ochi mi s-au adunat lacrimi, atât de la reamintita ușurare, cât și din tristețe pentru prietena mea.

- Un băiat era, a rostit cu solemnitate. I-am pus și nume. Joseph. S-a oprit o clipă, apoi a reluat: Il port – pe toți îi port – uite aici, a zis ducându-și palma la inimă. Eddie și cu mine... ne-am străduit mai departe să avem o viață bună. Numai că mereu a lipsit ceva, știi cum e?

Știam. M-am sters la ochi și m-am multumit să

>>>»

ascult.

- O să zici că-s nebună, a continuat Zelda, dar aveam obiceiul să mă uit la sufrageria noastră, în curte sau în jurul pomului de Crăciun, în diminețile de dinainte să fi venit tu, și mi-i închipuiam pe toți, copilașii mei,

ținându-se de pozne și încăierându-se ca niște cățeluși- A schițat un surâs, apoi și-a fluturat palmele prin dreptul feței, alungând imaginile. Poate că-s nebună, a hohotit.

Nu încetasem niciodată să-i văd pe Wil și pe fiul meu în livadă, zâmbind din margine, ba chiar lucrând alături de mine. Dacă ea era nebună, atunci și eu eram. >

- Știi la ce mă mai gândesc? Că Joseph al meu ar fi la vârsta exactă să fie recrutat pentru afurisita' de Vietnam. Luat cu arcanul la oaste. Să-ti zic una: dacă

>
ar fi încă al meu, l-aș duce până în Canada, aș risca pușcăria sau iadul numai să fiu sigură că nu-i nevoit să meargă. S-a uitat nostalgică pe geam, văzându-și poate fiul acolo, printre plopii tremurători, și a zis: Oho, aș fi fost o leoaică de mamă, dacă mi s-ar fi dat ocazia.

Pizmuiam multe la Zelda – flerul în conversații,

y
istețimea în materie de politică, apropierea de familie, priceperea la modă și râsul tare, nestăvilit, ba chiar, sinceră să fiu, până și ochii ei imenși, acvamarin și genele lungi și negre. Ea, la rându-i, menționase adesea ce invidiază la mine, zicând că n-

y
ar fi putut în veci trăi solitară ori să se plimbe prin codru singură, ca mine, că

n-ar fi putut nici într-o mie de ani să
capete priceperea mea într-ale livezii,
grădinii ori bucătăriei. Nu știam eu
multe despre prietenie, dar presupun
că în privința asta eram ca
majoritatea prietenilor buni,
apreciindu-ne calitățile diferite fără să
râvnim din cale-afară la ele. Însă în
ziua aceea, când Zelda a vorbit cu
franchețea unei

femei care-și privește cu detașare
trecutul învolburat, am simțit că mi se
frânge inima pentru prietena mea, dar
mai mult am simțit c-o invidiez pentru
onestitatea ei fără filtru, pentru
completa ei lipsă de autoînvinovățire.

Poate că atunci, într-un târziu, i-aș fi
mărturisit, i- aș fi spus totul, dacă nu
ne-ar fi întrerupt un ciocănit în ușă.

L-am descoperit pe Carlos în prag,
ținând în mână cutia roșie cu scule.
Era înalt, cu umeri lati și arătos,

de douăzeci și unu de ani, tâmplar
iscusit. Trecea pe la mine oricând
avea nevoie de bani, știind că voi
avea mereu ceva de lucru pentru el.

L-am chemat în casă și a intrat, în
felul lui

silențios și athletic, să ne tină
tovărășie. Zelda s-a

luat la vorbă cu el. Carlos a devorat
trei briose cu

piersici, răspunzând întrebărilor ei cu
zâmbete largi și înclinări aprobatoare

ale bărbiei. Am stat să-l privesc, să mă uit la felul în care mănâncă, zâmbește și își netezește şuvițele bretonului negru de pe frunte cu palma lată, bătătorită.

- Ce te faci dacă te cheamă la încorporare? I-a întrebat Zelda până să-mi dau seama că iarăși vorbea despre Vietnam.

- O șterg în pustietate, a replicat fără șovăială Carlos, cu gura plină de brioșă, arătând prin geam către sălbăticia vastă a masivului West Elk. Munții

ăia de colo. Îi stiu.

Y Zelda a încuviințat și l-a strâns de umăr, parcă voind să-l priponească în loc.

- Bravo, i-a spus.

Era tânăr, naiv și cutezător cu planul său, exact cum fusesem și eu odată.

Y După ce l-am însoțit pe Carlos până în șură, să-i arăt grinda șubredă care se cerea întărită, s-a încovoiat peste cutia cu scule, să se apuce de muncă îndată, însă n-am putut să plec. M-am oprit în ușa șurii fără să-mi desprind ochii, un timp parcă prea lung, de el.

- Carlos? am zis în cele din urmă, făcându-l să ridice privirea. Dacă vei fi nevoit să pleci, te rog să treci pe la mine, să-ți iei rămas-bun. O să-ți dau și niște borcane cu piersici.

Dacă cererea mea i s-o fi părut ciudată, era prea politicos ca s-o arate.

- Încerc.

A dat politicos din cap, felul unui tânăr de a spune că probabil n-avea s-o facă.

Am tras după mine ușa de la șură, simțindu-mi inima îndurerată. Apoi am redeschis-o.

- Carlos? am rostit iar.

S-a uitat la mine cu ochi negri și blânzi.

- Vreau să zic că... o să te duc eu, cu mașina.

⁷ » Dacă... stii tu... e nevoie. Cunosci și eu munții ăia.

^y Mi-a multumit cu un zâmbet, iar eu m-am tras din

^y ușă simțind un gol teribil în stomac.

M-am întors în casă, unde am găsit-o pe Zelda spălând vasele de la micul-dejun. Mi-a spus că are să-l ajute pe Ed cu o afacere. Mi s-a părut că nu spune adevărul. Părea mai degrabă să fugă de mine. M-am gândit că ar trebui să-mi cer iertare pentru ceva, însă o mințisem, cum mă mințisem pe mine însămi, doar prin omisiune. Nu aveam nimic de luat înapoi.

- îmi pare rău, am zis.

- Pentru ce, V.? a întrebat dându-mi, vezi bine, încă o ocazie să fiu onestă.

Nu am știut cum să răspund.

- îmi pare rău că te-am silit să vorbești despre... copiii tăi, am zis prosteste.

Mi-a aruncat o uitătură pe cât de incredulă, pe atât de plină de milă.

- De ce n-aș vrea să vorbesc despre ei? Sunt copilașii mei. Plus că nu m-ai *silit* la nimic. Mereu am vrut să-ți spun. Doar că... nu eram sigură că-ți pasă. A, dacă era vorba de ceva puieți..., a încercat să mă tachineze, însă râsul îi era prea searbăd și cuvintele, prea adevărate. Orice ar fi și nu-mi spui încă, a urmat, e alegerea ta. Dar vreau să-ți zic două chestii. Unu, știu că ești dură, că ți-ai salvat pomii, administrezi ferma asta, muncești pe brânci și hoinărești peste tot și ce alte drăcii mai faci de una singură. Dar să-ți duci singură supărările nu e tărie, V. E pedeapsă și atât. Orice ți s-a întâmplat, e musai să nu te mai învinovățești.

M-am simțit ca un copil căruia i se ține o predică. Abia așteptam s-o văd plecată.

- Și doi, am stat aici la masă și am băgat de seamă cum te uiti la băiatul ăla, Carlos, cu cei mai triști

ochi din câți am văzut vreodată. Când
o să fii

pregătită să-mi spui despre ce-i vorba,
mă găsești aici, gata să ascult. Am
întors capul, să nu-mi zărească ochii.

M-a pupat pe obraz, mi-a mulțumit
pentru masă și s-a oprit o clipă din
drumul spre ușă, zicând: – Si n-o să
mai azvârl cu bărbați în tine. Promit.

Când am auzit mașina Zeldei
depărtându-se pe alee, m-am retras în
livadă să culeg. Mă înconjura șiruri
peste șiruri de piersici perfecte. Zilierii
fluierau cocoțați pe scări și puneau
coșărcile pline la marginea
drumeagului, gata de urcat în camion.
Apa susura în canalele de irigații și
soarele de august strălucea cald și
luminos. Ferma și afacerea mea

mergeau cu precizie de ceasornic. La
fiecare tonetă de prin zonă,
neîndoielnic, se formau cozi în
așteptarea fructelor mele. Cum
spusese Zelda, mă arătasem într-
adevăr suficient de dură cât să lucrez
acest pământ, iar pământul se
dovedise îndeajuns de generos să mă
accepte. Și totuși... În momentele de
maximă sinceritate știam că tristetea
aceea stăruia

în fiecă frunză ori rădăcină, în
sâmburele fiecărei piersici. Wil și fiul
meu, ce mai încoace-încolo, numi
zâmbeau din marginea livezii, nici nu

lucrau alături de mine, și oricât mi i-aș fi imaginat, situația nu avea să se schimbe.

Încă nu-mi făcusem vizita anuală de vară în luminiș, spunându-mi că eram prea ocupată cu una ori alta. Însă, la drept vorbind, când pusesem a douăzecea piatră, vara trecută, și mă uitasem la cerc, îmi simțisem inima apăsată de simțământul unei anume finalități. Îmi rotisem privirea prin luminiș întrebându-mă: odată completat cercul, odată ce copilul meu se făcuse bărbat de-acum, o terminase locul acesta și cu mine? Răscolită de dimineața cu

^y Zelda și Carlos, am simțit că luminișul mă îmbie să

^y mă întorc și să pun pentru ultima oară întrebarea.

O mașină Ford albastră, nouă, cu remorcă, sta alături de camioneta cea veche a tatei. Relicva ruginită ajunsese căpoasă, nu mai era de încredere, însă am ales-o oricum. Dacă urma să dau pentru ultima oară piept cu luminișul, mi se părea nimerit ca bătrânul vehicul să mă ducă acolo.

O bucată bună din vechiul parcurs către Big Blue se făcuse între timp aproape de nerecunoscut. Drumuri noi, pietruite și îmbulzeli pripite de barăci muncitorești își lăsaseră amprenta pe dealurile unde cândva

fuseseră doar tufe de perie-mare și
turme de

vite. Buldozere și excavatoare zăceau
neclintite ca

> niște dragoni galbeni, adormiți după
ce-și săvârșiseră distrugerea.

Autostrada 50, cu traseul acum
modificat, se înălța, cobora și șerpuia
printre toate, până ce impunătoarea
masă de beton și rocă ce forma
Barajul Blue Mesa ieșea la iveală ca o
cicatrice lată. Văzusem construcția
avansând, bucățică după bucățică
îngrozitoare, de-a lungul ultimelor
veri, în timp ce șofam spre luminiș. Și
totuși concretețea barajului nu
încetase să mă șocheze. Mai rău încă,
m-am ținut tare pentru ce știam că voi
vedea de cealaltă parte: bazinul
colector albastru, lăbărțat pe unde se
aflaseră cândva Cebolla, Sapinero și
lola, râul Gunnison, sugrumat
și umflat de-o milă dincolo de maluri.

> O mână de pescari și câteva familii
ieșite la picnic împestrițau o limbă
nisipoasă de pe țărmul sudic al lacului
de acumulare, confundând peisajul cu
unul natural. Firește, lacul cel nou li se
părea o priveliște frumoasă, și la fel as
fi crezut și eu dacă n-as fi avut

> nimic de împărțit cu locul, dacă nu i-aș
fi știut ascunzișurile și ruinele
împrăștiate prin adâncuri. M-am
străduit să mă uit altundeva cât am

ocolit marginea lacului, ușurată să o apuc pe drumul de pământ bine știut care ducea în luminiș.

Camioneta a urcat pufnind panta lungă a dealului și a străbătut desișul. După ce, într-un târziu, am oprit și am parcat, am lăsat recunoscătoare o palmă peste bord. Pe geamul deschis sufla o briză călduță și dulce. Am aruncat o privire prin luminiș de la volan. Ceva, în lumina tăioasă a după-amiezii și în umbrele crestate ale pinilor bătrâni, lăsa o bizară impresie de sumbru și neprimitor. Și, așa cum mă trezisem atunci în zăpada căzută pe timp de vară care pecetluise soarta pruncului meu ori cum îi deschisesem ușa agentului guvernamental care se oferise să-mi cumpere pământul, am știut dintr-o privire că se făcuse vremea să mă dezbar de locul acesta.

Chiar în acel moment am văzut-o: acolo, pe bolovan, în mijlocul cercului de pietre al fiului meu, în locul exact unde găsisem cândva piersica și, mai târziu, roca în formă de piersică, o pungă de plastic așezată sub o lespede plată, cu baierile fâlfâind în suflarea vântului ca o pasăre pironită.

Am coborât agale din camionetă, încercând să nu mă pierd cu firea. Inima îmi bătea năvalnic precum un torent primăvăratic; m-am apropiat de bolovan și am văzut, în punga închisă

bine, un teanc gros de hârtii albăstrui.
Am întins un brat tremurător. Tin
y minte că la fel întinsesem mâna când
ciocănisem întâia oară la ușa roz a lui
Ruby-Alice, crezând că Wil are să o
deschidă, si așa si fusese. Am ridicat
punga, știind că și asta va fi o
deschidere care schimbă totul.

Praf și polen de pin s-au desprins,
rotocoale suflate de briză. N-aveam de
unde ști dacă pelicula subțire se
adunase pe plastic într-un an ori într-o
singură zi. Nu contează, am decis. Era
acolo acum, la fel ca mine.

Prin plasticul transparent am văzut
litere de mână întortocheate, ca într-o
epistolă scrisă grăbit. Am simțit, la
primul rând, că mi se strânge gâtul
și lacrimile îmi încețoșează vederea.
Nu era o

y scrisoare, cât mai degrabă o colecție
de pagini ca de jurnal. Mi-am dat
seama, de la primele cuvinte, că
ofranda îmi era de fapt adresată mie
și că fusese lăsată acolo nu de el, de
fiul meu, ci de ea, de mama cealaltă.

Mi-am șters ochii cu poala tricoului
și, prin pungă, am citit iarăși primul
rând:

Cu copilul la sân, am auzit cântec de
păsări

Tânjeam după cuvintele ce aveau să
urmeze și totodată mă temeam de

ele. Am luat punga cu mine până la buştean şi am aşteptat o vreme în locul unde mă aşezam mereu – pe locul ei –, înainte de a desface pecetea şi de a trage în poală paginile.

O jumătate de foaie împăturită a căzut pe jos din pungă. Am desfăcut-o şi am găsit un bilet, cu acelaşi scris pripit, de mână. Scria doar atât:

Mamă din Pădure,

Aceasta e povestea mea. O încercare, măcar. Am crezut că scriu pentru mine, ca să pun ceva noimă în toate şi ca să-mi amintesc. Însă din poveste ai lipsit întotdeauna tu.

Aici îţi spun în sfârşit tot ce trebuie să afli

Biletul era semnat – Inga Tate – şi numele era urmat de un număr de telefon şi o adresă de prin sud, din Durango.

Citirea primelor pagini a fost ca şi cum aş fi re trăit acea zi de august 1949 printr-un glob de cristal – picnicul pe pătura roşie, coţofenele ţipătoare, soţul şi ţigara, nou-născutul frământându-se în braţele ei.

Îmi găsisese pruncul, scria, cum îmi închipuisem – plânsul lui acoperind trilul păsărilor, fuga ei de la buşteanul căzut la maşină, descoperirea. Am plâns cu sughiţuri când am aflat că

imediat, din instinct, îl ridicase la sân să îl alăpteze. Iarăși am bocit când am aflat, în cele din urmă, numele copilului meu.

- Lukas, am suspinat șoptit către pădure, cu foile adunate la piept.

M-am întors la prima pagină. Am tras aer adânc, să-mi domolesc tremurul mâinilor și învolburarea minții. Apoi am început iarăși să citesc.

PARTEA A PATRA

1949-1970

DOUĂZECI ȘI UNU

>

PASĂRE

Cu copilul la sân, am auzit cântec de păsări. Două coțofene, cocoțate pe o creangă deasupra, țipând ascutit ca nebunele, încolăcite în vălătuci de fum de la țigara soțului meu. Ochii negri ai păsărilor țintuind picnicul întins în grabă pe pătura roșie: piersici într-o pungă de hârtie maronie, cumpărate de la o femeie obeză la o tonetă pe

marginea șoselei, o farfurie de carton cu pâine și șuncă tăiată felii de un prăvăliaș sfrijit din orașelul ăla neînsemnat de pe râu, unde ne-am oprit în lungul drum al întoarcerii acasă de la spitalul din Denver.

Bușteanul prăbușit, loc stingher de popas pentru alăptătoarea novice și bebelușul lacom. M-am codit, am dat să fiu sfioasă, însă mi-am deschis precipitată nasturii bluzei. Paul a întors capul Copilul a împins și-a lovit cu mânuța, apoi mi-a apucat într-un târziu sânul balonat și a supt. Abia așteptam să mușc dintr-o piersică, însă Maxwell o

ținuse într-un urlet de când iesiserăm din lola, mult înainte

>>'

ca Paul să aleagă luminișul ăsta și să oprească motorul cu un pufnet. Am încercat să așez lucrurile pentru picnic după placul lui Paul, dar în cele patru zile de la nașterea lui Max învățasem un fapt de neînlăturat: sugarul are prioritate.

Chemările păsărilor au înlocuit plânsetul lui Max când a început să sugă. În susul pinilor, pe toată întinderea pădurii, un cor de ciripeli, țuitori și triluri părea în același timp frenetic, triumfător, frumos și trist.

Apoi, un tril de pasăre care nu era
tril de pasăre.

Am ciulit urechea, nesigură. Apoi,
fără greș, mi s-a ațâțat

instinctul matern: am auzit orăcăitul
slab si intermitent al

j
unui nou-născut.

L-am tras pe Max de la sân și-am
împins bebelușul nemulțumit către
tatăl său la fel de îmbufnat, cu
urechea îndreptată spre adierea
vântului. Și fiul, și bărbatul meu s- au
uitat cu uluire la ridicarea mea
precipitată. Mi-am strâns bluza pe
mine și am luat-o la picior, grăbită,
spre mașină și spre sunetul
inexplicabil Imposibilitatea de a
descoperi ce credeam că voi
descoperi m-a făcut să am impresia că
pășesc caprin vis. Dar când mi-am
aruncat ochii pe geamul mașinii l-am
văzut îndată. Un nou-născut,
văitându-se slab.

Copilul a tăcut când am tras de
portieră. Era învelit într- o păturică
galbenă împletită. Un scutec tot
împletit, ud learcă, îi înfășură
fundulețul sfrijit. L-am ridicat în brațe,
l-am lipit de gât, i-am simțit răsuflarea
ca puful, greutatea cât a unei pene,
trupșorul mărunț, jumătate cât al lui

Maxwell, ca o înjghebare măiastră din
rămurele.

M-am așezat pe bancheta caldă de
piele și l-am dus, instinctiv, către
laptele meu. A icnit și s-a stropșit,
aproape înecându-se, până ce suptul
lui, într-un sfârșit, s-a potrivit cu fluxul
laptelui meu și a început să soarbă cu
înghițituri lungi, hămesite.

Paul s-a apropiat cu pași furioși,
ținându-l neglijent pe Maxwell în
cârligul brațului gros. Pe chip i se
citeau groază, nedumerire, dezgust:
până să acord descoperirii mele de
neconceput fie și o emoție, bărbatul
meu îi desemnase trei.

Paul s-a uitat la stânga, apoi drept
către pădurea nesfârșită, l-a tuflit pe
Max în curbura brațului meu liber, s-a
răsucit pe călcâie și-a pornit, călcând
apăsător, s-o caute pe ea, mama
nebună a acestui plod abandonat,
mort de foame.

Max a țipat strident. Mă dureau
sânii. În ochi mi se adunau lacrimi
perplexe. Eram plină de bebeluși.

PIERSICĂ

Mi-a dat copilul și eu i-am lăsat o
piersică în loc. Neînsemnată
recompensă, însă nici un an nu
trecuse de când brațele îmi fuseseră
pline cu manuale, nu copii de țâță, de

când nu-mi dorisem nici măcar un copil să am, darămite doi.

Pusesem băiețelii într-un târziu adormiți pe bancheta din spate și adunasem rămășițele picnicului Am așezat după aceea o piersică rotundă pe partea de sus, plată, a unui bolovan colțuros – sperând să-i spun cu ea mai mult decât „știu că ți-e foame”, nădăjduind s-o anunț că „e la mine, îi voi purta de grijă” – și l-am așteptat pe Paul și verdictul lui

A apărut după mai bine de jumătate de ceas, asudat, învins.

- Treci în mașină, a poruncit.

Am luat câte un bebeluș în fiecare brat și am aruncat o

ultimă privire la piersica lăsată. Paul a băgat în marșarier, a intrat pe drumul de pământ și a pornit înapoi pe unde venisem. În intersecția cu Autostrada 50 s-a oprit să chibzuiască. La stânga Durango, la dreapta Iola.

Fără o vorbă, a virat la stânga, spre casă.

Urma să păstrăm copilul. Am știut-o înainte să întorcă Paul mașina. Nașterea lui Maxwell fusese grea. Când începusem să pierd sânge, doctorul îi ceruse lui Paul să mă ducă la spital în Denver, cu mult înainte de

soroc. Aproape trei săptămâni zăcusem acolo nemișcată, așteptând, sângerând, apoi nașterea mă lăsase stearpă. Îmi legaseră trompele, așa mi-au spus doctorii, lucru care măcar mă scutea să mai trec prin asta vreodată.

- Zicem că ai făcut gemeni, a hotărât Paul

Știam că n-ar fi avut rost să mă pun contra. Proclamase că vrea doi copii chiar în ziua nunții noastre, preferabil de sex masculin, nepăsător la ce-mi doream eu. Nu intenționa să aibă un copil singur la părinți și nefericit, cum fusese el, dar nici nu-și permitea cheltuiala cu trei odrasle.

Și Paul, ca întotdeauna, urma să-și facă damblaua. Nu făcuse încă publică nașterea lui Max, dar aveam s-o facem anunțând gemeni Unul născut în pădure, pe jumătate cât celălalt și cu pielea o nuanță mai închisă. Cu toate acestea, gemeni

După niște kilometri scurși în tăcere, am întrebat timidă:

- Putem să-l numim Lukas?

Numele lui Maxwell fusese ales de Paul după cel al unui fizician pe care-l admira, un nume pe care-l putea etala printre colegii de la catedra de matematică a facultății. Pe tata îl

chemase Lukas, un nume întipărit în inima mea.

Paul a mormăit dezaprobat, însă, uimitor lucru, a fost de acord, insistând totuși:

- Dar o să-i spunem Luke.

A întins brațul spre punga de hârtie dintre noi, a scos piersica rămasă și a mușcat temeinic și parfumat din ea, cu cealaltă mână pe volan.

De atunci încolo eu nu l-am strigat decât Lukas, iar Paul, ce să vezi, abia dacă l-a strigat vreodată.

PLIMBARE

Ajunși acasă, Maxwell s-a pus pe plâns și nedormit, noapte după noapte. L-am legănat și m-am tot plimbat cu el în brațe pe hol, încoace și încolo, ca un animal buimac de la zoo, în vreme ce Lukas, bună parte din timp, dormea. Paul a încercat în treacăt să-mi ușureze povara, sfârșind însă mereu prin a mi-l lepăda înapoi în brațe pe Maxwell, insultat de răcnetele neîmblânzite ale bebelușului.

Ce știusem cu adevărat despre Paul înainte de măritiș: că era un student foarte arătos, brunet la păr și la sprâncene, care se arătase dornic să intre în vorbă cu mine când apărusem, singură, la prima serată studentască

de la Ohio State. Fusesse ușor să-i iau atenția drept afecțiune, să-i confund aroganța cu abilitățile de lider și să-l cred întruchiparea visurilor mele de școlăriță. El, neîndoielnic, se

simțise atras mai mult de adorația mea naivă decât de

boboaca prostuță care eram. Ar fi trebuit să-mi văd de drum în acea primă noapte în care mă luase în răs fiindcă studiam la Litere și-mi doream să ajung scriitoare cândva. În schimb, am băut cu el punci dres cu rachiu și i-am ajuns în brațe. Aveam să-l descopăr apoi, adesea, așteptând răbdător sub geamul dormitorului de la cămin și, întărâtată de colege frivole și de îndrăgostirea mea prostească, să-mi las cărțile și

să ies cu el. Când m-a cerut, m-a luat amețeala și am

7 >>

confundat-o cu dragostea. După care eu, Inga Sabrina Zimmerman – numele plin de Germania părinților mei, unul pe care sperasem să-l văd cândva tipărit pe coperte de cărți – am devenit silabele plate: Doamna Paul Ray Tate. Nici nu mă adaptasem bine la șocul de a fi soție când aflasem că aveam să fiu și mamă, comutatorul cu dublă închidere al tuturor planurilor și viselor mele.

Colorado nu era un loc la care să mă fi gândit vreodată, dacă nu pun la socoteală pătrățul lui cuminte de pe hartă.

Când Paul a anunțat că acceptase un post de profesor în Vest și că vom pleca din Ohio, numele orașului cel nou – Durango – mi s-a părut mai învechit și mai la capătul lumii decât aș fi putut să îndur.

- Dar Colorado, Paul.. este cam.. am dat să obiectez.

- E destinația noastră, Inga, mi-a tăiat-o cu ochi înflăcărați. Colorado e destinația noastră. Acolo mergem, și cu asta, basta.

Mi-am dat seama atunci – prea târziu – în ce mă băgasem, ce soi de bărbat și de tată va fi.

Dar relatarea asta nu este despre Paul. Ci despre mine și băieții mei. Poate că vom fi fost un trio nu tocmai entuziast, dar eram un trio. Unul ori altul dintre fiii mei, dacă nu amândoi deodată, îmi ocupa fiecare moment. Lucrurile de care mă temusem lăsând deoparte studiile pentru deliciile maternității se dovedeau, cu asupra de măsură, adevărate.

Singurul meu respiro era plimbarea. Soția reverendului de la biserica la care Paul insista să ne afișeze

săptămânal scosese din șopron un căruț vechi, dublu, și mi-l făcuse cadou. Căruțul s-a dovedit, de departe, mai salvator decât orice predică. Pe parcursul aceluia prim an de maternitate șovăielnică, cu copilașii unul lângă altul, umblatul pe trotuarele din Durango mi-a fost singura liniște. Prin vecinătate și prin centru, în crucișul și-n curmezișul parcului cel întins, în jos pe Seventh Street, Lukas dormea ori studia cerul, ba era cuminte și Max.

*> Zilele cele mai bune erau când bebelușii mă lăsau să

> parcurg tot drumul până la râul Animas, Râul Sufletelor. Era turbulent și rapid în comparație cu râurile din Ohio pe care le știam. Opream căruțul, luam din buzunarul pentru scutece un pix și o agendă și mă așezam pe mal să privesc spulberarea și zbuciumul undelor albe printre pietre. Mă gândeam la căsnicie, la scutece, la lenjerie și la toate posibilitățile mele risipite. Mă întrebam ce-o fi cu mama adevărată a lui Lukas, ce soi de disperare o mânase să-l părăsească. Mă gândeam la titlurile ziarelor din prăvăliile pe lângă care treceam, la anii de după război frământați și demenți, întrebându-mă ce viitor îi așteaptă pe fiii mei. Însă numai ce puneam pixul

pe foaie, încercând să-mi trec gândurile, că începea să plângă un copil, așa că închideam agenda, mă ridicam și porneam iarăși împingând căruțul.

MÂINI

Lukas rămânea mai mic, mai negricios, mai calm decât Max. Și totuși, cât s-au făcut băieții de-o șchioapă, nimeni nu le-a pus la îndoială legătura genetică. Până și eu mai uitam că Lukas nu e carnea și sângele meu, până ce un anume tril de pasăre ori rază aruncată pieziș de soarele văratic mă întorcea la ziua în care îl descoperisem.

Am renunțat până la urmă la agende și la romanele pe care le căram fără noimă în buzunarul pentru scutece al căruțului, am încetat să mai tânjesc după viața pe care aș fi putut-o avea. M-am lăsat pradă, în schimb, vocației de mamă. Alegerea era între maternitate și nebunie.

Am învățat, resemnată cu soarta, să-mi iubesc băieții.

> *, >

Max – volatil, schimbător, prea ca taică-său, dar totodată vioi, curios și amuzant. Lukas – blând și înțelept de la început, de parcă ar fi fost dăruit familiei noastre ca echilibru la înfocarea lui Maxwell. Oricare ar fi fost sursa calmului său, Lukas mi-a umplut

viața cu o desfătare neașteptată. Paul venea și pleca după cum avea chef și încercam să nu mă supăr. O dată fusese bun la suflet și el, când oprise atunci, în luminiș, unde avea nevoie de mine pruncul Lukas.

Nu era doar închipuirea mea că Lukas are o atingere fermecată, ceva electric, o dogoare sau numai o duioșie a inimii. Salva păianjeni din scurgerea chiuvetei, elibera albine prinse în plasa geamului și, dacă vreun animal ori vreo plantă se îmbolnăveau, o mângâiere a lui Lukas părea să le facă bine. Mai important, izbutea să-l calmeze pe Maxwell când orice altceva da greș. Chiar și în mijloc de tiradă, atingerea palmei așezate de Lukas îl ostoia pe Max, îl înmuia ori îl făcea să lăcrimeze, domolit. Apoi Lukas își vedea de joaca lui ca și cum nici nu s-ar fi oprit.

COPAC

Băieții au crescut cu plopul tremurător din spatele curții, care a crescut, la rândul lui, cu băieții. Mădularele delicate ca dantela din vara nașterii lor s-au întărit, pregătite, când au fost destul de vârstnici să se cațăre – se cocoțau ca veverițele, se duceau ca păsările, erau frumoși ca florile. Până ce, într-o după-amiază, am aruncat o privire pe geamul bucătăriei și l-am văzut pe Maxwell

zăcând nemișcat în iarbă, la poalele
copacului, cu Lukas ghemuit pe vine
lângă el La plesnetul ușii de plasă,
produs de ieșirea mea înfricoșată,
Lukas a ridicat fără o vorbă palmele,
arătându-mi sângele fratelui său.

Am descoperit un braț rupt, nu un
craniu crăpat ori vreo spinare
fracturată, un băiat vătămat, însă nu
pierdut. Un os străbătea prin piele,
colțuros, aducând cu un băț frânt,
deasupra cotului lui Maxwell. Lukas și-
a lipit de rană palma însângerată,
tremurând, știind că nici măcar el nu
poate să o repare.

Am săltat de la pământ trupul inert
al lui Max, cu Lukas ținând încă
mădularul rănit, și ne-am grăbit
înăuntru. A trebuit să aleg, întinzând
mâna după telefon: un vecin,
ambulanța ori Paul? Profesorul
pensionar care locuia la trei uși mai
încolo și-a oprit berlina albastră în
dreptul casei noastre în câteva minute
doar.

Cât au durat operația lui Max,
convalescența și lenta, incerta
recăpătare a folosirii mâinii drepte,
Paul m-a învinuit pe mine. Nu fusesem
atentă, îl ridicasem greșit de la
pământ pe copilul rănit, zicea;
fusesem o proastă că-l sunasem pe
vecin, un boșorog care se mișcă mai
încet ca melcul. Mai rea era enervarea

lui Paul pe băieți, pe Max fiindcă se cocoțase prea sus, fiindcă fusese nesăbuit și fragil, iar pe Lukas – dragul, nevinovatul de Lukas – fiindcă îl îmbrâncise din copac, o acuzație absurdă pe care Max, amărât, o confirmase pentru a-și mulțumi tatăl. Doar după ce Paul, cu toporul în mână, se proțăpise în fața arborelui mult iubit gata să-l ciopârțească își admisesse Lukas infracțiunea, mărturisise fals. Cu lacrimi grele curgându-i pe obraji, aruncând spre mine uitături îndurerate. Știam amândoi că Max sărise de bunăvoie din copac.

Cât despre Max, s-a vindecat după un timp. Ideea că Lukas îi făcuse vânt lui Max a persistat sub forma încă unui mit al familiei, însă, ori de câte ori era acuzat, Lukas părea să prindă minciuna și s-o pună alături, ca o fiară prea bolnavă ca să mai poată mușca.

JUMĂTĂȚI

întindeam rufe în soarele de septembrie, trăgând cu urechea spre alee, unde Max se dădea cu o bicicletă nouă și albastră marca Schwinn. îl convinsesem pe Paul să i-o ia cadou la a douăsprezecea aniversare. Max, iarăși și iarăși, se lansa de pe trambulina înjghebată de băieți din placaj și grămăjoare de pietre.

Așteptam inevitabila cădere și țipătul de durere ce avea să-i urmeze.

Lukas a îngenuncheat lângă mine, lustruindu-și spițele bicicletei identice. Părul lui negru, în lumina după-amiezii, avea irizații albastrii

- Mami, ce-i aia o corcitură? a întrebat.

- O ce? Unde, Doamne iartă-mă, ai auzit asta, Lukas? M-am aplecat, am mai luat rufe și le-am prins în cârlige

pe sârmă, câte două perechi mai mici de chiloți la o pereche mai mare de-a lui Paul

- De la Jimmy, a răspuns Lukas lustruind apărătoarea curbată din față.

- Detalii, am cerut, obișnuită cu laconismul lui

- Ții minte când a prins peștele ăla, păstrăvul trofeu? I-am spus că știu și a povestit cum mersese cu Jimmy și

tatăl lui la taxidermistul din sudul orașului. A zis că

bătrânul îi oprise pe verandă, își încrucișase mâinile pe burtă și îi măsurase din creștet până în tălpi. Apoi bărbatul mârâise ceva la urechea tatălui lui Jimmy, acceptase lădița

frigorifică cu peștele și o luase cu el înăuntru, lăsându-i să aștepte în prag.

- Oricum nu voiam să intru, a zis Lukas ștergând șaua

bicicletei. Putea. A chestii moarte. Si a chestii triste.

> *

M-am oprit din întins rufele ca să-mi privesc fiul și să mă minunez de neobișnuita-i pătrundere. Ceva zăngănind pe alee mi-a atras atenția. Am așteptat un țipt de-al lui Max, însă l-am auzit în schimb înjurând și dând cu șutul în bicicletă, apoi urcându-se iarăși pe ea ca să mai dea o tură.

- Am stat să așteptăm pe-un cauciuc vechi din curte, a continuat Lukas, adăugând că atunci îi spusese Jimmy ce-l auzise zicând pe taxidermist. Jimmy a zis că bătrânu' n-a vrut să ne lase înăuntru fiin³că suntem corcitură

Inima mi s-a oprit o clipă în piept. O parte din mine știuse mereu că nuanța pielii lui Lukas n-ar fi putut proveni de la doi părinți albi, dar socotisem părul negru al lui Paul și originea lui italiană îndeajuns pentru a întări povestea

obârșiei lui Lukas.

>

Băiatul a ridicat cu nedumerire ochii.

- Nu-i un cuvânt frumos, am început să explic, dar am ales să mint. Tatăl tău are sânge italian și familia mea e germană. Deci ai în tine câte ceva din amândoi.

- Tati zice că germanii sunt friți.

- Nici ăsta nu-i un termen frumos, Lukas. Să nu zici niciodată așa despre familia mea, ai înțeles?

A dat ascultător din cap.

- Șijimmy? a întrebat.

Jimmy era blond cu ochi albaștri, evident că nu pe el îl țintise bigotismul taxidermistului.

- Cu Jimmy nu știu, am spus, dar toată lumea e de undeva sau un amestec de ceva, jumătate asta, jumătate cealaltă. N-ai de ce să-ți faci griji, scumpule. Nu-i decât un bătrân morocănos.

Lukas a încuviințat din cap.

- Mă duci la râu? Unde am fost cu Jimmy și tăticul lui?

M-am întrebat cum de nu mersesem eu însămi cu el la

Animas, cum făceam când băieții erau mici

- Dar să nu prindem pește, a adăugat.

Am zâmbit.

- Da, Lukas. O să te duc la râu.

Mulțumit, și-a îndreptat iarăși atenția spre bicicleta lui albastră, sclipitoare. Dar n-a apucat să se suie în șa, când s-au auzit, răsunătoare, izbitura lui Max și urletul. Am dat fuga la el, l-am scos de sub epavă și l-am ajutat să intre în

casă, să-i curăț rănilor, în vreme ce Max o ținea sus și tare că

⁷ > ' » >

din cauza lui Lukas căzuse.

În ziua următoare, am pornit cu băieții, pe biciclete cu toții, spre Animas. Lukas a început imediat să arunce pietre în râu. Și-a scos pantofii, a băgat vârful picioarelor în apă rece și îndată s-a cufundat până la genunchi, râzând. Max a rămas botos pe mal, plictisit și sâcâit că trebuise să se dea jos de pe bicicletă, întrebând tot la câteva minute dacă nu mai plecăm odată. Cu cât se smiorcăia mai tare Max, cu atât azvârlea mai puternic pietrele Lukas, făcându-le să ricoșeze din bolovănișul mai mare al râului până ce a despicat o piatră în două.

PIETRE

Odată ce Lukas a știut drumul spre Animas, acolo a vrut să fie. Sub licărul

unui amurg perfect ori al lunii pline,
sau când Paul ori puștii de la școală
erau cruzi ori Max, egoist sau grobian,
Lukas pedala până la râu. Arareori mă
invita și pe mine. Când o făcea, îl
studiam. Băiatul meu se schimba. O
melancolie domoală îi murseca treptat
bucuria, ca și cum ar fi simțit ceva
despre el însuși, un lucru pe care nu
și-l putea explica, însă o putea face
răul

Într-o iarnă, la căderea serii, am stat
și-am aruncat amândoi cu pietre în
apa domoală, în vreme ce soarele se
lăsa peste dealurile albe. Era tăcut și
mi-a evitat întrebările despre școală și
prietenii L-am lăsat cu liniștea lui
Tristețea care se cuibărea în el era
prea greu de îndurat pentru mine. Am
decis prin urmare ca, din mai, să-l duc
pe Lukas în luminișul de după
trecătorile montane, lângă râul
Gunnison – unde țipase, prunc fiind,
după mine – și să-i depăn povestea
toată.

În primăvara aceea – pe lungul drum
pe șosea spre nord, prin Dolores și
Rico, apoi prin trecătoarea Lizard
Head spre Iola – m-am temut să nu
comit o greșeală teribilă. Lukas se
bâțâia surescitat pe locul din dreapta.
„Mergem să admirăm priveliștea”, îi
spusesem după ce aranjasem ca Max
să aibă cu cine se juca între timp.
„Pentru insigna de Cercetaș

Merituos”, îi zisesem lui Paul ca să-mi permită folosirea mașinii.

Drumurile erau înguste și șerpuiau printre piscuri și prin codri interminabili Am oprit la Telluride să alimentez și să- mi potolesc nervii zdruncinați. Lukas s-a dat jos ca să se minuneze de aerul rece și rarefiat, de țăncurile zimțuite, cu cușme de zăpadă, de cascadele ce se preschimbau în torenți vijeliosi. L-am îndemnat să urce iarăși în mașină și ne-am

urmat drumul.

Coastele înțesate cu tufe de perie-mare. Râul Gunnison. Liniile de cale ferată, acum abandonate și ruginite. Mi-a revenit totul în amintire când am intrat pe șoseaua din depresiune. Un semn rutier avertiza că accesul era interzis în orașele ce urmau – Cebolla, Sapinero, Iola –, dar n-am stat prea mult să mă întreb de ce. Am examinat toate ieșirile pietruite și am ales-o pe cea, nădăjduiam, corectă. Pe un deal abrupt, apoi serpentine, o bucată printre pini și am ajuns. Luminișul din pădure unde viața mi se intersectase cu o necunoscută și cu băiețelul ei și totul se schimbase pentru noi toți Am parcat. – Ce loc e ăsta? a întrebat Lukas sărind din mașină în

^y
peticele îndărătnice de zăpadă
înnoroită.

Nu am răspuns și el n-a băgat de seamă, grăbit să exploreze.

Luminișul era întocmai cum mi-l aminteam. Trunchiul

⁷
căzut în soare. Pinul de unde ne boscorodiseră coțofenele sâcăitoare. Bolovanul colțuros pe care lăsasem o piersică înainte să plecăm. M-am imaginat acolo, tânără și speriată, acoperită de bebeluși și de lacrimi N-aș fi avut cum ști atunci că locul acesta – palma de țărână de pe planetă pe

unde se nimerise să trecem chiar în momentul în care Paul își

^{*}
pierduse de tot răbdarea cu bocetele nou-născutului Maxwell și smucise de volan să tragă pe dreapta – are să fie, pentru Lukas și pentru mine, unul mai presus de oricare altul M-am întrebat cum să-i explic lui asta, când abia dacă pricepusem și eu.

Am făcut picnic pe o porțiune uscată de lângă buștean. Mi s-a părut un omagiu straniu. Tăceam, mă frământam în sinea mea, calculând momentul potrivit pentru a-i spune de ce veniserăm acolo. Lukas nu s-a oprit nici o clipă din vorbit, din râs și din zburdat ca o căprioară scăpată din

cușcă, întorcându-se la pătura roșie doar cât să ia câte o îmbucătură și zbughind-o iar.

A făcut primul descoperirea și m-a chemat acolo.

- Mami, ce-i asta? a întrebat stând în vârful picioarelor pe o limbă de zăpadă umbrită și arătând spre partea de deasupra a bolovanului dințat.

M-am apropiat și am dat cu ochii de un șirag perfect de pietre plate, rotunde.

- Nu stiu, am zis.

Și cu adevărat nu aveam habar. Am știut abia după ce a atins Lukas fiecare piatră cu buricul degetului, numărându-le.

- Douăsprezece, a anunțat radios. Ca mine.

Mama din pădure. *Mama lui Lukas*, m-am corectat. Se întorsese acolo. O dată sau de douăsprezece ori, nu-mi era limpede, așezând câte o piatră pentru fiecare an în care fiul îi fusese departe. Era singura explicație credibilă.

Doar că fiul meu era, nu al ei, și nu era departe. Era chiar aici, lângă mine. L-am tras mai aproape, de parcă înjur ar fi mișunat fiare. În ochii mei, maică-sa fusese vreme lungă mai

mult o creatură fugară a codrului decât o femeie în carne și oase. M-am holbat la cercul de pietre și m-a izbit în moalele capului, pentru prima oară, ideea că ea l-ar putea vrea înapoi și că, odată ce are să afle asta, o va vrea și el

Cel dintâi impuls a fost să plec. Și ce dacă drumul era lung, Lukas, fericit și luminișul, pașnic în soarele de sfârșit de mai? Și ce dacă bătusem atâta cale doar ca să-i spun adevărul?

- Nu știu, am zis iar, de data asta mințind. Să nu le deranjezi, atâta tot.

- De ce?

^a - În caz că e important pentru cineva.

- Pentru cine?

Asta îmi era șansa, dar nu am folosit-o. M-am uitat lung la cercul de pietre, pierzând și bruma de curaj pe care mi-o adunasem. Am privit în ochii negri și curioși ai fiului meu și nu mi-am dat minciuna în vileag.

Am terminat picnicul Am început să strâng pătura, cu Lukas rugându-mă să mai stăm. M-am întrebat dacă se simțea cumva conectat cu pământul acela ori dacă nu era decât un puști încântat că se joacă în pădure. în mod

clar, acolo era vădit ușurat, mai puțin apăsător de povara pe care începuse în ultima vreme să o care. Am zăbovit până ce soarele a coborât de tot și cerul a început să capete culoarea alburie a amurgului. L-am cuprins umărul cu brațul și l-am călăuzit spre mașină.

Când, fără veste, s-a întors și a alergat înapoi la bolovan, m-am temut că va refuza să vină cu mine.

Dar nu voia decât să adauge o piatră la cerc, a zis.

Am vrut să spun nu, să plecăm fără a lăsa vreo urmă, dar în acea zi mai alesesem o dată lașitatea. Părea o cruzime dublă să le refuz lui Lukas și mamei sale biologice singura ocazie de contact. A căutat de-a fir a păr prin luminiș, cu permisiunea mea, o piatră perfectă.

Ce a ales până la urmă nu aducea defel cu pietrele

celelalte. Era o bucată de rocă mare și rotundă. A strâns-o în

pumn ca pe o minge de baseball, a dus-o grăbit la bolovan și, cocoțat pe vârfuri, a așezat-o atent în centrul cercului. De lângă mașină, unde eram, lumina slabă a serii s-a amestecat cu amintirea, făcând ca piatra lui Lukas

să semene mult cu piersica pe care o pusesem cândva în același loc.

FETE

Jane a fost prima. Jillian, a doua. Interesul lui Max pentru fete a început timpuriu. Cara, Joan, Kelly, Marguerite, două Kim semănând leit. Un papion roșu la primul său bal al bobocilor, apoi, cât ai clipi, femei pe jumătate goale tapetând pereții dormitorului de licean, reviste *Playboy* ascunse sub pat. Înalt, cu fața lată și ochi verzi, Max se alegea întotdeauna cu fata.

Vedeam în băiatul meu multe din Paul își complimenta prietenele, era amuzant până ce nu mai avea chef să fie. Atunci afecțiunea i se închidea ermetic, precum o ușă de seif, iar biata fată rămânea în frig, bâjbâind jalnic în încercarea de a-i fi pe plac. Nu o dată l-am văzut pe Lukas intervenind, sugerând un suc, o partidă de dame, un film la cinema, ceva care să-i arunce un colac de salvare fetei abandonate cât Max o făcea pe morocănosul. Și totuși Lukas era ignorat, Max, adorat.

Lisa era o frumusețe înaltă, cu păr castaniu, ochi mari și rotunzi și o pereche de sâni pe măsură. Ea și Max au dat buzna pe ușă într-o după-amiază de primăvară, în anul al doilea de liceu, gălăgioși, plini de voie bună. Nu mi-am dat seama dacă erau beți,

luați ori doar fericiți. Max a improșcat spre mine numele ei, a pretins că au teme de făcut și a tras-o de mână în lungul holului, spre camera lui. Ușa a fost trântită. The Byrds au început să bubuie.

Stăteam așa, cugetând la următoarea mea mișcare, când a intrat Lukas. Cu umerii căzuți și grav, m-a salutat posac, și-a lepădat desaga cu cărți și și-a atârnat geaca în cuier. La auzul muzicii a făcut ochii mari. A strâns din dinți și a întrebat dacă Max e singur.

- Nu, am oftat, e cu o fată pe nume Lisa.

- Nenorocitul, s-a stropșit Lukas și-a apucat-o grăbit pe culoar.

O ușă spartă. Un țipăt de fată. O etajeră răsturnată. Pumni, icnete și un scrâșnet pe platanul pick-upului. Pruncii pe care-i ținusem în brațe crescuseră monstruos, în vreme ce eu, se părea, intrasem la apă. Am tras de ei și i-am lovit și- am țipat strident, în efortul inutil de a-i despărți. Lisa a înhățat o pernă și, cu ea la piept, a fugit. Sutien negru, ochi negri, frați juliți lăsați în urmă.

Băieții s-au desprins în cele din urmă, osteniți, gâfâind. Lukas a rămas întins, înlăcrimat. Max s-a ridicat clătinându-se și a ieșit din casă ca o

vijelie. M-am lipit cu spinarea de perete, năucă, măsurând din priviri dimensiunile dezastrului.

- îmi pare rău, momi, a zis Lukas întinzând mâna spre mine, si i-am luat-o într-a mea.

Mai încolo, în vreme ce încercam cu Lukas să facem ordine, pe când Paul și Max umblau cine știe pe unde, am aflat că Lisa – la fel ca Joan, Kelly, ca una dintre cele două Kim -fusesse fata lui Lukas.

- Trebuie să plec de-aici, a spus.

Am știut că spre rău se îndreaptă. Acolo avea să facă lucrul pe care izbutise mereu, cumva, să-l săvârșească – de bine, de rău – adică să-și ierte fratele în loc să-l piardă.

În noaptea aceea am rămas trează în casa pustie până am

auzit usa de la intrare deschizându-se si închizându-se iar.

Lukas s-a ivit curând, ca o umbră întunecoasă, lângă patul meu.

- Putem merge la pădure? Să ne întoarcem în locul ăla cu pietrele puse în cerc? a întrebat.

Mi l-am amintit zâmbind și alergând de la un copac la altul, așezând piatra în formă de piersică fără să aibă habar

pentru cine. Mi-am jurat solemn că de data asta îi voi spune adevărul.

- Probabil că-i încă plin de zăpadă, am replicat, dar da, mergem cât de curând putem.

Vorbisem serios în clipa aceea. Dar nu l-am mai dus niciodată înapoi și niciodată n-a mai cerut asta.

ZILE DE NAȘTERE

Batman, Bullwinkle elanul, Săgeata Verde, familia Flint- stone. Ani în șir, 31 august a însemnat farfurii de carton cu desene tematice și tort făcut după rețete din revista *Good Housekeeping* pentru băieții mei și băieții din vecini. Aniversările însemnau grijă. Adolescenții mei ieșind noaptea, băieții făcând, în trecerea spre maturitate, toți pașii greșiți cu puțință. Zilele de naștere însemnau pândit de la geam, printre jaluzele, până târziu în noapte, Lukas ajutându-l pe Max să meargă și Max incapabil să se țină pe picioare.

Pe 1 decembrie 1969, aniversarea a ajuns să însemne destin. Zilele de naștere făceau diferența între a ucide sau a fi ucis, între fugă și pieire, între familii destrămate și rămase întregi.

Loteria încorporării ne-a adus laolaltă pe tuspătru, prima oară după

luni multe. Băieții împliniseră douăzeci de ani în

^Avara aceea. Împărțeau un apartament cu câțiva amici, în cealaltă parte a orașului, și nu prea aveau timp să dea pe acasă. Încercarea fără tragere de inimă a lui Max de a intra la facultate sfârșise până la urmă cu o slujbă de vânzător de anvelope și umilirea lui Paul Lukas, încă din liceu, și-a început ucenicia ca electrician. N-avea nici unul platfus, daltonism, palpitații cardiace sau alergii. Dacă ziua lor de naștere ieșea la loterie, îi păștea mersul în Vietnam.

Ochii tuturor erau nedezlipiți de televizor. Paul se așezase stoic în fotoliu ♦ Max se întinsese pe canapea și își arunca chipsuri în gură de parcă ar fi urmărit un meci de fotbal duminical Lukas se înșurubase în podea. Eu mă plimbam de colo-colo.

Pe ecran, politicieni cu ochelari negri, cu lentile groase și cravate negre subțiri se opreau solemn înaintea unui drapel american și-și dădeau cu solemnitățe mâna. Capsule albastre de plastic cu petice rulate de hârtie marcate cu date fuseseră puse într-un bol mare și strălucitor de sticlă. Tineri ferchezuiți, cu cămăși albe, călcate – simboluri de ochii lumii ale acordului tinerilor cu războiul celor bătrâni – au început să aleagă și să deschidă capsulele. 14 septembrie, 24

aprilie, 30 decembrie, 14 februarie.
Fiecare dintre zile, simțită de mine ca
un pumn în burtă când era citită cu
voce tare, a fost însemnată pe o
tabelă numerică. Datele calendaristice
îi osândeau pe alți băieți, nu pe ai mei
Lista a continuat. 18 octombrie, 6
septembrie, 26 octombrie, 7
septembrie.

22 noiembrie, 6 decembrie, 31
august. 31 august, 31 august. Sângele
îmi bubuia în timpane. Nu mai auzeam
alte numere. 31 august. Ziua în care
devenisem mamă. Ziua acelor
petreceri din curte, cu băieței
dezlănțuiți Ziua care mă rugasem să
se afle, chircită ca un Umax de hârtie,
pe fundul aceluia oribil bol de sticlă.

Max a sărit ca ars, chiuind. Paul s-a
încruntat, dar n-a zis nimic. Lukas mi-
a cercetat chipul cu panică în ochi, iar
eu i-am răspuns cu o uitătură
neajutorată. Știam și unul, și celălalt
că nu era un băiat făcut pentru război.

Mai târziu, în aceeași noapte, m-am
așezat singură pe canapea, sorbind
vin roșu, jelindu-mi în avans fiii
Vietnamul însemna o condamnare la
moarte, dacă nu a existențelor, atunci
măcar a inocenței lor. Pe sub fațada
de macho, știam că Max era la fel de
speriat ca Lukas. Mi-am mai turnat un
pahar și m-am tânguit pentru toți
copiii deja morți, schilodiți ori

nenorociți, pentru fiecare sat vietnamez dat pradă flăcărilor. Și am plâns pentru mamele lor.

Amețită bine, am decis ce-mi rămânea de făcut. Fiindcă Lukas nu era, de fapt, născut pe 31 august. Nu-i eram mamă cu adevărat, nici Max nu-i era frate. Lukas nu avea o dată a nașterii înregistrată precis. Aveam să mă duc la biroul de încorporare al armatei, să declar că certificatul lui de naștere e mincinos. Dar ar fi trebuit mai întâi să-i spun lui Lukas că sunt o mincinoasă și eu.

Am scurs ultimii stropi din sticlă, știind că minciuna familiei ieșise, iată, la loterie.

ADEVĂR

N-ar fi trebuit să spun niciodată adevărul.

Cu două săptămâni înainte ca băieții să se prezinte la vizita medicală, Lukas a trecut pe acasă să-și spele rufe. Paul nu era de acord ca băieții să folosească mașina noastră de spălat în locul celor cu monede de la spălătoria din centru, așa că veneau înainte de amiază ca să-l evite. Nu

puteam niciodată ști când unul ori celălalt se înființează fără veste în prag, cu geanta de rufe în mână, fiecare atrăgând în felul lui privirile, de

acum bărbați și nu băieți. Lukas avea umeri largi, puternici, antebrațe vânoase și piele netedă, arămie. Surâsul lui făcea să-mi crească inima. În acea zi ultimă în care fiul meu avea să mai fie al meu, purta un tricou alb cujeanși. Tocmai își scurtase părul negru, deși pletele ajunseseră pe atunci la modă. Era frumos.

Scosesem din dosarele lui Paul certificatele de naștere ale băieților, în așteptarea zilei când aveau să se prezinte la încorporare. În afară de nume, certificatul de naștere al lui Lukas era identic cu al lui Max – aceeași oră, dată, amprente de picioruș imprimare gros cu cerneală. Mi-am amintit când scosese Paul documentul măsluit din servieta de piele, la puțină vreme după ce aduseserăm acasă pruncii, poruncindu-mi să îl pun la păstrare, fără alte întrebări. Trecuse mereu drept valabil de atunci și știam că va fi și acum la fel.

Când Lukas a cerut în acea zi certificatul, i l-am întins fără un cuvânt. L-a împăturit degajat și l-a strecurat în buzunarul de la spate. Gura mi se făcuse uscată ca oasele vechi.

L-am rugat să mă ajute prin curte, cât lucra mașina. Mi-a făcut pe plac în stilul său blând, m-a urmat în spate și

a acceptat grebla. Am muncit unul lângă altul, răcâind frunzele moarte, fără să vorbim despre război, ci despre dulceața soarelui primăvărat și întoarcerea păsărilor cântătoare.

Cu tril de păsări am început și la fel am și sfârșit

Am lăsat brusc grebla să cadă și i-am mărturisit totul Cum aleseserăm la întâmplare locul opririi în luminiș. Picnicul, sugarul sfrijit de pe bancheta din spate a mașinii, decizia de a-l crește ca pe copilul nostru, lungul drum spre casă. Uluitoarea coincidență care legase totul, binecuvântarea improbabilei noastre alăturări, inima mea deschisă ca să-l cuprindă. Ne-am așezat amândoi pe banca din curte, sub plopul bătrân, și i-am luat mâinile într-ale mele. I-am spus că îl iubesc. I-am spus că e al meu. Însă cu fiecare cuvânt al confesiunii mele, chipul i se făcea tot mai confuz și mai chinuit, până ce tânărul voios care pășise pe ușă a fost înlocuit cu o versiune de ceară topită. A ascultat cu încordare, fără să pună întrebări

- Treizeci și unu august nu e ziua nașterii tale, Lukas, am spus, oferindu-i asta, după ce îl năucisem sub lovituri, drept jalnic premiu de consolare.

M-a privit tulbure.

- Nu trebuie să te duci în Vietnam, am explicat. Treizeci și unu august nu e ziua ta de naștere.

Și-a tras mâinile dintr-ale mele și a cugetat înainte de a răspunde:

- Atunci când e?

- Nu știu.

>

- Dar uite...

A scos din buzunar certificatul de naștere, l-a despăturit, l-a netezit pe coapsă.

- E-un fals, am zis rușinată în timp ce ne holbam amândoi la hârtie.

Avea nevoie să-i întâmpin tăcerea perplexă cu explicații – când se născuse, de unde era, de ce îngăduisem o asemenea mascaradă și cum anume plănuiam să desfac cele făcute ca să-l scap de război – dar mi-am dat atunci seama că nu am nici măcar unul dintre răspunsurile pe care i le datoram.

Ca într-o tragedie perfect orchestrată, ușa de plasă din spate a scrâșnit deschizându-se, iarăși s-a închis cu un plesnet și uite-l pe Paul, întors pe neașteptate acasă de la facultate ca să ia un prânz timpuriu.

Lukas a sărit în picioare, îndesându-și hârtia la loc în blugi

Ochii mei i-au întâlnit pe ai fiului și, mută, l-am rugat să nu-i spună tatălui său ce îi dezvăluisem. Când am primit doar o uitătură pustie ca răspuns, am șoptit:

- Te rog, Lukas.

Însă totul fusese prea de tot pentru dragul meu băiat. Paul a început să se ia de el, cum făcea Paul întotdeauna – acuzându-l că-și spală țealele și mănâncă gratis la masa noastră, că-și distrage mama de la treabă – și Lukas a explodat. Cele două decenii de tiranie a lui Paul adunate în el s-au declanșat ca un tun. L-a contrat cum nu-l mai

văzusem, răspunzând la fiecare insultă cu insultă, până ce a declarat, în auzul lumii întregi, adevărul până atunci de nerostit: Paul nu era de fapt tatăl lui, și asta îl bucura al naibii de tare.

- Bun așa, a replicat crud Paul, cu un rânjel răutăcios începând să se răsfire pe unde ar fi trebuit să apară uluirea. O povară în minus pentru mine, așadar.

Ca un căprior ce devine conștient deodată că are un vânător pe urme, Lukas s-a oprit o clipă într-o tăcere

împietrită, apoi a luat-o la fugă. La marginea curții s-a oprit, a întors capul spre mine, cu sângele în obraji și ochii înlăcrimați, și-a țipat:

- Si cu Max cum e?

^y - Max nu știe, am răspuns nepricepându-i întrebarea.

- Nu, m-a întrerupt, acum plângând. Cum o să-l scapi pe Max?

Despre Vietnam vorbea. Întreba cum de îmi puteam salva un fiu și nu pe celălalt.

- Nu-l pot scăpa pe Max, Lukas, am îngăimat cu vocea tăiată.

Cuvintele au stăruit în aer între noi o clipă groaznică; apoi a sărit peste gard cu ușurință și grație și dus a fost.

Am căzut în genunchi pe iarba primăvărată, în vreme ce Paul se făcea nevăzut înăuntru.

Mi-am spus că fiul meu se dusesese, ce mare lucru, până la râu. Însă în aceeași seară Max a sunat să anunțe că lucrurile

^y lui Lukas lipseau din apartamentul lor. ^y Lama adevărului înjunghiasse atâta în acea zi, încât am mințit și i-am spus că nu-l văzusem. L-am mutat în uscător rufe abandonate și mai târziu am plâns împăturindu-i-le bucată cu bucată, atentă să netezesc

orice cută, așa încât hainele să fie perfecte când avea să se întoarcă după ele.

O săptămână mai târziu am primit o carte poștală înfățișând o adunătură de zgârie-nori în fața unor piscuri cu creștete înzăpezite. Mâna mi-a tremurat când am întors cartea poștală pe verso. Cu scrisul precis și familiar al fiului

meu, erau trecute data -18 martie 1970 – si verdictul:

„încorporat în Denver. Nu mai e povara ta. Zi-i lui Max că îmi pare rău. Mulțumesc pentru tot, Lukas

AȘTEPTARE

Am tot așteptat întrebările lui Max. Însă n-a părut mai preocupat de brusca înrolare a lui Lukas decât de propria sa vizită medicală si recrutare.

- Două zile, mămica, s-a lăudat înfruptându-se dintr-o bucată de plăcintă cu mere făcută de mine.

Își lăsase părul lung și i-ar fi prins bine să se spele pe cap. Ochii îi erau injectați și visători

- Una-două ajung în țară cu restul afurisiților și-o să dau iama-n comuniști cu Lukas. Tare de tot o să fie.

Războiul era pentru el ca benzile desenate, își imagina junglele din sud-estul Asiei ca pe un teren de joacă oarecare.

- Pardon, a chicotit văzându-mi privirea încurcată. Nu mai am răbdare, oameni buni

Am stat lângă telefon în dimineața în care s-a prezentat la centru. Mi l-am închipuit așezat la rând cu alți tineri dornici, așteptând ca zilele lor de naștere să fie strigate, așteptându-și vizita medicală și tunsoarea periută, uniformele verzi și, pe deasupra, plăcuțele de identificare noi, lucitoare, pe lanțuri argintii. Urma să mă sune când termina. Am citit reviste și am așteptat. Am făcut salată de ton cu pâine prăjită pentru prânz și iarăși am așteptat. Am pus receptorul lângă o fereastră deschisă, mi-am ocupat mâinile cu îndreptarea tufelor de trandafiri și mi-am spus că uitase, pur și simplu, să dea telefon. Când s-a întors Paul de la lucru, am gătit cina și i-am pus farfuria dinainte. L-am spus că nu promisem nici o veste de la Max toată ziua.

- Doar nu-i un țânc, să dea raport mămişii, m-a luat în râs Paul

-Ai dreptate, am zis, așa cum învățasem.

Însă ceva nu era în regulă și o știam.
Nu-mi rămânea decât să aștept, să
văd ce anume.

RĂZBOI

M-am luptat cu grijile cât a fost
noaptea de lungă. În zori, am suit în
autobuz, întâmpinată de șiruri de
uitături în gol, și m-am apropiat de un
loc liber; lângă un băiat îmbrăcat în
uniformă militară completă. S-a uitat
fix în față, de parcă nu m-ar fi văzut,
însa si-a mutat ranița de panza verde
în spatele ghetelor negre, oferindu-mi
spațiu să mă așez. */-am zis*
mulțumesc, *dar n-am* primit răspuns.

Băiatul mirosea a război. M-a
înconjurat izul complicat de
transpirație, țigări, alcool și altundeva.

- Spre casă? am întrebat.

- Poate, a răspuns molatic, cu
privirea încă fixată în față.

Am coborât la stația din Twelfth
Street. M-am îndreptat

spre apartamentul lui Max întrebându-
mă dacă Lukas, care mirosise
întotdeauna așa de curat, a deodorant
și apă de gură, duhnea acum și el a
război.

Am văzut, încă înainte să urc casa
de metal a scării, ușa deschisă a
apartamentului lui Max și am auzit,

din boxele lui, țipătul chitarelor. Nu mi-a răspuns la bătaia în ușă, așa că am intrat. Apartamentul era înțesat cu rămășițe – cutii de pizza, doze de bere, haine făcute ghemotoc, vase care prinseseră crustă – iar în mijlocul tuturor zăcea Max, la bustul gol, alături de o fată slăbănoagă, cu blugi tăiați și sutien galben, nemișcați amândoi pe sofa. Am zis tare: „Bună”. Nu s-au clintit. Am văzut, pășind mai aproape, sticla de whisky și pipa de fumat iarbă lepădate pe mochetă. M-am aplecat asupra lor și am observat cu ușurare ridicarea și coborârea piepturilor, ca în vremea când copilașii mei dormeau liniștiți, ghemuiți unul într-altul într-un singur leagăn.

Chiar și inconștient cum era, chiar și purtând o fată beată

pe el ca pe o pătură a deznădejdiei, vedeam pe chipul adormit

al lui Max micuțul de altădată. Voiam să-l dezbar de tot și

toate – de fată, de droguri, de harababură și de război – și să-l strâng tare în brațe. Însă n-am făcut decât să-i netezesc ușor şuvița lungă de păr de pe frunte.

Am scotocit prin resturile de pe masa din bucătărie, căutând un pix și-o bucată de hârtie ca să las un bilet. Sub o farfurie unsuroasă de carton am

descoperit dosarul de recrutare al lui Max. Un RESPINS era ștampilat cu litere stacojii în susulfoii.

Am citit toate paginile, căutând eroarea. Totul părea în regulă până la secțiunea marcată „Examinare Fizică”. Pagina înșirua cerințe militare, cu câte o căsuță neagră, goală în dreptul fiecăreia și o concluzie groasă și roșie pe rândul final: „IV-F; candidatul nu este apt pentru serviciul militar”. O însemnare abia lizibilă, făcută de un doctor, apărea mângălită dedesubt: „Braț drept dislocat. Inapt”.

Am răcnit numele lui Max și m-am năpustit spre canapea cu documentul ridicat deasupra capului. A ridicat alene privirea, s-a uitat la mine cu ochi mijiți, injectați, deloc mirat să mă vadă.

- Ce s-a întâmplat ieri la centrul de recrutare? am ridicat vocea ca să acopăr muzica.

- Niște nenorociți, a bâiguit.

Fata s-a foit un pic și s-a împins cu nasul în gâtul lui.

- Nu s-a întâmplat nimic, a murmurat Max, închizând iarăși ochii.

- Ceva s-o fi întâmplat. Ce a zis doctorul?

- Să i-o trag, a rostit în vreme ce fata, toropită, a început să-și miște șerpuitor corpul peste el

A gângurit ceva despre cum ar vrea să i-o tragă ei în loc și s-au apucat să se giugiulească, numai mâini, guri și solduri.

Am lăsat pe masă hârtiile și am ieșit din apartament. Soarele dogorea prea tare pentru aprilie. Muzica revărsată din apartament era prea gălăgioasă. Fiul meu, prea confuz. Max n-avea, prin urmare, să i se alăture în Vietnam lui Lukas. Spre uimirea mea, scutirea asta neașteptată nu m-a liniștit. Mai mult mă temeam ca Max să nu cadă în luptele din războiul lui personal.

ȘTIRI

Masa la cinci treizeci, știrile de ora șase la televizor. În

multe seri Paul nu ajungea acasă, dar când venea, rutina îi era la fel de previzibilă ca amurgul.

Spălam vasele, în loc să mă uit la buletinul de știri. Filmările nocturne cu rafale de gloanțe și fețele trase ale acelor fi i de sacrificiu îmi făceau rău. Nu voiam decât să aflu dacă Lukas e teafăr și când ajunge acasă, iar veștile astea nu mai veneau.

Și totuși, în aprilie m-am trezit lipită de televizor ca toată lumea, urmărind parcursul dramatic al misiunii Apollo 13. Nu-mi scăpa ironia că țara întreagă își ținea răsuflarea pentru doar trei bărbați, în vreme ce zilnic mureau cu zecile într-un război pe care nu-l înțelegea nimeni însă aceste opt zile lungi până ce echipajul Apollo s-a întors acasă, am fost captivată și-apoi nu am mai putut scăpa de nărav. Am privit trupele trimise în Vietnam. Am privit cum infanteria americană năvălește în Cambodgia și, cinci zile după aceea, am rămas stană de piatră în fața imaginilor cu copiii morți ai unor mame zăcând cu fețele în jos pe gazonul verde de la Kent State. Reportaje unul după altul, fiecare tragedie eclipsată de următoarea la rând, lumea căreia îmi dădusem fiii, mai dementă și mai buimăcitoare decât mă temusem. Nu izbuteam să-mi feresc privirea.

Max venea sporadic acasă. Când îl călca pe nervi ceva la magazinul de anvelope unde lucra ori de la știri, apărea cu ochi injectați la ușa mea. Îi făceam de mâncare și-i ascultam răbufnirile despre comuniști, dava, narco-gabori și bătauși plătiți, pricepând doar că furia i se întinde ca o plasă vastă și zdrentuită. Arareori aducea vorba de Lukas, dar știam că

amândoi tânjeam după el, ne doream să se întoarcă acasă și să pună ceva noimă în talmeș-balmeș.

Ultima oară când l-am văzut pe Max se vâra într-o dubă plină de hipioți în blugi și haine cu franjuri, urmând s-o apuce spre un festival de muzică, la trei mii de kilometri distanță, pe Stadionul Shea. Trecuse pe la mine doar să împrumute o ladă frigorifică, dar sunt recunoscătoare pe vecie că afăcut-o.

- Festivalul pentru Pace, oameni buni Cu vulpița de colo, a zis radios arătând spre șoferița mărunțică și fără sutien care purta o coroniță veștejită de margarete peste coafura afro.

Fata a zâmbit și a ridicat degetele în semnul păcii, iar Max a hohotit cu râsul lui minunat, din gâtlej.

Știam că Max nu are habar dacă îi place războiul ori pacea, fata asta ori alta.

- Joplin. Creedence. Steppenwolf Ca la drăcia de Wood- stock, a zis Max și a desfăcut larg brațele, cerând o îmbrățișare de rămas-bun.

M-am lăsat la pieptul lui. Duhnea a gin și sudoare, dar tot i-am inhalat mirosul

- Distracție plăcută, i-am îngânat în umăr.

Îmi venea să-i spun că nu e decât un băiat dintr-un târgușor din Colorado, că New Yorkul, metropola, l-ar putea mânca de viu. În schimb, i-am spus: „Te iubesc

M-a strâns mai tare, șoptind: „La fel și-aici”.

Duba cu puștii ăștia frumoși și bezmetici a luat viteză pe șosea, cu Hendrix reverberând strident pe geamurile deschise. Au dat colțul și duse au fost.

M-am întors în casă și am dat drumul, cu un gest automat, la televizor. Paul nu a apărut la cină, așa că m-am uitat la concursuri televizate ridicole, așteptând știrile.

CUVINTE

Când bătaii puternice în ușa de la intrare te fac să tresari din somn; când vezi contururile neclare a doi bărbați în

uniformă așteptând țepeni dincolo de geam; când inima ți-a căzut deja în stomac ca o ghiulea și totuși trebuie să înaintezi, să deschizi ușa și să le afli veștile – nu sunt cuvinte.

Când mâinile tremurânde izbutesc să apese clanța și cele două siluete nu

sunt militari, ci agenți de poliție, când ușurarea se ia la trântă cu iscarea unei frici noi – nu sunt cuvinte. Când ți se spune că fiul tău, frumosul tău copilaș, a fost găsit într-o dubă în Queens, sufocat cu propria-i vomă, cu un ac alături – nu ai oxigen, darămite cuvinte.

Așa că bâigui nimicuri politicoase printre suspine înainte să închizi ușa, rostești iar și iar numele fiului, de parcă vorbele l-ar putea invoca pe cel pierit. Te holbezi la brațele tale, uluită că esti încă de carne, când, din câte stii si vrei,

vorbele polițiștilor ar fi trebuit să te transforme în cenușă. Aluneci ca o stafie înapoi în dormitor și-ți descoperi soțul dormind în timpul coșmarului tău. Știi că trebuie să-i spui, dar nu sunt cuvinte. Te prăbușești în schimb pe podea și bocești, gutural, maniacal, fiindcă de fapt doar asta a mai rămas de spus.

Înmormântarea lui Max a fost ieri. N-am putut vorbi. Aveam cuvintele pregătite, încercarea mea total inadecvată de a-mi lua adio. Însă când oamenii s-au adunat în biserica rece de piatră și i-am văzut înșiruindu-se către băncile lor pe amicii din copilărie ai lui Max, așa de adulți acum, așa de vii, m-am făcut rigidă ca un stâlp, prostită de mâhnire, furie și oboseală.

Paul mi-a stat alături la fel de rigid și de

amutit. Aveam nevoie de Lukas.

>

Aveam nevoie ca Lukas să-și onoreze fratele rostind cuvinte afectuoase și pline de respect. Aveam nevoie să-mi spună „mami”, să mă ajute să simt pământul sub tălpi îmi trebuia zâmbetul lui, să lumineze încăperea întunecoasă. Aveam nevoie să mă strângă în brațe și să-i aducă sângelui meu aminte să curgă.

Ca o vedenie, Lukas și-a făcut apariția, a străbătut culoarul central, arătos de-ți lua ochii în uniforma de paradă. Trecuseră aproape șase luni de când mărturisirea mea îi provocase fuga. Trimisesem vorbă despre moartea lui Max la comandamentul militar al statului, rușinată să spun că nu știu unde îmi e încartiruit fiul, având doar un teanc de scrisori însemnate cu „Returnat la expeditor” Ce șocant, atunci, să-l văd pășind spre mine printre băncile din biserică, al meu și totuși nu chiar, cu mâinile pe lângă corp, strângând tare din pumni

Lukas nu s-a oprit în dreptul nostru, în drumul lui spre altar, însă mi-a oferit în treacăt o uitătură iute și întristată. Nu era întoarcerea acasă la

care nădăjduiam, dar m-am agăţat cu disperare de ea.

După câteva cuvinte de început şi o rugăciune rostită de reverend, Lukas a vorbit cu elocvenţă ca reprezentant al familiei Cumva, a găsit vorbele perfecte pentru a omagia părţile cele mai bune ale fratelui său, lăsând restul deoparte. A spus că Max fusese deştept, curajos, năstruşnic şi cealaltă jumătate a lui de-o viaţă; a povestit pozne de-ale lor, iscând râsete potolite în mulţime. Am tras în piept, lung şi repetat, aerul stătut al bisericii, ca să nu mă fac cioburi Paul se foia pe bancă, l-am întins mâna şi, pentru prima dată de ani întregi, mi-a luat-o într-a lui

ZBOR

În timp ce ultimii participanţi înveşmântaţi în negru îşi scoteau din parcare maşinile, m-am aşezat pe o bancă de lemn şi am privit joaca în bătaia vântului a unui sturz albastru. Slujba religioasă rămânea în urmă deja, o pâclă de rugăciuni şi imnuri, de mâini tremurând, de îmbrăţişări stinghere şi sincere condoleanţe. M-am întrebat dacă vreunul va mai vorbi de Max vreodată ori dacă înmormântările nu sunt decât portaluri spre ştergerea deplină din amintire.

Mi-am pironit ochii asupra păsării, așteptând ca Lukas să iasă pe arcada boltită a porții bisericii Când afăcut-o, i s-a alăturat un camarad în uniformă verde, identică. Atâta săreau în ochii tuturor, că mândria, preț de o clipă, mi-a străbătut prin mâhnire. Lukas a pășit lent spre mine, celălalt s-a abătut către bordură și și-a aprins o țigară.

- Inga.

Apelativul m-a durut, însă renunțasem, până la urmă, la dreptul de a fi numită mama lui.

Am bătut cu palma în lemnul băncii, îndemnându-l, și s-a așezat lăsând spațiu larg între noi.

- îmi pare rău pentru Max, a zis pe un ton egal

- Și mie îmi pare rău pentru Max, am izbutit să îngaim. îmi pare rău pentru tot.

Am privit amândoi, în tăcerea lungă și chinuitoare, plonjeurile și înălțările sturzului, apoi, în cele din urmă, săgetarea în norii suri, neclintiți. Aveam amândoi prea multe de zis ca să încercăm să rostim ceva, orice.

- Eu..., a încercat până la urmă Lukas, ar fi trebuit... Poate el...

Și-a dres glasul ca și cum s-ar fi înecat cu un dumaticat tare de tristețe, apoi a tăcut.

- Nu, dragule. M-am întors spre el, iar Lukas a acceptat, milos, mâna mea întinsă. N-ai fi avut cum să-l ajuți pe Max. Nu si de data asta.

^y - Puteam să-ncerc, a zis răgușit, holbându-se la beton.

N-a spus-o, dar se gândea, știu, că aș fi putut încerca mai mult si eu.

^y - Nu și de data asta, am repetat prosteste.

Puzderie de narațiuni mi-au înmugurit în minte, multele căi posibile pe care ar fi putut să se îndrepte viețile copiilor mei dacă nu aș fi spus adevărul. Poate că Lukas avusese dreptate. Poate că ar fi reușit să-și salveze fratele. Însă uneori să spui că-ți pare rău e la fel de absurd ca speranța că o stea singuratică are cum explica universul. Am șoptit, în schimb:

- Te rog, vino acasă.

Ar fi trebuit să știu că e prea de tot. Mi-a lăsat mâna și s-a ridicat.

- Nu pot, a zis și-a aruncat o privire spre camaradul care- l aștepta. Nu mai am de-a face cu locul ăla.

- Nici cu luptatul în război nu ai de-a face, Lukas, l-am contrat cu vorbe adevărate, însă nepotrivite.

- Ai dreptate, a zis uitându-se în cele din urmă la mine, cu ochii săi negri și frumoși umeziți de durere, tăioși și acuzatori, dar e mai bine decât nimic. Mai bine decât să nu ai nimic, nicăieri.

Paul și pastorul au ieșit din biserică și s-au oprit să converseze. Lukas a întors spre Paul o privire neliniștită, apoi spre amicul lui, care, pricepând dintr-o ochire, a chiuit:

- Gata, șefu'?

- Trebuie să plec... mami.

S-a aplecat și m-a pupat ușor pe obraz. Mi-am lipit palma de fața lui moale, dorindu-mi să-l țin pe vecie la pieptul meu, însă știind că trebuie să-l las să se desprindă.

O femeie, uneori, se rupe în două. Uneori o femeie e un sine public care stă rigid pe o bancă, plină de demnitate cuviincioasă și de acceptare în vreme ce un om pe care îl iubește nespus se îndepărtează, dar simultan șinele ei intim urlă asurzitor,

urmărește și apucă și înhață și
imploră ca dragostea aceea să
rămână.

- Lukas! a țipat femeia disperată, iar
el s-a întors, ajuns la bordură.
Mulțumesc pentru că ai venit, a rostit
femeia cuviincioasă.

Am apucat măcar să-i văd surâsul
perfect pentru o ultimă oară, înainte
să se strecoare în automobilul
prietenului și să- si ia zborul.

^y
MAMĂ

Noaptea trecută am băut vin în
salonul neluminat până ce am căzut în
adormire. M-am trezit după nici un
ceas pe sofa, cu dureri în mușchi,
dezorientată. Visasem că după
înmormântare evadez în văzduh cu
sturzul albastru și, încă

^y
buimacă de toropeală, simțeam încă
ușurătatea zborului. Am fost, în acel
moment prețios de dinainte ca
zdrobitoarea realitate să-mi facă visul
praf și pulbere, liberă. Apoi, crâmpei
după crâmpei, mi-am amintit: Max,
dus. Lukas, dus.

Atunci am hotărât să pun, cumva,
toate astea pe hârtie. M-am ridicat, m-
am dus la masa de scris, de unde am
luat un pix și foile astea. Am aprins
lumina la bucătărie și m-am așezat la
masă, cu vorbele descolăcindu-se atât

de febril, că pixul abia dacă le putea ține hangul

Abia acum – când soarele se ridică și am acoperit deja atâtea pagini – îmi dau seama: nu am scris pentru mine. Am scris totul pentru tine, Mamă din Pădure. Nu știu cum să te găsesc, dar sunt de mult sigură că tu ești arhitecta cercului de pietre pe care l-am descoperit cu Lukas când avea doisprezece ani De-aș fi avut curajul să-i zic adevărul în acea zi lui Lukas, de ți-am fi lăsat un bilet în locul pietrei în formă de piersică, Lukas ar fi învățat de mult de unde se trage și, prin asta, am fi avut amândouă parte de fiul nostru. În egoismul meu, nu mi-am imaginat că l-aș putea pierde oricum, că, într-o zi, amândoi băieții mei nu vor mai

fi-

Am de gând să pun asta pe stânca unde ți-am lăsat cândva o piersică și să mă rog să o găsești

Îți depăn povestea mea fiindcă cea a lui Lukas nu-mi aparține. O viață întreagă i-am spus că e ceva și apoi i-am frânt inima admitând în fața lui că e altceva. Băiatul meu scump crede că e nimic, de nicăieri Doar tu ai răspunsurile care îi trebuie. Ajută-ne, te rog.

PARTEA A CINCEA

1970-1971

DOUĂZECI SI DOI

Am pus foile Ingăi Tate pe pământul uscat de lângă buştean şi am aşezat peste teanc o lespede, să- 1 apăr de bătaia vântului, M-am ridicat. Îmi simţeam mintea prea plină ca să pot gândi clar, inima, prea umflată si rănită. Trebuia s-o iau din loc. Am ridicat >

ochii să-mi caut îmbărbătare pe cerul albastru, încadrat de coroanele copacilor, şi am păşit în pădure.

Povestea Ingăi Tate era prea mult – prea surprinzătoare, prea tristă. Însă era, în acelaşi timp, prea puţin.

Dezvăluise

atâtea» dar nu izbutise să îmi spună unde mi-e fiul. Femeia asta îmi implora ajutorul, şi n-aveam habar cum să-i răspund.

Am simţit că mă copleşeşte, fără veste, diferenţa dintre tânjirea după fiul meu şi concreteţea existenţei lui. Nu mai era o abstracţiune sau o

dorință, ci un tânăr trist pe nume Lukas, care nu știa de unde se trage, războindu-se cu inamici pe care n-avea cum să-i priceapă. Și Inga nu era o amintire cețoasă ori vreun soi de mântuitoare, ci o femeie îndoliată, convinsă că un lucru pierdut poate fi regăsit în mine.

Am umblat prin pădure, chibzuind la ce aflasem, întoarsă în luminiș, mi i-am imaginat acolo: Lukas, la doisprezece ani, pășind prin peticele înzăpezite, descoperind cercul și așezând acolo piatra în formă de piersică; Inga, câțiva ani după aceea, întorcându-se singură după înmormântarea fiului și lăsându-și cuvintele sub o piatră, cu firava nădejde că le voi citi.

Iarăși lângă bolovanul colțuros, mi-am pus palmele tremurătoare peste cerc, sperând că anii de dor îmbibați în fiecă piatră așezată cu grijă mă vor călăuzi în ceea ce aveam de făcut mai departe.

DOUĂZECI SI TREI

*

Trei zile mai târziu, cum tăiam în grădină niște flori de ineață, Zelda a oprit pe alee cu Buickul ei alb și a făcut din mână pe geamul deschis. Am aranjat tulpinile într-o sticlă de lapte și, cât a parcat ea, am umplut-o din butoiul cu apă de ploaie. Am pus

florile pe masa din patio, între două pahare de limonadă cu gheață. Umbrele plopilor tremurători și mireasma plantelor de cătușnică ce creșteau pe marginea curții pardosite cu cărămidă înmuiau aerul dogoritor de august, însă eu asudam de neliniște.

- Ce-i cu astea? a întrebat apropiindu-se și deschizând brațele pentru îmbrățișare.

- Doar limonadă? am mințit, cuprinzând-o.

Fremătam ca un iepure sălbatic și îmi dădea seama.

S-a așezat și a sorbit din limonadă, studiindu-mă

» » ⁷

peste buza paharului.

Am înghițit în sec și am privit-o drept în ochi.

- Păi... s-a cam făcut vremea să-ți spun o poveste, am izbutit să rostesc.

Decisesem că, dacă Inga Tate se încumetase să-mi destăinuie pățaniile ei și să-mi ceară ajutorul, aveam să fiu în stare și eu să fac la fel.

>

Zelda m-a privit cu ușurare.

- O poveste.

- Da, am zis făcându-mi de lucru cu florile.

- Bun așa, a încuviințai într-un fel care îmi

r ⁷ >

confirma că știuse de la bun început că am secrete. Te rog, spune-mi.

Am tras o gură bună de aer. Stătea acolo așteptând, în timp ce eu simțeam că s-ar putea să-mi ies din piele. M-am ridicat în picioare.

- N-ai vrea să ne plimbăm? i-am propus.

Ne-am uitat amândouă spre încălțările Zeldei, care îndeobște puteau fi orice între pantofi cu toc și ghete până la genunchi. Sandalele fără toc, cu barete, asortate cu rochia galbenă de vară, păreau bune pentru plimbat.

- Sigur, a răspuns ridicându-se de la masă și ea.

Am pătruns silențioase în lumina fierbinte,

ocolind marginea livezii pe cărarea pietruită ce șerpuia către hotarul din spate al terenului meu. Voiam să încep, însă nu mă puteam urni. Am așteptat ca Zelda să umple tăcerea cu flecăreală despre vreo chestie pe care o citise la rubrica de știri, dar n-a scos o vorbă. Trecând de tulpinile înalte de floarea-soarelui care se înșirau pe lângă gardul din dos, am deschis poarta. Am traversat puntea de lemn peste smârc și am luat-o pe o potecă umbroasă, paralelă cu șanțul care abătea apa râului către fermele

învecinate. Mi-am dorit ca povestea mea să curgă la fel de ușor.

- Așadar..., am suspinat într-un târziu, simțind cum marginile universului știut de mine încep să se deșire. Ar fi trebuit să-ți spun de mult toate astea. Iartă-mă că n-am făcut-o.

- Să te iert! a scuturat din cap Zelda. Nu fi prostuță. Nu faci decât să te învârți în jurul cozii, V.

- Așa fac? m-a umflat râsul. Cum zicea tata: „Nu mai trage de timp, Torie, și dă-i bătaie”.

- Torie? a întrebat surprinsă.

- A, toată lumea îmi spunea Torie în tinerețe.

- N-am știut. Dar îmi amintesc data aia când te-

am întrebat dacă-ți pot spune Vicky și, fără să clipești, te-ai rățoit: „Sub nici o formă”.

Am râs amândouă și a fost plăcut.

- M-am bucurat că așa simțeai, a adăugat Zelda. Tu nu ești o Vicky. Sau o Torie. Când ai schimbat pe Victoria?

Un cor de mierle cu aripi roșii m-a încurajat din păpurișul de pe marginea canalului.

- Asta e parte din ce vreau să-ți povestesc. M-am oprit, căutând un început, apoi am zis simplu: A fost un băiat.

- Aa, știam eu, a dat să mă tachineze, însă purtarea mea îi semnala că nu era un băiat oarecare, pe seama căruia să glumească.

- Un băiat, da, am oftat. O să fii singura căreia i- am povestit despre el vreodată. Și despre tot ce-a urmat. Dar vreau s-o iau de la început. Sper că poți să asculți doar.

>

- Cum nu.

a

- Il chema Wilson Moon, am zis.

Wilson Moon. Numele nu mi se mai desprinsese de pe buze de mai bine de două decenii. Simpla lui rostire mi-a amintit că năvala focoasă a primei iubiri încă îmi stăruia în vene.

Am umblat, până aproape să-mi isprăvesc povestea, vreun kilometru și jumătate pe malul canalului de irigație și înapoi, am spălat și tăiat un coș plin cu legume pe care le culesesem din grădina de zarzavaturi dimineață și am început să fac o oală de supă. Retrăirea întregii istorii, cu amănuntele ei, s-a dovedit mult mai grea, mai ostenitoare și, în multe feluri, mai plăcută decât anticipasem.

Zelda m-a ascultat cu luare-aminte. Pe chip i se citea neîncrederea că fata din poveste – această Torie – eram de fapt eu și că întreaga istorisire

sălăşluisse în mine, ca un jurnal închis
cu cheiță, anii ăștia mulți. Si-a dus de
câteva ori mâna la inimă ori

la burtă și, când mi-au dat lacrimile,
m-a cuprins în brațe. Pierduse și ea
multe în viață, cum pierduseră
nenumărate femei înaintea noastră.
Stia că încă simt

totul în trup, cum simțea și ea.

Într-un târziu, amestecând în supă,
buimacă și eu de câte dezvăluisem,
am zis:

- Gata, am lungit-o destul. Spune-mi
ce crezi.

În minte, anticipându-i răspunsul, mi
se învâртеbeau imaginile oribile pe
care pe invocasem – corpul lui Wil,
însângerat, azvârlit peste margine în
prăpastia canionului; eu, murdară și
sfrijită, dezorientată de chinul
sălbăticiei, lăsându-mi pruncul pe
bancheta mașinii unor străini și
depărtându-mă cu mers împiedicat.

- Ai făcut ce-a fost nevoie, a zis, cu
sinceritatea deplină a unui dar bine
ales.

Era cel mai binevoitor răspuns pe
care mi l-ar fi putut da.

- N-am mai fost în stare să vorbesc
despre toate astea, am murmurat.

- De asta ai tinut secret totul, dintr-
un soi de

rușine?

- Cam așa, am mărturisit cu jumătate de glas. Zelda s-a întins spre mine și ne-am îmbrățișat.

Mi-a spus toate cuvintele alinătoare pe care aveam

nevoie să le aud. Însă eram atât de învățată să

ascund tot ce ținea de Wil și de fiul meu, atât de

temeinic obișnuită să-mi spun tristețile doar luminișului, râului și livezii, încât unei părți din mine i-a venit să se tragă din brațele ei, s-o ia la fugă pe poartă și prin smârc, să nu se mai oprească din goană.

Când s-a desprins, a lăsat o palmă pe brațul meu

și a întrebat:

- Și cu Seth cum rămâne? L-au prins vreodată? L-au pus sub acuzare?

Ultima oară când îl văzusem pe Seth avusesem o pușcă îndreptată către spinarea lui și-l văzusem plecând agale, cu capul în piept, din casa unde fuseserăm cândva o familie. Dacă încercase să ocupe ferma și fusesse inundat, dacă se omorâse cu băutura sau ajunsese la închisoare ori în paradis, nu țineam deloc să aflu. Cu cincisprezece ani în urmă, când adusesem la noua fermă camioneta tatei, viața mi se

7 >

rupsesse în două: ce fusese la lola și existența de după aceea. Seth făcea parte din perioada de dinainte. Pur și simplu nu mai exista pentru mine. Mi-era silă să și vorbesc despre el, dar m-am străduit să răspund.

- Chestia e că în vremea aia nici un juriu nu i-ar fi condamnat pe Davis ori pe Seth pentru uciderea lui

Wil, mai ales după ce i-au scos vorbe că ar fi hoț.

Am simțit numele lui Seth, rostindu-l, la fel de acru pe cât de dulce îl simțeam pe al lui Wil. Numele lui Davis mi s-a părut otravă curată.

- Lyle, șeriful... el era om bun, am izbutit să continui. Știa că trebuie să se facă dreptate, chiar dacă foarte puțini erau de părere că moartea lui Wil chiar... înseamnă ceva. Dar nu a anchetat cazul. Pe atunci nu existau legi privind drepturile omului, nu pentru indieni, nu-i păsa nimănui ce-au avut ei de îndurat. Nici în ziua de azi nu-și prea bate lumea capul. Știi doar.

- Știu, a încuviințat din cap Zelda, ducându-și palmele la inimă. Dar numai ca fapte istorice sau din ce-am văzut cândva pe la știri. E înfiorător cum e încă tratată realitatea asta. Un travesti. Of, dacă s-ar fi întors acasă când i-ai spus...

Wil nu-mi dăduse decât un indiciu minuscul despre acest cămin al lui, arătând odată spre sud-vest și zicând: „Voi îi spuneți Patru Colțuri”. Auzisem de loc – punctul de convergență al statelor Colorado, New Mexico, Arizona și Utah, unde turiștii se opreau pe liniile crucișe ale unui marcaj de alamă ca să le atingă pe toate deodată –, însă *eu* nu numisem nicicum zona vreodată și eram prea naivă ca să înțeleg ce voia să spună el cu voi. Când l-

am întrebat dacă-i e dor de locul de baștină, s-a

^{> 7}
mulțumit să răspundă: „Nu există pământ cu colțuri”, de parcă asta mi-ar fi transmis tot ce trebuia să știu.

^f
- Nu s-a putut întoarce, i-am spus Zeldei. Nici nu știu de ce. Eram o fătucă și eu. Nu mă pricepeam să pun noimă în toate ori să le îndrept cât de cât.

Amestecam circular în supă, absentă, încă buimăcită de bigotismul și teroarea care fuseseră dezlănțuite asupra acelui tânăr nevinovat.

- Apoi lumea din lola s-a împrăștiat, a apucat-o spre vieți noi, am zis încercând să-mi înlătur din gâtlej ceva ce se simțea ca o piatră. Și totul s-a șters.

Am înălțat ochii spre ea, implorând-o din priviri să lase baltă vorbitul despre Seth și uciderea lui Wil. Mi-a făcut pe plac, deși bănuiesc că se gândea la ce știa despre Emmett Till și Martin Luther King, la cum nu izbutisem să-i acuz pe ucigașii lui Wil, la cât de aprig s-ar fi luptat ea pentru dreptate dacă Wil ar fi fost al ei. Am mai tocat un morcov și l-am adăugat în supă, trăgând de timp ca să dau vocii mele ocazia să-si revină. >

Zelda a lăsat să treacă o pauză lungă înainte să pună inevitabila întrebare de care îmi era groază și pe care aveam nevoie s-o aud.

- Ai încercat vreodată să-ți găsești fiul? Am clătinat din cap.

-Nu.

A tresărit surprinsă. Răspunsul meu, firește, era de neconceput pentru ea.

- Erau alte vremuri, am zis. Ar fi fost cu neputință să dau de el.

A plecat capul, încuviințând.

- Și dacă l-aș fi găsit vreodată, ce? am urmat. De

la noua lui familie n-as fi avut cum să-l fur. Am avut

>
de ales. A trebuit să am încredere în alegerile mele, să mă încredințez că dacă mă mise din loc, dacă fac

>

r

7

toate lucrurile astea – am dat din mână spre lotul meu de teren –, o să fie suficient.

- Si e? Suficient? a întrebat ea cu blândețe, dar stăruitor.

N-am răspuns. Îmi dorisem cu înverșunare să fie destul: îngrijirea tatei, a lui Ruby-Alice, a pomilor fructiferi ai familiei, salvarea a ce se putea salva și refacerea vieții mele, cu binecuvântarea pământului.

Însă acum eram în stare să admit fată de mine

însămi că nu, nu fusese destul. Nu salvasem suficient cât să compenseze tot ce pierdusem.

- E fiul tău, a spus Zelda. E pe-acolo, undeva. Sigur te întrebi pe unde stă, ce fel de om e.

Am dat din cap că așa-i, fiindcă nu trecuse zi, în douăzeci și unu de ani, fără să mă îndrept cu gândul spre fiul meu.

- V., trebuie să îl găsim.

Mi-am ferit privirea. Parte din mine voia să ia totul înapoi, să-mi vâre povestea în fundul pământului, unde se odihnise ca o fosilă în toți acești ani.

Se făcuse însă vremea să dau piept cu trecutul, să admit că atâta vreme cât fiul meu lipsea, nu mă puteam

simți cu adevărat acasă și că, după cum mă ajutase să pricep relatarea Ingăi Tate, la fel stăteau

lucrurile și cu eh Mi-am amintit ziua în care-1

luasem de frâu pe Abel și o pornisem spre munte

știind că pun în mișcare forte și consecințe de

neînălțurat. Mă simțeam la fel acum, înfruntând

întrebările Zeldei și decizând următorul meu pas. Era nevoie doar să-mi regăsesc hotărârea de atunci.

Am trecut din bucătărie la masa din salon, unde pusesem relatarea Ingăi Tate. M-am întors la Zelda, i-am întins teancul de foi albastrii. Ochii ei mari s-au lărgit și mai mult.

- Am găsit asta, cu un bilet, am zis. Acum câteva zile, după ce-ai fost tu la micul-dejun. M-am dus în luminiș în ziua aia. Am dat peste ele, erau lăsate pe cercul meu de pietre.

A acceptat paginile cu gura căscată.

M-am întors la mestecatul în oală și am lăsat-o să

citească. Aroma supei a făcut brusc să mă roadă stomacul.

- E de la..., a început Zelda.

- Ea, am confirmat.

- Dumnezeu mare, a pufnit Zelda, parcurgând frenetică paginile. Ai vorbit deci cu ea?

- Nu, am recunoscut.

- De ce nu?

Aceeași întrebare mi-o pusesem și eu, în trei zile de neodihnă și trei nopți nedormite. Nici plimbările la miez de noapte prin livadă ori întrebările înălțate spre luna în creștere nu-mi aduseseră vreun răspuns. Fiece decizie, din ziua în care-mi simțisem pentru întâia oară pruncul frământându-se în pânțece, îmi ceruse o cutezanță ieșită din comun. Riscasem și trecusem peste atâtea, însă povestea Ingăi Tate îmi adusesese aminte că până și curajul câștigat cu trudă nu e fără sfârșit.

- A crescut acum, m-am hazardat să rostesc. Nu văd cum ar accepta o femeie apărută din senin care se pretinde maică-sa. N-am nici un drept.

- Ai tot dreptul, m-a contrat Zelda.

- Nu-i pot da viața peste cap. N-ar fi cinstit. Cuvintele mele erau complet eronate, însă trebuia

să le zic tare, să le las să ricoșeze din chipul perplex al prietenei mele.

- Uite ce n-ar fi cinstit: să-l lași să umble așa prin viață fără să știe cum a ajuns pe mâna altora, a izbucnit ea scoasă din fire.

- Nu a *ajuns pe mâna* nimănui,
Zelda. Nu-i animal
domestic, mi-am arătat colții și eu.

⁷ >>

Nu s-a lăsat impresionată de aerul
meu defensiv și și-a azvârlit în sus
brațele a lehamite. Știa prea bine că-
mi testam tăria determinării pe ea, o
persoană capabilă să recepționeze
onestitatea deplină și să-mi răspundă
cu onestitate deplină.

- Și cum rămâne cu ce-ti trebuie tie,
V.? Are de-a

>>>⁷

face cu tine cât are și cu el.

t

Am scuturat din cap.

- Ba nu. Femeile îndură. Asta facem
noi.

- Ce tâmpenie, a replicat, cu mai
multă asprime decât mă așteptasem.
E mai mult într-o femeie decât jalea și
aducerea de copii pe lume.

- Adică, Zelda?

- Adică meriți să ai parte de fiul tău.

- La fel cum meriți și tu să ai copii.

- Păi, chiar merit, să fie limpede. Pe
fiecare din ei l-am meritat. Pierderea
nu are nimic de-a face cu ce meriți ori
nu meriți, ce Doamne iartă-mă!

y

.

7

Nu știam cum să fiu sigură că merit
mai mult. Știam doar să îndur.

- Te temi, a spus apăsător Zelda, și
m-am simțit prinsă într-o capcană pe
care mi-o întinsesem singură.

- Sigur că mă tem, am îngăimat simțindu-mi ochii arzând de lacrimi pe care încercam să le curm. Nu stiu cum să nu mă tem.

- Dacă așa crezi, atunci nu m-ai ascultat la fel de atent cum te-am ascultat eu astăzi, a zis.

Zelda a plecat dându-mi asigurări că, oricând voi fi gata, mă va ajuta să avansez. Simțeam nevoia să mă întind. Am luat povestea Ingăi cu mine în dormitor, intenționând s-o mai citesc o dată. Dar am pus-o deoparte și mi-am lăsat capul pe perne. Fereastra de lângă pat era deschisă larg, însă aerul rămânea încins și nemișcat. Arsita, deciziile și pașii următori

cântăreau greu, tare greu. Am închis ochii și m-am refugiat în somn.

Când m-am trezit, după niște ore, o binecuvântată suflare de vânt se opintea în perdele, trimițându-mi aer răcoros peste corp. Briza bătea dinspre est, peste creste și poale de munte, aducând aromă de sălbăticie, de pin, de perie-mare, de sol și, abia simțit, un iz de ploaie. Am inhalat cu putere și m-am ridicat. Paginile Ingăi Tate erau pe bufet. Tot nu știam cum să reacționez. Știam doar, lămurit, că pădurea mă cheamă.

Am luat camioneta cea nouă înspre muntele Lam- born. Drumul se făcea mai lin pe platoul din susul masivului, şerpuind pe lângă o duzină de ferme răsfirate, case şi păşuni, aruncându-se apoi în josul pantei şi iarăşi unduind în sus, pe un versant abrupt. În vârf, unde molidul albastru şi brazil Douglas învăluiau şoseaua în umbră, am parcat şi am păşit în interiorul tăcerii. Mi-am întins mădulele inspirând, apoi expirând prelung şi lent, iar mintea a început să mi se descâlcească.

Am luat-o pe o potecă ştiută, făcută de căprioare, printre stejarii pitici şi tufele galbene de iarba- iepurelui, către o pajişte care-mi plăcea, luxuriantă şi plină de exuberanţa verii. Fluturi albi dansau printre volănaşele lăcrămioarelor-de-munte şi ierburile înalte. Greierii se lansau în salturi, ferindu- se de călcătura mea. M-am oprit pe malul pârlăuşului care se prefira ca o venă prin mijlocul pajiştii şi am admirat trompetele mici ale gen- ţianelor mov adunate în pâlc pe limba jilavă de pământ. Mi-am stropit faţa cu apă luată în căuşul palmelor, iarăşi şi iarăşi. Când m-am ridicat să- mi continui drumul, m-am simţit mai uşoară, de parcă povara pe care o dusesem în cârcă nu s-ar mai fi ridicat odată cu mine.

M-am ținut după șipot până la locul unde plonja în codru sub forma unei cascade acoperite cu mușchi. Am coborât panta însoțită de melodia cascadei și de stâncile îmbrăcate în ceață, cu pași iuți și siguri ca ai unei căprioare. M-am întrebat când se întâmplase – când învățasem să umblu așa prin natura sălbatică, mai mult o creatură a pădurii decât o ființă umană stângace, când încetase terenul să mai fie prea stâncos, alunecos sau abrupt și devenise în schimb pământ esențial.

M-am așezat în răcoarea întunecoasă lăsată de

pini. Am întins brațele în laturi și am adunat doi pumni: țărână neagră, ace de pin, pietricele, crenguțe, frunze, o cochilie minusculă de melc, o pană albă, pufoasă. M-am uitat împrejur la nașterea, creșterea și moartea clădite vraf una peste cealaltă, la burțile despicate ale arborilor doborâți odrăslind lăstari noi, la toată viața scoțând capul din orice scobitură, crevasă și posibilitate a luminii. O iscusință străveche, mult prea nuanțată și complexă pentru a fi pe deplin înțeleasă, dar exact ce-mi trebuia ca să-mi amintesc că tocmai în aceste straturi de timp orice lucru devine el însuși.

Da, avusese dreptate Zelda că eu, la fel ca livada, rezistasem în pământul

cel nou, dezrădăcinată de împrejurări
și totuși în stare să-mi văd mai
departe

de viață. Însă totodată sovăisem și
căzusem, îmi

> pierdusem hotărârea și mă lăsasem
de nenumărate ori pradă fricii. Tăria,
învățasem, era ca solul plin de resturi
al pădurii, clădită pe triumfuri
neînsemnate și gafe infinite, ceasuri
de soare urmate de furtuni

bruște care nimiceau totul. Suntem
aidoma cu totii,

*> ?
fie și pentru nici un alt motiv decât
chipul frumos și atroce în care
creștem imprevizibil, bucată cu
bucată, căzând, săltându-ne dintre
rămășițe,

înăltându-ne iar și năzuind către bine.

> *
Am decis atunci că așa îi voi
răspunde Ingăi Tate și că-i voi spune
fiului meu, de voi avea vreodată
norocul să-l cunosc, astfel: că trăisem
dispusă să duc

ce-mi aruncă existența în cărcă și că
încercasem

>>
mereu, cumva, să fac lucrurile mai
bine pe viitor. Voiam să-i explic că
devenirea, cum învățasem cu vârf și
îndesat, ia timp. Să-i spun că
încercasem, cum mă învățase Wil, să
merg înainte ca râul, însă îmi luase
mult să înțeleg ce înseamnă asta.

Cursul contra obstacolelor nu era întreaga mea poveste. Fiindcă, la fel ca râul, adunasem pe cale toate crâmpeiele care mă legau de tot restul, și asta mă adusesese acolo, cu pământ din pădure strâns în pumni și o inimă care învăța încă să nu se teamă de ea însăși. Mă modelaseră oamenii dragi – familia și dragostea pierdute; prietenii, chiar dacă puține; orice faptură pe care o întâlnisem pe drum, fiecă picur de ploaie și fulg de zăpadă care-mi alesese umărul, toate locurile pe care îmi lăsasem palmele și capul și orice pârâu precum cel din fața mea, rostogolindu-se pe vale, câștigând forță de la gravitație, învârtindu-se către următoarea bulboană, împingând în cotul malului, luând și dând în înțelegere tăcută cu orice lucru viu.

Le-aș fi spus că asta, plus pământul care mă hrănea, era ceea ce-i puteam oferi fiului meu. Dacă semăna cât de cât cu tatăl lui – aceasta fiind una din nădejtile mele adânci avea să simtă curajul fragil al ființei pe care mi-o clădisem și să-și găsească, în inima-i înfricoșată, un loc care să-mi dea sansa de a-

^y 1 iubi. ^{*}_y

DOUĂZECI SI PATRU

Căldura se ridica din parcare neagră. Îndată ce- am ieșit din hotel cu Zelda, mi-a venit să fac cale-
ntoarsă și să mă retrag înapoi în camera cu aer condiționat.

Alesesem să vin la Durango după ce, adunându- mi curajul, îi trimisesem Ingăi Tate o misivă în care mai întâi încercasem să explic totul și apoi sfârșisem simplu, scriind: „Sunt gata”. Zelda mă îmboldise să vin atât de repede, la doar câteva zile după ce Inga răspunsese cu o invitație. Strecurându-mă în Buickul înfierbântat al Zeldei, în drum spre întâlnirea cu Inga, îmi repetasem neconștient: „Sunt gata pentru asta. Sunt gata”.

- Încântată? a întrebat Zelda învârtind cheia în contact.

- Agitată, am răspuns și am atins-o cu palma peste fluierul piciorului, drept mulțumire că avusese răbdare cu mine.

Aerul rece a domolit treptat vîpăia din mașină. Mi- am lipit fruntea de geam și m-am uitat cum gonește peisajul arid din Durango. Mi se părea frumos într- un fel sever și nedomolit. Părea o zonă aspră în care să te pierzi, cu piscurile de gresie nisipie și dinții răschirați mai mult a avertizare decât a invitație la

hălăduire. M-am întrebat dacă fiul meu crescuse cu impresia că peisajul era

neospitalier, dacă priveliștea îl încânta ori îl incita sau dacă nu era decât fundalul abia băgat în seamă al maturizării lui.

Am traversat râul pe unde era lat și năvalnic, cu rotiri albe de spumă și vârtejuri chiar și la început de septembrie, mărginit de pietroaie galbene, sălcii și dumbrăvi zdrențuite de plop tremurători. Pe pod era un semn: „Râul Animas” și, cu litere mai mici, dedesubt, „Rio de las Animas”, Râul Sufletelor, cum îmi aminteam din cele scrise de Inga Tate, locul unde își căutase fiul meu alinare.

^y
- Zelda, oprește, am zis.

A ieșit cu prima ocazie de pe carosabil și a tras pe dreapta.

Am traversat stratul fierbinte de sedimente și m-

^t
am apropiat de mal. Vuietul apei acoperea sunetele scoase de păsări și traficul rutier din preajmă; plopii înalți eclipsau terenurile aride dimprejur. Eram acolo doar eu, râul și imaginea unui băiat aruncând cu pietre în curent. Nu mai văzusem un râu atât de aidoma cu cel pe care-l pierdusem, porțiunea cândva liberă și dezlăntuită a râului Gunnison care hrănise

[>]
^y
în aceeași măsură ogoarele lolei și copilăria mea. Mi-am scos pantofii, mi-am suflecat pantalonii și am pășit în șuvoiul rece, să stau acolo unde

poate că se oprișe și fiul meu, fascinat de apele limpezi. M-am întrebat dacă ascultase ce aveau apele de spus despre dragoste și timp, cum făcusem eu, zicându- mi că, dacă așa stăteau lucrurile, poate că nu voi fi pentru el o surpriză atât de mare.

Când am oprit în dreptul unei căsuțe mici de cărămidă, cu peluză îngrijită în față, am văzut o femeie cu păr negru, scurt așezată pe un scaun de răchită pe verandă. Mi-am făcut de lucru cu geanta. Zelda a întins brațul, atingându-mi mângâietor umărul.

- Gata? a întrebat.

- OK, am răspuns.

„OK”, am gândit, încredințându-mă că așa și era.

Am deschis portiera în apăsarea vipiei. Zelda a dat grăbită ocol mașinii ca să mă sprijine.

În spatele ei, femeia se ridicase și cobora treptele verandei.

Am vrut să spun ceva, însă femeia se tot apropia, fața i se înălța ca un bulbuc de aer prin noroiul amintirii. Apoi Inga Tate ne-a zis bun-venit din poarta deschisă, Zelda m-a îndemnat cu blândețe și, cam nesigură pe picioare, am pășit înainte.

Ne-am privit țintă și Inga s-a poticnit spre mine. Mi-a apucat mâinile într-ale ei, ducându-le la bărbie și păstrându-le acolo ca în rugăciune. Ochii

Înlăcrimați mi-au spus că mă păstrase
în inimă în toți anii aceștia mulți, cum
o păstrasem și eu, într- un chip așa de
bizar, însă cert, două mame ale
aceluiași băiat frumos. Mi-am eliberat
un brat ca s-o

cuprind de după umăr, și străina asta
care nu era străină s-a lăsat să cadă la
pieptul meu. O clipă lungă am
dispărut amândouă în crunta durere a
tot ce dăduserăm și pierduserăm,
agățându-ne una de alta de parcă
vreo pală bruscă de vânt ar fi putut să
ne desprindă.

I-am șoptit în părul cu miros dulceag
vorbele cărora tânjisem de două
decenii să le dau glas:

Mulțumesc, mulțumesc, mulțumesc,
mulțumesc.

A clătinat din capul lăsat pe umărul
meu și, când s-a desfăcut într-un
târziu din îmbrățișare, m-a

privit întristată și a spus vorbele la
care m-aș fi așteptat cel mai puțin:

- îmi pare rău.
- Inga, nu.

A ridicat palma ca să-mi stăvilească
protestul și mi-am dat seama că și ea
răbdase, mult prea mult, până să
spună ce o roade.

- îmi pare rău că l-am ferit de tine.
încă și mai rău îmi pare că l-am pierdut.

DOUĂZECI SI CINCI

După ce Zelda a plecat cu mașina, am stat cu Inga mai bine de o oră în bucătăria ei galbenă, ordonată. Ne-am spus tot ce am putut îndura să ne spunem, dându-ne pe rând obolul de detalii și înțelegere miloasă, până ce Inga s-a ridicat să-și îmbroască fața, permițându-ne amândurora ceva liniște după ce schimbaserăm povești și lacrimi.

Mi i-a zugrăvit pe Lukas și pe fratele lui, Max, la masa de melamină din bucătărie unde crescuseră de la țânci de-o șchioapă, ajungând bărbați. Lui Lukas îi plăcea la nebunie să mănânce spaghetti bolognese, aflasem de la Inga, și ștrudelul nemțesc cu mere pe care învățase de la mama ei să-l facă. M-am gândit că fiecare masă pe care i-o întinsese lui Lukas acolo, mie mi-o întinsese. În toate dătile când îi făcuse

baie, când îl ajutase la teme și-l îmbrățișase cu drag și spălase coșuri duble cu rufe murdare de băieței, pentru mine o făcuse. Când simțise în Lukas imboldul de a-și afla originile care-i fuseseră ascunse, îl dusesese în luminiș, ca măcar să încerce a-i spune adevărul. Asta, pentru ea, pentru el,

dar și pentru mine. Fiecare zi în care-l iubise conținuse dragostea ei în locul dragostei mele.

Strânsesem în fine mâinile celeilalte mame, îmi depănasem povestea și îi mulțumisem. Însă nicicând n-aveam să pot explica adevărata întindere a recunoștinței mele. Amănuntele pe care mi le-a dezvăluit despre viața lor m-au lăsat cu convingerea că erau și ei ca multe alte familii, cu viețile

întrepătrunse într-o împletitură de trist, complex, vesel, dulce și tragic în același timp. Departe de perfecțiune, însă măcar fuseseră prezenți pentru fiul meu, spre deosebire de mine.

M-am uitat pe geam la plopul tremurător cu ramuri groase din mijlocul curții din spate și mi-a venit în minte pățania cu mâna ruptă a lui Max și

acuzăția falsă care i se adusese lui Lukas. M-am uitat

» lung la banca de sub copac, imaginându-mi-o pe Inga acolo, alături de Lukas, dezvăluindu-i crâncenul adevăr înainte ca el să sară ca ars și s-o rupă la fugă, să escaladeze gardul și să dispară. Am simțit ciudățenia de a cunoaște atâtea detalii private despre familia lor. Și m-am minunat de cât de mult viețile

lor, în felul bizar și întortocheat al lumii, fuseseră puse în mișcare de mersul meu în târg într-o zi de

octombrie, când aveam şaptesprezece ani. Ba chiar jucase un rol straniu în decizia Ingăi de a cere divorţul de soţul ei crud, îmbărbătată, mi-a spus, de curajul pe care-l găsisese când hotărâse să mă găsească, aşternându-şi povestea pe hârtie şi lăsându-mi în cale foile care mă aduseseră la ea.

- Victoria? a zis Inga din uşa bucătăriei. Vino să te uiţi, te rog. Am urmat-o în camera de zi, unde împrăştiase fotografiile pe tăblia de sticlă a măsuţei de cafea. M-am gândit că ţi-ar plăcea să vezi astea, a spus.

Inima îmi bubuia. Familia mea nu se ostenise să cumpere vreodată un aparat foto. Nu aveam poze din trecut, cu pământul şi oamenii iubiţi şi pierduţi. Si totuşi acolo, în fata ochilor mei, era un cadru

Kodak, pătrat, înfăţişându-l pe Wil.

Am ridicat poza cu mână tremurătoare. Adolescentul musculos, în tricou şi blugi, poza într-o grădină de trandafiri, cu ochi blânzi, căprui şi un zâmbet generos azvârlit peste timp. Am studiat imaginea, nereuşind să-mi iau ochii de la ea.

- Lukas, când a împlinit şaptesprezece ani, a zis Inga.

- E... dragălaş, am bâiguit aducându-mi aminte să respir.

Inga mi-a înmănat încă o fotografie – alb-negru, cu doi tânci în scutece așezați într-un căruț dublu,

unul dintre ei Copilul Albastru, chipul lui scump exact cum mi-l aminteam. M-am lăsat pe speteaza canapelei înflorate, simțind că-mi pierd echilibrul. Mi-a mai dat și altele: un bebeluș înfășat, zâmbind

fără dinți, târându-se peste un covor împletit; un puști de-o șchioapă, cocoțat mândru pe tricicletă; frați știrbi purtând coifuri țuguiate de petrecere; doi preadolescenți pirpirii, pe biciclete gemene. Mă înghimpa dureros gândul la ce pierdusem, faptul că nu eu fusesem mama de cealaltă parte a aparatului foto, că nu știusem niciodată vocea copilului meu și modurile subtile în care crescuse și se schimbase zi

de zi.

- Pe asta am făcut-o cu doar două săptămâni înainte să plece, a spus Inga întinzându-mi un cadru Polaroid cu Lukas râzând, așezat la masa din bucătărie unde abia ce ne deșertaserăm, Inga și cu mine, sufletele. Of, zâmbetul lui! Asa de ușor și de dulce...

Vocea i s-a curmat și am rămas amândouă tăcute.

- Victoria, a spus când a fost în stare să continue, plimbându-și vârful degetului peste conturul chipului din poză. Uite. Arcuirea ochilor, nasul și bărbia. E așa de mult din tine în el!

^y
Nu-l vedeam decât pe Wil.

- Presupun, am încuviințat totuși. Pielea lui...

Inga a zâmbit și a dat din cap.

- S-a închis la culoare pe măsură ce a crescut.

- Da, am zis.

M-am uitat lung la fotografie și am simțit deodată că mă cuprinde neliniștea.

Dacă, așa cum îmi spusese Wil, erau pe lume de- alde Seth mai mulți decât stelele de pe cer, Lukas îndurase, cum altfel, veninul celor de teapa lui Seth întreaga lui viață. Povestea Ingăi despre taxidermistul bigot care îl numise corcitură nu fusese, cel mai probabil, decât începutul. Tânjeam să-i povestesc tot ce știu și nu știu despre tatăl lui, dar dacă să afle despre dragostea interzisă a părinților lui și despre moartea brutală a lui Wil se dovedea mult mai rău pentru Lukas decât să nu știe nimic?

Pentru prima oară de când îl părăsisem, am simțit că am un fiu de protejat.

- Dacă ce am să-i spun e prea dureros? am întrebat. Nu avem habar cum e să fii Lukas. Să înțelegem de ce fuge, sau încotro. Poate nu ține de noi să-l ajutăm.

Inga a încuviințat din cap gânditoare.

- Asa-i. Nu tine de noi. Viata lui Lukas îl privește.

Putem doar să-i arătăm de unde vine și că a fost întotdeauna iubit. Doar de asta are nevoie de la tine acum, Victoria. După aceea poate să aleagă restul.

M-am gândit la fermă, la livadă și la Brațul Nordic, la codri, la pajiști și la toate lucrurile perfecte pe care așteptasem atâția ani să i le arăt. M-am uitat iarăși, lung, la tânărul din poză. Am dat din cap, acceptând soarta, misterul și toate forțele imprevizibile care ne sculptează viețile, și mi-am jurat să-mi invit, în fine, copilul acasă.

- Cum îi spunem că sunt gata? am întrebat cu voce tremurătoare.

- Găsesc eu o cale, a zis ea.

DOUĂZECI SI SASE

1971

M-am oprit pe marginea Lacului de Acumulare Blue Mesa, sub cerul

pâcios de primăvară, și mi-am imaginat ce rămăsese din casa copilăriei mele – prăbușită și muiată, poate deja doar cuie și clanțe – pe fundul lacului.

Zelda și Inga aruncau cu pietre în apă, în vreme ce eu mă plimbam înapoi și încolo pe mal. Vedeam, către est, partea din amonte a râului Gunnison șerpuind prin defileu până ce era absorbită de acumulare, în apropierea unui pod nou din beton. Multe se schimbaseră, însă istoria se ținea de mine

⁷ > ca un ghimpe încăpățânat. Punctul acela mi se păruse cel mai potrivit pentru o reuniune, o socoteală cu trecutul înainte de a întoarce fața spre viitor, însă acum, privind apele albastre și frământate de deasupra locurilor unde se aflase cândva lola, nu mai eram sigură.

Deși în zona de parcare era doar mașina Zeldei înconjurată de un pietriș albicios, tot aruncam într- acolo priviri, fără să mă pot stăpâni. Inga trimisese o scrisoare, iar Lukas răspunsese. Așteptasem o iarnă lungă și neliniștită ca el să accepte propunerea de întâlnire și apoi ca serviciul său militar să se încheie.

Fiul meu avea să sosească la amiază.

Deasupra undei lacului se înălțau munții înzăpeziți ai rezervației Big Blue, unde se născuse copilul meu.

Am trasat din priviri ruta pe care îl urmasem cândva pe Wil în sus pe coastă, până la colibă. Inima încă îmi lăcrima pentru ce descoperiserăm amândoi despre iubire acolo, ca și pentru tot ce riscase și pierduse Wil din pricina ei. Sălbăticia fusese între timp redenumită Uncompahgre, ca omagiu pentru nativii Ute strămutați, și m-am întrebat ce-ar fi gândit despre asta Wil, dacă i s-ar fi părut o încercare ironică și insuficientă de ispășire ori dacă ar fi zis simplu: „Cum vă place”.

Iarăși mi-am aruncat privirea peste parcare, apoi la cei două femei neliniștite care mă însoțeau. Am

băgat mâna în buzunarul jachetei și am scos la iveală crenguța cu flori de piersic pe care o tăiasem în dimineața asta pentru fiul meu. Am tras în piept dulceața și am rotit rămurica între degete, urmărind cum se învârt florile delicate; m-am uitat apoi către lac, imaginându-mi livada, orașelul și râul năvalnic pe care le știussem odată. M-am uitat la ceas. Era aproape amiază.

Am măsurat cu privirea lungimea autostrăzii pustii de pe cealaltă parte a podului. Nu puteam nega că mă temeam de dezamăgirea fiului meu – în legătură cu scandaloasa lui zămislire, cu moartea crudă a tatălui său și cu absența justiției, în legătură cu mine, care îl lepădasem și-mi

luasem viața de la început. O parte din mine se întreba dacă are să vină până la urmă ori dacă nu va folosi ocazia ca să ne pedepsească, pe mine și pe Inga, neapărând. Dar mă simțeam și optimistă. Alesesem să-l întâlnesc pe malul de aici fiindcă, mai înțeleaptă acum, știam că trebuie să-mi port întregul trecut alături de spațiul cel nou pe care mi-l creasem în suflet pentru speranță.

Cu norii subțiri destrămându-se și apa scânteind de lumina soarelui, m-am întrebat care e noima acestora toate – călătoria pe care o numisem viața mea, atât de aidoma cu acest râu sugrumat care continuă să fie râu și când e silit să fie lac, înaintând contra obstacolelor și barajului, urmându-și din toate puterile curgerea fiindcă nu știe altă cale.

O camionetă argintie prăfuită a ieșit de pe Autostrada 50, a trecut podul și a oprit încetișor în parcare. Zelda și Inga au tresărit, atente. Chipul Zeldei s-a iluminat de triumf, de parcă ajutorul pe care mi-l dăduse cu găsirea fiului meu i-ar fi alinat ei înseși inima întristată, de parcă recăpătarea lui era o mică victorie pentru mamele îndurerate de pretutindeni.

Inga s-a apropiat și mi-a căutat solidaritatea în ochi. Am vârât iar în buzunar florile de piersic. Am întins brațul după mâna Ingăi, apoi după a

Zeldei. Am rămas așa, trei femei, așteptând ce avea să urmeze.

Un tânăr cu tricou alb și jeanși a coborât din camionetă și, preț de un crâmpei neliniștitor de clipă, a rescris istoria. Mai că mă făcea să mă întreb dacă nu greșisem, oribil, tragic – dacă nu cumva Wil supraviețuise, iar trupul însângerat, azvârlit peste buza Canionului Negru, nu fusese totuși al altui băiat.

- E Lukas, a șoptit Inga, parcă intuindu-mi nevoia de confirmare, cu un amestec tremurat de adorație și ușurare.

^ y Mi-a strâns mâna mai tare și i-am răspuns la fel.

Lukas s-a uitat peste apă și apoi, cu un surâs nesigur, s-a îndreptat spre noi. L-am văzut atunci nu ca pe o icoană a lui Wil sau a mea, ci ca pe el însuși, cu postura solidă de ostaș și linia surprinzător de alungită a mandibulei. Nu mai era nicidecum un băiat, ci un bărbat care știa ce înseamnă pierderea, singurătatea și războiul și totuși își adunase curajul de a veni acolo să mă vadă. Și-a înfipt mâinile în buzunare și a lăsat capul pe-un umăr, privindu-mă pieziș, nesigur, și în clipa aceea l-am recunoscut și eu, memoria mi-a fost inundată de momentul în care

deschisese întâia oară ochii de nou-născut și se

uitase la mine în același fel, când stiușem cumva că-

mi cunosc deja odrasla, cum încă o cunoșteam și acum.

Nu-mi simțeam picioarele, dar am făcut câțiva pași alimentați de credință pură. Zelda și Inga mi-au dat drumul la mâini și m-au îmboldit să pornesc înainte singură.

Fiul meu a pășit spre mine, eu spre el, amândoi încredințați că fata pământului ne va tine cât ne vom

> > croi drum pe malul pietros.

MULȚUMIRI

Trebuie ca mai întâi să-mi exprim aprecierea pentru extraordinara mea agentă, Sandra Bond. Sandra, îți mulțumesc pentru că ai văzut ceva special în romanul de față chiar și când nu căpătase încă formă deplină, și pentru munca neobosită de a-i găsi căminul perfect. Încurajarea și prietenia ta pe parcursul acestei călătorii au însemnat foarte, foarte mult.

O enormă recunoștință îndrept și spre Cindy Spiegel pentru că și-a încercat norocul cu mine. Cindy, experiența ta de redactare, răbdarea,

inima bună, voioșia și încrederea ta au adus la viață

această carte. Nu-ți pot mulțumi îndeajuns. E o bucurie și o onoare să lucrez cu Cindy, Julie Grau și întreaga echipă de la Spiegel & Grau. Le mulțumesc lui Nicole Dewey, Liza Wächter, Amy Metsch, Andy Tan-Delli Cicchi, Jackie Fischetti, Stephan Moore, Shaya D'Ornano și Nora Tomas, ca și lui Jeff Farr, Meighan Cavanaugh, Barrett Briske, Charlotte Strick și Claire Williams de la Strick & Williams.

Recunoștința și respectul meu nestins se îndreaptă și spre Susanna Lea și colegii ei, Mark Kessler și Susie Finlay, pentru a-mi fi propulsat romanul în lume cu atâta siguranță, și către Jane Lawson și Alison Barrow pentru adaosul lor de entuziasm și competență. Mi-a depășit așteptările, din partea tuturor, amestecul atât de desăvârșit de bunătate și

profesionalism din toate etapele acestui proiect.

Mulțumiri din inimă familiei, prietenilor, comunității și colegilor pentru sprijinul lor incredibil, pentru felul în care m-au încurajat și sărbătorit la fiecare etapă a scrierii acestei cărți. Sper că vă stiti și stiti cât de mult vă prețuiesc. Mulțumiri speciale cititorilor timpurii și

maoretelor devotate – înainte de
orice, soului meu, fiicei, mamei și
preaiubitelor prietene Alison Catmur și
Jackie Burt, ca și dragilor mei Jason
Burns, Sean Madsen, Jennifer Read,
Jeremy Burns, Mark Bosso, Kiplynn
Dickson, Kay Forsythe, Kathy Burns,
Jenny Pankratz, Emma Burt, Lynn
Sikkink și Deb Reid. Mătușa mea,
Joanne Hall, și prietena ei Marie
Vargas s-ar fi numărat cu siguranță
printre primii mei cititori dacă ar fi fost
încă printre noi, însă, neîndoielnic, mă
sprijină de dincolo. Le mulțumesc lui
Dawn Ehlers și lui Bill Depper pentru
deceniile de prietenie tare ca piatra, și
Virginiei Catmur pentru ospitalitate,
generozitate și atentul ochi
redacțional; și doamnelor de la CB și
tuturor

copiilor noștri remarcabili. Le rămân
recunoscătoare și campionilor locali
într-ale artei de la Crested Butte Arts
Center, Gunnison Center for the Arts,
Vita Institute și Townie Books.

Mulțumiri profesorilor mei, care au
crezut că vorbele și poveștile
contează – William Wiser, Bin Ramke,
Donald Revell, Eric Gould, Jan Whitt,
Susan Stewart, Alan Singer, Toby
Olsen, William Van Wert – și
studentilor mei de la Western
Colorado

University și de la Orsch, care m-au
inspirat peste măsură. Cunoștințele

mele despre istoria districtului Gunnison au primit un aport însemnat din partea unor povestitori și păstrători locali de comori, colegii și prietenii Duane Vandenbusche și George Sibley, venerabila Glo Cunningham, Crested Butte Mountain Heritage Museum și Gunnison Pioneer Museum. Orice erori istorice sau născociri fictive îmi aparțin în întregime. Mă simt onorată și copleșită pentru cele învățate de la Isabelle Walker și Louise Benali din Națiunea Diné din Big Mountain, de la numeroși membri generoși ai Națiunii Lakota din Pine Ridge și Cheyenne River, de la oamenii extraordinari de la Re-Member și de la profesorul Charles F. Wilkinson de la Universitatea din Colorado. Lee Bradley de la Orchard Valley Farms din Paonia și Doug Mattice de la Mattice's Fruits & Vegetables în Hotchkiss au avut amabilitatea de a mă ajuta să aflu o mulțime de lucruri despre piersici. Învățăturile lui Thich Nhat Hanh și Anam Thubten mi-au inspirat cele mai bune momente ale vieții, ca și titlul romanului. Si îi sunt recunoscătoare bunicului Ferman Burns pentru că mi-a împărtășit istoria și legendele familiei, ca și clanurilor Burns și Read și lungului șir de strămoși tenace, modești și iubitori de Colorado.

Recunoștința și dragostea mea cea mai profundă se îndreaptă către mama și tatăl meu, Kathryn și Richard, care, cu iubirea și sprijinul lor neșovăielnic în tot ce fac, îmi dau aripi; către fratele și prietenul meu Chris, muntean bun și drept; către fratele meu Scott, îmblânzitor de animale, regretat din suflet; către bunica Maxine Read, cel mai bun om pe care l- am cunoscut vreodată; către credinciosul nostru câine și prieten Beanie O' Sullivan, neconținut alături de mine; către frumoșii, atât de frumoșii mei

copii Avery și Owen, care hălăduiesc prin codru, sar peste lespezi de râu alături de mine și aduc atata lumină în viața mea și în lume; și către soțul meu

genial, Erik, suporterul meu numărul unu, care a plâns la fiecare recitare a cărții (adică, dragul de el, de multe ori) și m-a încurajat să nu renunț niciodată.

În cele din urmă, spun mulțumesc munților și râurilor din valea Gunnison pentru că ne-au purtat de grijă mie și copiilor mei, și le mai mulțumesc rezistențelor, neîmblânziților și minunaților locuitori

ai văii. Fie să ne bucurăm de locuri si
unii de alții ca

omagiu adus tuturor celor de
dinaintea noastră și acelora care vor
veni după noi.